

ÚZEMNÍ STUDIE KRAJINY
SPRÁVNÍHO OBVODU OBCE S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ
RÝMAŘOV

TEXTOVÁ ČÁST

URBANISTICKÉ STŘEDISKO OSTRAVA, s.r.o.

ÚZEMNĚ PLÁNOVACÍ DOKUMENTACE A PODKLADY, ÚTP, PROJEKTOVÁ A PORADENSKÁ ČINNOST, EKOLOGIE, GIS

NÁZEV ZAKÁZKY: ÚZEMNÍ STUDIE KRAJINY

SPRÁVNÍHO OBVODU OBCE S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ RÝMAŘOV

OBJEDNATEL: MĚSTO RÝMAŘOV

KRAJ: MORAVSKOSLEZSKÝ

AUTORSKÝ TÝM:

URBANISTICKÉ STŘEDISKO OSTRAVA, s.r.o.

Urbanistická koncepce,
ochrana kulturních, historických a estetických hodnot,
vymezení krajinných okrsků:

ING. ARCH. HELENA SALVETOVÁ

Dopravní infrastruktura, prostupnost krajiny:

ING. IVA MIČKOVÁ

Technická infrastruktura:

ING. IVA MIČKOVÁ, ING. VÁCLAV ŠKVAIN

Grafické práce:

ING. ZDENKA VESELÁ, MARGIT CHWALKOVÁ,
MARCELA VOZÁRIKOVÁ

EXTERNÍ SPOLUPRÁCE:

Sociodemografie, sídelní struktura:

RNDr. MILAN POLEDNIK

Územní systém ekologické stability,
koncepce uspořádání krajiny, kompozice krajiny:

ING. PETR ŠÍŘINA

Ochrana biodiverzity,
historické krajinné struktury:

RNDr. MAREK BANAŠ, Ph.D., Mgr. EVA JIRÁSKOVÁ,
Mgr. JOSEF KAŠÁK, Ph.D.

Vodní režim v krajině, protipovodňová opatření,
protierozní ochrana:

ING. MARTIN JAROŠ

Zemědělská výroba:

ING. JARMILA PACIORKOVÁ

Lesní hospodářství:

ING. MILAN ŽÁRNÍK

Geografie, geologie, těžba nerostů:

RNDr. PAVEL JOSEFUS

ZODPOVĚDNÝ PROJEKTANT:

ING. ARCH. HELENA SALVETOVÁ

TELEFON:

596 939 530

E-MAIL:

h.salvetova@uso.cz

ZAKÁZKOVÉ ČÍSLO:

U – 605

DATUM:

PROSINEC 2018

ZPRACOVALO:

URBANISTICKÉ STŘEDISKO OSTRAVA, s. r. o.
SPARTAKOVců 3, OSTRAVA-PORUBA, PSČ 708 00

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Registrační číslo projektu: CZ.06.3.72/0.0/0.0/15_012/0004664

Projekt je spolufinancován Evropskou unií v rámci Integrovaného regionálního operačního programu

Obsah elaborátu

Textová část

Grafická část

1. Hlavní výkres	1 : 10 000
2. Výkres vymezení navržených změn ve využívání ploch	1 : 10 000
3. Výkres jevů navržených na doplnění do územně analytických podkladů	1 : 10 000
4. Přehledný výkres celkového řešení	1 : 25 000

Obsah	str.
Úvod	1
A. Základní údaje	3
B. Stanovení cílové vize krajiny	7
C. Návrh ochrany a rozvoje hodnot krajiny a využití krajinných potenciálů	9
C.1. Zpřesnění typů krajín a cílových charakteristik krajiny	9
C.1.1. Typy krajín dle využití	9
C.1.2. Vymezení oblastí specifických krajín a jednotlivých specifických krajín v Zásadách územního rozvoje Moravskoslezského kraje	12
C.2. Návrh opatření na ochranu a rozvoj zjištěných hodnot a potenciálů	20
C.2.1. Ochrana a rozvoj přírodních hodnot	20
C.2.2. Ochrana a rozvoj historických a kulturních hodnot	30
C.2.3. Ochrana estetických hodnot	49
C.2.4. Využití krajinných potenciálů	57
D. Řešení požadavků a potřeb člověka v krajině	61
D.1. Využití dotazníkového šetření	61
D.2. Návrh opatření pro optimalizaci hospodaření v krajině	63
D.2.1. Zemědělská výroba	63
D.2.2. Lesní hospodářství	69
D.3. Návrh opatření pro zlepšení sídelních propojení a prostupnosti krajiny pro člověka	76
D.4. Návrh opatření pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu	80
D.5. Návrh řešení krajinných souvislostí s požadavky na urbanizaci území z územně plánovací dokumentace a z dalších podkladů	85
E. Řešení problémů, snižování ohrožení a předcházení rizikům v krajině	98
E.1. Doporučení opatření ke zlepšení vodního režimu krajiny, ke zvýšení retence v území a ke zlepšení protipovodňové ochrany území	98
E.2. Rámcové vymezení niv vodotečí	122
E.3. Doporučení pro řešení protierozní ochrany	124
E.4. Doporučení pro řešení problémů v oblasti znečištění a kontaminace	140
E.5. Rámcový návrh úprav ÚSES	144
E.6. Návrh zpřesnění migračně významných území, dálkových migračních koridorů, návrh řešení střetů v místech omezení dálkových migračních koridorů	147
E.7. Doporučení dalších opatření k ochraně a zvýšení biodiverzity a k předcházení fragmentace krajiny	149
E.8. Vymezení ploch vyžadujících revitalizaci anebo renaturalizaci krajiny	163
E.9. Návrh opatření pro transformaci zjištěných významných opuštěných areálů a ploch ve volné krajině a v kontaktu s ní	164
E.10. Návrh snižování nepřiměřených zátěží v území	169
E.11. Doporučení opatření v souvislosti s adaptací na změny klimatu	170
F. Členění území na krajinné okrsky	177

G. Závěr	223
G.1. Souhrnné doporučení pro zohlednění návrhu v územně plánovací dokumentaci, včetně návrhů změn stávající územně plánovací dokumentace	223
G.2. Souhrnné doporučení pro zohlednění návrhu při činnosti orgánů veřejné správy a dalších subjektů	224
G.3. Přehled jevů doporučených k doplnění do územně analytických podkladů	226
G.4. Souhrnné doporučení pro řešení územních problémů, které nelze vyřešit v rozsahu a podrobnosti ÚSK ORP Rýmařov	226
Použité podklady	227
Seznam zkratk	229

ÚVOD

Územní studie krajiny správního obvodu obce s rozšířenou působností Rýmařov (dále jen ÚSK SO ORP Rýmařov) je pořizována Městským úřadem Rýmařov, odborem stavební úřad – úřad územního plánování.

Cílem pořízení ÚSK SO ORP Rýmařov je vytvořit odborný komplexní dokument umožňující koncepční víceoborový přístup k řešení krajiny zejména v nezastavěném území, s využitím koordinační úlohy územního plánování. Účelem je vytvořit základní podklad pro plánovací a rozhodovací činnost v krajině bez ohledu na to, který orgán je k rozhodování příslušný. Základem řešení z hlediska územního plánování je vytvoření územně plánovacího podkladu pro stanovení koncepce uspořádání krajiny v územních plánech, případně pro následné řešení regulačních plánů a pro koordinaci řešení záměrů v krajině.

ÚSK SO ORP Rýmařov je zpracována v souladu s požadavky Evropské úmluvy o krajině (dále jen EÚK), která je smluvním dokumentem mezi členskými státy Rady Evropy, reaguje na dokument Strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu (tzv. „Adaptační strategie EU“) a na její národní ekvivalent – Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (tzv. „Adaptační strategie ČR“) a na Strategii EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2020.

Řešení územní studie krajiny je zaměřeno zejména na praktické cíle vyplývající ze zadání, včetně posouzení stávajících podkladů zabývajících se krajinou (zejména územně analytických podkladů), neopomíjí však ani teoretické aspekty nových a dosud ne zcela ujasněných přístupů ke krajině, zejména dopady Evropské úmluvy o krajině (EÚK), jejíž implementace se promítla i do nejnovější aktualizace stavebního zákona.

Územní studie krajiny bude sloužit jako:

- Podklad pro řešení koncepce uspořádání krajiny v územních plánech obcí, tj. pro stanovení rámcových podmínek využití krajiny a doporučených opatření.
- Podklad pro doplnění územně analytických podkladů (ÚAP) na úrovni SO ORP i kraje, a to nejen pro doplnění jevů, ale také jako kritické zhodnocení ÚAP, včetně zhodnocení interpretace stávajících jevů a případný návrh jejich úprav.
- Podklad pro činnost dotčených orgánů, navazující zejména na Strategii přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (tzv. „Adaptační strategie ČR“).
- Platforma pro více úseků veřejné správy (komplexnost a sjednocování přístupů).
- Podklad pro zohlednění souvislostí širšího území, než je možno postihnout v rámci územních plánů jednotlivých obcí.
- Podklad pro zlepšení kvality krajiny, která ovlivňuje kvalitu života obyvatel i její působení na návštěvníky.

Výsledkem zpracování územní studie krajiny by měl být komplexní, vyvážený dokument, syntetizující poznání o krajině na základě víceoborového přístupu, nikoli např. pouze ochrannářského.

V souladu s aktuálním (opraveným) zněním českého překladu Evropské úmluvy o krajině vycházejí zpracovatelé územní studie krajiny z předpokladu, že krajina by měla být hodnocena zejména s ohledem na to, jak je vnímána lidmi (nikoliv pouze „odbornými“ a „zájmovými“

skupinami) a i její ochrana a využití musí přihlížet k hospodářským, sociálním a kulturním potřebám obyvatel, k regionálním a místním poměrům. Tyto potřeby (hospodářské a sociální) jsou více než aktuální právě v řešeném území – v SO ORP Rýmařov.

Současně je nutno připomenout, že územní studie krajiny z hlediska svého legislativního ukotvení a měřítka zpracování **nemůže „konkrétně řešit“, ale pouze „vytváří podmínky“** pro komplexní řešení konkrétních problémů území, zejména pak v rámci samotných územních plánů. Vytváří prostor pro analýzu problémů krajiny, prostor, který chybí jak u oborových dokumentů, tak i při zpracování územních plánů jednotlivých obcí. Bez návaznosti na systémy plánování (včetně oborového plánování – lesnictví, zemědělství, vodní hospodářství) a systémy ochrany a správy krajiny nemůže splnit své cíle.

Výchozími podklady pro zpracování ÚSK SO ORP Rýmařov byly:

- Zásady územního rozvoje Moravskoslezského kraje (Atelier T – plan Praha, s.r.o., 2010), vydané Zastupitelstvem Moravskoslezského kraje dne 22. 12. 2010 usnesením č. 16/1426, ve znění Aktualizace č. 1, vydané Zastupitelstvem Moravskoslezského kraje dne 13. 9. 2018 usnesením č. 9/957 (dále jen ZÚR MSK-A1)
- Územní plány obcí SO ORP Rýmařov – pro zpracování ÚSK SO ORP Rýmařov byly použity platné územní plány Dolní Moravice – ve znění Změny č. 1 a Změny č. 2, Horního Města – ve znění Změny č. 1 a rozpracované Změny č. 2, Malé Štáhle – ve znění Změny č. 1, Rýmařova – ve znění Změny č. 1 a rozpracované Změny č. 2, Ryžoviště, Tvrdkova a Velké Štáhle, dále rozpracované územní plány Břidličné (návrh pro veřejné projednání), Jiříkova (návrh pro společné jednání), Malé Morávky (návrh pro veřejné projednání) a Staré Vsi (návrh pro společné jednání)
- Aktualizace územně analytických podkladů pro správní obvod obce s rozšířenou působností Rýmařov (Městský úřad Rýmařov, 2016)

Výčet všech použitých podkladů je uveden v závěru textové části.

A. ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Řešeným územím ÚSK SO ORP Rýmařov je území správního obvodu obce s rozšířenou působností Rýmařov, které zahrnuje města a obce:

- Břidličná (k.ú. Břidličná, Vajglov, Albrechtice u Rýmařova)
- Dolní Moravice (k.ú. Dolní Moravice, Horní Moravice, Nová Ves u Rýmařova)
- Horní Město (k.ú. Horní Město, Dobřečov, Rešov, Skály u Rýmařova, Stříbrné Hory)
- Jiříkov (k.ú. Jiříkov u Rýmařova, Sovinec, Křížov u Sovince, Těchanov, Kněžpole)
- Malá Morávka (k.ú. Malá Morávka, Karlov pod Pradědem)
- Malá Štáhle (k.ú. Malá Štáhle)
- Rýmařov (k.ú. Rýmařov, Ondřejov u Rýmařova, Edrovice, Janovice u Rýmařova, Janušov, Stránské, Jamartice)
- Ryžoviště (k.ú. Ryžoviště)
- Stará Ves (k.ú. Stará Ves u Rýmařova, Žďárský potok)
- Tvrdkov (k.ú. Tvrdkov, Mirotínek, Ruda u Rýmařova)
- Velká Štáhle (k.ú. Velká Štáhle).

Řešené území tedy zahrnuje správní území 11 obcí, které tvoří 33 katastrálních území; jeho celková rozloha je 33 233,76 ha, tj. 332,34 km². Je situováno v západní části Moravskoslezského kraje, a v jižní části okresu Bruntál; značnou část jeho hranice tvoří hranice s Olomouckým krajem, s okresy Šumperk a Olomouc.

V následující tabulce je pro jednotlivá katastrální území uvedena celková rozloha a výměry lesních pozemků, orné půdy a trvalých travních porostů, jejich podíl na celkové výměře katastrálních území a součty za celé obce.

Katastrální území/obec	Rozloha	Lesní pozemky		Orná půda		Trvalé travní porosty	
	ha	ha	%	ha	%	ha	%
Albrechtice u Rýmařova	681,99	27,77	4,1	155,79	22,9	472,59	69,3
Břidličná	1394,81	642,96	46,1	21,42	1,5	541,94	38,9
Vajglov	504,57	25,49	5,1	103,70	20,6	339,34	67,2
Břidličná celkem	2581,37	696,22	27,0	280,91	10,8	1353,87	52,5
Dolní Moravice	1383,87	508,44	36,7	13,83	0,1	777,47	56,2
Horní Moravice	444,96	49,41	11,1	11,59	2,6	333,57	75,0
Nová Ves u Rýmařova	393,35	119,40	30,3	0,04	0,0	229,85	58,4
Dolní Moravice celkem	2222,18	677,25	30,5	25,46	1,2	1340,89	60,3
Dobřečov	559,67	95,70	17,1	1,74	0,3	407,97	72,9
Horní Město	522,42	55,36	10,6	38,67	7,4	356,70	68,3
Rešov	962,71	488,18	50,7	211,50	22,0	204,09	21,2
Skály u Rýmařova	545,85	108,24	19,8	50,57	9,26	337,81	61,9
Stříbrné Hory	572,76	91,03	15,9	97,45	17,0	330,95	57,8
Horní Město celkem	3163,41	933,51	29,5	399,93	12,6	1637,52	51,8
Jiříkov u Rýmařova	755,98	88,57	11,7	23,94	3,2	587,55	77,7
Kněžpole	355,10	24,96	7,0	19,02	5,4	292,54	82,4
Křížov u Sovince	345,27	99,30	28,8	0,38	0,1	224,64	65,1
Sovinec	504,02	296,51	58,8	3,54	0,7	161,46	32,0
Těchanov	1567,79	1229,54	78,4	0,50	0,03	286,01	18,2
Jiříkov celkem	3528,16	1738,88	49,3	47,38	1,3	1557,20	44,1

Karlov pod Pradědem	2319,31	2195,53	94,7	4,53	0,2	75,93	3,3
Malá Morávka	3836,36	3478,35	90,7	12,78	0,3	221,96	5,8
Malá Morávka celkem	6155,67	5673,88	92,2	17,31	0,3	297,87	4,8
Malá Štáhle	281,13	61,00	21,7	0,00	0,0	187,80	66,8
Malá Štáhle celkem	281,13	61,00	21,7	0,00	0,0	187,80	66,8
Edrovice	241,85	14,29	5,9	7,58	3,1	189,58	78,4
Jamartice	961,86	173,76	18,1	7,59	0,8	681,28	70,8
Janovice u Rýmařova	336,98	149,70	44,4	3,84	1,1	143,81	42,7
Janušov	609,24	62,98	10,3	71,93	11,8	368,80	60,5
Ondřejov u Rýmařova	506,01	146,61	28,9	81,41	16,1	241,17	47,7
Rýmařov	1731,88	342,16	19,8	342,94	19,8	770,11	44,5
Stránské	1684,97	1046,31	60,1	50,84	3,0	547,73	32,5
Rýmařov celkem	6072,79	1935,81	31,9	566,13	9,3	2942,48	48,5
Ryžoviště	1875,11	515,05	27,4	209,18	11,1	1059,66	56,4
Ryžoviště celkem	1879,11	515,05	27,4	209,18	11,1	1059,66	56,4
Stará Ves u Rýmařova	748,71	210,52	18,1	35,41	4,7	409,09	54,6
Žďárský Potok	3658,09	3588,34	98,1	8,33	0,2	30,52	0,8
Stará Ves celkem	4406,80	3798,86	86,2	43,70	1,0	439,61	10,0
Mirotínek	374,72	102,69	27,4	23,15	6,2	205,53	54,8
Ruda u Rýmařova	1123,75	667,28	59,4	136,38	12,1	256,96	22,9
Tvrdkov	490,04	35,78	7,3	2,26	0,5	401,46	81,9
Tvrdkov celkem	1988,51	805,75	40,5	161,79	8,1	863,95	43,4
Velká Štáhle	954,63	156,08	16,3	46,30	4,9	677,17	70,9
Velká Štáhle celkem	954,63	156,08	16,3	46,30	4,9	677,17	70,9
Řešené území celkem	33233,76	16992,29	51,1	1798,09	5,4	12358,02	37,2

Řešené území SO ORP Rýmařov je silně specifickým územím (mikroregionem), a to jak s ohledem na poměry Moravskoslezského kraje, tak i celé ČR (okolních krajů). Správní obvod obce s rozšířenou působností Rýmařov (SO ORP) je tvořen relativně málo antropogenně (lidskou činností) pozměněnou krajinou. Transformace zdejší krajiny se diferencovaně promítla do podmínek udržitelného rozvoje tohoto území, a to ve všech třech jeho pilířích (životního prostředí, hospodářského i soudržnosti obyvatel území). V části řešeného území je krajina tvořena přírodě blízkou (primární) strukturou, většinou je však tato primární struktura, zejména vegetační pokryv, transformována. Jde tedy z převážné části o krajinu přetvořenou lidmi, a právě antropogenní složka z ní vytváří poměrně specifickou krajinu. Její změny v posledních cca 200 letech byly výrazné, od „hospodářského úpadku“ v době průmyslové revoluce, kdy intenzivní těžba přírodního zdroje – dřeva – ztrácela svůj význam, podobně jako alokace průmyslu v závislosti na vodní síle, přes dopady světových válek, přičemž důsledky druhé světové války byly zásadní a vedly k devastující změně obyvatelstva a následně i ke vzniku specifické sídelní struktury – k úplnému zániku některých sídel a ke změnám ve prospěch rekreačního využití území u jiných.

Následující tabulka přináší srovnání základních ukazatelů sídelní struktury SO ORP Rýmařov s průměry Moravskoslezského kraje a ČR.

Základní ukazatele sídelní struktury SO ORP Rýmařov – širší srovnání

SO ORP	Počet obcí	Počet katastrů	Počet částí obce	Výměra v km ²		Počet obyvatel			Hustota obyvatel na km ²
				Celkem	Průměr na obec	Celkem	Průměr na obec	Průměr na část obce	
Bruntál	31	52	56	630	20,3	36 947	1 192	660	59
Frenštát p. R.	6	6	6	99	16,5	19 384	3 231	3 231	196
Frýdek-Místek	37	54	53	480	13,0	111 584	3 016	2 105	232
Frýdlant n. O.	11	15	13	317	28,9	24 607	2 237	1 893	78
Kopřivnice	10	19	16	121	12,1	41 007	4 101	2 563	338
Krnov	25	67	63	574	23,0	40 533	1 621	643	71
Orlová	3	6	6	45	15,0	37 610	12 537	6 268	834
Rýmařov	11	33	33	332	30,2	15 600	1 418	473	47
Průměry SO ORP za území:									
MS kraje	13,64	28,00	28,32	246,84	19,18	54 995	6 115	2 410	316
ČR	30,52	63,31	73,08	382,31	15,37	45 358	3 837	922	146

Zdroj: Malý lexikon obcí 2017, ČSÚ, data pro rok 2016, vlastní výpočty

Pro území SO ORP Rýmařov je charakteristické:

- Z hlediska dopadů na fungování krajiny má velký význam hustota osídlení SO ORP Rýmařov – 47 obyvatel/km², která je výrazně nižší než průměr za SO ORP ČR a zejména než průměr SO ORP Moravskoslezského kraje. V úvahu je potřeba vzít i značnou váhu měst (zejména Rýmařov a Břidličná) na celkovém počtu obyvatel, takže vlastní hustota osídlení mimo města se blíží nejnižším hodnotám v ČR i v okolních SO ORP (Bruntál, Krnov). Nízká hustota osídlení snižuje zátěž krajiny, na druhé straně však nelze zapomínat na rekreační zátěž území SO ORP Rýmařov, generovanou vysokou rekreační atraktivitou.
- Jedná se o průměrně velké území – 332 km²; v Moravskoslezském kraji je průměr SO ORP menší než 250 km², zatímco některé SO ORP v ČR mají i přes 1000 km² a největší SO ORP Znojmo má rozlohu 1242 km².
- Z hlediska počtu obyvatel – 15,6 tis. obyvatel – je SO ORP Rýmařov výrazně pod průměrem SO ORP ČR, který činí cca 45,4 tis. obyvatel, a ještě výrazněji zaostává za průměrem SO ORP MS kraje, který je cca 55 tis. obyvatel. Počet obyvatel v SO ORP jako celku klesá, výrazněji než v okolních SO ORP, pokles však vykazují zejména města Rýmařov a Břidličná. Řešené území tvoří pouze 11 obcí, avšak 33 katastrálních území.
- Index stáří obyvatel je poměrně syntetickým odrazem demografického vývoje, SO ORP Rýmařov (iS=159) je z tohoto pohledu výrazně nad průměrem ČR (iS=119), který je mírně lepší než průměr Moravskoslezského kraje (iS=122, vše v r. 2015). Index stáří udává, kolik osob ve věku 65 let a starších připadá na 100 osob v předproduktivním věku 0-14 let. Nepříznivou skutečností je také vzdělanostní struktura obyvatel SO ORP Rýmařov.
- Dlouhodobým problémem regionu je hospodářský pilíř. Pozitivem vývoje v posledním období je pokles úrovně nezaměstnanosti (do r. 2017 na 6,1 %, nejnověji v červenci r. 2018 na 4,0 %), nikoliv však pod průměr ČR (4,3 % v r. 2017 a 3,1 % ve srovnatelném období v r. 2018), zvýšení nabídky pracovních míst v samotném SO ORP a oživení řady průmyslových podniků v širším regionu pohybu za prací. Přetrvává problém nízké prů-

měrné úrovně mezd a omezené struktury nabídky pracovních příležitostí. Krajina širšího regionu je však podprůměrně industrializovaným a urbanizovaným územím.

Vybrané ukazatele vývoje SO ORP Rýmařov (zdroj: ČSÚ)

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet obyvatel	16 180	16 016	15 906	15 711	15 600	15 487
Přirozený přírůstek	-57	-32	-23	-62	-46	-13
Saldo migrace	-41	-132	-87	-133	-65	-100
Procentní podíl obyvatel ve věku 0-14 let	14,0	13,8	13,9	13,8	13,9	14,0
Počet obyvatel ve věku 0-14 let	2 268	2 204	2 203	2 164	2 162	2 163
Procentní podíl obyvatel ve věku 65+ let	16,3	17,6	18,6	19,6	20,6	21,5
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	2 630	2 812	2 962	3 084	3 216	3 330
Podíl nezaměstnaných osob dosažitelných (%)	.	13,0	12,2	9,6	7,4	6,1
Počet uchazečů – dosažitelní	.	1 472	1 315	1 036	770	622

Celkově pozitivní hospodářský vývoj SO ORP Rýmařov v posledních letech (s ohledem na podmínky Moravskoslezského kraje) částečně snižuje rizika poklesu počtu obyvatel řešeného území s dopady (většinou negativními) na sekundární i terciární strukturu krajiny. Moderní krajina je do značné míry odrazem lidí, kteří v ní žijí, proto je stabilizace obyvatel východiskem udržitelného rozvoje tohoto regionu.

B. STANOVENÍ CÍLOVÉ VIZE KRAJINY

Cílová vize (kvalita) krajiny je definována jako dlouhodobý výhled optimálního využití krajiny, umožňující udržitelný rozvoj území, s ohledem na její stav a vývoj krajiny, její hodnoty, potenciál a percepce obyvatel, kteří krajinu využívají.

Slovní spojení „cílová vize krajiny“ se objevuje ve Společném metodickém pokynu Ministerstva pro místní rozvoj a Ministerstva životního prostředí pro Zadání územní studie krajiny pro správní obvod obce s rozšířenou působností z února 2016 a v Zadání územní studie krajiny správního obvodu obce s rozšířenou působností Rýmařov z prosince 2016. Oba tyto dokumenty vznikly v období, kdy překlad EÚK nebyl dosud „nově“ vykládán, k interpretaci a promítnutí pojmu „cílová vize krajiny“ do ÚSK SO ORP Rýmařov přispěly i dva workshopy, konané Ministerstvem pro místní rozvoj v letech 2017 a 2018.

Stanovení cílové vize krajiny představuje významný problém studie krajiny. K jeho vymezení je přistupováno z řady hledisek, obvykle částečných – nikoliv celostních a obvykle založených na zkušenostech s „krajinařskými studii“ a úvahami formulovanými v minulosti, většinou v souvislosti se studii krajinného rázu a se zásadami územního rozvoje jednotlivých krajů. Zásadní je zde **promítnutí změny překladu EÚK z „cílové charakteristiky“ na „cílovou kvalitu“**, tj. cílovou vizi krajiny ve smyslu její kvality jako výsledku ochrany (zejména ochrany hodnot a potenciálů), péče o krajinu a její plánování a s ohledem na požadavky obyvatel území.

Původní překlad:

„Cílová charakteristika krajiny“ znamená přání a požadavky obyvatel týkající se charakteristických rysů krajiny, v níž žijí, formulované pro danou krajinu kompetentními veřejnými orgány.

Nový překlad:

„Cílová kvalita krajiny“ znamená vyjádření požadavků a přání lidí na charakter prostředí, v němž žijí, formulované pro danou krajinu kompetentními veřejnými orgány.

Uvedená změna překladu vede nejen k terminologickým změnám, ale i k přesunu důrazu na širší pojem „charakter prostředí“, který je možno spojovat s komplexnějším měřítkem kvality, tj. s udržitelným rozvojem krajiny, jenž je deklarován v druhém odstavci preambule EÚK. Rozbor udržitelného rozvoje území je dlouhodobě prováděn v rámci územně analytických podkladů na úrovni kraje i jednotlivých SO ORP; otázkou je ale kvalita rozborů udržitelného rozvoje území a argumentační využití pro rozhodování, zejména ve vztahu k volné krajině a krajinným okrskům jako hierarchicky nejmenším přirozeným územním celkům krajiny.

Dynamické a statické pojetí vize

Pokud vycházíme z antropocentrického pojetí chápání krajiny (viz definice dle Společného metodického pokynu Ministerstva pro místní rozvoj a Ministerstva životního prostředí pro Zadání územní studie krajiny pro správní obvod obce s rozšířenou působností z února 2016: „Krajina dle zákona o ochraně přírody a krajiny: Krajina je část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačními prvky. Krajina dle Evropské úmluvy o krajině: Krajina znamená část území, tak jak je vnímána obyvatelstvem, jejíž charakter je výsledkem činnosti a vzájemného působení přírodních a/nebo lidských faktorů“), pak je potřeba upřednostnit dynamické pojetí, nikoliv statické (současné či rekonstrukční). Dynamika krajiny je tak generována požadavky obyvatel (produkčními, dopravními, rekreačními, kulturními...atd.), včetně vlastního vývoje krajiny

(klimatu, eroze, atd.). Přáním obyvatel je zejména funkční a upravená krajina, nikoliv krajina zanedbaná a neudržovaná, která může být i důsledkem nadměrné ochrany. Tento závěr je formulován na základě výsledků dotazníkového šetření.

V Zásadách územního rozvoje Moravskoslezského kraje, ve znění Aktualizace č. 1, se v kap. F. Stanovení cílových charakteristik krajin, v bodě 80. uvádí:

Společnými podmínkami k dosažení cílových charakteristik krajiny ve specifických krajinách, na jejichž území leží vymezené kumulované přírodní, kulturní a civilizační hodnoty nadmístního významu, jsou:

- Dbát na zachování vizuálního vlivu přírodních a kulturních dominant v krajinných panoramatech i v dílčích scénériích, minimalizovat narušení pohledové siluety vymezených hodnot v krajinných panoramatech konkurenčními stavbami.
- Respektovat „genius loci“ území kumulovaných přírodních, kulturních a civilizačních hodnot.“

Stanovení cílových kvalit krajiny v ÚSK SO ORP Rýmařov – krajinných okrsků – navazuje na vymezení podle Zásad územního rozvoje Moravskoslezského kraje, ve znění Aktualizace č. 1, samotné vymezení cílových kvalit v rámci krajinných okrsků této ÚSK je však širší, zejména s ohledem na EÚK a praktickou využitelnost – navazující rámcová doporučení komplexního pojetí ochrany, péče a plánování krajiny. Cílová kvalita krajiny tak nově odráží jak obecný požadavek udržitelného rozvoje území a požadavky na opatření v rámci struktur krajiny (s důrazem na primární přírodní struktury), tak i zjištěné a vyhodnocené požadavky obyvatel území, včetně vazby na územní kontext (regionalizace krajiny).

Východiskem pro formulaci cílové kvality (rámcových charakteristik) bylo:

- Podrobná a komplexní analýza řešeného území.
- Zjištění z dotazníkového šetření a z konzultací s představiteli obcí.
- Stanovení cílové kvality v podrobnosti za jednotlivé struktury krajiny (pilíře), témata a vybrané jevy, jejich hodnocení z hlediska stavu (a potenciálu), dynamiky (trendů), (potřeby) ochrany a významu (váhy) pro udržitelný rozvoj území, nikoliv např. pouze z hlediska ochrany přírody a životního prostředí.
- Vymezení potenciálů se opírá o jejich popis v rámci provedených průzkumů, zásadní je celostní uchopení těchto potenciálů (generalizace za pilíře udržitelného rozvoje) s ohledem na jejich významnost (v měřítku ČR, regionů).

Zatímco u cílové kvality v krajině přírodní je možno předpokládat zvýšené ochranné zaměření, v krajině městské je zásadní antropocentrický přístup (např. vytváření podmínek pro kvalitní bydlení). Velikost krajinných okrsků sama o sobě vyvolává potřebu generalizace kartografického textu mapových podkladů, ale i formulace rámcových podmínek doporučení. Ostatně již ze zadání ÚSK SO ORP Rýmařov vyplývá, že nejde o nalézání detailů pod určitou významovou hranici, ale o zobecňování doporučených řešení v rámci krajinných okrsků.

C. NÁVRH OCHRANY A ROZVOJE HODNOT KRAJINY A VYUŽITÍ KRAJINNÝCH POTENCIÁLŮ

C.1. Zpřesnění typů krajín a cílových charakteristik krajiny

C.1.1. Typy krajín dle využití

Nejvíce vnímaným členěním krajiny jsou opticky vnímatelné rozdíly, které shrnují reliéf a funkční využití; nejostřejší hranice tvoří přechody mezi funkčním využitím území sídelní zástavbou nebo lesem, jako poměrně uzavřenými krajínami s menší možností dalekých pohledů a mezi otevřenou krajínou, s převahou zemědělské výroby v podobě větších nebo menších půdních celků. Hranice, ač jsou zakreslovány jako křivky, je nutné vnímat jako pruh území podél obou stran hranice a patřící do obou navazujících krajín (výhledy z okraje vnitřku lesa do otevřené krajiny nebo vnímání okraje sídla z polní krajiny).

- Vnímání tvaru reliéfu (svah, údolnice, hřbety apod.) – v zemědělské krajíně nebo v krajíně s menšími sídelními strukturami je nejvýrazněji vnímána krajina podél vodních toků s liniovými břehovými porosty a často také s drobnějším členěním krajiny podle mapy georeliéfu.
- Vnímání funkčního využití krajiny, kde nejmarkantnější a plošně největší jsou:
  - plochy zemědělské velkovýroby v podobě velkých celků polí nebo trvalých travních porostů, v podobě drobnějšího členění krajiny s větším podílem krajinné zeleně (zarostlé meze, drobné údolnice, sady, apod.)
  - plochy větších celků lesa, přičemž v ploché krajíně tvoří lesní okraje mnohem výrazněji vnímanou hranici krajinného členění
  - plochy urbanizované sídlení zástavbou.

Celé řešené území je podle optického vnímání aktuálního stavu využití krajiny a porostů rozděleno do šesti typických krajín:

- Vysokohorská – krajina na horní hranici lesa nejvyšších poloh Jeseníků, tvořená bezlesými hřbety a porostlá již rozvolněným okrajem lesa a bylinnými společenstvy nad horní hranicí lesa; v řešeném území ji tvoří okolí vrcholu Pradědu a hřeben od Petrových kamenů po Pecný. Většinou jde o chráněná území se zachovanou přirozenou ekologickou stabilitou negativně ovlivňovanou hlavně letní masovou turistikou, případně nadměrnou zimní turistikou – lyžařské areály.
- Lesní – krajina uzavřená, ovlivňující rozhled po krajíně a celkové vnímání pohledu na krajinu výškou lesních porostů. Ve srovnání se zemědělskou krajínou je tvořena většími celky lesů včetně drobných enkláv – výběžků jiné krajiny do lesních celků, které jsou většinou v rozsahu několika desítek až stovek metrů obklopeny ze tří stran lesem a krajiny kolem lesního okraje. Ekologická stabilita i atraktivita těchto území záleží na míře přirozenosti lesních porostů – od přirozenějších s bohatší druhovou skladbou a různověké až po hospodářské lesní porosty stanovištně nepůvodních druhů a stejnověké (např. smrkové monokultury v bukovém vegetačním stupni).
- Zemědělská velkovýrobní – otevřená krajina většího měřítka s intenzivní zemědělskou výrobou – polní nebo s trvalými travními porosty a málo členěná vertikálními prvky (jako je liniová krajinná vegetace – liniové stromové meze, břehové porosty, remízy). Nachází se především v jihovýchodní části řešeného území – na území obcí Dolní Moravice, Malá Štáhle, Velká Štáhle, Břidličná, Ryžoviště, Jiříkov a Horní Město. Ekologie území je výrazně snížena podle pěstovaných plodin a hlavně používáním ochranných chemických prostředků a monokulturami porosty.

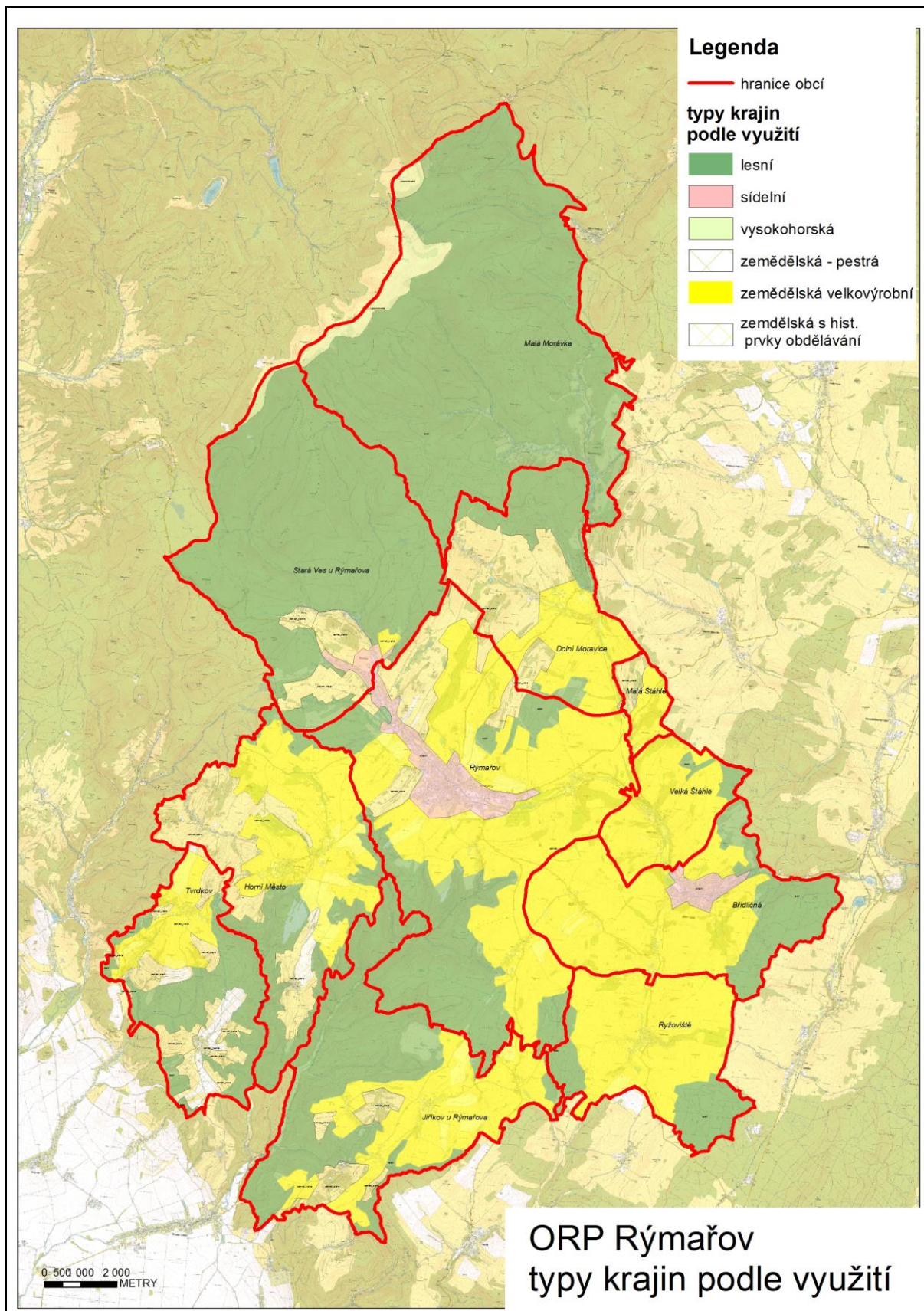
- Zemědělská pestrá – jako předchozí, ale většinou vlivem reliéfu nebo málopočetných pozůstatků historického obdělávání (převážně liniovou krajinnou zelení) více členitá, z hlediska měřítka krajiny atraktivnější a lépe využitelná pro extenzivní rekreaci a turistiku. Jde o krajinu převážně harmonickou, vlivem pestřejší skladby využití území a liniových prvků trvalé vegetace; z ekologického hlediska jde o krajinu ekologicky stabilnější.
- Zemědělská s historickými prvky obdělávání – jde o území s dochovaným členěním pozemků z období malovýrobního zemědělského obdělávání půdy. Dokladem historického členění krajiny a způsobu obdělávání jsou nejčastěji dnes zarostlé kamenice – pruhy mezi původními poli, na které se odkládal kámen sesbíraný z polí. Původně tyto kamenice byly bez porostů, v průběhu času a snížením intenzity zemědělské výroby, tj. přechodem od orné půdy k trvalým travním porostům, byly narůstající dřeviny na kamenitých mezích ponechávány a dnes tvoří výrazný krajinný prvek. Dále to mohou být drobnější terasy, úzké pruhové uspořádání dnes zarostlých mezí s menšími půdními celky a s pestřejším sortimentem pěstovaných plodin – sady, travní porosty. V řešeném území je tato struktura historického zemědělského členění krajiny dochována v k.ú. Tvrdkov, Mirotínek, Ruda u Rýmařova, Rešov, Těchanov, Horní Město, Dobřečov, Stará Ves u Rýmařova, Janušov, Nová Ves u Rýmařova a Horní Moravice a v plošně malých celcích v k. ú. Rýmařov, Edrovice, Dolní Moravice a Malá Štáhle. Jde o krajinu harmonickou, vlivem pestřejší skladby využití území a liniových prvků trvalé vegetace a malovýrobních technologií obdělávání (např. postup sečí); z ekologického hlediska jde o krajinu ekologicky velmi stabilní.
- Sídlní – krajina spíše uzavřená, většinou v zástavbě neumožňující daleké pohledy a s výrazným výškovým členěním stavbami bytových domů, kostelních věží, zemědělskými stavbami a výrobními areály na okrajích sídel. Z hlediska svého významu v krajině jsou zásadním výchozím a koncovým cílem pohybu v krajině. Je pro ni důležitá péče o vnímaný přechod volné (otevřené) krajiny do vnitřku sídla jako prvotní estetický vjem pohybu v krajině do sídla nebo mezi sídly a péče o celkové panorama sídla. Plošně většími urbanizovanými územími v řešeném území jsou městské části Rýmařova a Břidličné. Spolu s krajinou zemědělskou velkovýrobní patří krajina sídelní ke krajinám s nižším stupněm přirozené ekologické stability.

Z definice výše uvedených krajinných typů je zřejmé, že krajinnou matici tvoří u většiny území zemědělská krajina (v bioregionu Nízkojesenickém a Šumperském) a lesy (v bioregionu Jesenickém) ve větších celcích a vnímání sídla jako enklávy v takové krajině závisí na reliéfu krajiny nebo velikosti urbanizované plochy.

Podíl rozlišených typů krajín z hlediska využití v SO ORP Rýmařov

Typ využití krajiny	Rozloha v SO ORP km ²	Podíl na celkové výměře SO ORP %
lesní	169,67	51,0
sídlní	6,90	2,1
vysokohorská	4,12	1,2
zemědělská pestrá	3,08	0,9
zemědělská s historickými prvky obdělávání	35,33	10,6
zemědělská velkovýrobní	113,27	34,1

Definování výše uvedených typů krajín v řešeném území bylo jedním z podkladů pro vymezení krajinných okrsků – viz kap. F. Členění území na krajinné okrsky.

C.1.2. Vymezení oblastí specifických krajín a jednotlivých specifických krajín v Zásadách územního rozvoje Moravskoslezského kraje

V Zásadách územního rozvoje Moravskoslezského kraje, ve znění Aktualizace č. 1, jsou vymezena území kumulovaných přírodních, kulturních a civilizačních hodnot nadmístního významu. Území SO ORP Rýmařov spadá do následujících území:

Horská krajina Hrubého Jeseníku s výraznými hřbety vytvářejícími krajinný horizont nadregionálního významu, s přírodními dominantami vrcholů Pradědu (1492 m n. m.), Petrových Kamenů (1146 m n. m.), Kamzičnicku (1420 m n. m.), Ostružné (1184 m n. m.), Temné (1253 m n. m.), Žárového vrchu (1096 m n. m.), Pytláku (1040 m n. m.), Jeleních kamenů (928 m n. m.).

V řešeném území zahrnuje:

Obce	Katastrální území
Dolní Moravice	Dolní Moravice, Horní Moravice, Nová Ves u Rýmařova
Malá Morávka	Malá Morávka, Karlov pod Pradědem
Rýmařov	Rýmařov, Janušov
Stará Ves	Stará Ves u Rýmařova, Žďárský Potok

Dynamická krajina horských údolí Nízkého Jeseníku v jihozápadní části Rešovské hornatiny hluboce rozřezaná horním tokem řeky Oslavy se strmými svahy s lesnatým masivem a přírodní dominantou hřebene Sovince (818 m n. m.), s krasovými útvary a kulturní dominantou hradu Sovinec na skalnatém výběžku, s vizuální vazbou na harmonickou lesozemědělskou krajinu s dochovanou krajinnou strukturou záhumenicových plužin. Národní kulturní památka Křížová cesta se 14 zastaveními na Křížovém vrchu nad Rudou – významné duchovní místo a zároveň místo dálkových výhledů do Olomouckého kraje.

V řešeném území zahrnuje:

Obce	Katastrální území
Horní Město	Horní Město, Rešov, Skály u Rýmařova, Dobřečov
Jiříkov	Jiříkov u Rýmařova, Křížov u Sovince, Sovinec, Těchanov
Rýmařov	Ondřejov u Rýmařova, Rýmařov, Stránské
Tvrdkov	Ruda u Rýmařova, Tvrdkov, Mirotínek

Pro rozhodování v územích vymezených hodnot stanovují Zásady územního rozvoje Moravskoslezského kraje, ve znění Aktualizace č. 1, kritéria a podmínky pro rozhodování; k řešenému území se vztahují následující:

- Minimalizovat zásahy do krajiny Hrubého Jeseníku, které by výrazně narušovaly siluety horských hřbetů a krajinných dominant, včetně ochrany hydrologických poměrů pramené oblasti.
- Minimalizovat jedinečný charakter výrazně zahloubených údolí Oslavy a jejich přítoků s osobitými morfologickými útvary, chránit vizuální význam kulturní dominanty hradu Sovinec a národní kulturní památky – Křížové cesty na Křížovém vrchu nad Rudou v krajinných panoramatech i v dílčích sceneriích včetně jejich vzájemné vizuální vazby.

V Zásadách územního rozvoje Moravskoslezského kraje, ve znění Aktualizace č. 1, jsou dále stanoveny následující úkoly pro územní plánování a požadavky na využití území:

- Vytvářet územní podmínky pro zachování vizuálního vlivu vymezených přírodních, kulturních a civilizačních hodnot. Vymezovat plochy pro výrazově konkurenční záměry jen ve výjimečných a zvláště odůvodněných případech a ve veřejném zájmu.
- Při upřesňování ploch a koridorů staveb dopravní a technické infrastruktury minimalizovat riziko narušení vymezených hodnot a jejich vizuálního vlivu v závislosti na konkrétních terénních podmínkách vhodným vymezením koridoru trasy a lokalizací staveb.

V Zásadách územního rozvoje Moravskoslezského kraje, ve znění Aktualizace č. 1, jsou vymezeny typy krajín jako jednotlivé specifické krajiny a jako dílčí skladebné části oblastí specifických krajín. Pro každou specifickou krajinu se stanovují charakteristické znaky a cílové charakteristiky včetně podmínek pro jejich zachování nebo dosažení. Společnými podmínkami k dosažení cílových charakteristik krajiny ve specifických krajinách, na jejichž území leží vymezené kumulované přírodní, kulturní a civilizační hodnoty nadmístního významu, jsou:

- Dbát na zachování vizuálního vlivu přírodních a kulturních dominant v krajinných panoramatech i v dílčích scénériích, minimalizovat narušení pohledové siluety vymezených hodnot v krajinných panoramatech konkurenčními stavbami.
- Respektovat „genius loci“ území kumulovaných přírodních, kulturních a civilizačních hodnot.

Dále jsou vymezena přechodová pásma (PPM) jako území, ve kterém dochází k postupné změně charakteristik sousedících specifických krajín. Společnými podmínkami k dosažení cílových charakteristik krajiny ve vymezených přechodových pásmech jsou:

- Uplatňování cílových charakteristik sousedních specifických krajín.
- Uplatňování podmínek k dosažení cílových charakteristik sousedních specifických krajín v závislosti na charakteru záměru a jeho umístění.

Řešené území spadá do následujících oblastí specifických krajín a jednotlivých specifických krajín:

Oblast specifických krajín Hrubého Jeseníku a Zlatohorské hornatiny (A)

Hrubý Jeseník (A-01)

V řešeném území zahrnuje:

Obce	Katastrální území
Dolní Moravice – část	Dolní Moravice – část Horní Moravice – část Nová Ves u Rýmařova
Horní Město – část	Stříbrné Hory – část
Malá Morávka – část	Malá Morávka – část Karlovy pod Pradědem
Rýmařov – část	Rýmařov – část Janušov – část Janovice u Rýmařova – část
Stará Ves	Stará Ves u Rýmařova, Žďárský Potok

Přechodová pásma (PPM) do sousedních specifických krajín:

- Specifická krajina A-02: PPM 1, PPM 2
- Specifické krajiny B-02 a B-03: PPM 9, PPM 10, PPM 11

Charakteristické znaky krajiny:

- Nefragmentované lesní porosty, lokálně druhová skladba porostů odpovídající přirozené druhové skladbě, porosty kosodřeviny s vlajkovými formami smrku, migračně významné území, vývěry minerálních vod, slatiny.
- Dynamická krajina východního okraje Hrubého Jeseníku – Pradědské a Medvědké hornatiny s přechodem lesnatých horských rozsoch a svahů do otevřené zemědělské krajiny Vrbenska, Bruntálska a Rýmařovska.
- Dochovanost fragmentů historických krajinných struktur na Rýmařovsku a Vrbensku (k.ú. Stará Ves u Rýmařova, Žďárský Potok, Janovice u Rýmařova, Janušov, Nová Ves u Rýmařova, Horní Moravice, Malá Morávka; *Podlesí pod Pradědem, Suchá Rudná, Stará Voda v Jeseníkách, Stará Rudná, Světlá ve Slezsku, Andělská hora ve Slezsku, Vrbno pod Pradědem, Mnichov pod Pradědem, Heřmanovice – mimo řešené území*).
- Přírodní dominanty: Praděd (1492 m n. m.), Petrovy Kameny (1146 m n. m.), Kamzičník (1420 m n. m.), Ostružná (1184 m n. m.), Temná (1253 m n. m.), Žárový vrch (1096 m n. m.), Pytlák (1040 m n. m.), Jelení kameny (928 m n. m.).
- *Karlova Studánka – lázně s dvousetletou tradicí v pohoří Hrubého Jeseníku obklopené horskou přírodou s klasicistní strukturou roubených lázeňských budov (mimo řešené území).*

Cílové charakteristiky

Cílová charakteristika (CCH)	Platnost CCH v rámci specifické krajiny
Krajina se zachovaným dominantním významem siluet horských hřebenů, krajinných dominant Hrubého Jeseníku.	Na celém území specifické krajiny.
Krajina s dochovanou celistvostí nefragmentovaných lesnatých částí krajiny se zbytky horských bučin, suťových lesů, původní jedlobučiny a přirozené smrčiny.	Nefragmentované lesní komplexy (na celém území specifické krajiny). <i>Horské bučiny (k.ú. Železná p. P., Ludvíkov p. P. – mimo řešené území), suťové lesy (k.ú. Železná p. P. – mimo řešené území), původní jedlobučiny a přirozené smrčiny (k.ú. Nová Ves u Rýmařova, Malá Morávka).</i>
<i>Lázeňské území Karlovy Studánky s přírodním rámcem.</i>	<i>K.ú. Karlova Studánka – mimo řešené území.</i>
Krajina se zachovaným charakteristickým obrazem dochované kulturní krajiny Jesenícka v segmentech s historickými krajinnými strukturami na úpatí Hrubého Jeseníku.	K.ú. Stará Ves u Rýmařova, Žďárský Potok, Janovice u Rýmařova, Janušov, Nová Ves u Rýmařova, Horní Moravice, Malá Morávka; <i>Podlesí pod Pradědem, Suchá Rudná, Stará Voda v Jeseníkách, Stará Rudná, Světlá ve Slezsku, Andělská hora ve Slezsku, Vrbno pod Pradědem, Mnichov pod Pradědem, Heřmanovice – mimo řešené území.</i>

Podmínky pro zachování a dosažení cílových charakteristik:

- Plochy pro bydlení a rodinnou rekreaci přednostně vymezovat v rámci zastavěných území sídel při zachování dosavadní struktury osídlení. Toto opatření se nevztahuje na k.ú. Vrbno pod Pradědem (*mimo řešené území*) a Janovice u Rýmařova.
- Minimalizovat zásahy vedoucí k narušení a fragmentaci souvislých lesních komplexů ve vrcholových partiích horských hřbetů, v oblastech s výskytem se zbytky horských bučin, suťových lesů, původních jedlobučin a přirozených smrčín.
- Zachovat zřetelné stopy dochované krajinné struktury, zejména rozptýlenou nelesní zeleň představující stopy členění historické plužiny v k.ú. Stará Ves u Rýmařova, Žďárský Potok, Janovice u Rýmařova, Janušov, Nová Ves u Rýmařova, Horní Moravice, Malá Morávka; *Podlesí pod Pradědem, Suchá Rudná, Stará Voda v Jeseníkách, Stará Rudná, Světlá ve Slezsku, Andělská hora ve Slezsku, Vrbno pod Pradědem, Mnichov pod Pradědem, Heřmanovice (mimo řešené území)* a chránit je před nevhodnou zástavbou.

Oblast specifických krajin Nízkého Jeseníku (B)

Sovinecko (B-01)

V řešeném území zahrnuje:

Obce	Katastrální území
Horní Město – část	Horní Město Rešov Skály u Rýmařova – část Stříbrné Hory – část Dobřečov – část
Jiříkov – část	Jiříkov u Rýmařova Křížov u Sovince Sovinec Těchanov – část Kněžpole
Ryžoviště – část	Ryžoviště – část
Rýmařov – část	Stránské – část
Tvrdkov	Ruda u Rýmařova Tvrdkov Mirotínek

Přechodová pásma (PPM) do sousedních specifických krajin:

- Specifická krajina A-01: PPM 9
- Specifická krajina B-02: PPM 8, PPM 9, PPM 18

Charakteristické znaky krajiny:

- Tradiční lesozemědělská krajina pozdně středověké až novověké kolonizace s venkovskými sídly lánového založení a zřetelně či částečně dochovanou krajinnou strukturou v jasné ohraničených enklávách.
- Segment krajiny s nefragmentovanými lesními porosty, lokálně druhová skladba porostů odpovídá přirozené druhové skladbě, migračně významné území.

- Dynamická krajina hluboce rozřezané krajiny horního toku Oslavy a jejích přítoků se strmými svahy (žleby) a s lesnatým masivem Slunečné nad rozlehlým údolím Bystřice (mimo řešené území), dominanta zalesněného hřebene Sovince (818 m n. m.).
- Dominanta hradu Sovinec – nejrozsáhlejší hradní komplex v okrese Bruntál na skalnatém výběžku v horském údolí Nízkého Jeseníku.
- Národní kulturní památka Křížová cesta se 14 zastaveními na Křížovém vrchu nad Rudou – významné duchovní místo a zároveň místo dálkových výhledů s vizuální vazbou na hrad Sovinec.

Cílové charakteristiky

Cílová charakteristika (CCH)	Platnost CCH v rámci specifické krajiny
Nefragmentované části krajiny se zachovanými lesními porosty s přirozenou druhovou skladbou.	Lokalita Velký les a další lesní komplexy provázející údolí Oslavy a Huntavy a jejich přítoků.
Harmonická krajina se zachovaným krajinným rázem výrazně zahloubených údolí Oslavy a jejích přítoků s osobitými morfologickými útvary v jádru přírodního parku Sovinecko.	K.ú. Ruda u Rýmařova, Rešov, Těchanov, Sovinec.
Krajina s dochovaným vizuálním významem kulturní dominanty hradu Sovinec v krajinných panoramatech a vizuálními vazbami na okolní krajinné dominanty v dálkových pohledech (m. j. Křížový vrch nad Rudou).	Na celém území specifické krajiny B-01.

Podmínky pro zachování a dosažení cílových charakteristik:

- Zachovat dosavadní strukturu osídlení s převahou sídel venkovského charakteru.
- Respektovat měřítko a strukturu této specifické krajiny jakož i její přírodní a krajinné hodnoty. Zastavitelné plochy vymezovat přednostně mimo pohledově exponovaná území.

Rýmařov – Bruntál (B-02)

V řešeném území zahrnuje:

Obce	Katastrální území
Břidličná	Albrechtice u Rýmařova Břidličná Vajglov
Dolní Moravice – část	Dolní Moravice – část Horní Moravice – část
Horní Město – část	Skály u Rýmařova – část Stříbrné Hory – část
Jiříkov – část	Těchanov – část
Malá Morávka – část	Malá Morávka - část
Malá Štáhle	Malá Štáhle
Rýmařov – část	Edrovice Jamartice Janovice u Rýmařova – část Janušov – část Ondřejov u Rýmařova

	Rýmařov – část Stránské – část
Ryžoviště – část	Ryžoviště – část
Velká Štáhle	Velká Štáhle

Přechodová pásma (PPM) do sousedních specifických krajín:

- Specifická krajina A-01: PPM 9, PPM 10, PPM 11
- Specifická krajina B-01: PPM 8, PPM 9, PPM 18
- Specifická krajina B-03: PPM 11, PPM 12, PPM 13, PPM 14
- Specifická krajina B-05: PPM 14, PPM 16, PPM 17, PPM 18
- Specifická krajina B-06: PPM 14

Charakteristické znaky krajiny:

- Vizuálně otevřená zemědělská krajina Bruntálské kotliny a Břidličenské vrchoviny s četnými fragmenty historických krajinných struktur zejména na Bruntálsku, méně na Rýmařovsku.
- *Uhlířský vrch (671 m n. m.) s kulturní dominantou poutního kostela Panny Marie Pomocné (mimo řešené území).*
- *Bruntál – středověké město s dochovaným jádrem, Bruntálským zámekem a poutním kostelem na Uhlířském vrchu (mimo řešené území).*

Cílové charakteristiky

Cílová charakteristika (CCH)	Platnost CCH v rámci specifické krajiny
Vizuálně otevřená zemědělská krajina Bruntálské kotliny a Břidličenské vrchoviny s mozaikou luk a pastvin a posílenou strukturou rozptýlené nelesní zeleně.	Celé území specifické krajiny B-02.
Krajina se zachovanými fragmenty historických krajinných úprav (stop členění plužiny).	K.ú. Malá Štáhle; <i>Staré Město u Bruntálu, Nová Véska, Horní Václavov, Dolní Václavov – mimo řešené území.</i>
<i>Krajina s pohledovou dominantou Uhlířského vrchu s kostelem Panny Marie Pomocné a Uhlířském vrchu a zachovaným dominantním významem siluety historického jádra Bruntálu.</i>	<i>V okruhu viditelnosti kulturní dominanty kostela Panny Marie Pomocné (k.ú. Bruntál – mimo řešené území).</i>
Krajinný rámec pohledových scenerií hřbetů a vrcholů Hrubého Jeseníku.	Celé území specifické krajiny B-02.

Podmínky pro zachování a dosažení cílových charakteristik:

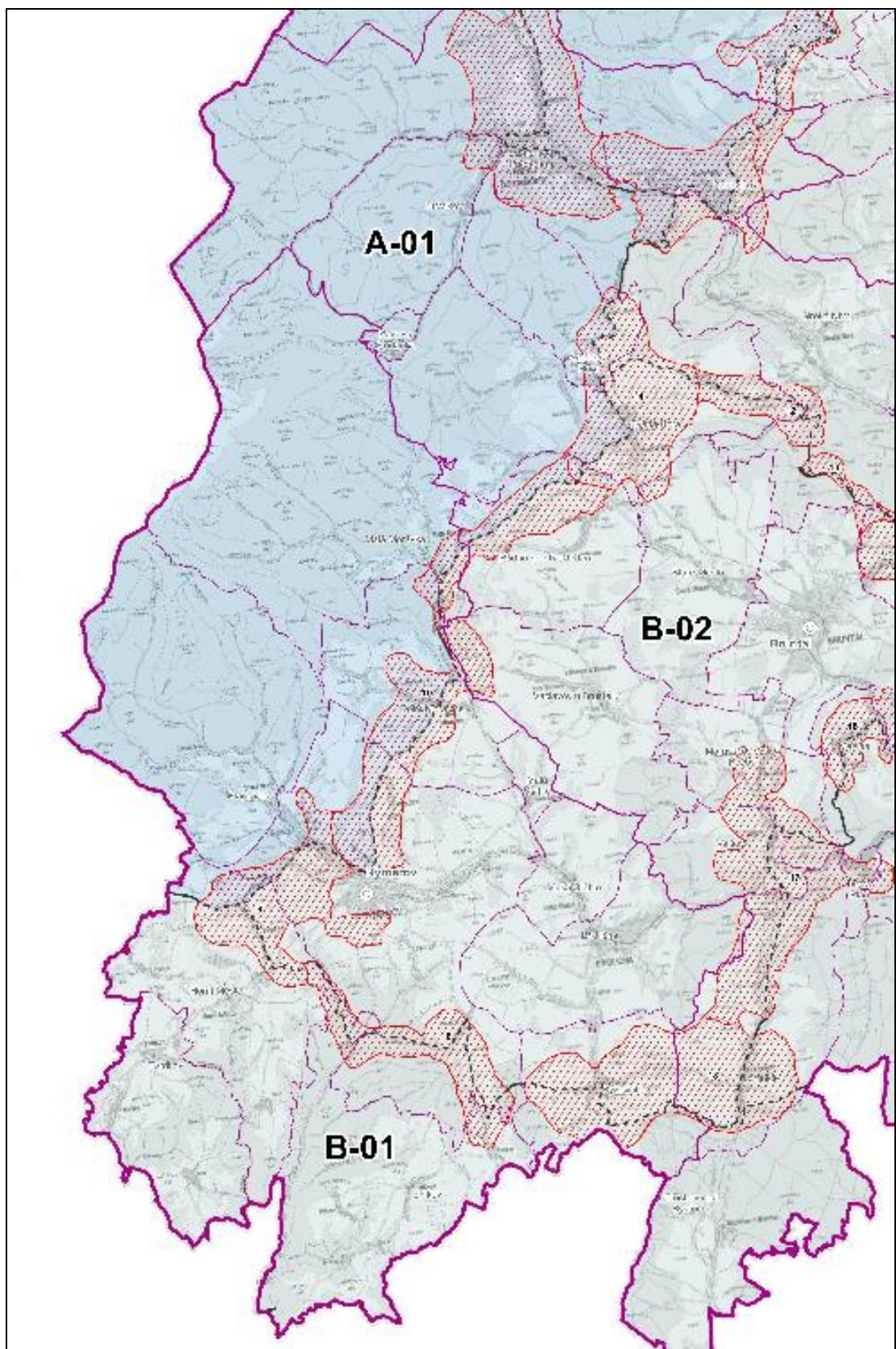
- Zachovat dosavadní strukturu osídlení s převahou venkovských sídel a s přirozenými spádovými centry Bruntál, Rýmařov a Břidličná.
- Nepřipustit umístování záměrů, jejichž prostorové parametry (plošné, výškové) narušují významné znaky této specifické krajiny.
- Při rozvoji rekreační funkce chránit významné znaky této specifické krajiny.
- Ochránit dochované historické krajinné struktury v krajíně před necitlivými urbanizačními zásahy (k.ú. Malá Štáhle; *Staré Město u Bruntálu, Nová Véska, Horní Václavov, Dolní Václavov, Malá Štáhle – mimo řešené území.*)

- Obnovovat liniové, soliterní a plošné vegetační prvky nelesní zeleně.
- Nenarušit celistvost pohledových panoramat Hrubého Jeseníku vznikem nových pohledových dominant nebo bariér, narušujících vizuální vazbu scenerií této specifické krajiny a jejího krajinného rámce.

Vymezení přechodových pásem specifických krajín v řešeném území:

Přechodové pásmo	Dotčená obec	Dotčené katastrální území
8	Horní Město	Horní Město, Skály u Rýmařova
	Jiříkov	Kněžpole, Těchanov
	Rýmařov	Ondřejov u Rýmařova, Rýmařov, Stránské
	Ryžoviště	Ryžoviště
9	Horní Město	Dobřečov, Skály, Stříbrné Hory
	Rýmařov	Edrovice, Janovice u Rýmařova, Janušov, Rýmařov
10	Dolní Moravice	Dolní Moravice, Horní Moravice, Nová Ves u Rýmařova
	Malá Morávka	Malá Morávka
	Rýmařov	Janušov, Rýmařov
17	Břidličná	Břidličná
18	Ryžoviště	Ryžoviště

Zásady územního rozvoje Moravskoslezského kraje, ve znění Aktualizace č. 1
Výřez z výkresu A.3. Výkres typů krajín

C.2. Návrh opatření na ochranu a rozvoj zjištěných hodnot a potenciálů

C.2.1. Ochrana a rozvoj přírodních hodnot

Řešené území se vyznačuje mimořádně vysokými přírodními hodnotami. Téměř 40 % území SO ORP Rýmařov leží v Chráněné krajinné oblasti Jeseníky, která je zároveň vyhlášena jako Ptačí oblast Jeseníky (hranice CHKO Jeseníky a Ptačí oblasti Jeseníky jsou v řešeném území v podstatě shodné); dále se zde nachází 13 maloplošných zvláště chráněných území, 8 evropsky významných lokalit, řada památných stromů a registrovaných významných krajinných prvků; jihozápadní část řešeného území leží v Přírodním parku Sovinecko, na k.ú. Ryžoviště zasahuje okrajově Přírodní park Údolí Bystřice.

Problematika ochrany krajiny na území CHKO Jeseníky, v maloplošných zvláště chráněných území a v lokalitách soustavy Natura 2000 není v ÚSK SO ORP Rýmařov detailněji řešena. Důvodem je skutečnost, že ochrana přírody a krajiny na území CHKO Jeseníky je v gesci AOPK ČR – Správy CHKO Jeseníky a je dostatečně řešena platnou legislativou ochrany přírody, včetně plánu péče o CHKO Jeseníky a plánů péče o MZCHÚ. V maloplošných chráněných územích a lokalitách Natura 2000 mimo území CHKO je kompetentním správním orgánem Krajský úřad Moravskoslezského kraje, který má k dispozici příslušené plány péče a soubory doporučených opatření. Pozornost této části ÚSK SO ORP Rýmařov je proto zaměřena na ty části krajinné biodiverzity, u kterých má převažující kompetenci úřad s rozšířenou působností – Městský úřad Rýmařov a jednotlivé obecní úřady.

Chráněná krajinná oblast Jeseníky

Severní část ORP Rýmařov zasahuje do území Chráněné krajinné oblasti Jeseníky; CHKO Jeseníky zahrnuje téměř 40 % území SO ORP.

Celková rozloha: 74 000,00 ha

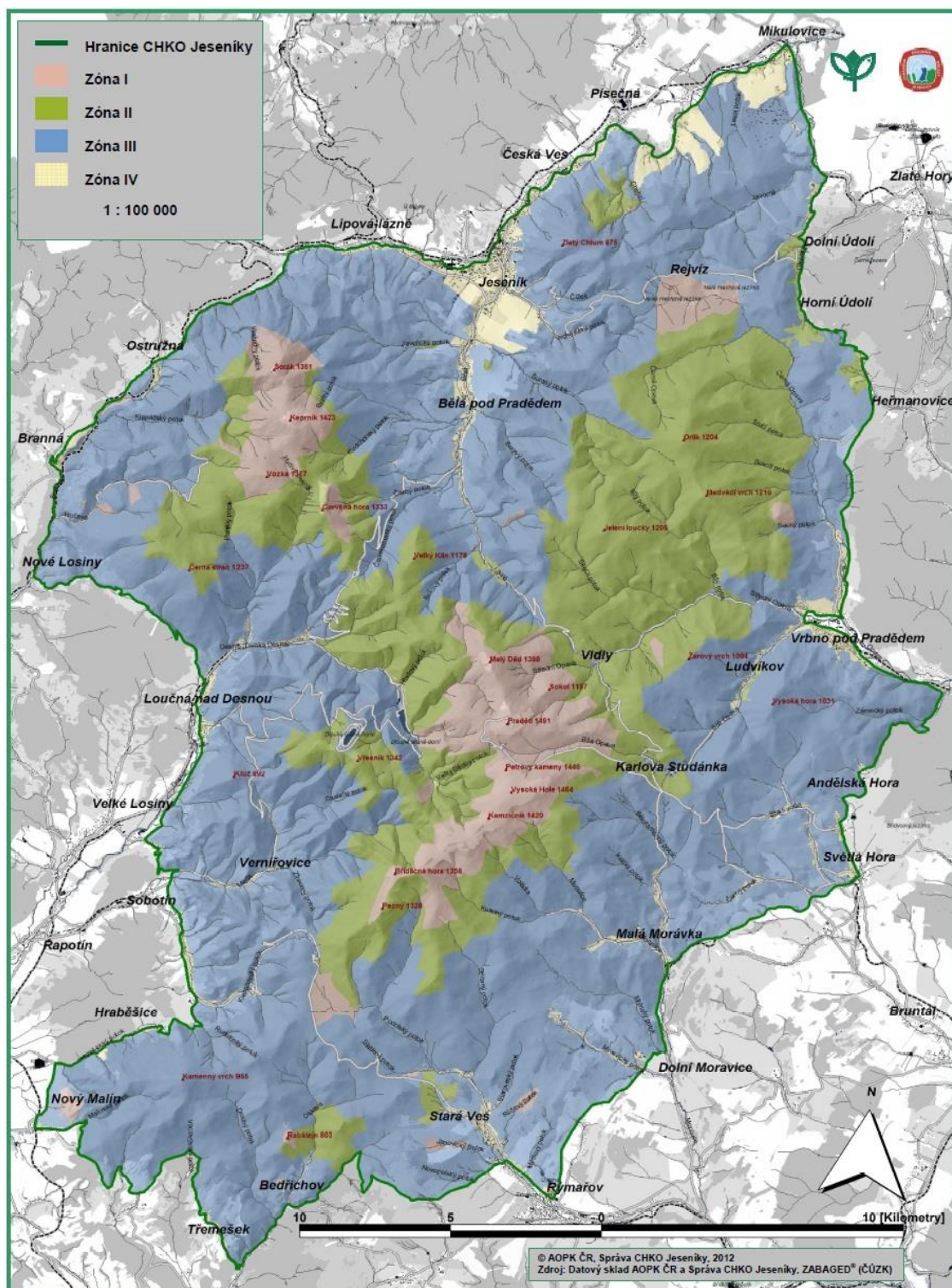
Vyhlášeno: výnosem MK ČSR č.j. 9886/1969

Charakteristika: CHKO Jeseníky zahrnuje Hrubý Jeseník a přilehlé části Hanušovické a Zlatohorské vrchoviny. Reliéf odpovídá členité hornatině s hluboce zaříznutými údolními a táhlými zaoblenými hřbety. Geologicky je území tvořeno převážně kyselými horninami s nízkým obsahem živin (ruly, svory, fylity). Hlavním zástupcem půd jsou kambizemní podzoly, v nejvyšších polohách převládají humuso-železité podzoly místy zamokřené a zrašelinělé. Území je z 80 % pokryto lesy, převážně druhotnými smrčinami nebo bučinami s mozaikovitě zachovalými zbytky přírodních lesů. Nejcennější území CHKO jsou chráněna ve 4 národních přírodních rezervacích (Praděd, Šerák – Keprník, Rejvíz a Rašeliniště Skřítek), 18 přírodních rezervacích a 6 přírodních památkách. Jejím posláním je předat krajinu a přírodní dědictví v co nejzachovalejším stavu dalším generacím.

Hospodářské využívání Chráněné krajinné oblasti Jeseníky je diferencováno podle zón odstupňované ochrany přírody tak, aby se zlepšoval její přírodní stav a aby byly zachovány a vytvářeny optimální ekologické funkce území. Zonace CHKO Jeseníky byla schválena MŽP ČR dne 27. 6. 1994 pod č.j.: OOP/2818/94. V řešeném území se nacházejí všechny čtyři zóny odstupňované ochrany.

Zastoupení jednotlivých zón ochrany CHKO Jeseníky na území SO ORP Rýmařov

rozloha CHKO Jeseníky na území ORP	plošný podíl I. zóny ochrany CHKO	plošný podíl II. zóny ochrany CHKO	plošný podíl III. zóny ochrany CHKO	plošný podíl IV. zóny ochrany CHKO
13 288 ha	12,78 %	14,99 %	69,56 %	2,67 %

Maloplošná zvláště chráněná území

Na území ORP Rýmařov se nachází celkem 13 maloplošných zvláště chráněných území (MZCHÚ). Zastoupeny jsou všechny čtyři typy MZCHÚ – národní přírodní rezervace (NPR), národní přírodní památky (NPP), přírodní rezervace (PR) i přírodní památky (PP) – PR Břidličná, PR Franz-Franz, NPP Javorový vrch, PP Morgenland, PR Niva Moravice, PR Pod Jelení studánkou, NPR Praděd, PR Pstruží potok, NPR Rašeliniště Skřítek, NPR Rešovské vodopády, PR Růžová, PR Skalské rašeliniště a PR U Slatinného potoka. Maloplošná zvláště chráněná území zaujímají celkem 5,55 % rozlohy území SO ORP Rýmařov.

Lokality soustavy Natura 2000

Severní část území SO ORP Rýmařov zasahuje do území Ptačí oblasti Jeseníky, která zabírá téměř 40 % území ORP. Dále se na území SO ORP Rýmařov nachází celkem osm evropsky významných lokalit, které celkem zaujímají přibližně 15 % území SO ORP – EVL Javorový vrch, EVL Moravice, EVL Praděd, EVL Pstruží potok, EVL Skalské rašeliniště, EVL Sovinec a EVL Štola Franz-Franz.

Ptačí oblast Jeseníky

Kód lokality: CZ0711017

Rozloha lokality: 52 204,56 ha; Olomoucký a Moravskoslezský kraj; severní část řešeného území

Vyhlášeno: Nařízením vlády č. 599/2004 Sb., kterým se vymezuje Ptačí oblast Jeseníky

Předmět ochrany: Populace jeřábka lesního, chřástala polního a jejich biotopy

Charakteristika: Území ptačí oblasti zčásti sleduje hranice CHKO Jeseníky, celkově je však její rozloha nižší než rozloha CHKO Jeseníky. Ptačí oblast Jeseníky je významná především pro lesní druhy ptáků a druhy horských luk, včetně druhů zasahujících do oblasti údolních niv a pramenišť, luk a pastvin v podhůří. Lesy pokrývají 80 % oblasti. Jde převážně o smrkové monokultury, jen místy se dochovaly zbytky původních bučin, jedlobučin a pod horní hranicí lesa jeřábových smrčín. Na SZ svazích pohoří se nacházejí rozlehlé imisní holiny, případně poškozené až odumírající jeřábové smrčiny. Významná jsou rašeliniště a vrchoviště; pro oblast jsou typické četné kamenné sutě, skalní útvary a hluboká údolí horských bystřin s prudkými svahy. Část podhůří je tvořena mezofilními loukami a pastvinami.

Přírodní parky

Jihozápadní část řešeného území leží v přírodním parku Sovinecko, na k.ú. Ryžoviště zasahuje okrajově přírodní park Údolí Bystřice. Přírodní parky se zřizují zejména k ochraně krajinného rázu s významnými soustředěnými estetickými přírodními hodnotami. Krajinný ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn podle § 12 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umísťování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných oblastí, kulturních dominant krajiny, harmonické měřítko a vztahy v krajině. V praxi se ochrana přírodních parků týká zejména omezení stavební činnosti (zpravidla formou částečné stavební uzávěry), terénních úprav, změn reliéfu, umísťování zařízení apod.

Přírodní park Sovinecko

Okresy: Bruntál, Olomouc, Šumperk

Zřízení: Oecně závaznou vyhláškou Okresního úřadu v Bruntále č. 8/94 ze dne 1. 2. 1994

Celková rozloha: 199,1 km²

Rozloha v okrese Bruntál: 109,7 km²

Územní vymezení: v řešeném území celá k. ú. Jiříkov u Rýmařova, Křížov u Sovince, Těchanov, Sovinec a Rešov, část k. ú. Kněžpole, Dobřečov, Horní Město, Skály u Rýmařova, Stříbrné Hory, Rýmařov, Ondřejov u Rýmařova, Stránské, okrajově k. ú. Edrovice

Posláním Přírodního parku Sovinecko je zachovat typický ráz krajiny s významnými přírodními a estetickými hodnotami, zejména pestrými lesními porosty, dřevinami rostoucími mimo les, významnými botanickými lokalitami a krasovými jevy při umožnění únosného turistického využití a rekreace i únosné urbanizace pro stabilizaci života a hospodaření v obcích.

Přírodní park Sovinecko se nachází v jihozápadní části Nízkého Jeseníku mezi Rýmařovem, Šternberkem a Ryžovištěm; na SZ zasahuje do Heřmanovické vrchoviny a na JZ se sklání k Hornomoravskému úvalu. Nadmořská výška centrální části se pohybuje mezi 500 – 600 m n.m., nejvyšším bodem je Dobřečovská hora (809 m n.m.), nejnižší položená místa jsou v blízkosti Šternberka (kolem 260 m n.m.). Jde o esteticky a krajinářsky vyvážený celek se zachovalým přírodním prostředím, na které je vázána celá řada druhů původního genofondu, které se již v okolní krajině nevyskytují.

Reliéf Sovinecka je utvářen zaoblenými hřbety Nízkého Jeseníku a na jihu příkrými svahy spadajícími do Uničovské plošiny. Od SSV směrem k JJZ je rozbrázděn hluboce zaříznutými údolními říčky a potoků, zejména Huntavy, Oslavy, Tepličky a Sitky. Za přispění lidské činnosti tak vznikl zajímavý krajinný fenomén, kde zaoblená vrchovina je odedávna odlesněna a zemědělsky využívána zejména v okolí obcí, které byly budovány na zaoblených hřbetech a v mělkých údolích horních částí toků nebo přímo v pramenných oblastech. Naopak prudké svahy zaříznutých údolí jsou zalesněny až na dno a toky tak protkávají krajinu jako zelená maletná údolí.

Přírodní park Údolí Bystřice

Rozloha: 125,8 km²

Vyhlášeno: Nařízením č. 6/1995 Okresního úřadu Olomouc ze dne 15. 8. 1995 o vyhlášení Přírodního parku Údolí Bystřice, na území okresu Bruntál vyhlášen Nařízením č. 3/1995 Okresního úřadu Bruntál ze dne 9. 10. 1995 o zřízení Přírodního parku Údolí Bystřice.

Územní vymezení: V řešeném území zasahuje jen zcela okrajově na k.ú. Ryžoviště.

Přírodní park Údolí Bystřice se rozkládá na jihozápadním okraji Domašovské vrchoviny v okolí údolí řeky Bystřice. Řeka zde vytvořila hluboké skalnaté údolí s kaňony, skalními ostrohy, sutěmi a kamennými moři. V místech, kde pramení přítoky, se zachovaly zbytky rašelinných luk, v údolích vlhké louky. Na příkrých zalesněných svazích se prosadily kvalitní lesní porosty místy velmi připomínající prales.

Poznámka: v řešeném území spadá do Přírodního parku Údolí Bystřice pouze lesní komplex – bývalý vojenský areál.

Významné krajinné prvky

Významnými krajinnými prvky (VKP) jsou dle ustanovení § 3 písm. b) zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění: lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera, údolní nivy, resp. jiné části krajiny zaregistrované podle § 6 výše citovaného zákona. V řešeném území se nachází celá řada významných krajinných prvků ze zákona – převažují lesy, vodní toky a údolní nivy, nachází se zde i několik rašelinišť a rybníků.

Vodní toky, navazující břehové porosty a říční nivy tvoří významnou páteřní část biodiverzity krajiny Rýmařovska. V minulosti zde byla většina vodních toků zregulována a technicky upravena, nicméně i přesto zde zůstala zachována řada mimořádně cenných přírodních úseků vodních toků. Příkladem může být tok a niva Moravice mezi Malou Morávkou a Břidličnou, jejíž značná část je součástí evropsky významné lokality a přírodní rezervace Niva Moravice. Mezi nejvýznamnější ukázky přirozených toků Nížkého Jeseníku patří i střední úsek toku Huntavy v oblasti Rešovských vodopádů, tok Oslavy a řada dalších.

Niva řeky Moravice v prostoru EVL Niva Moravice se starým kamenným mostem v Dolní Moravici

Niva zregulované části horního toku říčky Huntavy s břehovým porostem v intravilánu Stříbrných Hor

Zregulovaná část podhorského toku – Podolský potok v intravilánu Staré Vsi

Niva říčky Lučiny v severní části Harrachova

Na území SO ORP Rýmařov se nachází také 18 registrovaných významných krajinných prvků dle §6 zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění. Jako významné krajinné prvky jsou často registrovány podmáčené louky, prameniště a silně podmáčené nivy, které jsou pro pastviny nevyužitelné a představují tak refugia biodiverzity v zemědělské krajině. Příkladem obdobného typu biotopu může být např. mokřad u zaniklé osady Ferdinandov (k.ú. Stříbrné Hory), či Skalské rašeliniště u Horního Města. Tato místa bývají často obklopena pastvinami ze všech stran a jsou tak vystavena značné eutrofizaci. V několika případech jsou jako VKP registrovány biotopy vzniklé v důsledku dřívější těžby a ponechaliny na méně přístupných místech. Zajímavostí jsou i registrované VKP v intravilánech obcí – parčík v centru Rýmařova a alej v Kněžpoli (viz VKP č. 14 a 18).

**Přehled významných krajinných prvků registrovaných dle § 6 zákona č. 114/1992 Sb.,
v platném znění**

Označení dle ÚAP ORP Rýmařov	Popis	Datum vyhlášení
VKP č. 1	přírozená květnatá louka na prameništi a mokřadu na svahu, mělké údolí na západním svahu, glejové půdy, plynulá návaznost na okolní louky	22.11.1996
VKP č. 2	zarůstající břidlicové lomy, jezírka s obojživelníky, stadia subtermofilní vegetace, hmyz kulmské fylitické břidlice, chudé a mělké půdy, sukcesní	5.2.1997
VKP č. 3	dřevinami zarostlé zbytky po těžbě pokrývačských fylitických břidlic, hlubinný lom a jezírka s obojživelníky	5.3.1997
VKP č. 4	lokalita s výskytem lilií cibulkonosných	19.12.2000
VKP č. 5	loučky uprostřed komplexu smíšených listnato-jehličnatých lesů, kosené porosty sv. <i>Polygono-Trisetion</i> – toto VKP má dvě na sebe navazující části	1.6.2001
VKP č. 6	mokřadní louky ve zhlaví údolí – pramenná oblast, glejové půdy, zrašelinělé půdy, velká populace <i>Salix rosmarinifolia</i> – velmi významná lokalita	1.6.2001
VKP č. 7	vlhké louky na svahovém prameništi (helokrény) – v minulosti meliorované, rudimenty <i>Cirsietum rivularis</i> , částečná ruderalizace, ponechlina, sušší enklávy (<i>Festucetum</i>)	20.6.2001
VKP č. 8	mělké údolí uprostřed polí, prameniště, potok, bývalé rybníčky, louky a pastviny, ovocné stromy (roztroušeně), dřeviny z náletů (staré jívy), z původních druhů na loukách: <i>Alchemilla monticola</i> , <i>Angelica sylvestris</i> apod.	20.6.2001
VKP č. 9	nálet dřevin a travní ponechalina na prudkém jižním svahu nad silnicí mezi Jamarticemi a Velkou Štáhlí, koncentrace hmyzu (např. vřetenušky)	20.6.2001
VKP č. 11	území je členité, je tvořeno malým mokřadem s několika tůněmi, dále mírným svahem v pozadí zarostlým vysokou zelení, s neoddělitelným okolím, jedná se o lokalitu s výskytem obojživelníků a plazů	13.9.2001
VKP č. 12	louky a meze propojující dvě lokality s výskytem obojživelníků a plazů (tyto haldy a tůňky jsou pozůstatkem po těžbě břidlice, jsou předmětem registrace VKP č. 2 a č. 3)	23.8.2002
VKP č. 13	komplex vlhkých luk a ponechalín s ostrůvky dřevin v mělkém údolí pravobřežního přítoku Podolského potoka	20.8.2002
VKP č. 14	parčík nacházející se v centru města	27.8.2002
VKP č. 15	mokřadní louka a ponechaliny v mělkém zhlaví údolí, na prameništích, plocha důležitá z hydrologického hlediska – toto VKP má dvě na sebe navazující části	30.8.2002
VKP č. 16	prameniště a niva Lomnického potoka, na prameništi vlhké louky a ponechaliny sv. <i>Calthion</i> a <i>Violion</i> , níže vlhké louky <i>Calthenion</i> a <i>Filipendulenion</i> , mokřadní ponechaliny a nálety vrbových křovin	17.12.2003
VKP č. 17	rozsáhlý komplex vlhkých květnatých luk a pestrých mokřadních ponechalín v pramenné oblasti potoka Polička, při severním a jižním okraji navazující mezofilní louky a ponechaliny včetně nardet, významná lokalita vstavačovitých	17.12.2003
VKP č. 18	oboustranná alej na pozemku parc. č. 1079 k.ú. Kněžpole, obec Jiříkov, podél silnice II/445	23.4.2010

Příklad refugií biodiverzity v zemědělské krajině – mokřady u Ferdinandova a Stříbrných Hor

Další přírodní (biologicko-ochranářské) hodnoty krajiny

Dalšími významnými přírodními hodnotami v řešeném území jsou aleje dřevin, cenné solitérní dřeviny či jejich skupiny, liniová zeleň kamenic a cenné jedince či skupiny starých odrůd ovocných dřevin.

Aleje a stromořadí kromě estetické a krajnotvorné funkce významným způsobem ovlivňují mikroklima – působí jako větrolamy, chrání před slunečním zářením, sněhovými závějemi, zadržují vodu v krajině, omezují víření prachu a tlumí hluk. Cestní aleje dřevin patří mezi významné páteřní prvky biodiverzity krajiny a společně s břehovými porosty představují v zemědělsky využívané krajině Rýmařovska významné útočiště pro hmyz, ptáky a další drobné živočichy.

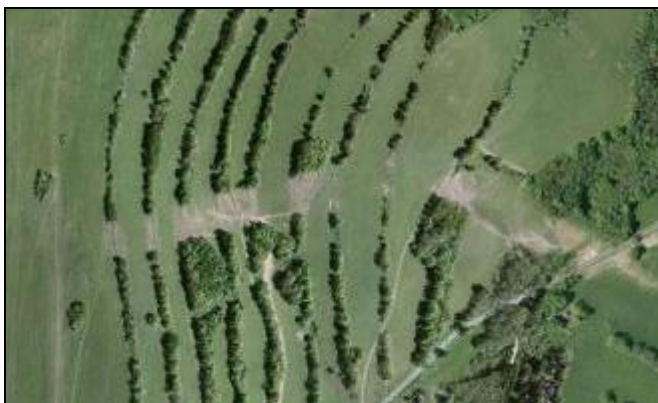
Výsadba alejí na našem území je dokládána již od středověku, přičemž tehdy aleje plnily zejména estetickou a orientační funkci a spojovaly světské a církevní dominanty. K největšímu rozvoji výsadeb alejí na našem území došlo na konci 18. století za vlády Marie Terezie a Josefa II., kteří povinnost výsadyb cestních alejí či stromořadí zakotvili do celé řady státních předpisů. Výsadba ovocných alejí byla tehdy podporována z důvodu zpevnění krajnic cest, ochrany před sluncem, větrem a sněhem a kvůli poskytnutí stravy pro vojska pochoduující krajinou. Hojně se pak zejména ovocné aleje rozšířily po 2. světové válce. Mezi nejvýznamnější aleje na Rýmařovsku patří aleje v okolí Janovic, Rýmařova a alej ve Ferdinandově.

Kromě alejí byly v obcích i ve volné krajině vysazovány také jednotlivé solitérní dřeviny či jejich skupiny. Dlouhověké neovocné stromy byly často vysazovány u důležitých křižovatek či při zvláštních příležitostech – např. při významných historických událostech, u smírčích křížů nebo božích muk. Řadu vzrostlých a hodnotných dřevin dnes najdeme především na návších obcí, u kostelů a na hřbitovech. V městské zástavbě se skupiny starých hodnotných dřevin nacházejí zejména podél hlavních cest a v parcích – např. v zámeckém parku v Janovicích. Mezi významnými je možno uvést např. starou hodnotnou lípu u kostela v Rešově či starý vzrostlý ořešák královský u kostela v Rudě.

Ovocné solitérní stromy byly často vysazovány v intravilánech obcí, v zahradách rodinných domů či v záhumencích, kde označovaly hranice pozemků. Některé z těchto dřevin jsou v krajině Rýmařovska zachovány dodnes, za kolektivizace zemědělství jich však zejména mimo intravilány obcí byla většina vykácena. Staré ovocné stromy jsou také častým dokladem po zaniklých obcích a usedlostech. Ačkoliv Rýmařovsko nepatří mezi ovocnářské oblasti, byly zde historicky vysazovány i ovocné sady, a to zejména v klimaticky příznivější jižní části území. Zbytky starých sadů dnes nalezneme např. jižně od hradu Sovinec, v Těchanově a v Rudě u kostela.

Dnes je řada alejí a významných solitérních dřevin přestárlá, neúplná a poškozená; dochází k jejich kácení a obnova není vždy zajištěna. Úbytek starých dřevin v důsledku vede ke snížení pestrosti krajiny a biodiverzity v krajině.

Typický krajinařský prvek Rýmařovska představují i kamenné meze neboli kamenice. Jedná se vlastně o agrární valy, které vznikly ukládáním kamení z polí na jejich okraje. Dnes jsou kamenice mimo jiné dokladem o dřívějším osídlení a zaniklých polích, často v nečekaně vysoko položených částech území jednotlivých obcí. Dřevinami porostlé kamenice představují pro Rýmařovsko typický krajinný prvek a zajímavý biotop pro řadu rostlin a živočichů. Tyto kamenité biotopy jsou refugiem zejména pro plazy, ale i pro saproxylické organismy vázané na tlející dřevo starých jedinců dřevin, jež se na kamenicích často vyskytují. Tento krajinný prvek z části Rýmařovska vymizel při kolektivizaci zemědělství, kdy byly jednotlivé zemědělské pozemky zcelovány. Hojně jsou však kamenice dodnes zachovány zejména v Nové Vsi, Horní Moravici, Staré Vsi, Dobřečově, Tvrdkově, Mirotínku, Rešově, Rudě, Harrachově a Těchanově. Aktuálně je tento zajímavý krajinný prvek a biotop ohrožován zejména kácením a terénními úpravami (např. při výstavbě cest, sjezdových tratí a tras elektrického vedení). Z hlediska krajinného rázu i biodiverzity je problematické i přílišné zarůstání kamenic stromy a keřovou vegetací. Dochází tak mnohdy k přílišnému zapojení dřevinné vegetace a snížení oslunění těchto biotopů. Z odborné literatury je přitom známo, že řada cenných druhů bezobratlých živočichů vyhledává právě osluněné kmeny starých dřevin.

Liniový průsek pro nově realizované vedení VVN 400 kV přes kamenice porostlé dřevinami mezi Horním Městem a Tvrdkovem

Srovnání stavu kamenných mezí v k.ú. Mirotín v roce 1954 a 2009; na snímcích je v čase patrný výrazný rozvoj keřové a stromové vegetace na mezích

Pohled na kamenné meze v Horní Moravici

Rámcová doporučení pro ochranu přírodních hodnot

- Problematika ochrany krajiny na území CHKO Jeseníky, maloplošných zvláště chráněných území a v lokalitách soustavy Natura 2000 není v ÚSK SO ORP Rýmařov podrobněji řešena; ochrana přírody a krajiny na území CHKO Jeseníky je v gesci AOPK ČR – Správy CHKO Jeseníky a je dostatečně řešena platnou legislativou ochrany přírody, včetně plánu péče o CHKO Jeseníky a plánů péče o maloplošná ZCHÚ.
- Rámcové podmínky ochrany krajinného rázu pro území CHKO Jeseníky jsou stanoveny v Preventivním hodnocení území CHKO Jeseníky z hlediska krajinného rázu, zpracovaném Atelierem V (Ing. arch. Ivan Vorel a kol.) v r. 2011. Tyto podmínky jsou převzaty do ÚSK SO ORP Rýmařov, jako rámcová doporučení pro krajinné okrsky, ležící na území CHKO Jeseníky.
- V maloplošných chráněných územích a lokalitách Natura 2000 mimo území CHKO je kompetentním správním orgánem Krajský úřad Moravskoslezského kraje; zásady ochrany těchto území jsou stanoveny zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů a upřesněny v příslušných plánech péče a souborech doporučených opatření.
- Problematika ochrany ostatních přírodních hodnot území, u kterých má převažující kompetenci úřad s rozšířenou působností – MěÚ Rýmařov a jednotlivé obecní úřady (významné krajinné prvky, významné aleje a solitérní dřeviny, historické krajinné struktury – kamenice), je podrobně řešena v kap. E.7. Doporučení dalších opatření k ochraně a zvýšení biodiverzity a k předcházení fragmentace krajiny.

C.2.2. Ochrana a rozvoj historických a kulturních hodnot

Vzhledem ke své dlouhé a bohaté historii se v řešeném území se nachází řada kulturních a historických hodnot. Nejvýznamnějšími kulturními a historickými hodnotami v řešeném území jsou městská památková zóna Rýmařov, vesnické památkové zóny Malá Morávka a Žďárský Potok, areál zámku a zámeckého parku v Janovicích, soubor areálu hradu Sovinec a kostela sv. Augustina a soubor Křížové cesty a barokního kostela Panny Marie Sněžné v Rudě – národní kulturní památka.

Městská památková zóna Rýmařov

Historické jádro města má téměř pravidelný půdorys s lichoběžníkovým náměstím. V severní části půdorysu je farní kostel sv. Michala s dominující věží, uprostřed náměstí monumentální barokní radnice. Zejména v prostoru náměstí se zachovala hodnotná měšťanská zástavba, která prošla řadou úprav v jednotlivých obdobích. Vyhláškou MK ČR ze dne 1. 4. 2003 bylo historické jádro města prohlášeno památkovou zónou.

Areál zámku v Janovicích

V jádře renesanční dvoukřídlá architektura na místě tvrze z 15. století. V r. 1663 upravil italský stavitel A. Cannevala zámek do barokní podoby. Přístavba severního a západního křídla byla dokončena v r. 1757 stavitelem G. Weisserem. Úpravy v průběhu 2. pol. 19. století. Součástí areálu je přírodně krajinářský park, založený v 19. století s rozlohou cca 5,65 ha.

Zřícenina hradu Sovinec s areálem a filiální kostel sv. Augustina s areálem

Nejrozsáhlejší moravský hradní komplex v Nížkém Jeseníku založený poč. 14. století pány ze Sovince. Hrad na širokém skalnatém ostrohu se stal významnou husitskou pevností nadále rozšiřovanou. Koncem 17. století ztrácí na významu; roku 1945 vyhořel. Filiální kostel sv. Augustina je situován při vnější obvodní hradební zdi hradu Sovince; jde o jednodílnou empírovou stavbu z r. 1845. Ochranné pásmo hradu Sovinec a kostela sv. Augustina bylo vyhlášeno dne 26. 6. 1995 rozhodnutím č. 38/95 (rejstř. č. OP 10675).

Vesnická památková zóna malá Morávka

Rozhodnutím č. 55/94 bylo v Malé Morávce vyhlášeno ochranné pásmo pro veškeré nemovité památky na území obce Malá Morávka, které jsou zapsány ve státním seznamu nemovitých kulturních památek. Vyhláškou Ministerstva kultury ČR č. 249/1995 Sb. byla v Malé Morávce vyhlášena vesnická památková zóna.

K památkovým hodnotám VPZ Malá Morávka patří zejména historický půdorys a jemu odpovídající prostorová a hmotová skladba, vesnické interiéry včetně povrchu komunikací, charakteristická silueta sídla v krajině včetně výškové hladiny v blízkých i dálkových pohledech, nemovité kulturní památky, objekty navržené k památkové ochraně a objekty dotvářející charakter památkové zóny. Neoddělitelnou součástí zdejší lidové zástavby je návaznost na krajinu. V případě Malé Morávky se jedná o pásy krajiny za objekty zástavby, které sloužily jako zahrada a dále pole dosahující až k hranici lesa. Toto krajinné rozvržení je stále patrné. Plužiny jsou v rámci památkové zóny chráněné a jejich zachování je pro zachování urbanis-

tické hodnoty sídla zcela zásadní. Situace, kdy jsou do památkově chráněného území vědomě zahrnuty i plučiny je ojedinělá, což vypovídá o míře autenticity zdejších poměrů ve srovnání s obdobně chráněnými územími.

Vesnická památková zóna Žďárský Potok

Vyhláškou MK ČR č. 249/95 Sb. ze dne 22. 9. 1995 byla pro obec Stará Ves, m.č. Žďárský Potok, vyhlášena vesnická památková zóna. Prohlášením osady Žďárský Potok za památkovou zónu se zabezpečuje zvýšená ochrana části kompaktně dochované jesenické vesnice s roztroušeným typem zástavby ze 17. století. Jedná se o významný soubor lidové architektury s dochovanými převážně roubenými stavbami a technickými památkami z 18. – 19. století.

Křížová cesta – soubor 14-ti zastavení a kostel Panny Marie Sněžné v Rudě

Křížová cesta vede od kostela Panny Marie Sněžné na vrchol Křížového vrchu a představuje 14 pašijových scén křížové cesty. Dvanácté zastavení představuje tzv. Malá Kalvárie (Ukřižovaný mezi Marií a Janem Evangelistou), doplněná o postavu sv. Máří Magdaleny. Unikátní je 14. zastavení se scénou Uložení do hrobu. Křížová cesta byla pořízena z iniciativy uničovského rychtáře Georga Greschlsbergera v roce 1760 (každé zastavení věnováno jinou rodinou – uvedeno na zadní straně). Restaurováno v letech 1846 a 1988.

Soubor vyniká silnou vizuální účinností, jejíž podstatou je promyšlené situování jednotlivých zastavení, která citlivě akcentují členění a reliéf Křížového vrchu. Působivou symboliku nese ojedinělé formální řešení, jednotlivá zastavení mají podobu pískovcových reliéfů umístěných do volutového rámu ve tvaru srdce. Vrcholová skupina Ukřižování patří emoční silou a obsahovou sdílností k posledním realizacím v duchu vrcholně barokní estetiky.

Kostel Panny Marie Sněžné nechal v letech 1755 – 1756 postavit uničovský rychtář Jiří Greshelsberger jako poděkování za záchranu života. V roce 1760 areál doplnil 14 sochařsky pojedenými zastaveními křížové cesty. Vysokou uměleckou kvalitou se tento soubor řadí mezi nejzajímavější příklady měšťanského mecenátu období baroka na Moravě. Prostá jednoduší venkovská architektura barokního kostela Panny Marie Sněžné je ukázkou formálního rejstříku lokální stavitelské produkce.

V lednu 2018 byl soubor Křížové cesty a kostela Panny Marie Sněžné prohlášen národní kulturní památkou.

K dalším významným kulturním a historickým památkám patří ostatní nemovité kulturní památky, technické památky – staré vodní náhony, památky místního významu (stavby významné z hlediska historického a architektonického, kříže, kapličky, boží muka), zaniklá sídla, zaniklé kostely, kaple a hřbitovy.

Technické památky – staré vodní náhony

Na území SO ORP Rýmařov se nachází dvě významné technické památky tohoto druhu – v Malé Morávce a Staré Vsi.

Torzo turbíny a vodní náhony v Malé Morávce

Haagova turbína kdysi poháněla jeden z provozů Müllerovy papírny. Její torzo se nachází v Malé Morávce, u křižovatky směrem na Karlov pod Pradědem. Historický exponát dokumentuje činnost moráveckých provozů ze 70. let 19. století. Dnes je turbína technickou zajímavostí spolu s dalšími patnácti náhony, které se z celkových devatenácti dochovaly. Náhony jsou v terénu označeny poutači a popisem. Ještě začátkem minulého století v nich proudila voda, která byla hlavním hnacím médiem turbín a lopatkových kol, jež poháněla katry, buchary, mlýny na papír a případně vyráběla i elektřinu. Turbína, která je v provozu od roku 1921, dodnes pracuje v malé elektrárně pod Malou Morávkou u cesty na Václavov.

Zachovaný náhon v Malé Morávce

Vodní energetická soustava Anenská Huť

Ve Staré Vsi se nachází pozoruhodné vodní dílo, které bylo vybudováno pro pokrytí potřeb vody a energie při výrobě železa a sloužilo bývalé huti. Pod jižním úpatím masivu Ostružné se nachází vodní protáhlá nádrž, kde se jímala voda náhonem ze Stříbrného potoka (pramení pod Alfrédkou). Další vodu dodával i Podolský potok, který teče přímo osadou od Skřítku (pramení pod Břidličnou); z Podolského potoka se voda přivádí asi 800 m dlouhým tunelem. Od vyrovnávací nádrže voda směřovala náhonem do věžového objektu k energetickému využití. Voda spádem teče do malé vodní elektrárny, která byla znovu zprovozněna v roce 2004. Náhon splynul s přírodou, poměrně jednoduchý je i jez na potoku, kde se voda odebírá. Působivé je rovněž podlouhlé vyrovnávací jezírko, které nevypadá jako umělý výtvar.

Z hutí se dochovala i dvojice budov v podobném vzhledu – bývalý správcovský dům a dvoj-dům pro zaměstnance, vystavěné z kamene a tmavých tvárnic, zhotovených ze strusky, tedy odpadu při tavení železa.

Další historicky významné stavby a soubory

V řešeném území se dále nachází řada dalších historicky nebo architektonicky významných objektů, které nejsou prohlášeny ani navrženy k prohlášení za kulturní památky. Těmito objekty jsou:

- **Město Břidličná**
  - Břidličná – budova bývalé četnické stanice (bývalý velkostatek) na jižním okraji města (ulice Na Poličce)
  - Vajglův – kaple sv. Antonína

- **Obec Horní Město**
  - Dobřečov – budova bývalé školy, dnes rekreační objekt
  - Ferdinandov – kaple Navštívení Panny Marie
  - Rešov:
    - zřícenina středověkého hrádku nebo tvrze nad Rešovskými vodopády, založeného patrně ve 13. stol. na ochranu počínající hornické kolonizace a dolování (zachovaly se pouze sporé zbytky valů a základových zdí na třech rozeklaných skalách)
    - budova bývalé školy, dnes rekreační objekt

- **Obec Jiříkov**
  - Jiříkov – budova bývalé fary z r. 1540, dnes Pradědova Galerie
  - Kněžpole – budova bývalé školy, dneska Penzion Kněžpole
  - Těchanov – kostel sv. Šimona a Judy

- **Obec Malá Morávka**
  - Praděd-Ovčárna:
    - televizní vysílač na Pradědu – technická dominanta širokého okolí, vrchol věže je nejvyšším bodem v ČR; na místě bývalé rozhledny
    - Chata Barborka – významná z hlediska rozvoje turistiky, postavena v r. 1943, místo vzniku Horské záchranné služby Jeseníky
    - Hotel Ovčárna – významná stavba z hlediska rozvoje turistiky v Jeseníkách – novostavba na místě bývalé chaty z r. 1863
  - Malá Morávka:
    - replika bývalé stodoly s expozicí Haagovy turbíny v Malé Morávce – doklad historie obce
    - bývalá nádražní budova – typická architektura železničních budov
    - bývalá Olbrichova vila se zbytkem anglické zahrady v centru obce – architektonicky významná stavba, památka historie obce
    - pozůstatky bývalých náhonů – technické památky
  - Karlov:
    - Penzion Zámeček Karlov (bývalá Olbrichova vila) – architektonicky významná stavba, památka historie obce
    - Hotel Karlov – architektonicky významná stavba, památka historie obce
    - bývalá škola v Karlově – architektonicky významná stavba, památka historie obce
    - bývalá vila hraběte Harracha v Karlově – typická architektura pro stavby tohoto typu
- **Obec Malá Štáhle**
  - správní budova a areál bývalé barvírny z konce 19. stol.
  - původní německý hřbitov, jeden z mála zachovaných i s náhrobky
  - kaple sv. Jana Křtitele
- **Město Rýmařov**
  - Harrachov – budova bývalé školy
  - Jamartice – kaplička
  - Rýmařov:
    - bývalá modlitebna německé evangelické církve, dnes sbor Církve československé husitské, ul. Okružní
    - výpravní budova a remíza s vodárnou v prostoru žst. Rýmařov
  - Stránské – budova bývalé školy
  - Ferdinandov – kaplička
- **Obec Tvrdkov**
  - Mirotínek – zvonice se zvonem z r. 1743
- **Obec Velká Štáhle**
  - budova nádraží
  - budova mateřské školy (bývalá vila vlastníka továrny na výrobu zemědělských strojů firmy Löhnert a syn)
  - dvě kapličky.

Zaniklá sídla

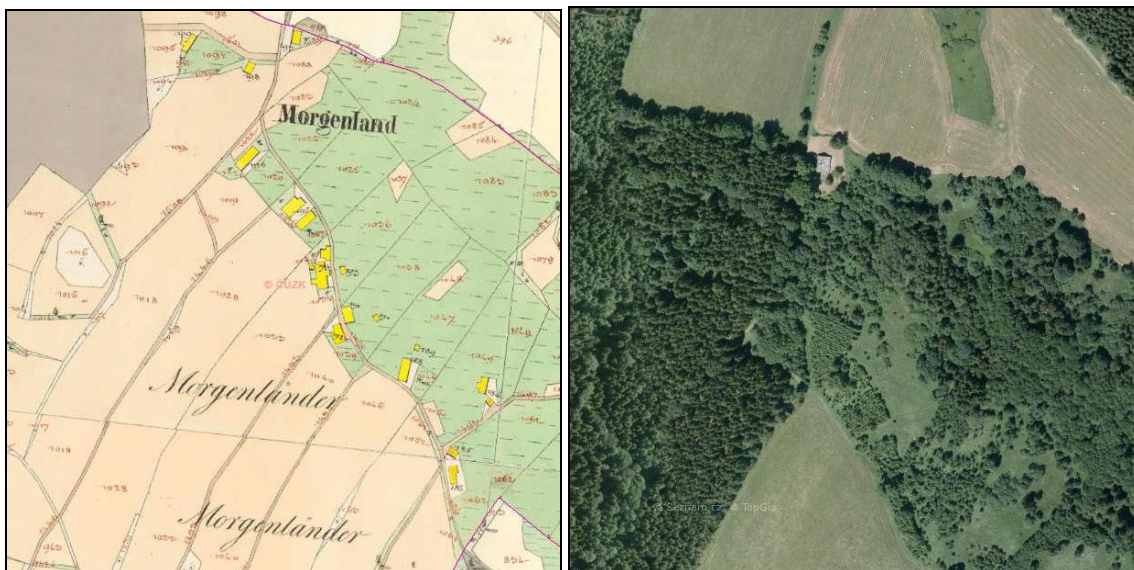
V řešeném území se nacházela čtyři dnes již zcela nebo převážně zaniklá sídla – Růžová, Ferdinandov, Ranná a Hutov.

Růžová (Rosendorf) na k.ú. Janušov – po bývalé osadě dnes již nezůstalo ani stopy

Ferdinadov (Ferdinadsthal) na k.ú. Stříbrné Hory – z původní osady se zachovala jen kaple a dva rekreační objekty

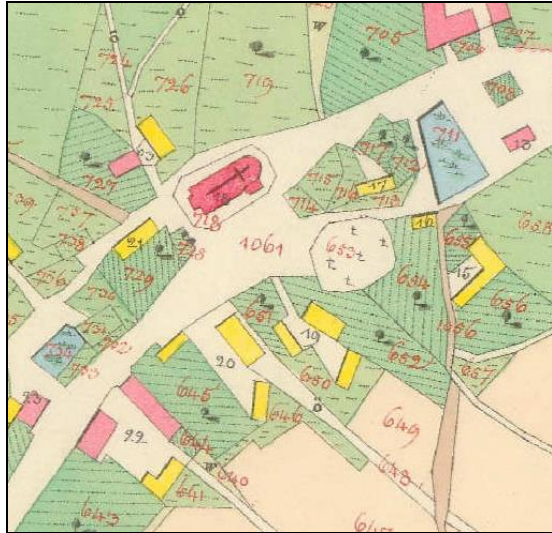
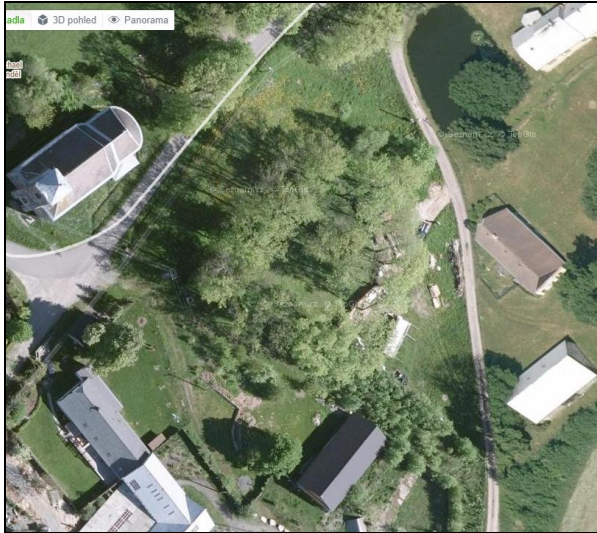
Ranná (Morgenland) na k.ú. Malá Morávka – z původní osady se zachoval jen jeden objekt

Z bývalé osady Hutov na k.ú. Jiříkov se zachovala jen zřícenina kaple sv. Anny

Zaniklé hřbitovy

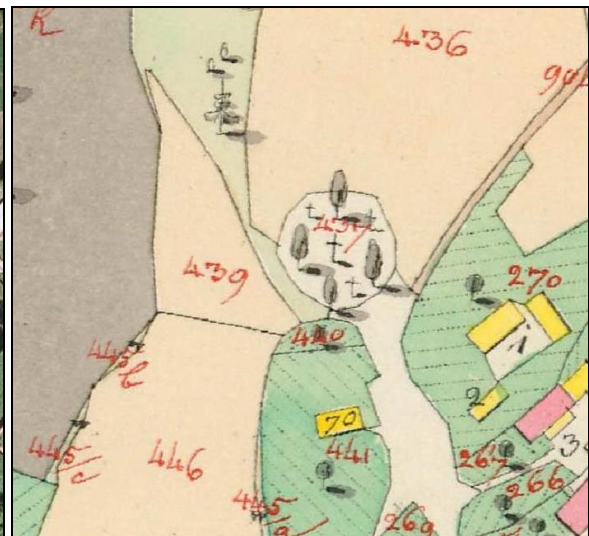
Téměř v každé obci lze nalézt zaniklé hřbitovy – v některých jsou ještě pozůstatky hrobů a pomníků, jiné jsou dnes již jen plochami zeleně a některé jsou již patrné jen v katastrální mapě.

Jiříkov – současný stav a císařské otisky

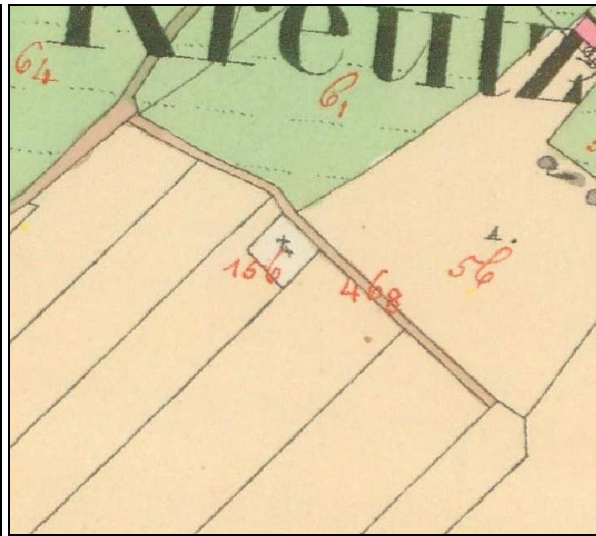
Bývalý hřbitov v Jiříkově – dnes plocha zeleně

Těchanov – současný stav a císařské otisky

Těchanov – současný stav

Křížov – současný stav a císařské otisky

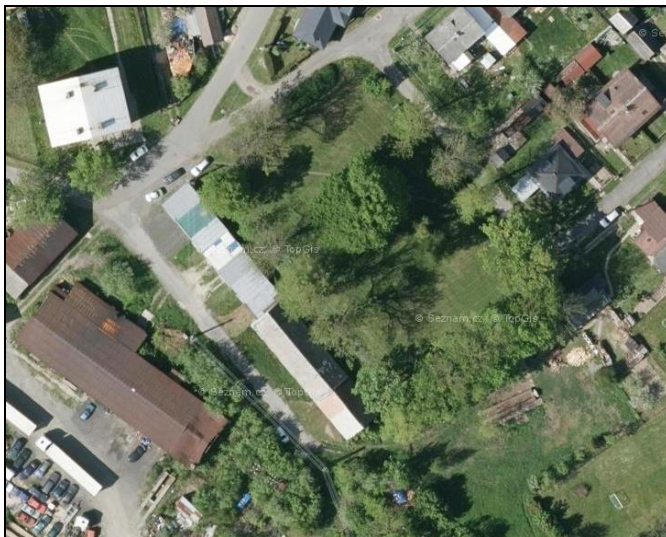
Křížov – současný stav

Mirotínek – současný stav

Nová Ves

Horní Město – bývalý hřbitov, dnes park

Stříbrné Hory

Ondřejov

Edrovice

Albrechtice u Rýmařova – bývalý hřbitov u kostela Nejsvětější Trojice

Zaniklé kostely a kaple

Albrechtice u Rýmařova – kostel Nejsvětější Trojice; bez využití od 70. let 20. století

Kaple sv. Anny v zaniklé osadě Hutov

Kostel sv. Šimona a Judy v Těchanově, bez využití

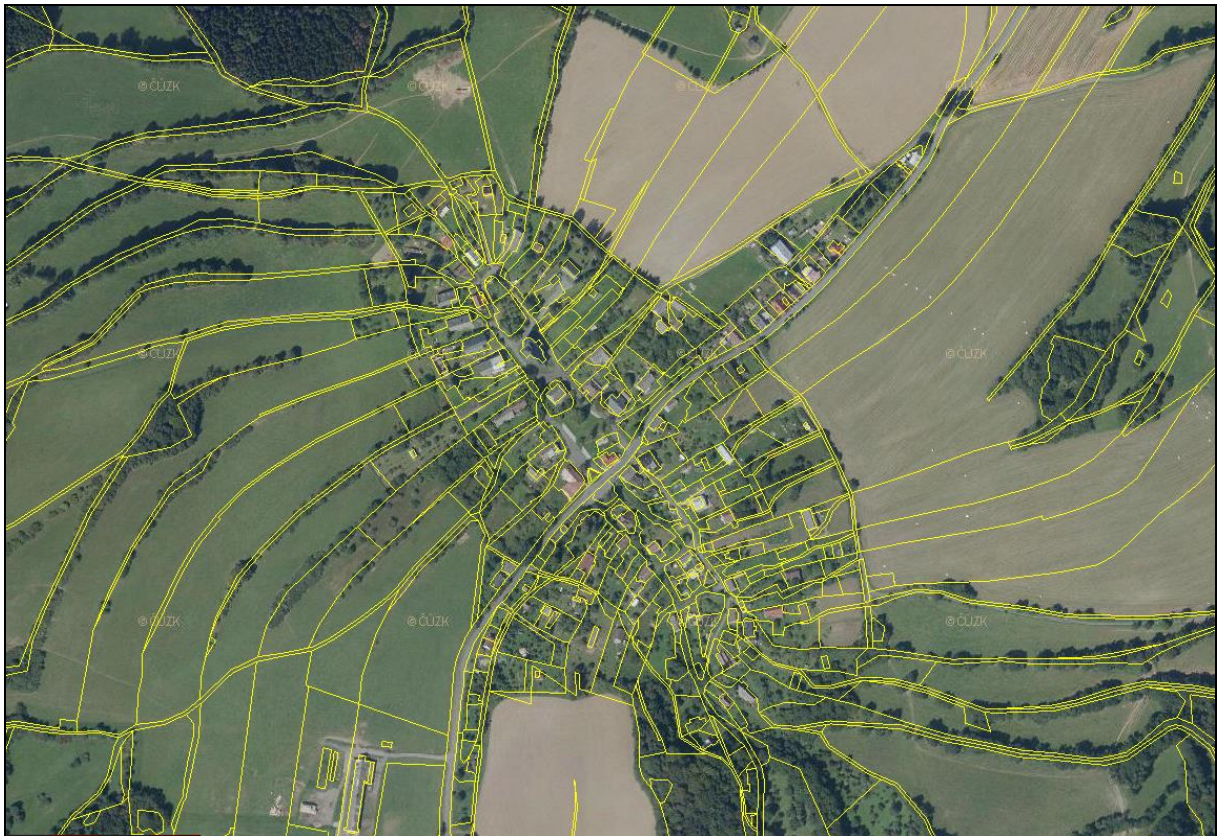
Zachovaná plužina

Nejcennějšími urbanistickými strukturami vesnických sídel jsou ta sídla, u nichž se dochovalo sídlo včetně historického členění okolní krajiny – historické plužiny. Tato krajinná struktura souvisí se založením sídla a způsobem zemědělského obhospodařování ploch. Dokladem historického členění krajiny a způsobu obdělávání jsou nejčastěji dnes zarostlé kamenice – pruhy mezi původními poli, na které se odkládal kámen sesbíraný z polí. Původně tyto kamenice byly bez porostů, v průběhu času a snížením intenzity zemědělské výroby, tj. přechodem od orné půdy k trvalým travním porostům, byly narůstající dřeviny na kamenitých mezích ponechávány a dnes tvoří výrazný krajinný prvek.

Zachování a obnova plužin a dalších krajinných struktur přispívá mimo jiné k protierozní a protipovodňové ochraně území a napomáhá prostupnosti krajiny. Dochované stopy historických plužin jsou nespornou kulturně historickou hodnotou krajiny a zvyšují její ekologickou a estetickou kvalitu. Na charakteru plužiny se podílela zejména doba vzniku, způsob dobového obdělávání pozemku, způsob jejího založení a půdorysný typ sídla. Jednotlivé typy plužin byly dále lokálně modifikovány podle přírodních podmínek (charakteru reliéfu, stupně zamokření atd.). V řešeném území se vyskytuje zejména plužina záhumenicová (lánová), která

dokládá plánovitý vznik sídla. Záhumenicová plužina se skládá z pásů až 100 m širokých, 2,5 až 3 km dlouhých, které nasedají bezprostředně na humna usedlostí a svírají s osou vesnice pravý úhel. Majetková držba byla soustředěna do jednoho lánu. Přístup na pozemky každého pozemkového přidělu je přímo z usedlosti a zároveň i z polních cest. Plužina záhumenicová je typická pro lesní lánové vsi.

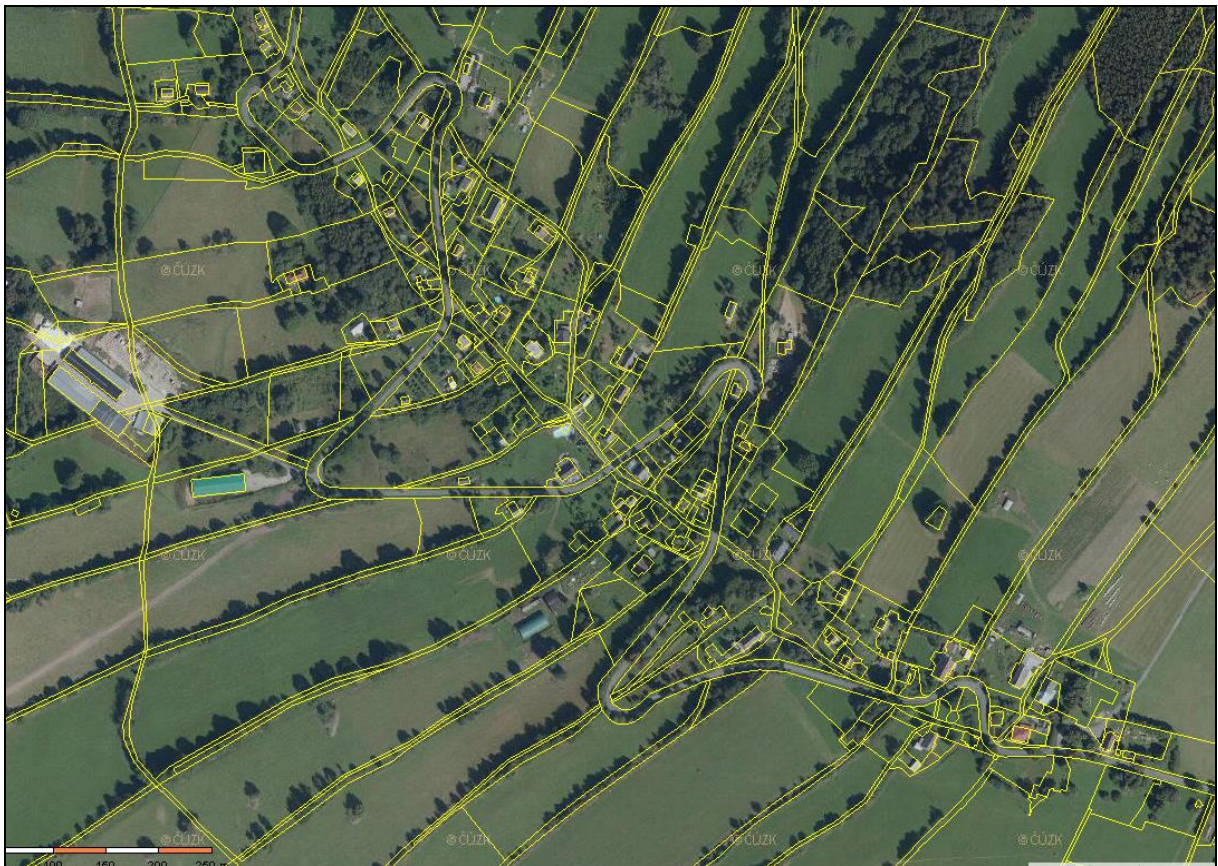
V řešeném území se zachovala takřka neporušená záhumenicová plužina u sídel Ruda, Rešov, Dobřečov a Nová Ves, víceméně neporušená u sídel Mirotíněk a Těchanov.

Ruda

Rešov

Dobřečov

Nová Ves

Rámcová doporučení pro ochranu historických a kulturních hodnot

- Zásady ochrany nemovitých kulturních památek stanovuje zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů; nejsou tedy v ÚSK SO ORP Rýmařov podrobněji řešeny.
- Pozornost je v ÚSK SO ORP Rýmařov věnována těm historickým a kulturním hodnotám, na které se nevztahuje legislativní ochrana; pro jejich ochranu jsou stanovena následující rámcová doporučení:
  - zachovat a chránit technické památky – staré vodní náhony v Malé Morávce a Staré Vsi; pokud to bude možné, zpřístupnit tyto stavby veřejnosti
  - chránit historicky významné stavby, uvedené v předchozím textu, včetně nevyužívaných církevních staveb – kostelů a kaplí; v některých případech jde o zchátralé a nevyužívané objekty – v těchto případech iniciovat jejich obnovu a nalezení nového využití
  - zachovat povědomí o zaniklých sídlech – např. formou informačních tabulí v krajině
  - pietně upravit bývalé hřbitovy
  - chránit zachovalou plužinu včetně historických krajinných struktur – kamenic; v sídlech se zachovanou plužinou nepřipustit realizaci nové výstavby, která by nerespektovala historické členění parcel
  - iniciovat vyhlášení území se zachovanou urbanistickou strukturou, s unikátně zachovanou plužinou a historickými krajinnými strukturami – kamenicemi a zároveň s vysokými přírodními hodnotami a kulturně historickými hodnotami krajinnou památkovou zónou – jde přibližně o území obcí Horní Město, Tvrdkov a Jiříkov a část území města Rýmařov (k.ú. Stránské).

C.2.3. Ochrana estetických hodnot

Součástí zpracování územní studie krajiny je také vyhodnocení estetických hodnot krajiny. Pojem „estetická hodnota“ vychází z § 12 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, kde je uvedeno:

(1) Krajinný ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umísťování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonické měřítko a vztahy v krajině.

(2) K umísťování a povolování staveb, jakož i jiným činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz, je nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody. Podrobnosti ochrany krajinného rázu může stanovit ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(3) K ochraně krajinného rázu s významnými soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami, který není zvláště chráněn podle části třetí tohoto zákona, může orgán ochrany přírody zřídit obecně závazným předpisem přírodní park a stanovit omezení takového využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení stavu tohoto území.

Estetická hodnota ovšem v zákoně o ochraně přírody a krajiny a ani v žádných jiných zákonech definována není, a proto autoři ÚSK SO ORP Rýmařov vycházejí z dostupných teoretických prací, které se touto problematikou zabývají.

Pro posouzení estetických hodnot krajiny nejsou dány žádné jednoznačné metodické rámce; toto hodnocení navíc je a vždy bude subjektivním názorem každého jedince, který může být objektivizován nebo spíše normalizován většinovým názorem. Vnímání krajiny obyvateli, kteří v ní žijí, je do značné míry dáno tradicí – způsobem zkulturnění krajiny a jejími proměnami v řádech posledních desítek let.

Jako obecně negativně vnímané jevy bývají hodnoceny objekty průmyslu – rozsáhlé areály výroby (hutní areál v Břidličné, výrobní areály v Rýmařově; tyto areály však nejsou díky reliéfu běžně vnímatelné, pokud pozorovatel neprojíždí nebo neprochází přímo kolem nich, a tak nejsou v území výraznou negativní dominantou), nebo území těžby (v území SO ORP Rýmařov jde o opuštěné a nevyužívané staré lomy, které jsou ale dnes vnímány jako atraktivní lokality).

V podrobném vnímání pak u těchto i dalších objektů (např. areály živočišné výroby) rozhoduje především technický stav a stavební úroveň objektů – továrních hal, hangárů, zemědělských staveb, apod. V některých případech mohou být objekty s kvalitním stavebním a architektonickým výrazem vnímány pozitivně (např. aktuálně nepoužívané výrobní historické objekty v Rýmařově), obdobně jako udržované budovy kvalitní průmyslové architektury přelomu 19. a 20. století.

Dalšími obecně negativně vnímanými místy v krajině jsou území s negativními vlivy zemědělského obdělávání – hlavně eroze nebo deflace, ty se však projevují více v krajinném detailu a často jen v části roku. Trvale negativně ve volné krajině může působit nekulturnost krajiny, tedy území, která nejsou obhospodařovaná a jsou porostlá ranými sukcesními stádii pionýrské vegetace. To se týká v urbanizované krajině nejčastěji nezastavěných částí areálů výroby, skladů a dopravy, neudržovaných porostů podél toků a vysídlených částí obcí, v zemědělské krajině poměrně nedávno opuštěných ploch dřívějšího drobného hospodaření

(zarůstající meze, příkřejší svahy, okraje polí, břehové porosty vodních nádrží a toků). I u těchto ploch může být negativní vnímání podloženo tradicí nebo odbornějším vzděláním (zanedbaná dříve obdělávaná půda, neprostupné houštiny na březích toků, kde dříve byly udržované louky a pastviny, šíření nepůvodních druhů organismů v krajině – křídlatka, akáty).

Pozitivní estetické hodnoty

Jako pozitivní estetické hodnoty byly v řešeném území vyhodnoceny:

- Obecně harmonická krajina
- Přírodní krajinné dominanty – dominantní vrcholy, výrazné krajinné horizonty, pohledově exponované svahy, vyhlídkové body
- Kulturní krajinné dominanty – stavební dominanty, duchovní místa v krajině (místa s geniem loci).

Obecně harmonická krajina

Převážnou část řešeného území, s výjimkou vrcholových partií Hrubého Jeseníku a soustředěné městské zástavby Rýmařova a Břidličné, s rozsáhlými výrobními areály, lze popsat jako obecně harmonickou krajinu, s vyváženým podílem lesů, zemědělské půdy a zástavby, protkanou alejemi kolem komunikací, doprovodnou zelení vodních toků a liniemi zeleně historických krajinných struktur. Jednotlivá sídla v krajině si převážně zachovala strukturu původní zástavby, nenarušenou nebo jen velmi málo narušenou pozdějšími stavebními zásahy.

Toto území tvoří především údolí drobnějších toků vzájemně oddělených jednotlivými vrchy, zalesněnými i holými, podél nichž je rozmístěna zástavba, místy velmi hodnotná. Pro krajinu jsou charakteristické linie – stromořadí, uzavřenost jednotlivých prostorů, až komorní charakter. Jihozápadní část řešeného území tvoří část Rešovské hornatiny, charakterizovaná členitým reliéfem se dvěma výraznými, hluboce zaříznutými údolními Huntavy a Oslavy. Jde zhruba o území obcí Tvrdkov, Horní Město, Jiříkov a část území města Rýmařova (Ondřejov, Stránské), tedy o oblast, která je součástí přírodního parku Sovinecko.

Krajina u Mirotínku

Krajina u Skal

Krajina u Kněžpole

Krajina u Rudy

Krajina u Dolní Moravice

Vodní nádrž v Horní Moravici

Přírodní krajinné dominanty

Nejvýznamnější přírodní krajinné dominanty jsou soustředěny v severní části řešeného území, v oblasti Hrubého Jeseníku. Hlavní dominantou řešeného území je bezesporu nejvyšší vrchol Hrubého Jeseníku a zároveň nejvyšší hora na Moravě – Praděd (1491 m n.m.) a hlavní hřeben Hrubého Jeseníku – Praděd (1491 m n.m.) – Petrovy kameny (1438 m n.m.) – Vysoká hole (1464 m n.m.) – Kamzičnick (1420 m n.m.) – Velký Máj (1386 m n.m.) – Jelení hřbet (1367 m n.m.) – Pecný (1330 m n.m.) – Ztracené skály (1159 m n.m.), dále hřeben Jelenka (1214 m n.m.) – Jelenec (1038 m n.m.) – Soukenná (1022 m n.m.). Dalšími významnými vrcholy jsou Sokol (1187 m n.m.), Temná (1263 m n.m.), Malý Máj (1070 m n.m.), Hradečná (1056 m n.m.) a Kopřivná (1019 m n.m.).

Hlavní hřeben Hrubého Jeseníku

Praděd

Kulturní krajinné dominanty

Jako kulturní krajinné dominanty v řešeném území byly vyhodnoceny jednak dominanty stavební, a to historické a novodobé, jednak duchovní místa v krajině (místa s *geniem loci*), přičemž tyto kategorie se v některých případech překrývají.

Nejvýznamnější historickou stavební dominantou je hrad Sovinec, situovaný na skalnatém ostrohu nad hlubokým údolím Sovineckého potoka. Hrad Sovinec je zároveň místem významných historických událostí, které ovlivnily rozvoj celého regionu.

Hrad Sovinec

Historickými stavebními dominantami je dále většina církevních staveb – kostelů, které byly zpravidla vybudovány v dominantních polohách jednotlivých sídel. Bohužel v řadě případů jsou tyto dominanty zarostlé vzrostlou zelení, která jejich působení na okolí snižuje.

Novodobými stavebními dominantami jsou především stavby technických zařízení (vysílač Praděd, televizní převaděč Malá Morávka, základnové stanice mobilních sítí), dále je to vyhlídková věž (rozhledna) v Nové Vsi.

Nepochybně nejviditelnější novodobou kulturní dominantou v řešeném území je vysílač na Pradědu

Vyhlídková věž v Nové Vsi

Kromě výše uvedených staveb jsou kulturními dominantami v krajině také sakrální místa v krajině – poutní místa, především křížové cesty. Naopak spíše negativní působení je spjato s Petrovými kameny, které byly v době čarodějnických procesů v 17. století považovány za místo čarodějnických sletů.

Křížová cesta nad Rudou

Křížová cesta nad Jamarticemi

Petrovy kameny – místo opředené pověstmi

Rámcová doporučení pro ochranu estetických hodnot

- Nepřipustit narušení obrazu harmonické krajiny, zejména nepřipustit realizaci nových staveb bez návaznosti na zastavěné území. Ve volné krajině připustit pouze omezený rozsah staveb v souladu s § 18 odst. 5 stavebního zákona; ze staveb pro zemědělství připustit pouze stavby přístřešků pro letní ustájení dobytka, případně stavby prostorově nevýrazných přístřešků pro uskladnění sena a slámy.
- Důsledně chránit kulturní krajinné dominanty před narušením novou výstavbou, zejména siluetu hradu Sovince v dálkových pohledech.

C.2.4. Využití krajinných potenciálů

Podle Společného metodického pokynu Ministerstva pro místní rozvoj a Ministerstva životního prostředí pro Zadání územní studie krajiny pro správní obvod obce s rozšířenou působností z února 2016 je „potenciál krajiny / krajinný potenciál schopnost krajiny poskytovat určité možnosti a předpoklady pro různorodé využívání krajiny s cílem uspokojit potřeby lidské společnosti“.

Jde o definici silně antropocentrickou – otázkou je definování potřeb lidské společnosti, které jsou proměnlivé a mnohdy rozporuplné (současné fenomény rostoucích požadavků na kvalitní obytné a zejména životní prostředí jsou v rozporu s reálnými trendy růstu automobilizace (dopravy), rekreace (cestovního ruchu), ale i suburbanizace (zejména růstu druhého rychlení, jako nejrychleji rostoucího segmentu v sídelní struktuře). Například v případě rekreace jde o její lokalizační předpoklady (klimatické podmínky, reliéf, tradice, atd.) a realizační předpoklady (tj. ubytovací kapacity, služby, komunikace, propagace, móda). Optimální využití krajinných potenciálů generuje hodnoty území, zároveň v souladu s EÚK je základním měřítkem hodnot vnímání této krajiny lidmi.

Poznání hodnot území je předpokladem definování cílové kvality krajiny v rámci působení přírodních a lidských faktorů.

Vymezení potenciálů SO ORP Rýmařov se opírá o jejich popis a hodnocení v příslušných kapitolách Doplňujících průzkumů a rozborů. V etapě návrhu je zásadní celostní uchopení těchto potenciálů (generalizace za jednotlivé pilíře udržitelného rozvoje), pokud možno i s ohledem na jejich významnost (v měřítku ČR, regionů) a posouzení, nakolik jsou determinující pro vývoj krajiny (například atraktivita bydlení pro vývoj sídelní struktury a tlaku na krajinu, přírodní potenciál pro omezení antropogenního tlaku na krajinu).

Přehled krajinných potenciálů SO ORP Rýmařov

Potenciál	Hodnocení	Poznámka
A biotický	Nadregionální význam zejména ve vazbě na Chráněnou krajinnou oblast Jeseníky, Ptačí oblast Jeseníky, maloplošná zvláště chráněná území a evropsky významné lokality. Značný biotický potenciál vykazují břehové porosty neupravených toků v území a liniová zeleň v krajině – aleje a liniové porosty historických krajinných struktur – kamenic.	Hlavní součást primární struktury, zásadní vliv na pilíř životního prostředí. Tvoří jej zejména biotická složka, značný význam má i abiotická složka. Významný zdroj rekreační atraktivity území (CHKO Jeseníky).
B kulturní	V rámci MS kraje regionální význam – MPZ Rýmařov, VPZ Malá Morávka a Žďárský Potok, hrad Sovinec, národní kulturní památka – Křížová cesta nad Rudou.	Součást terciární struktury, v rámci pilíře soudržnosti obyvatel území spíše chápán „jako místo bydliště“ bez výraznějšího historického povědomí „Sudet“.
C produkční (zemědělský a lesní)	Zemědělský hodnocen dle tříd ochrany ZPF odpovídajících kódům BPEJ, podobně i lesní (soubory lesních typů). V rámci ČR se jedná lokaci podprůměrně úrodných půd.	Význam lesní a zemědělské produkce na HDP a zaměstnanosti je malý, avšak má význam v rámci místních ekonomik. Stále významnější je mimoprodukční potenciál.
D vodohospodářský	Nadmístní význam, v řešeném území je vymezena CHOPAV, pramenná oblast významného vodního toku – Moravice, významný vodní zdroj skupinového vodovodu Bruntál a úpravna vody (Malá Morávka – Karlov).	Propracované komplexní pojetí využívání vodohospodářského potenciálu, význam vzrůstá v rámci klimatických změn i očekávání občanů v této oblasti (ochrana před erozí, přívalovými dešti).
E surovinový	Nízký význam (polymetalické rudy, kámen, vápenec), v současných podmínkách je významnější těžba nepravděpodobná.	Pravděpodobnost využívání lokálních ložisek klesá z důvodu nízké rentability těžby.
F sídelní	Obecně je sídelní potenciál SO ORP Rýmařov podprůměrný, výraznější projevy suburbanizace jsou pouze v Malé Morávce a Dolní Moravici.	Tvořen tlakem na rozvoj prvního i druhého bydlení, které jsou v praxi obtížně rozlišitelné.

G rekreační	Nadregionální význam – Malá Morávka-Karlov, Praděd. Předpoklady výrazného růstu využití tohoto potenciálu.	Velmi vysoký rekreační potenciál daný zejména přírodními podmínkami v severozápadní části SO ORP. Intenzivnější využití je dáno potřebou posílení hospodářského pilíře SO ORP.
-------------	--	--

Dominantní hodnotou krajiny SO ORP Rýmařov (z lokálního hlediska) je podobně jako u většiny území ČR její sekundární struktura – hospodářský pilíř, přičemž jeho základ většínou tvoří tradiční výrobní odvětví (kovohutě, strojírenství, montované stavby) s neustále rostoucím podílem služeb (rostoucím rekreačním potenciálem, generovaným růstem poptávky po trávení volného času). Primární struktura zde hraje velmi významnou roli z regionálního a nadregionálního pohledu, významnější než u jiných SO ORP. Z dlouhodobého hlediska její význam (potenciál) roste, a to jak vzhledem k objektivním procesům přeměny vlastní krajiny, tak i rostoucí percepce pozitivního vnímání přírodní krajiny a kvalitního životního prostředí.

Postavení zemědělství a lesního hospodářství je dáno podprůměrnou úrodností půd, tvary reliéfu a klimatem, což generuje relativně malý podíl zemědělské krajiny. Ochrana životního prostředí a zejména rekreační funkce území generuje zvýšenou potřebu mimoprodukčních funkcí zemědělství a lesů. Tento obecný přístup, posilující pilíř životního prostředí, je žádoucí na většině řešeného území.

Územní diferenciaci primární struktury (z hlediska rozrůznění její produkčních schopností a ochrany) je značná, otázkou je vnímání této primární struktury obyvateli území a širších regionů – nakolik je pro ně hodnotou v konfrontaci s hodnotami jinými – např. s rostoucím tlakem na rekreační využití krajiny a s rozvojem osídlení.

U sekundární struktury je možno vycházet ze skutečnosti, že rozvojový potenciál všech složek (sídelní, produkční) je dlouhodobě spíše průměrný, vysoký rekreační potenciál je ve svém využití silně limitován zájmy ochrany přírody. Rekreační využití většiny území ale není tak vysoké, aby vedlo ke klasifikaci krajinných okrsků jako rekreačních s výjimkou Malé Morávky a Karlova.

Rozsah suburbanizačních projevů je z hlediska ČR na území SO ORP Rýmařov podprůměrný, lokálně výraznější je pouze v Malé Morávce a Dolní Moravici. Samotný suburbanizační tlak na krajinu nevedl ke klasifikaci okrsků jako příměstských krajin.

Terciární struktura – vnímání krajiny – je v SO ORP Rýmařov negativně ovlivněno hospodářským pilířem (podmínkami zaměstnanosti), který vyvolává tlak na migraci obyvatel. Vlastní terciární struktura – vnímání specifik krajiny obyvatelstvem – je pouze okrajově ovlivněno regionálním povědomím (příslušnost k „Sudetům“ jako dodnes kontroverznímu regionu; toto označení je používáno spíše v přírodovědném smyslu).

Při stanovení agregovaných potenciálů území je nezbytné připomenout, že jejich posuzování na úrovni obcí (katastrálních území) je za jednotlivé dílčí potenciály mnohdy problematické, vhodnější je analýza potenciálů za přirozené regiony – v rámci ÚSK SO ORP Rýmařov za nově vymezené krajinné okrsky. Z praktického hlediska je nezbytné připomenout, že existují různé potenciály území generující a představující různé hodnoty. Při využívání krajiny člověkem je mnohdy nezbytné rozhodnout o prioritách z celé řady hledisek; expertní stanovisko je jeden z podkladů, stále větší význam je zde přikládán místním komunitám (nakolik podmínky území jako potenciál vnímají a nakolik připouštějí využití tohoto potenciálu).

Rámcová doporučení pro ochranu a rozvoj potenciálů

- Výchozím opatřením je monitoring potenciálů, zejména potenciálu sídelního a rekreačního, tj. optimální stanovení potřeby ploch pro bydlení v územních plánech (v rámci kompletní bilance prvního a druhého bydlení a navazující reálné prognózy rozvoje bydlení).
- Doporučeným opatřením je provádění dotazníkových (anketních) šetření názorů obyvatel na plánování, péči a ochranu krajiny v souladu s Evropskou úmluvou o krajině. Výraznější zapojení obyvatel do procesu plánování krajiny je potřebné zejména v exponovaných rekreačních územích (obcích) a v lokalitách s problémy v oblasti soudržnosti obyvatel (sídliště v Rýmařově a v Břidličné).
- Specifický přístup vyžaduje posuzování alokace realizačních zařízení rekreace (především apartmánových bytů), přitom zásadní je vyhodnocení rekreační zátěže území v širším srovnání kapacit a vazeb regionu, včetně názorů obyvatel na umístění těchto zařízení.

D. NÁVRH ŘEŠENÍ POŽADAVKŮ A POTŘEB ČLOVĚKA V KRAJINĚ

D.1. Využití dotazníkového šetření

Evropská úmluva o krajině pro stanovení cílové kvality krajiny explicitně zdůrazňuje zásadní roli požadavků a přání lidí; pro zjištění potřeb člověka v krajině proto bylo v rámci Doplnujících průzkumů a rozborů v roce 2017 provedeno v řešeném území dotazníkové šetření.

Zaměření dotazníkového šetření vycházelo z předpokládaného využití výstupu – tj. pro účely územní studie krajiny (ÚSK). ÚSK je územní studií ve smyslu § 25 a § 30 stavebního zákona, je tedy jedním ze základních podkladů pro plánovací a rozhodovací činnost zejména orgánů územního plánování, ochrany přírody, stavebních úřadů a dalších orgánů podílejících se na rozhodování o krajině, bude také využita pro doplnění a upřesnění územně analytických podkladů SO ORP Rýmařov a především pro zpracování územních plánů, případně změn územních plánů jednotlivých obcí. Cílem studie je zejména zlepšení kvality plánování v krajině (její přiměřené ochrany, ale i optimální správy z hlediska udržitelného rozvoje založeného na vyvážených a harmonických vztazích mezi sociálními potřebami, hospodářskou činností a životním prostředím).

K tomuto záměru je nezbytné komplexní poznání těchto území, včetně názorů a očekávání obyvatel, definování nedostatků, omezení, možností rozvoje a změn těchto území s ohledem na osídlení – obyvatelstvo (běžně rozlišovaný sekundární a terciární segment krajiny, tj. antropogenně ovlivněný či vytvořený segment krajiny).

Výchozím předpokladem pro zpracování ÚSK SO ORP Rýmařov je skutečnost, že Evropská úmluva o krajině (EÚK) popisuje cílovou charakteristiku krajiny takto: „Cílová kvalita (charakteristika) krajiny znamená vyjádření požadavků a přání lidí na charakter prostředí, v němž žijí, formulované pro danou krajinu kompetentními veřejnými orgány.“ Dále pak: „Krajina znamená část území, tak jak je vnímána lidmi (obyvatelstvem), jejíž charakter je výsledkem činnosti a vzájemného působení přírodních a/ nebo lidských faktorů“. Zásadní význam zde má slovo „vnímání / percepce“ krajiny, tj. rozlišování vnímání a skutečného stavu krajiny.

Podle EÚK (Důvodová zpráva II/24): „Bude-li lidem svěřena aktivní role při rozhodování o krajině, budou se s daleko vyšší pravděpodobností identifikovat s územími i městy, kde tráví svůj pracovní a oddechový čas. Pokud budou mít větší vliv na svoje okolí, budou schopni posílit místní a regionální identitu a charakteristické zvláštnosti, což jim přinese odměnu v podobě individuálního, sociálního a kulturního uspokojení. To může zase podpořit trvale udržitelný rozvoj konkrétních oblastí, neboť kvalita krajiny má významný dopad na úspěšnost ekonomických a sociálních iniciativ, ať veřejných nebo soukromých.“

Dotazníkové šetření využilo zkušeností zpracovatele získaných při zpracování územních plánů a územních studií krajiny zejména v Moravskoslezském kraji. Zpracování několika území po sobě přináší řadu výhod, především při porovnání územní proměnlivosti jednotlivých odpovědí (za předpokladu minimálních změn jejich formulace). Validita interpretace výsledků roste s možností srovnání s jinými studii krajiny.

V dotazníku bylo zařazeno celkem 15 otázek, přičemž některé byly poměrně členité a měly i další podotázky. Celkem bylo vyhodnoceno 110 vyplněných dotazníků ze sedmi obcí SO ORP, dominovaly dotazníky z města Rýmařov – 82 dotazníků (tj. cca ¾ dotazníků), tedy vyšší poměr než jakým se město podílí na celkovém počtu obyvatel SO ORP (Rýmařov vykazuje více než nadpoloviční podíl na celkovém počtu obyvatel SO ORP). Relativní návratnost dotaz-

níků je nutno posuzovat s ohledem na téma a distribuci dotazníku – na internetu. Počet vyplněných dotazníků je pro formulaci obecných zjištění v regionu dostatečný.

V případě konkrétních námětů uváděných v dotazníku na úrovni obcí (např. doporučení trasy cyklostezky) je nezbytné jejich odborné posouzení a prověření, přitom je nezbytné (s ohledem na měřítko studie) rozlišovat „detaily“ v rámci sídel a koncepční řešení s dopady na více sídel, týkající se krajiny (krajinných okrsků jako základní plošné jednotky krajiny). Přitom je krajina chápána jako část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů včetně civilizačních prvků, nikoliv pouze jako volná nebo přírodní krajina (primární struktura). Ke komplexnosti chápání krajiny, zejména o doplnění poznatků o terciární struktuře, jsou využity i výsledky tohoto dotazníku.

Krajina a „hospodaření v krajině“ je sice populárním pojmem, ale na druhé straně je potřeba vnímat i naprostou transformaci chování (hospodaření) člověka v krajině v posledních cca 100 letech, a to i u obyvatel sídel, která jsou i dnes stále považována za vesnická (v minulosti v nich byla více než polovina obyvatel spojena s hospodařením v krajině, v současnosti obvykle již pouze několik procent obyvatel). Z pohledu vazeb obyvatel sídel na hospodaření v krajině (v rámci sekundární struktury krajiny – zemědělství, lesnictví) vesnické osídlení v ČR do značné míry zaniklo. Území SO ORP Rýmařov je z toho pohledu částečnou výjimkou, míra antropogenní transformace této krajiny v posledních 100 letech je však i zde velmi vysoká.

Výsledkem provedeného dotazníkového šetření bylo definování hlavních problémů:

(podrobněji viz elaborát Doplnujících průzkumů a rozborů)

Jako nejvýznamnější problém krajiny v řešeném území jsou vyhodnoceny „nedostatečné možnosti cyklo dopravy“, což není neočekávaným výsledkem – podobně je tomu i v jiných SO ORP; tento problém souvisí zejména s vysokou rekreační atraktivitou řešeného území. Druhé místo zaujímají „rušivé vlivy dopravy“, které obvykle bývají vyhodnoceny jako nejvýznamnější problém; v řešeném území má zřejmě vliv menší intenzita dopravního zatížení území, korelující s nižší hustotou osídlení. Třetí nejvýznamnější problém – „vodní režim a eroze“ – je problémem podobně vnímaným i v jiných SO ORP. Problémy „nedostatečná údržba zeleně“ či „navazující problémy s chovem zvířat“ a „nedostatečné sportovní rekreační možnosti“ je možno spojovat především s celou řadou jiných problémů (fungování obcí, jejich vybavenosti a okolní krajiny); jde o problémy, které nelze řešit ani v rámci územní studie krajiny ani v rámci územních plánů. Příznivou skutečností je obecné zjištění, že nadměrná ochrana přírody (předposlední pozice) dle mínění respondentů jednoznačně nebrání rozvoji sídel, podobně není vnímán nedostatek zeleně v okolí (poslední pozice, na rozdíl od její údržby).

Potvrzuje se značná shoda názorů u obou hlavních skupin respondentů – „občanů a obcí“; u obou skupin je vykazována podobná „průměrná“ kritičnost. Problém „negativních dopadů dopravy“ výrazněji akcentují obce, podobně jako je tomu u problematiky vodního režimu, eroze a zejména pak u problematiky spojené s chovem psů a jiných zvířat.

V hodnocení potřebnosti jednotlivých opatření jsou mezi skupinami respondentů patrné mírné rozdíly. Jako nejpotřebnější v obci/okolní krajině je jednoznačně akcentováno odstranění černých skládek, následně pak zřízení a rozšíření cyklostezek, na třetí pozici průběžné odstraňování přestárlé vzrostlé zeleně a náhrada novou výsadbou (např. přestárlé aleje). Čtvrtou pozici, tedy stále ještě významný problém, zaujímá požadavek na „zlepšení osvětlení cest, stezek, odstranění problémových míst“.

Jako nejzávadnější území je možné obecně vymezit okolí devastovaných areálů (brown-fields), budov, ploch, skládek, často bývalých zemědělských areálů. Specifická je situace v Rýmařově (areál bývalé Hedvy, kolem ulice 8. Května) a Břidličné s koncentrací průmyslových areálů. Negativně dopadá i hodnocení sídlišť a vlakových nádraží. Kritické připomínky jsou mnohdy zaměřeny i na údržbu čistoty a zeleně – mimo problematiku řešenou územní studií.

Jako nejpříjemnější území je deklarováno obvykle území s kvalitní, udržovanou zelení – zejména parky (jednoznačně nejčastěji byla uváděna Flemmichova zahrada v Rýmařově), lesy, okolí vodních ploch (Břidličná – Jezírka, okolí řeky Moravice). Mimořádně kladné hodnocení parků poukazuje na zásadní význam dostupné zeleně pro krátkodobou příměstskou rekreaci i v podmínkách kvalitního rekreačního prostředí vlastního regionu.

Obecně jsou patrné rozdíly mírné rozdíly v názorech občanů, jejich politických reprezentací, ale i odborníků či aktivistů působících v krajině. Občané chtějí zejména upravené okolí, bez devastovaných a zanedbaných okolí s kvalitním řešením dopravy; jejich prvotními požadavky není rozšíření zeleně (mnohdy prosazované odborníky i aktivisty i přes to, že její rozsah dlouhodobě roste, zatímco kvalita klesá), lepší propustnost krajiny (která je v ČR obecně vysoká) ani omezení výstavby ve volné krajině (která představuje spíše zátěž pro obce).

V ÚSK SO ORP Rýmařov jsou řešeny problémy, které lze v použitém měřítku a struktuře dokumentace postihnout – jsou navrženy nové cyklostezky, cyklotrasy a pěší propojení, jsou navržena opatření pro zlepšení vodního režimu a ochranu proti erozi a opatření, vztahující se k liniové zeleni – dosadby alejí, zásady údržby stávající liniové zeleně.

Problémy „nedostatečná údržba zeleně“, „navazující problémy s chovem zvířat“, „zlepšení osvětlení cest, stezek, odstranění problémových míst“ nelze řešit ani v rámci územní studie krajiny ani v rámci územních plánů; jde o problémy fungování obcí a problémy organizační.

D.2. Návrh opatření pro optimalizaci hospodaření v krajině

D.2.1. Zemědělská výroba

Charakter zemědělské výroby řešeného území je dán typem území, vázícím se k podhůří a reliéfu pohoří Jeseníky. To určuje orientaci zemědělství především na extenzivní chov skotu, k čemuž jsou využívány rozsáhlé pastevní areály v podhorských oblastech. Vedle produkční funkce plní zdejší zemědělství úlohu péče o krajinu.

Zemědělství zde obhospodařuje dle údajů ČSÚ k 31. 12. 2016 plochu 14 391 ha zemědělské půdy, což představuje 43,3 % z celkové rozlohy území SO ORP Rýmařov. Z kultur jsou na zemědělské půdě nejvíce zastoupeny trvalé travní porosty s 12 357,6 ha (85,9 %), orná půda zaujímá 1 798 ha (12,5 %), což je asi pětina podíl oproti republikovému průměru. Zahrady a ovocné sady jsou zastoupeny 1,6 % výměry zemědělské půdy, podíl zastavěných a ostatních ploch činí 5,4 % ploch z celkové výměry půdy.

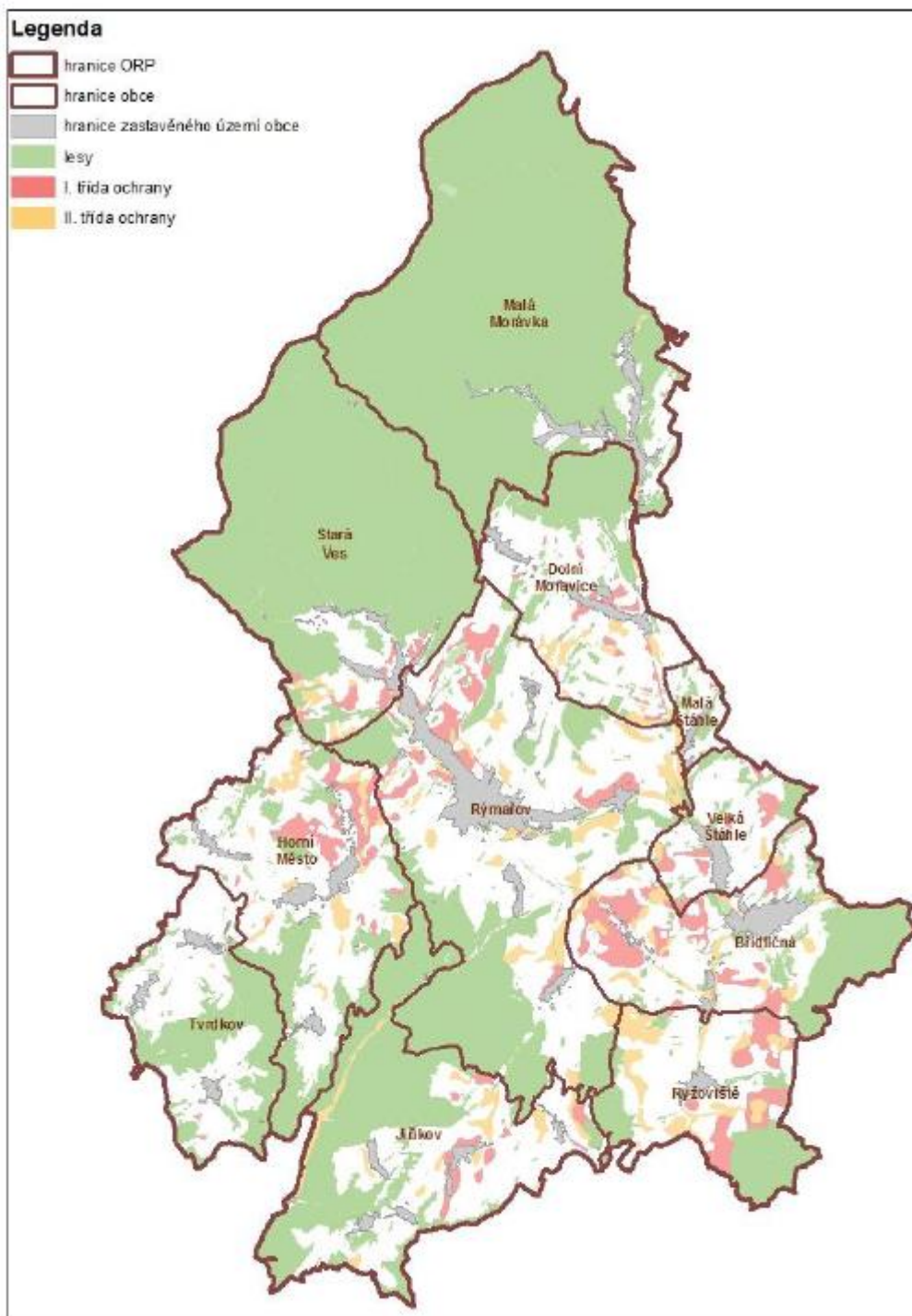
Celková výměra	Zemědělská půda	Z toho:			
		Orná půda	Zahrady	Ovocné sady	TTP
ha	ha	ha	ha	ha	ha
33 235,5	14 391,2	1 798,2	233,1	2,2	12 357,6

Rok	2012	2013	2014	2015	2016
Celková výměra – rozloha (ha)	33 233,9	33 233,0	33 233,8	33 235,4	33 235,5
Zemědělská půda – rozloha (ha)	14 396,5	14 395,5	14 392,9	14 392,9	14 391,2
Orná půda – rozloha (ha)	1 821,5	1 772,4	1 798,4	1 798,4	1 798,2
Zahrady – rozloha (ha)	233,4	233,1	233,3	233,2	233,1
Ovocné sady – rozloha (ha)	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2
Trvalé travní porosty – rozloha (ha)	12 339,4	12 387,8	12 358,9	12 359,1	12 357,6
Podíl zemědělské půdy z celkové výměry (%)	43,3	43,3	43,3	43,3	43,3
Podíl orné půdy ze zemědělské půdy (%)	12,7	12,3	12,5	12,5	12,5
Podíl trvalých travních porostů ze zemědělské půdy (%)	85,7	86,1	85,9	85,9	85,9

Z tabulky s údaji za roky 2012-2016 vyplývá, že rozloha zemědělské půdy se prakticky nemění, stále činí 43,3 % z celkové výměry. Totéž platí i pro podíl orné půdy, zahrad, ovocných sadů a trvalých travních porostů – jejich podíl se téměř nemění.

Základním ukazatelem kvality půd jsou bonitní půdně ekologické jednotky (BPEJ), jako nezbytná součást pedologických charakteristik. Jsou označeny pětímístným kódem, charakterizujícím klimatický region, příslušnost k hlavní půdní klimatické jednotce (HPJ), svažitost pozemku a jeho expozici, hloubku a skeletovitost půdního profilu.

Z hlediska zařazení bonitních půdně ekologických jednotek do tříd ochrany platí vyhláška č. 327/1998 Sb., kterou se stanoví charakteristika bonitovaných půdně ekologických jednotek a postup pro jejich vedení a aktualizaci, ve znění vyhlášky č. 546/2002 Sb. a vyhlášky č. 48/2011 Sb., o stanovení tříd ochrany. Z hlediska zemědělské výroby je významný podíl půdy zařazené do I. a II. třídy ochrany. V následujícím obrázku jsou graficky znázorněny půdy I. třídy ochrany (označeno červeně) a půdy II. třídy ochrany (označeno žlutě). Grafika ukazuje, že podíl těchto půd není v řešeném území Rýmařovska významný, převažují půdy ve III. až V. třídě ochrany. Značnou část řešeného území zaujímají lesní pozemky (PUPFL) – 50,8 % z celkové výměry půdy.

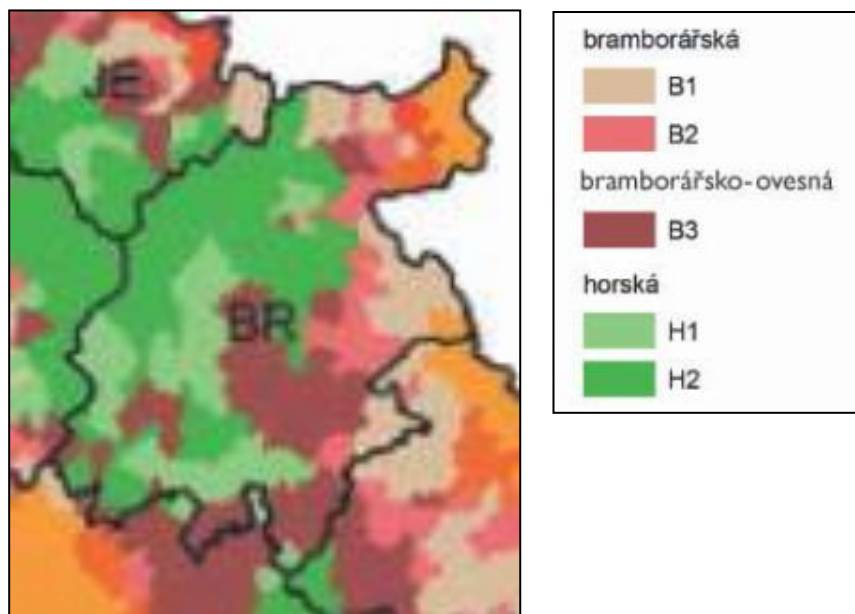
Zdroj: Data ÚAP, 2014

Z grafického znázornění vyplývá, že zemědělství má zásadní význam ve střední části řešeného území, v prostoru mezi Dolní Moravicí, Horním Městem a Ryžovištěm. K výše uvedeným oficiálním údajům je ovšem třeba podotknout, že ve skutečnosti je výměra orné půdy v řešeném území mnohem menší – značná část pozemků, vedených v katastru nemovitostí jako orná půda, je totiž ve skutečnosti zatravněna a v některých obcích se již dnes orná půda prakticky nevyskytuje – např. v Malé Morávce nebo ve Staré Vsi.

- **Výrobní oblast**

Zemědělské výrobní oblasti představují rajonizaci území České republiky podle půdně klimatických podmínek pro zemědělskou výrobu a z toho plynoucího výrobního zaměření rostlinné produkce.

Z hlediska agroekologických a ekonomických předpokladů území spadá území do výrobní oblasti bramborářské (s označením B), typ bramborářsko-obilnářský, která se člení na podtyp B1, B2 (bramborářský) a B3 (bramborářsko-ovesný) a výrobní oblasti horské (s označením H), typ pícninářský s rozhodujícím zaměřením na chov skotu, která se člení na podtyp H1 a H2.

Zemědělské firmy, které hospodaří v řešeném území, jsou v převážné většině zaměřeny na chov skotu, převažuje pastevní technologie chovu. Chová se zejména simentálský skot, objevuje se plemeno Hereford, místy je uplatněn chov ovcí, často chov koní. Většina zemědělských firem a subjektů je zařazena do ekologického systému hospodaření.

Nejrozsáhlejší zemědělské areály (farmy) jsou v Dolní Moravici, v Janušově, v Jamarticích, v Břidličné, ve Vajglově, ve Skalách, v Horním Městě a v Jiříkově, v ostatních sídlech jde spíše o menší areály, v řadě případů využité jen zčásti nebo zcela nevyužité.

Chov skotu souvisí i s hospodařením v rostlinné výrobě, obhospodařovány jsou louky a pastviny. V případě rostlinné výroby pěstují zemědělské firmy obiloviny, pohanku, špaldu. Způsob hospodaření je v souladu s požadavky na zabezpečení tržní produkce s ohledem na krajinu, terén a současně i ochranu půdního fondu.

Zemědělská výroba je zásadním činitelem, ovlivňujícím využití a charakter volné krajiny, ale má vliv i na rozvoj, prosperitu a vzhled většiny venkovských sídel. Zatímco v minulosti byla prvotním úkolem zemědělství maximalizace výroby, daná výchozí situací po 2. světové válce (nedostatek potravin, v menší míře i politicky formulovaný požadavek omezení závislosti na dovozu potravin), po r. 1990 se situace změnila (politicky formulovaným cílem je do-tování a omezení produkce, částečně i její ekologizace, která zahrnuje i rozporuplná faktická opatření); zemědělská výroba je předmětem značných dotačních transferů. Trendy vývoje zemědělské výroby mají obecně následující důsledky:

- Pokles živočišné výroby daný nerovnými podmínkami v zemědělství jednotlivých zemí (vysokými náklady lidské práce v ČR – viz např. srovnání s podmínkami zdanění práce zemědělců v Polsku) vedl ke vzniku rozsáhlých brownfields či „chátrajících zemědělských areálů“, často na okraji sídel nebo volné krajiny.
- Ovlivnění rostlinné výroby průměrnou velikostí subjektů (průměrná rozloha zemědělských podniků je cca 5x větší než průměr EU a cca 15x větší než např. průměr Polska) je výrazným hospodářským pozitivem (umožňuje realizovat úspory z rozsahu produkce).
- Obecnou tendencí je pokles zaměstnanosti v zemědělství spolu s poklesem velikosti obdělávaných ploch a růstem průměrné velikosti zemědělských podniků.

Uvedený vývoj je determinován makroekonomicky (vysoké zdanění lidské práce v ČR a politika levných peněz) a technologicky (růst produktivity práce, ale i např. hektarových výnosů, které jsou několikanásobně ve srovnání se situací před 100 lety). „Drahá“ lidská práce (tj. celkové náklady práce, nikoliv však vysoká úroveň mezd) pak determinují způsob hospodaření v krajině:

- Nelze předpokládat odpovídající údržbu drobných toků, mezí, malých a svažitých pozemků bez dotací, lesy už „nebudou čisté“, drobné vodní toky „obsékané, udržované“ apod.
- „Levné peníze“ umožňují daleko vyšší investice do mechanizace, budov apod.
- V konfrontaci se světovým zemědělstvím, které usnadňuje pokles přepravních nákladů, se i přes omezení volného obchodu ukazuje klesající konkurenceschopnost a výnosnost zemědělství v ČR, tj. snížení ekonomického významu zemědělství a naopak růst významu mimoprodukčních funkcí.

Zemědělské podnikání/hospodaření je prostředkem k zajištění životní úrovně hospodářského subjektu a produkty slouží primárně jako potraviny nebo technické plodiny nebo jako údržba krajiny ve smyslu ochrany zkulturněné – orné nebo jiné zemědělské půdy. Cílem podnikajícího subjektu je ve většině případů dosažení zisku a jeho zvyšování nebo udržování dosaženého zisku nebo životní úrovně. Z toho je zřejmé, že hospodářící subjekt se snaží o dosažení maximálního zisku při minimálních nákladech. Proto je cílem používat technologie, které zajistí ekonomickou efektivitu obdělávání, tj. především využívání velkovýrobních intenzivních technologií. Celková efektivita produkce je nejvýrazněji ovlivňována mezinárodním obchodem se zemědělskou produkcí a různými výrobními náklady a dotační politikou jednotlivých států.

U údržby zemědělské půdy bez požadavku na produkce (udržování využitelné zemědělské půdy) jsou zásadní pro údržbu s nízkými náklady běžně dotačními podmínkami nepožadované podmínky jako například minimalizace obdělávání pomocí strojů (extenzivní pastva), sečenní sečení travních porostů, udržování obsahu humusu v půdě, protierozní a vsakovací funkce ploch zemědělských a navazujících pozemků, náhrada nebo podpora obnovy a zvýšení biologické pestrosti. Tyto požadavky by bylo možné realizovat s vyššími náklady na obdělávání půdy a porostů; pokud dotační tituly tyto zvýšené náklady nekompenzují, nejsou takové požadavky běžně používány.

Reálné podmínky zemědělské produkce a jejího uplatnění na trhu tak bývají v rozporu se:

- zachovaným stavem nebo znaky historického obdělávání krajiny
- snahou o zvýšení biologické diverzity
- snahou o udržení prostupnosti krajiny

- péči o kvalitu zemědělské půdy – obsahu humusu, ochrany před erozí nebo deflací, ochrany před přetížením půd chemickými ochrannými látkami a hnojivy (zvláště při hospodaření subjektů na pronajaté půdě).

V reakci na změnu klimatu je možné přijímat dva základní typy opatření:

- mitigační opatření, což jsou přímá či nepřímá opatření ke snížení emisí skleníkových plynů (např. efektivnější využití zdrojů energie využití solární či větrné energie, zateplení budov, atd.),
- adaptační opatření, což jsou opatření k přizpůsobení přírodního nebo antropogenního systému skutečné nebo předpokládané změně klimatu vč. jejích dopadů.

Mezi základní podmínky úspěšné adaptace zemědělství patří flexibilní a šetrné využívání území, zavádění nových technologií stejně jako diverzifikace zemědělství. V krajině se jedná o adaptačně-preventivní opatření s kombinovaným účinkem zejména na kvalitu půdy, vody (s důrazem na zadržování vody v krajině) a agrobiodiverzity. Klíčovou podmínkou je udržitelné využívání půdy. Řešení by měla být založena zejména na těchto principech udržitelného hospodaření: vhodné prostorové uspořádání zemědělské půdy, půdoochranná a protierozní opatření, zlepšování půdní struktury, zvyšování podílu organické hmoty v půdě, šlechtění a využívání odrůd a plemen odolných ke změně klimatickým podmínkám.

Rámcová doporučení pro hospodaření na zemědělské půdě

- Zachovat péči o půdu, obdělávanou tradičními udržitelnými způsoby, při respektování specifických podmínek hospodaření v horských a podhorských oblastech a přinášet tak užitek současným a budoucím generacím.
- Podporovat extenzivní způsoby hospodaření a klást stále větší akcent na mimoprodukční funkce zemědělství s důrazem na krajinotvornou a ekologickou funkci. V oblasti živočišné výroby rozšiřovat extenzivní chov masného skotu a ovcí. Rozšířit finalizaci rostlinné i živočišné produkce, s důrazem na krajové speciality.
- V klimaticky vhodných polohách podporovat zakládání ovocných sadů s pěstováním starých krajových odrůd ovoce.
- Prosazovat udržitelné nebo extenzivní agroenvironmentální postupy, postupy v oblasti péče o půdní fond a ekologické produkce s cílem chránit biologickou rozmanitost a rozmanitost tradiční kulturní krajiny, přírodní a polopřírodní stanoviště včetně travních porostů a chráněných oblastí.
- Na pastvinách oplotit přírodně hodnotné lokality, prameniště a mokřady s cílem ochrany před poškozením pasoucím se dobytkem.
- Prosazovat ochranu a udržitelné využívání genetických zdrojů pro potravinářství a zemědělství, místních plemen domácích zvířat, odrůd pěstovaných plodin a planě rostoucích odrůd příbuzných pěstovaným odrůdám.
- Zavádět opatření pro zachování a prosazování tradičních zemědělských postupů a souvisejících tradičních znalostí.
- Podporovat místní podnikatele v zemědělské výrobě s cílem rozvíjet krátké dodavatelské řetězce u potravin, které jsou stimulem pro místní ekonomiku a zvyšují udržitelnost regionu.

- Podporovat ekologickou produkci, místní farmářské trhy, řemeslné výrobce potravin, komunitou podporované zemědělství a další formy udržitelné výroby potravin v malém měřítku.
- Podporovat lokální ekonomické subjekty prostřednictvím vytváření vazeb mezi zemědělstvím a cestovním ruchem či výrobou a prodejem místního zboží, uměleckých, řemeslných a rukodělných výrobků.

D.2.2. Lesní hospodářství

Souhrnná plocha lesních pozemků v řešeném území, ve smyslu evidence pozemků v katastru nemovitostí (ČUZK, 2017), s platností k 1. 7. 2017 je 16 890,9643 hektarů; lesy pokrývají 51,1 % z celkové rozlohy řešeného území. Dle projektu Národní inventarizace lesů (NIL: zakotveno v § 28 zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákon (lesní zákon), realizace dle nařízení vlády ČR č. 193/2000 Sb. a 247/2009 Sb.) byla souhrnná plocha lesní vegetace v roce 2013 18 009,44 ha (ÚHÚL, 2013).

Srovnání ploch lesní vegetace v členění dle katastrálních území v roce 2013 a 1953 – 1955

Katastrální území	Rok 2013 (ha)	Rok 1953 – 1955 (ha)	Nárůst (ha)	Nárůst (%)
Albrechtice u Rýmařova	38,33	25,48	12,85	50,43
Břidličná	702,74	605,17	97,57	16,12
Dobřečov	158,08	101,47	56,61	55,79
Dolní Moravice	596,95	509,01	87,94	17,28
Edrovice	22,98	12,47	10,51	84,28
Horní Město	101,49	45,34	56,15	123,84
Horní Moravice	85,33	49,8	35,53	71,35
Jamartice	187,7	134,3	53,4	39,76
Janovice u Rýmařova	161,17	145,29	15,88	10,93
Janušov	115,28	60,09	55,19	91,85
Jiříkov u Rýmařova	125,59	73,1	52,49	71,81
Karlov pod Pradědem	2171,71	2096,57	75,14	3,58
Kněžpole	41,75	26,57	15,18	57,13
Křížov u Sovince	114,62	102,82	11,8	11,48
Malá Morávka	3447,29	3235,93	211,36	6,53
Malá Štáhle	77,7	50,56	27,14	53,68
Mirotínek	160,95	106,51	54,44	51,11
Nová Ves u Rýmařova	153,11	53,18	99,93	187,91
Ondřejov u Rýmařova	175,16	138,63	36,53	26,35
Rešov	562,63	434,82	127,81	29,39
Ruda u Rýmařova	724,34	622,85	101,49	16,29
Rýmařov	392,1	312,79	79,31	25,36
Ryžoviště	547,46	475,21	72,25	15,2
Skály u Rýmařova	133,43	90,75	42,68	47,03
Sovinec	335,32	295,73	39,59	13,39
Stará Ves u Rýmařova	285,76	131,89	153,87	116,67
Stránské	1077,94	1008,24	69,7	6,91
Stříbrné Hory	116,32	62,49	53,83	86,14
Těchanov	1290,34	1216,31	74,03	6,09

Tvrdkov	64,86	41,9	22,96	54,8
Vajglov	44,45	28,3	16,15	57,07
Velká Štáhle	184,99	121,65	63,34	52,07
Žďárský Potok	3611,57	3578,53	33,04	0,92
Celkem (ha, %)	18009,44	15993,75	2015,69	12,6 %

Poznámka: Plochy lesní vegetace z let 1953 – 1955 byly získány digitalizací dobové ortofotomapy (Cenia, 2017).

V oblasti lesního hospodářství lze v řešeném území definovat následující rizika a ohrožení:

- Některé scénáře popisující možné změny klimatu by mohly (v horizontu desítek let) výrazně pozměnit podmínky pro růst lesů.
- Jedním z regionů aktuálně nejvíce postižených plošným odumíráním smrkových porostů je území SO ORP Bruntál. Je velmi pravděpodobné, že toto odumírání zasáhne v podobném rozsahu i území SO ORP Rýmařov. Přestože vlna plošného odumírání smrku zasáhla ČR (východní část Moravskoslezského kraje) již před cca 20 (30) lety, neexistuje dosud žádné koncepční řešení.
- Pravděpodobné plošné odumírání smrku by mohlo být zhoršováno aktivitami „ochranářských“ organizací, které by mohly zpomalovat (příp. bojkotovat) efektivní postup řešení kalamity.
- Přetrvávající vysoké stavy býložravců znesnadňují přirozenou obnovu lesa, zvláště pak některých žádoucích, ale aktuálně jen vtroušených druhů listnatých dřevin a jedle bělokoré.

Možnosti lesního hospodářství při adaptaci na změnu klimatu spočívají v diferenciaci forem hospodaření dle stanoviště a v příklonu k přírodě bližším formám hospodaření. Změny druhové a prostorové skladby směřují ke zvýšení stability a odolnosti lesních porostů.

Rámcová doporučení pro optimalizaci využívání lesů, resp. lesních stanovišť

Vzhledem k rozmanitým požadavkům na využívání lesů v regionu (lesy hospodářské x lesy zvláštního určení ve zvláště chráněných územích přírody aj. + lesy ochranné; lesy přirozeně plní sociálně-rekreační a zdravotně-hygienickou funkci) a novým okolnostem (rozsáhlé odumírání smrku ztepilého; očekávané změny klimatu – kontinentalizace regionu) je jedinou cestou optimalizace využívání lesů koncept funkčně integrovaného lesnictví.

Obecná doporučení

- Základním doporučením je respektovat rámcové směrnice hospodaření v Oblastních plánech rozvoje lesů (OPRL).

Komentář: OPRL jsou nejkomplexnějším lesnickým plánovacím dokumentem. Adaptační opatření na (pravděpodobnou) změnu makroklimatu (a související fenomény – např. odumírání smrku) budou zapracována do OPRL II (platnost: Přírodní lesní oblast 27 – od r. 2021, Přírodní lesní oblast 28 – od r. 2020, Přírodní lesní oblast 29 – od r. 2021).

- Při lesnickém plánování maximálně využívat informační potenciál lesnické typologické (LT) mapy.

Komentář: LT mapa je nejdetailnějším zdrojem informací o trvalých ekologických podmínkách v lesích.

- Základním (a aktuálně většinou jediným používaným) rámcem lesnického plánování by již nadále neměl být cílový hospodářský soubor (CHS), ale CHS rozdělený dle lesních vegetačních stupňů (LVS).

Komentář: CHS jsou ekologicky většinou příliš široké rámce. Například soubory 5X zaujímají v regionu výškové rozpětí cca (550) 600 – 1100 m. Zatímco na spodní hranici tohoto rozpětí jsou ještě schopny prosperovat (s aktivní lesnickou podporou) duby a lípy, lesy kolem horní hranice mají již přirozeně (sub)boreální charakter a hospodářsky lze využívat (z autochtonních druhů dřevin) již jen smrk, buk a jedli bělokorou (příp. javor klen a břízy).

- Základní ekostabilizační kostrou v lesích by měly být kromě lesů ochranných také i lesy zvláštního určení – subkategorie 32e – lesy se zvýšenou funkcí ochrannou.

Komentář: Systematicky koncipovaná ekostabilizační kostra v lesích by měla být jedním z hlavních preventivních opatření proti velkoplošnému kalamitnímu rozpadu lesů. Koncept lesních stanovišť s přirozeně zvýšenou funkcí ochrannou bude (pravděpodobně) navržen v OPRL II.

- Hospodářský způsob (HZ):

- Holosečný HZ zcela vyloučit. Holosečné obnovní prvky [pouze seč pruhová (násek) a skupinová (kotlíková)] používat jen v rámci násečného hospodářského způsobu.

Komentář: Omezením použití holosečných obnovních prvků bychom měli zvyšovat prostorovou a druhovou diverzitu lesů, tedy i ekologickou stabilitu lesů.

- Obnovní postup:

- V závislosti na ekonomické situaci (na trhu se surovým dřívím) a hlavně na postupu kalamitního odumírání smrku snížit obmýtlí jednoetážových převážně smrkových porostů.

Komentář: Dřívějším zahájením obnovy získáme časový prostor pro účinnější stabilizaci lesů v regionu. V případě rychlého postupu kalamity, což je vzhledem k vývoji v posledních letech pravděpodobné, je toto opatření ale bezpředmětné. Opatření by mělo opodstatnění pouze v případě změny charakteru vegetační sezóny (vlhčí a chladnější léta) a následného úplného zastavení postupu odumírání smrkových porostů.

- Cca 10 let před zahájením obnovy snížit zakmenění (resp. zápoj) pod vybranými plodícími stromy – prioritně pod jedlí a supermelioranty; v porostních segmentech bez jedle a supermeliorantů pak tyto dřeviny cca 20 (30) let před zahájením obnovy vysazovat [optimálně ve skupinkách po 2 – 3 ks (vždy stejného druhu) ve sponu 50 x 50 m]. Plochy pod vybranými stromy a výsadby vždy chránit oplocením.

Komentář: Předmýtní porosty by měly být systematicky připravovány na převážně přirozenou obnovu, která je obecně velmi důležitým nástrojem (předpokladem) pro zvyšování ekologické stability lesa.

- Umělá obnova smrkem je zcela nežádoucí na vodou ovlivněných stanovištích (ekologická řada obohacená vodou, podmáčená, rašelinná a oglejená), na ostatních stanovištích pak do 4. LVS.

Komentář: V souvislosti s pravděpodobnou změnou makroklimatu je žádoucí pěstovat (resp. do 4. LVS tolerovat) smrk pokud možno jen z přirozených nárostů. Přirozený výběr v nárostech by mohl být tím klíčovým faktorem, který zajistí udržení populací smrku na velké části regionu i do budoucna.

- Ponechávat vybrané stromy (přednostně jedle bělokorá a supermelioranty – minimálně 1 ks na 0,25 ha) k přirozenému dožití.

Komentář: Jedině systematicky (relativně pravidelně) rozmístěné plodící stromy vybraných druhů mohou zajistit žádoucí druhově pestrou celoplošnou (a relativně soustavnou) přirozenou obnovu.

- Systematicky zavádět douglasku tisolistou (*Pseudotsuga menziesii*) a jedli obrovskou (*Abies grandis*). Cca 20 let před zahájením obnovy tyto druhy systematicky vysazovat [optimálně ve skupinkách po 2 – 3 ks (vždy stejného druhu) ve sponu 50 x 50 m] do hospodářských lesů ve 3. – 5. LVS.

Komentář: Vzhledem k nejisté perspektivě pěstování smrku je nutné nalézt adekvátní náhradu. Z důvodu ekologické stability a bezpečnosti produkce není vhodné nahradit smrk jediným druhem dřeviny, ale optimálně směsí vybraných jehličnanů. Jako perspektivní se jeví kombinace těchto druhů – modřín, jedle bělokorá, douglaska a jedle obrovská. Oba tyto „exoty“ jsou ve střední Evropě pěstebně již dostatečně ověřené.

- Při umělé obnově je žádoucí používat reprodukční materiál pouze ze stejné (příp. sousední) PLO a stejné ekologické řady, a dále přednostně ze sousedního nižšího LVS.

Komentář: Použitý reprodukční materiál by měl být co nejlépe adaptován na specifické růstové podmínky. U reprodukčního materiálu ze sousedního nižšího LVS lze předpokládat lepší adaptaci na předpokládané další změny makroklimatu.

- Základním cílem obnovního postupu by měly být obecně prostorově (vertikálně, horizontálně) a druhově diverzifikované porosty. Obnovený hospodářský les by měl mít minimálně 2 porostní etáže (horní etáž složená z jehličnanů, spodní z listnáčů), přičemž v každé etáži by měly být minimálně 2 dřeviny s podílem (zastoupením) nad 10 %.

Komentář: Prostorově a druhově diverzifikované porosty jsou (spolu s přirozenou obnovou) nejdůležitějším faktorem zajišťujícím ekologickou (i dřevoprodukční) stabilitu lesa.

- **Výchova porostů:**

- Výchovné zásahy vyváženě rozdělovat mezi jehličnany a listnáče, a tím bránit vytváření jednoetážových porostů.
- Obecně by neměla být snižována diverzita dřevin. V hospodářských lesích by kvalitativní výběr neměl vést ke snížení minimální doporučené prostorové a druhové diverzity – 2 porostní etáže + 2 dřeviny v každé etáži.
- Obecně upřednostňovat supermelioranty a jedli bělokorou. V hospodářských lesích dále modřín, douglasku a jedli obrovskou.

Doporučení dle funkčních priorit

Obecným cílem funkčně integrovaného lesnictví je, aby každý segment lesa (resp. lesního stanoviště) plnil v maximální možné míře všechny požadované sociálně-ekonomické funkce. Avšak s ohledem na reálné okolnosti (vlastnická struktura, priority celospolečenské objednávky, aktuální stav lesa) bude na konkrétním segmentu lesa některá funkce vždy prioritní a některé funkce budou omezené (až vyloučené).

Vzhledem k rozmanitým kombinacím reálií a dalším očekávaným okolnostem (spojeným s předpokládanou změnou klimatu) lze za prioritní sociálně-ekonomické funkce lesů (resp. lesních stanovišť) v řešeném území stanovit minimálně funkci dřevoprodukční a dále vybrané funkce environmentální: vodohospodářská, ochranná – ekosystémová (ve smyslu ochrany regionální biodiverzity) a rekreační.

Konkrétní doporučení k udržení, resp. zintenzivnění plnění prioritních funkcí lesních stanovišť:

Funkce dřevoprodukční

- Územní priorita: Vzhledem k očekávaným změnám klimatu je diskutabilní, zdali je žádoucí, aby na části plochy lesů byla prioritní jen dřevoprodukční funkce. Lesní stanoviště s prioritní dřevoprodukční funkcí by neměla přesahovat rámec kategorie lesů hospodářských (v současnosti 61,3 % lesní půdy). Optimálně by ale měla být dřevoprodukční funkce prioritní na menší ploše lesních stanovišť, protože do kategorie hospodářských lesů je aktuálně zařazena i větší část stanovišť s citlivým vodním režimem, tj. ekologická řada obohacená vodou a podmáčená. Priorita dřevoprodukční funkce na stanovištích ekologické řady oglejené je diskutabilní.
- Základní doporučení: Vzhledem k očekávaným změnám klimatu není cílový hospodářský soubor (CHS), rámec v hospodářských lesích běžně (a většinou výhradně) využívaný, nadále vhodným hospodářským rámcem. Optimálním rámcem je kombinace CHS a lesního vegetačního stupně (LVS).
- Optimální cílová porostní struktura: Dvouetážové lesy – v horní etáži směs jehličnanů (min. 2 druhy), v dolní etáži směs listnáčů s vysokým podílem tzv. supermeliorantů, tzn. druhů s relativně nejvyšším melioračním účinkem.
- Cílová druhová skladba:
  - Cílová druhová skladba je navržena pro zonální stanoviště (v širším slova smyslu), tj. pro ekologickou řadu živnou a kyselou.
  - Smrk ztepilý (*Picea abies*): 2. LVS – podíl 0 %, 3. LVS – do 5 %, 4. LVS – do 10 %, 5. LVS – do 30 %, 6. LVS – do 50 %, 7. LVS – do 70 %, 8. LVS do 90 %, 9. LVS – do 30 %
  - Buk lesní (*Fagus sylvatica*): 2. LVS – podíl 10 – 30 %, 3. – 6. LVS – 10 – 50 %, 7. LVS – 10 – 30 %, 8. LVS – 5 – 10 %, 9. LVS – 0 %
  - Jedle bělokorá (*Abies alba*): 2. LVS – podíl do 5 %, 3. LVS – 5 – 10 %, 4. LVS – 10 – 20 %, 5. – 6. LVS – 10 – 30 %, 7. LVS – 10 – 20 %, 8. LVS – 5 – 10 %, 9. LVS – 0 %
  - Modřín opadavý (*Larix decidua*): 2. LVS – podíl do 10 %, 3. – 5. LVS – 10 – 30 %, 6. LVS – do 10 %, 7. – 9. LVS – 0 %
  - Douglaska tisolistá (*Pseudotsuga menziesii*) + jedle obrovská (*Abies grandis*): 3. – 5. LVS – podíl do 15 %, 6. – 9. LVS – 0 %
  - Supermelioranty: 2. – 4. LVS – 20 – 30 %, 5. – 6. LVS – 10 – 20 %, 7. LVS – 10 %, 8. LVS – 5 %, 9. LVS – 0 %

- Hospodářský způsob, obnovní postup a výchova porostů:

Ve 4. – 7. LVS použít prioritně hospodářský způsob násečný. Seč okrajovou je optimální kombinovat se skupinovou (kotlíkovou) sečí (clonnou nebo holou). V 2. A 3. LVS použít prioritně hospodářský způsob podrovní. Seč clonnou je optimální kombinovat s holou sečí skupinovou (kotlíkovou).

Obnova by měla být prioritně přirozená. Obnova smrku by měla být ve 3. – 4. LVS výhradně přirozená. Při umělé obnově by měly být výrazně upřednostněny supermelioranty a jedle bělokorá. Při výchovách porostů by měly být upřednostněny supermelioranty, jedle bělokorá, modřín opadavý, douglaska tisolistá a jedle obrovská. Neměla by být snižována druhová diverzita dřevin.

Funkce vodohospodářská

- Územní priorita: Lesní stanoviště s (relativně nejvyšší) vodohospodářskou funkcí jsou vymezena přirozeně. V lesnickém typologickém klasifikačním systému (LTKS) se jedná o stanoviště ekologické řady obohacené vodou, podmáčené, rašelinné a oglejené (v současnosti 9,2 % lesní půdy). V širším pojetí však funkci vodohospodářskou plní v krajině veškerá lesní stanoviště.
- Základní doporučení:

Vzhledem k nižší stabilitě lesa na vodou ovlivněných stanovištích není cílový hospodářský soubor (CHS) nadále vhodným hospodářským rámcem. Optimálním rámcem je soubor lesních typů (SLT).

Vzhledem k očekávaným změnám klimatu by měla být všechna vodou ovlivněná stanoviště (ekologická řada obohacená vodou, podmáčená, rašelinná a oglejená) kategorizována jako les zvláštního určení (subkategorie 32e – lesy se zvýšenou funkcí ochrannou).
- Optimální cílová porostní struktura: Dvou- (a více-) etážové porosty s vysokým podílem tzv. supermeliorantů.
- Cílová druhová skladba (je navržena pro vodou ovlivněná stanoviště – dle LTKS):
  - Smrk ztepilý (*Picea abies*): 2. LVS – podíl 0 %, 3. LVS – do 5 %, 4. LVS – do 20 %, 5. – 6. LVS – do 40 %, 7. LVS – do 70 %, 8. LVS do 90 %, 9. LVS – do 30 %
  - Buk lesní (*Fagus sylvatica*): 2. LVS – podíl do 10 %, 3. – 6. LVS – 10 – 30 %, 7. LVS – do 10 %, 8. LVS – do 5 %, 9. LVS – 0 %
  - Jedle bělokorá (*Abies alba*): 2. LVS – podíl do 10 %, 3. LVS – 10 – 20 %, 4. – 6. LVS – 10 – 30 %, 7. LVS – 10 – 20 %, 8. LVS – 5 – 10 %, 9. LVS – 0 %
  - Modřín opadavý (*Larix decidua*): viz lesy s funkcí dřevoprodukční
  - Douglaska tisolistá (*Pseudotsuga menziesii*): 3. – 5. LVS – podíl do 15 %, 6. – 9. LVS – 0 %
  - Olše [olše lepkavá (*Alnus glutinosa*): 2. – 5. LVS, olše šedá (*Alnus incana*): 4. – 8. LVS]: 2. – 6. LVS – podíl 10 – 20 %, 7. – 8. LVS – do 10 %, 9. LVS – 0 %
  - Supermelioranty: 2. – 4. LVS – 30 – 50 %, 5. – 6. LVS – 20 – 30 %, 7. LVS – 10 – 20 %, 8. LVS – 5 %, 9. LVS – 0 %

- Hospodářský způsob, obnovní postup a výchova porostů:

Prioritním by měl být hospodářský způsob podrostní. Seč clonnou je optimální kombinovat s holou sečí skupinovou (kotlíkovou). **Hospodářský způsob holosečný by měl být zcela vyloučen! Obnova by měla být prioritně přirozená; obnova smrku by měla být výhradně přirozená!** Při umělé obnově by měly být výrazně upřednostněny supermelioranty, jedle bělokorá a olše (*Alnus* sp.). Při výchovách porostů by měly být upřednostněny supermelioranty, jedle bělokorá, modřín opadavý a douglaska tisolistá. Neměla by být snižována druhová diverzita dřevin.

Funkce ochranná – ekosystémová

- Územní priorita: Funkce by měla být prioritní minimálně v lesních segmentech kategorizovaných jako les zvláštního určení (subkategorie 31c, 32a) a les ochranný (kategorie 21a, b, c) – v současnosti 20,1 % lesní půdy. Dřevoprodukční funkce by měla být (po dosažení optimální porostní struktury) zcela vyloučená. Při jakémkoliv funkčním překryvu by měla být funkce ochranná – ekosystémová nadřazena!
- Základní doporučení: Lesnicko-hospodářské zákroky by měly být omezeny pouze na zásahy vedoucí k dosažení optimální cílové porostní struktury. Poté by měly být lesy ponechány samovolnému vývoji.
- Optimální cílová porostní struktura: Prostorově (horizontálně, vertikálně) diferencované porosty s druhovou skladbou blízkou hypotetické potenciální přirozené vegetaci.
- Cílová druhová skladba: V souladu s potenciální přirozenou vegetací konstruovanou pro soubory lesních typů (SLT) v Oblastních plánech rozvoje lesů (OPRL).

Funkce rekreační

- Územní priorita: Prostorový rámec je obtížné stanovit. Vzhledem k tomu, že se veřejnost pohybuje převážně jen po turistických trasách (resp. při sběru lesních plodů v dohledové vzdálenosti od nich), lze o rekreační funkci uvažovat minimálně v tomto rámci, tzn. v pružích svou šíří odpovídajících dohledové vzdálenosti v lese, tzn. cca do 100 m podél turistických tras.
- Základní doporučení: Funkce rekreační by neměla být nikdy nadřazena nad ostatní funkce.
- Optimální cílová porostní struktura: Prostorově (horizontálně, vertikálně) a druhově diferencované porosty s vyšším podílem jehličnanů – min. 50 % (vyjma 2. – 3. LVS a překryvu s funkcí ochrannou – ekosystémovou) a s ponechanými solitéry různých druhů dřevin (parkový efekt).
- Cílová druhová skladba: Základní doporučení pro konstrukci cílové druhové skladby na zónálních stanovištích je stejné jako u lesů s funkcí dřevoprodukční, na vodou ovlivněných stanovištích (ekologické řady obohacená vodou, podmáčená, rašelinná a oglejená) odpovídá doporučení u lesů s funkcí vodohospodářskou. Souhrnný podíl jehličnanů by měl být (s výjimkami) min. 50 %.
- Hospodářský způsob, obnovní postup a výchova porostů:
- V souladu s optimální cílovou porostní strukturou se jeví jako neoptimálnější hospodářský způsob podrostní. Obnovní prvky (seče) by měly být ideálně vkládány nepravidelně (časově i prostorově) a měly by mít různou velikost.

- Obnova a výchova porostů (kromě doporučeného podílu jehličnanů – min. 50 %) viz doporučení u funkce dřevoproductční a vodohospodářské (zonální x vodou ovlivněná stanoviště).

Poznámka:

*Supermelioranty (= druhy stromových dřevin s relativně nejvyšším melioračním účinkem) – v regionu (ORP Rýmařov) geograficky původní druhy: jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*) – 2. – 6. (jen I. polovina výškového rozpětí) LVS; javory – j. babyka (*Acer campestre*) – 2. – 3. LVS, j. klen (*Acer pseudoplatanus*) – 3. – 8. LVS, j. mléč (*Acer platanoides*) – 2. – 6. (I. polovina) LVS; jilmy – j. drsný (*Ulmus glabra*) – 3. (II. polovina) – 6. (I. polovina) LVS, j. polní (*Ulmus minor*) – 2. – 3. LVS, j. vaz (*Ulmus laevis*) – 2. – 3. LVS; lípy – I. malolistá (*Tilia cordata*) – 2. – 4. LVS, I. velkolistá (*Tilia platyphyllos*) – 2. – 4. LVS; třešeň ptačí (*Prunus avium*) – 2. – 4. LVS.*

D.3. Návrh opatření pro zlepšení sídelních propojení a prostupnosti krajiny pro člověka

Správní území SO ORP Rýmařov patří z hlediska významu mezinárodních přepravních tras k okrajovým regionům, ležícím mimo panevropské koridory. Neprobíhá zde žádná trasa multimodálního koridoru a na jeho území se rovněž nenachází žádná trasa dálnice ani rychlostní komunikace. Jedinou trasou s tranzitním významem je trasa silnice I/11, propojující východní Čechy a Šumpersko s oblastí Bruntálska, Opavska a Ostravska až k hranicím s Polskem. Tvar silniční sítě v území je výrazně radiální, podtrhující monocentrické postavení města Rýmařova v rámci funkční hierarchie jednotlivých obcí a měst regionu. Kostrou sítě je trasa silnice I/11 spolu se silnicemi II. třídy č. II/370, II/440, II/445, II/449 a II/450. Systém doplňují silnice III. třídy, které zajišťují připojení jednotlivých obcí a současně zajišťují přímou obsluhu přilehlé zástavby v obcích, kde mají charakter místních komunikací.

Prostorové rozmístění silniční sítě je adekvátní k tvaru území, avšak důležitým aspektem kvalitní silniční sítě je také šířkové uspořádání a technický stav jednotlivých komunikací, který vykazuje poměrně velké nedostatky. Nevhodné šířkové uspořádání v extravilánových úsecích se projevuje zejména zhoršenou kvalitou povrchu komunikací, chybějícími krajnicemi a celkově malou šířkou zpevněné části vozovky, což vytváří potenciálně rizikové situace při předjíždění pomalejších účastníků provozu.

Záměry rozvoje silniční sítě Moravskoslezského kraje (viz Zásady územního rozvoje Moravskoslezského kraje, ve znění Aktualizace č. 1, Územně analytické podklady Moravskoslezského kraje – 4. Úplná aktualizace 2017, Územně analytické podklady SO ORP Rýmařov – aktualizace 2016) nesledují na správním území ORP Rýmařov realizaci žádných nových dopravních staveb a tím ani žádný nový výraznější zásah do okolní krajiny. Vzhledem k výše uvedeným dopravním závadám na stávající silniční síti je však na území SO ORP Rýmařov plánována rekonstrukce a modernizace některých komunikací, případně další dopravní stavby, které zlepší stav silniční sítě v území. Tyto plánované stavby jsou uvedeny v tzv. „Bílé knize“ Správy silnic Moravskoslezského kraje (SSMSK). „Bílá kniha“ je komplexním materiálem Moravskoslezského kraje, který systematicky mapuje stav komunikací II. a III. třídy na území kraje a vyhodnocuje potřebnost investic, rekonstrukcí a modernizací na této silniční síti.

Síť místních komunikací umožňuje v jednotlivých obcích dopravní obsluhu zástavby, která není zajištěna přímo ze silničních průtahů, případně ze sítě účelových komunikací. Jejich tra-

sy jsou situovány v zastavěném území obcí, do okolní krajiny zajišťují pouze komunikační prostupy.

Účelové komunikace slouží především ke zpřístupnění polních a lesních pozemků, případně zástavby situované mimo dosah místních komunikací a silničních průtahů. Některé významné účelové komunikace umožňují spojení jednotlivých obcí nebo jejich místních částí. Navazují na síť místních komunikací i na silniční průtahy. Mají stěžejní význam pro zajištění dopravní propustnosti krajiny.

Realizace komunikační sítě vždy znamená poměrně výrazný zásah do krajiny. Vyžaduje vyčlenění vhodných částí povrchu pro výstavbu a provoz dopravních tepen a souvisejících objektů, které dopravě pomáhají překonávat rozmanité překážky (hory, toky, podmáčená místa, záplavová území, příkré a nestabilní svahy, apod.). Mění-li se vedení dopravních cest, mění se i ráz krajiny. Z tohoto důvodu bylo v analytické části územní studie krajiny provedeno rámcové porovnání vedení komunikační sítě v řešeném území v minulosti a dnes. Pro porovnání byly využity dva mapové podklady – povinné císařské otisky map stabilního katastru (obdoba první podrobné katastrální mapy z období 1830 až 1836) a aktuální katastrální mapy. Byla porovnána komunikační síť v jednotlivých obcích SO ORP Rýmařov v obou časových obdobích, a to jak z hlediska vedení jednotlivých silnic a železničních tratí, tak z hlediska obsluhy území sítí účelových komunikací – polních a lesních cest.

Ze srovnání uvedených časových období vyplývá, že kromě tří zcela nových komunikačních prvků, kterými jsou trasa silnice I/11 a vedení železničních tratí č. 311 a 312, zachovává komunikační síť v území ve sledovaném časovém období stejný systém, a to včetně trasování účelových komunikací. Došlo samozřejmě, vzhledem k nutnosti upravit vedení komunikací s ohledem na vývoj dopravních prostředků, k dílčím úpravám a přeložkám některých úseků komunikací, ale míra ovlivnění krajiny dopravou není v průběhu posledních let v případě území SO ORP Rýmařov tak významná, jako je to v případě jiných území, kudy jsou vedeny nové významné dopravní tepny – trasy dálnic a rychlostních komunikací. Rovněž trasy silnice I/11 a železničních tratí č. 311 a 312 nepředstavují výraznější negativní zásah do krajiny.

Zajímavostí je skutečnost, že v území je ve velké míře rovněž zachován původní systém účelových komunikací – polních a lesních cest. Většinou sice nejsou v terénu fyzicky realizovány, ale jsou nadále vedeny i v aktuálním katastru nemovitostí. Vzhledem ke skutečnosti, že některé z nich mají i dnes pro zajištění propustnosti krajiny stěžejní význam, je v ÚSK SO ORP Rýmařov navržena jejich obnova.

Navržené úseky účelových komunikací

Označení v grafické části	Obec/Místní část	Průběh
ÚK1	Břidličná	propojení Břidličné (ul. K Lomu) se severozápadní částí Valšova
ÚK2	Břidličná, Velká Štáhlé	propojení ÚK1 s Velkou Štáhlí (napojení na MK u kostela)
ÚK3	Břidličná, Břidličná/Albrechtice	propojení Břidličné (ul. Šternberská, ul. Hřbitovní) s Albrechticemi
ÚK4	Jiříkov, Jiříkov/Kněžpole	propojení jižní části Jiříkova s jižní částí Kněžpole
ÚK5	Rýmařov/Jamartice, Velká Štáhlé	propojení Jamartic s Velkou Štáhlí územím pod železniční tratí č. 311 Valšov – Rýmařov

Navržené úseky účelových komunikací budou rovněž využity pro vedení pěších a zejména cyklistických turistických tras.

- **Pěší a cyklistická turistika**

Území SO ORP Rýmařov je součástí jedné z nejoblíbenějších turistických oblastí na severní Moravě a ve Slezsku – Jeseníků. Perfektně udržované značení turistických tras, variabilita podle jejich náročnosti i délky jsou dobrým předpokladem pro rozvoj pěší turistiky v tomto regionu. Pro bližší poznávání přírody byly zřízeny naučné stezky s informačními tabulemi a popisem přírodních zajímavostí, historii hornictví mapují dvě geostezky. Cykloturistické trasy vedou zajímavými místy po málo frekventovaných silnicích, polních a lesních cestách. Udržované a dobře značené lyžařské běžecké tratě a okruhy jsou napojeny na „Jesenickou magistrálu“ Skřítek – Malá Morávka – Karlova Studánka – Praděd – Červenohorské sedlo – Keprník – Šerák – Ramzová a nabízí běžkařům podél svých tratí překrásné výhledy.

Komunikace pro chodce

Součástí komunikační sítě v řešeném území jsou i komunikace pro chodce – chodníky a pěší stezky. V zastavěném území jednotlivých sídel jsou vybudovány úseky chodníků podél silničních průtahů a některých místních komunikací. V ostatních případech chodci využívají zpevněné i nezpevněné části krajnic místních a účelových komunikací. Územní studie krajiny se sice prioritně zabývá řešením území mimo zastavěné území jednotlivých obcí, přesto je na základě dotazníkového šetření, které probíhalo v rámci zpracování analytické části elaborátu, v rámci zajištění bezpečnosti chodců navrženo realizovat následující úseky komunikací pro chodce.

Navržené stezky pro chodce (chodníky)

Označení v grafické části	Obec/Místní část	Průběh
CH1	Rýmařov/Janovice	Úsek chodníku podél ulice Krátké
CH2	Rýmařov/Ondřejov	Chodník podél silnice II/449
CH3	Rýmařov	Úsek chodníku podél ulice Hornoměstské (od křižovatky s ulicí Okružní po bytový dům pro seniory)

Turistické trasy

Územím SO ORP Rýmařov prochází hustá síť značených turistických tras. Při zpracování analytické části ÚSK SO ORP Rýmařov nebyly zjištěny žádné záměry ani potřeby zřízení nových turistických tras.

Pěší a cyklistické stezky

Na území SO ORP Rýmařov se nachází několik úseků samostatných stezek, které jsou určeny pro společný provoz chodců a cyklistů. Vzhledem k tomu, že s ohledem na bezpečnost chodců a cyklistů je nutno i nadále preferovat jejich segregaci od dopravy vozidlové, jsou v rámci ÚSK SO ORP Rýmařov u nejméně frekventovaných směrů pěší a cyklistické dopravy navrženy další úseky společných stezek pro chodce a cyklisty.

Navržené stezky pro chodce a cyklisty (společné)

Označení v grafické části	Obec/Místní část	Průběh
CHC1	Malá Morávka, Dolní Moravice, Malá Štáhle, Velká Štáhle, Břidličná	Malá Morávka – Dolní Moravice – Malá Štáhle – Velká Štáhle – Břidličná – (Valšov)
CHC2	Břidličná/Albrechtice, Rýmařov/Ondřejov	Albrechtice (podél silnice II/440) – Ondřejov (po stávající stezku pro chodce a cyklisty podél silnice II/445)
CHC3	Břidličná, Břidličná/Vajglov, Ryžoviště	Břidličná (od silnice II/370) – Vajglov – Ryžoviště (podél silnice III/37021 a II/440)
CHC4	Rýmařov, Horní Město, Tvrdkov	Rýmařov – Horní Město – Tvrdkov (podél silnice II/370)
CHC5	Rýmařov/Jamartice, Velká Štáhle	Jamartice – Velká Štáhle (dva úseky stezky podél silnice II/370 kombinované s návrhem dvou úseků cyklotrasy)
CHC6	Rýmařov	Podél ulice Okružní (mezi ulicemi Hornoměstská a Pivovarská)
CHC7	Rýmařov	Propojení stávajících cyklostezek u Penny Marketu (ulice Opavská)
CHC8	Rýmařov, Rýmařov/Edrovice, Rýmařov/Janovice	Rýmařov (ulice Bartáková) – Edrovice – Janovice, zámek

Cykloturistické trasy

Vzhledem k členitému reliéfu území, zejména severní části SO ORP Rýmařov, nelze očekávat příliš vysoký podíl cyklistické dopravy na dělbě přepravní práce v každodenní dojíždě. Jedinou vhodnou lokalitou, ve které lze uvažovat s opatřeními pro zvýšení atraktivity cyklistiky pro každodenní dojíždě, je údolí Podolského potoka (úsek Rýmařov – Břidličná), avšak vzhledem ke klimatickým poměrům v oblasti lze předpokládat vyšší využívání pouze v období letní sezóny. Region je však velmi zajímavý z hlediska cykloturistiky v letní sezóně, což dává výhodný předpoklad pro rozvoj cykloturistiky, zejména v souvislosti s CHKO Jeseníky a přírodním parkem Sovinecko.

I když síť stávajících cyklotras je v řešeném území poměrně hustá, je v rámci ÚSK SO ORP Rýmařov navrženo její doplnění o nové, chybějící úseky, a to zejména v trasách nově navržených účelových komunikací.

Navržené cykloturistické trasy

Označení v grafické části	Obec/Místní část	Průběh
C1	Břidličná, Břidličná/Albrechtice	Propojení Břidličné (ul. Šternberská, ul. Hřbitovní) s Albrechticemi (silnice II/440); v trase navržené účelové komunikace ÚK3

C2	Břidličná/Albrechtice, Břidličná/Vajglov	Propojení Albrechtic s Vajglovem v trase silnice II/440
C3	Břidličná/Albrechtice, Rýmařov/Stránské	Propojení Albrechtic se Stránským po silnici III/4458
C4	Břidličná	Propojení cyklostezky Malá Morávka – Valšov v Břidličné přes les Bučina směrem na Tylov
C5	Břidličná	Propojení Břidličné (ul. K Lomu) se severozápadní částí Valšova; v trase navržené účelové komunikace ÚK1
C6	Břidličná, Velká Štáhle	Propojení cyklotrasy C3 s Velkou Štáhlí (napojení na MK u kostela); v trase navržené účelové komunikace ÚK2
C7	Horní Město, Horní Město/Dobřečov	Propojení Horního Města s Dobřečovem v trase silnice III/37015
C8	Jiříkov, Jiříkov/Kněžpole, Jiříkov/Křížov	Propojení jižní části Kněžpole a Jiříkova s Křížovem; v trase navržené účelové komunikace ÚK4 a stávající účelové komunikace
C9	Rýmařov, Rýmařov/Jamartice	Rýmařov – Jamartice (dva úseky cyklotrasy v trase silnice II/370 kombinované s návrhem dvou úseků cyklostezky ve směru na Velkou Štáhlí)
C10	Rýmařov/Jamartice, Velká Štáhle	Propojení navržené cyklostezky CHC4 v Jamarticích s cyklostezkou Malá Morávka – Valšov ve Velké Štáhlí; v trase navržené účelové komunikace ÚK5
C11	Rýmařov, Rýmařov/Edrovice	Propojení stávající cyklostezky u Penny Marketu s navrženou cyklostezkou CHC7; v trase ulic Podolská a Palackého od ulice Jesenická po ulici Julia Fučíka
C12	Rýmařov	Propojení stávajících cyklotras č. 511 a č. 6077 v trase ulice Bartáková
C13	Rýmařov, Rýmařov/Ondřejov	Rýmařov, nám. Svobody – Ondřejov – Ondřejovský potok – U včelína – Strálecká myslivna – Ondřejov (stávající cyklostezka podél silnice II/445)
C14	Rýmařov, Rýmařov/Jamartice	Propojení východního okraje Rýmařova se západním okrajem Jamartic v trase ulice Žižkovy a podél Podolského potoka

D.4. Návrh opatření pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu

Předpoklady rekreace a cestovního ruchu (podmínky či faktory) představují souhrn přírodních a antropogenních aspektů včetně jejich mnohoúrovňových vazeb, které ovlivňují existenci a rozvoj rekreace a cestovního ruchu, jejich obecné zákonitosti i uplatnění v konkrétních oblastech a střediscích. Obvykle se člení na předpoklady lokalizační, selektivní a realizační.

- Lokalizační předpoklady umožňují umístění (lokalizaci) aktivit rekreace a cestovního ruchu do určité oblasti či lokality. Jejich příznivé hodnoty určují místo, kde se cestovní ruch může rozvíjet. Dělí se dále na předpoklady převážně přírodní a převážně kulturní.
- Přírodní předpoklady přímo souvisejí s rozmanitostí přírodního prostředí. Patří k nim zejména tvářnost zemského povrchu (reliéf, struktura), nadmořská výška, poloha v rámci světadílu, poloha v určitém podnebném pásu, výskyt povrchových i podzemních vod, zastoupení rostlinstva a živočišstva. Nejvýznamnější oblasti cestovního ruchu vznikly v místech, kde se současně vyskytují příznivé hodnoty více než jednoho z přírodních činitelů.

- Kulturní předpoklady (kulturně-municipální) vyplývají z výsledků tvořivé činnosti člověka a souvisejí s historickým vývojem území. Předmětem zájmu turistů jsou architektonické památky, muzea, galerie, archeologické lokality, technické památky, významné parky, památky lidové architektury, lidová tradice, folklór apod. Mezi nejvýznamnější cíle cestovního ruchu patří proto kromě přírodně zajímavých území také města soustřeďující větší množství kulturních památek i jednotlivé kulturně-historické lokality.
- Selektivní předpoklady rekreace a cestovního ruchu vyjadřují způsobilost společnosti dané oblasti či země podílet se na cestovním ruchu aktivně i pasivně, tzn. přijímat účastníky cestovního ruchu i stávat se jimi; člení se dále na politické, administrativní, demografické, urbanizační, sociologické, ekologické a personální (pro řešený úkol nejsou podstatné).
- Realizační předpoklady umožňují uskutečnit nároky účastníků rekreace a cestovního ruchu v oblastech (střediscích) s příznivými lokalizačními podmínkami. Umožňují dopravit se do těchto míst a využívat je k pobytu, k rekreaci a k dalším aktivitám. Dělí se proto na předpoklady komunikační (dopravní) a materiálně-technické.
  - Komunikační (dopravní) předpoklady patří mezi základní podmínky. O přitažlivosti území rozhoduje hustota a kvalita dopravní sítě a dostupnost území.
  - Materiálně-technické předpoklady (infrastruktura) vyjadřují vybavení území ubytovacími, stravovacími, zábavními, sportovními a dalšími zařízeními, která uspokojují potřeby účastníků rekreace a cestovního ruchu. Kapacita těchto zařízení je do jisté míry určující pro množství návštěvníků, kteří mohou dané území využít. Nejméně stejný význam jako existence zařízení má kvalita poskytovaných služeb.

Pro řešené území mají hlavní význam přírodní předpoklady, kulturní předpoklady a realizační předpoklady.

• **Přírodní předpoklady**

Výjimečné postavení oblasti Jeseníků v rámci celé ČR je dáno nejen kvantitativními měřítky, tj. rozsahem území a objemem rekreačního potenciálu, ale především jedinečností krajinářských a estetických hodnot, charakterem územních prvků a jejich rozmanitostí. Jádrem oblasti s nejkvalitnějšími přírodními podmínkami je území CHKO Jeseníky, představující dosud krajinu s relativně malými civilizačními zásahy a vysokou krajinářskou hodnotou. Území, patřící do Nízkého Jeseníku, lze charakterizovat jako harmonickou krajinu se střídajícími se přírodními a civilizačními faktory. V současných podmínkách ČR je třeba považovat za významnou i tu skutečnost, že většina rekreačně využitelného území splňuje i nezbytné hygienické parametry pro realizaci především dlouhodobých forem rekreace, což ještě umocňuje atraktivitu oblasti.

Příznivá charakteristika přírodních a územních podmínek se odráží i v kvalitativní skladbě rekreačně využitelných ploch, které tvoří základ kapacitního potenciálu území, podmiňujícího rozsah a formy realizace rekreačních aktivit ve volné krajině. Celkově je řešené území možno charakterizovat jako celoročně využitelné, s významnou zimní a letní sezónou.

Vysoce kvalitní přírodní prostředí a charakter územních prvků předurčuje řešené území k celoročnímu využití pro dlouhodobou i krátkodobou rekreaci, především pro zimní a letní pěší turistiku, běh na lyžích, cykloturistiku a zimní sporty; velmi významná je pobytová rodinná rekreace.

Hlavní přírodní atraktivity:

- CHKO Jeseníky – hlavní hřeben Hrubého Jeseníku, Praděd, Petrovy kameny, údolí Bílé Opavy
- Skřítek – sedlo na rozhraní Hrubého Jeseníku a Hraběšické hornatiny, národní přírodní rezervace
- Přírodní park Sovinecko
- Rešovské vodopády – národní přírodní rezervace.

• **Kulturní předpoklady**

Kulturní předpoklady nejsou v řešeném území tak významné jako předpoklady přírodní, přesto je zde řada kulturních atraktivit. Patří mezi ně především památkové zóny, hrady, zámky a dobře dochované soubory původní jesenické architektury.

Nejvýznamnější kulturní atraktivity:

- hrad Sovinec
- zámek Janovice
- zřícenina hradu Strálek
- zřícenina hradu Pustý zámek nad Rešovskými vodopády
- městská památková zóna Rýmařov
- vesnická památková zóna Malá Morávka
- vesnická památková zóna Žďárský Potok
- barokní kostel Panny Marie Sněžné a Křížová cesta se 14 zastaveními v Rudě – národní kulturní památka
- Pradědova galerie v Jiříkově.

Jeseníky patří mezi čtyři nejvýznamnější oblasti CR I. kategorie v České republice. V rámci Moravy a Slezska spolu s Beskydy představují území s jedinečnou přírodní a rekreační hodnotou. Charakter územních prvků, specifická přírodního prostředí a jejich vysoká krajinářská hodnota spolu se zvyšujícím se podílem rekreace ve volné přírodě na struktuře volného času obyvatelstva vyvolávají vzrůstající tlak na rekreační využívání území. S uvedeným trendem se v řešeném území střetávají požadavky na ochranu přírody a krajiny obecně, a v územích se specifickým ochranným režimem zvlášť.

Hlavním cílem koncepce rozvoje rekreačního využití řešeného území je vytvoření takových předpokladů pro rozvoj rekreace na funkčním využití území, které by zajistily využívání rekreačního potenciálu území v souladu s požadavky na ochranu přírody a krajiny. Rekreace a cestovní ruch jsou považovány za jednu z hlavních funkcí území s tím, že na území CHKO Jeseníky náleží prioritní postavení funkci ochrany přírody a rozvoj rekreace musí respektovat požadavky ochranného režimu CHKO a vodních zdrojů.

Využití řešeného území z hlediska rekreace a cestovního ruchu je diferencované – zatímco obec Malá Morávka a zčásti i obce Dolní Moravice a Stará Ves patří k nejvýznamnějším rekreačním lokalitám na území Moravskoslezského kraje, oblast jihozápadní části řešeného území (v podstatě území Přírodního parku Sovinecko) je rekreačně využívána méně a především pro rodinnou rekreaci, případně pro turistiku a cykloturistiku, jihovýchodní část řešeného území – území obcí Velká Štáhle a Ryžoviště a města Břidličné – jsou z hlediska rekreace a cestovního ruchu velmi málo významné. Dle Územní studie rekreačního potenciálu oblasti Nížkého a Hrubého Jeseníku na území Moravskoslezského kraje (Ing. Lubor Hruška-Tvrď, Ph.D. a kolektiv, PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, s.r.o., 2012) je v řešeném

území vymezeno několik středisek rekreace, přičemž středisko rekreace je definováno jako místo/území, kde je vyšší koncentrace rekreační infrastruktury a rekreačních atraktivit:

- Rekreační středisko Praděd zahrnuje oblast Praděd-Ovčárna, situovanou na rozhraní Moravskoslezského a Olomouckého kraje, na území obcí Malá Morávka a Loučná nad Desnou. Rekreační středisko je celoročně využitelné, v zimním období pro sjezdové a běžecké lyžování, v letním období pro turistiku a cykloturistiku. Z hlediska turisticko-rekreačního jde o jedno z nejzatíženějších rekreačních středisek nejen na území Moravskoslezského kraje, ale i na území celé ČR. Problematická je jeho dostupnost, nevyhovující jsou možnosti a kapacity parkování a rozvoji střediska brání střety se zájmy ochrany přírody.
- Rekreační středisko Malá Morávka – Karlov pod Pradědem patří k nejvýznamnějším střediskům zimní i letní rekreace v Jeseníkách, slouží také jako nástupní místo do vrcholových partií Hrubého Jeseníku, zejména do oblasti Pradědu. Z hlediska turisticko-rekreačního jde o nejzatíženější rekreační středisko v Jeseníkách. Rekreační středisko je celoročně využitelné, v zimním období jsou v provozu rozsáhlé lyžařské areály a je zde několik lyžařských běžeckých tras, v letním období je využíváno zejména pro rodinnou rekreaci, prochází tudíž také řada turistických tras a cyklotras.
- Rekreační středisko Dolní Moravice je celoročně využíváno, v zimním období zejména pro běžecké lyžování, v letním období pro pěší turistiku, cykloturistiku a vodáckou turistiku na řece Moravici; výchozím bodem na pěší turistické trasy, cyklotrasy a běžecké trasy je Nová Ves, kde je také lyžařský běžecký stadion a vyhlídková věž (rozhledna). Jde o rekreační středisko, ve kterém převažuje pobytová rodinná rekreace.
- Rekreační středisko Stará Ves je malou rekreační oblastí, s celoročním využitím. V zimním období nabízí lyžařský areál a řadu lyžařských běžeckých tras, v letním období jsou nejvyužívanější relaxační a adrenalinové areály Orientka a Relaxa, síť pěších a cyklistických tras. Jde o rekreační středisko s nízkým turisticko-rekreačním zatížením.

Rekreační využití řešeného území zahrnuje všechny druhy turistiky – pěší turistiku, cykloturistiku, i vodáckou turistiku (na Moravici), zimní sporty – sjezdové lyžování, běžecké lyžování i rodinnou pobytovou rekreaci; pouze rekreace u vody není v řešeném území příliš zastoupena – lokální význam má pouze koupání ve vodní nádrži u Tvrdkova a v Rýmařově u Edrovického rybníka.

Z hlediska dopadů na krajinu jsou nejpatrnější lyžařské areály; převážná většina lyžařských areálů je situována na území obce Malá Morávka:

- Ski areál Karlov (U Pradědu) – 2 lyžařské vleky, 1 sedačková lanovka, 7 sjezdovek, kapacita 10000 osob/hod. (včetně sedačkové lanovky Čerták – Horní Václavov)
- Ski areál Myšák – 1 lyžařský vlek, 1 lanovka, kapacita nezjištěna
- Ski areál Klobouk – 1 lanovka, 2 sjezdovky, kapacita 1800 osob/hod.
- Ski areál Kazmarka – 1 lyžařský vlek, 2 sjezdovky, kapacita 1250 osob/hod
- Ski areál Pawlin – 6 vleků, 5 sjezdovek, kapacita nezjištěna
- Ski areál Kopřivná – 1 lyžařský vlek, 1 sedačková lanovka, 2 sjezdovky, kapacita 3200 osob/hod.
- Ski areál Pod Čertovou horou – 1 lyžařský vlek, 1 sjezdovka
- Ski areál Praděd – 5 lyžařských vleků, 7 sjezdovek, kapacita nezjištěna.

Další lyžařský areál je ve Staré Vsi – Ski areál Stará Ves – 2 lyžařské vleky, 2 sjezdovky, kapacita 2300 osob/hod.

Rozvojové záměry rekreace a cestovního ruchu jsou soustředěny zejména do Malé Morávky; jde především o záměry rozvoje lyžařských areálů. Zatímco rozvojové a modernizační záměry Ski areálu Praděd byly orgány ochrany přírody zamítnuty, soustřeďují se nové záměry do podhůří – do Malé Morávky a Karlova. Nejrozsáhlejším záměrem je záměr propojení Ski areálu Kopřivná v Malé Morávce a Ski areálu Myšák v Karlově pod Pradědem novou sjezdovkou a lanovou dráhou.

V Tvrdkově je v územním plánu obsažen návrh vybudování lyžařského areálu se dvěma lyžařskými vleky a dvěma sjezdovkami nad Mirotínkem, v Dolní Moravici návrh vybudování lyžařského areálu v Nové Vsi, pod vyhlídkovou věží; v obou případech jde o záměry lokálního významu, jejichž realizace je zpochybnitelná, zejména z ekonomického hlediska – nelze předpokládat, že by tyto malé lyžařské areály mohly konkurovat lyžařským areálům v Malé Morávce, v Karlově a na Pradědu. V územním plánu Dolní Moravice je dále obsažen návrh výstavby lanové dráhy z prostoru záchytného parkoviště u silnice II/445 na Solný vrch; primárním cílem tohoto záměru bylo umožnit dopravu lyžařů od záchytného parkoviště do lyžařských areálů v Karlově, aby nedocházelo k dopravním kolapsům v zimní lyžařské sezóně; rovněž tento záměr je patrně z ekonomického hlediska nereálný.

Ostatní plošné záměry rozvoje rekreace v řešeném území, obsažené v územních plánech, jsou plošně nevýznamné, lokálního významu a bez výraznějších vlivů na využití krajiny, ochranu přírody a krajinný ráz – jde o plochy vymezené pro místní sportovní zařízení, pro vybudování pláží u stávajících vodních nádrží, apod.

Značně kontroverzními záměry v území jsou ale záměry výstavby tzv. Apartmánových domů, které se objevují zejména v Malé Morávce; plánované stavby se zpravidla vymykají kontextu stávající zástavby a urbanistické struktury a představují tak v území cizorodý prvek. Typickým příkladem nevhodného řešení je rekreační komplex Avalanche v Dolní Moravici a jeho uvažované další rozšíření.

Stávající síť turistických, cykloturistických a lyžařských běžeckých tras v řešeném území je velmi hustá, územím jsou vedeny i naučné stezky a geostezky. Záměry zřízení nových tras nepředstavují žádný zásadnější zásah do krajiny, trasy jsou zpravidla vedeny po stávajících účelových komunikacích, případně po navržených účelových komunikacích (obnovených starých cestách). Záměrem nadmístního významu je vybudování cyklostezky Valšov – Malá Morávka. Výčet navržených tras viz kap. D.3. Návrh opatření pro zlepšení sídelních propojení a prostupnosti krajiny pro člověka.

Rámcová doporučení pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu

- Stávající lyžařské areály v lokalitě Praděd-Ovčárna považovat za stabilizované a nepřipustit jejich plošné rozšiřování ani výstavbu nových lyžařských vleků a lanovek; připustit pouze modernizaci stávajících zařízení a případné drobné, dílčí úpravy vymezení sjezdovek z důvodu zajištění bezpečnosti lyžařů.
- Stávající lyžařské areály v Malé Morávce a Karlově považovat za stabilizované, připustit pouze omezený rozvoj lyžařských areálů v Karlově, bez podstatnějších zásahů do lesních

porostů; důvodem pro toto omezení je zejména nežádoucí tlak na zajištění parkovacích kapacit.

- Respektovat záměr propojení Ski areálu Kopřivná v Malé Morávce a Ski areálu Myšák v Karlově pod Pradědem novou sjezdovkou a lanovou dráhou.
- Provéřit platnost záměru vybudování lyžařského areálu se dvěma lyžařskými vleky a dvěma sjezdovkami nad Mirotínkem.
- Provéřit platnost záměru vybudování lyžařského areálu v Nové Vsi, pod vyhlídkovou věží; v případě jeho realizace minimalizovat zásahy do historických krajinných struktur – kame- nic.
- Provéřit platnost a reálnost záměru výstavby lanové dráhy v Dolní Moravici – z prostoru záchytného parkoviště u silnice II/445 na Solný vrch.
- Nepřipustit výstavbu tzv. Apartmánových domů, které se měřítkem a kapacitou vymykají charakteru stávající zástavby.

D.5. Návrh řešení krajinných souvislostí s požadavky na urbanizaci území z územně plánovací dokumentace a z dalších podkladů

Rozvojové záměry nadmístního významu

Rozvojové záměry nadmístního významu v řešeném území vyplývají z Politiky územního rozvoje ČR, ve znění Aktualizace č. 1 a ze Zásad územního rozvoje Moravskoslezského kraje, ve znění Aktualizace č. 1; jde o záměry rozvoje technické infrastruktury (vedení VVN 110 kV Břidličná – Dětrichov nad Bystřicí – Moravský Beroun – Šternberk, uzel 110/22 kV Rýmařov, VTL plynovod DN 100, PN 40 Rýmařov – Horní Město) a o záměr vybudování vodní nádrže Dlouhá Loučka na Huntavě (územní rezerva).

V případě VTL plynovodu jde o podzemní vedení, které v zásadě na obraz a využití krajiny nebude mít vliv, rozvodna 110/22 kV bude situována v návaznosti na průmyslovou zónu na okraji zástavby Rýmařova a rovněž nebude mít na volnou krajinu významnější vliv. Pro- blematickým prvkem ve volné krajině může být realizace vedení 110 kV Břidličná – Moravský Beroun, stejně jako tomu je u již realizovaného vedení VVN 400 kV Horní Životice – Krasíkov. Vzhledem k tomu, že jde o veřejně prospěšnou stavbu nadmístního významu, je nutno ji v navazující územně plánovací dokumentaci respektovat.

Trasa vedení VVN 400 kV Horní Životice – Krasíkov u Tvrdkova

Potřeba bytové výstavby

Podobně jako v jiných SO ORP jsou i v řešeném území v současnosti identifikovány dva rozhodující tlaky (faktory) dopadající na volnou krajinu. Dominantně jde o rozvoj bydlení, s výraznou územní diferenciací pak o rozvoj rekreace. Rozlišení nové „bytové a rekreační“ výstavby v krajině je z toho pohledu mnohdy problematické, typickými příklady jsou Malá Morávka a Dolní Moravice, kde je nová rekreační výstavba mnohdy deklarována jako výstavba rodinných domů (protože podle Zásad územního rozvoje Moravskoslezského kraje jsou zde stavby rodinné rekreace nepřípustné).

Obecně je možno hovořit spíše o podprůměrném suburbanizačním tlaku na krajinu v území SO ORP Rýmařov jako celku, při současné nízké zalidněnosti území (nízké hustotě zastavění, včetně rekreační zástavby; Malá Morávka je z tohoto pohledu spíše výjimkou, stále však nesrovnatelnou se středisky rekreace v Beskydech či Krkonoších). Nová bytová výstavba je v současnosti stále základní potřebou člověka (v současnosti zejména makroekonomicky determinovanou, doprovázenou značnými riziky), vedoucí k růstu úrovně bydlení. Počet bytů (prvního i druhého bydlení) podobně jako počet automobilů a m² prodejních ploch připadajících na 1000 obyvatel dlouhodobě roste. Systém územního plánování může tento obecný (suburbanizační) trend limitovat pouze v omezeném rozsahu, především z hlediska územní alokace nové bytové výstavby.

V rámci řešeného území vykazují dlouhodobě vysokou intenzitu bytové výstavby (dlouhodobě se blížící dvojnásobku průměru ČR) pouze dvě obce – Malá Morávka a Dolní Moravice. Vysoká intenzita bytové výstavby je zde generována nejen obytnou, ale zejména rekreační atraktivitou obce. Vysoká intenzita bytové výstavby (r. 2001-2015) v obcích Malá Morávka a Dolní Moravice vyžaduje zvýšenou pozornost při stanovení potřeby ploch pro bydlení, včetně přihlédnutí k názorům obyvatel na další koncentraci bytové výstavby v tomto území s dopady do volné krajiny a na soudržnost obyvatel území.

U sekundární struktury je možno vycházet ze skutečnosti, že rozvojový potenciál sídelní a produkční je spíše průměrný, potenciál rekreační je ale jednoznačně nadprůměrný; mimořádný rekreační potenciál je indikován u Malé Morávky.

Sídelní struktura je stabilizovaná, bez výraznějších rozvojových potenciálů. Větší plošný rozvoj lze předpokládat pouze u Rýmařova, kde je možno očekávat rozsáhlejší novou obytnou výstavbu i rozvoj ekonomických aktivit. Nadprůměrný zájem o novou obytnou a rekreační výstavbu je v Malé Morávce, kde je však limitován zájmy ochrany přírody, zájmy památkové péče a obecně také konfigurací terénu a omezenými prostorovými možnostmi. Větší zájem je deklarován také v Dolní Moravici, ve skutečnosti se však reálně v rozsahu nově realizované výstavby neprojevuje; zároveň jsou rozvojové záměry rekreačního komplexu Avalanche přinejmenším problematické z hlediska ochrany krajinného rázu. U ostatních sídel v řešeném se větší zájem o novou obytnou výstavbu neprojevuje, a to ani v Břidličné, která je spolu s Rýmařovem jedinou obcí (městem), u které došlo od r. 1869 (1. historické sčítání obyvatel) k nárůstu počtu obyvatel.

Stejně tak nebyly zjištěny reálné záměry rozvoje výrobního potenciálu obcí; s výjimkou plošně nevýznamných rozvojových záměrů zemědělských areálů, zůstávají plochy, vymezené pro rozvoj výroby a skladování v platných územních plánech nevyužité.

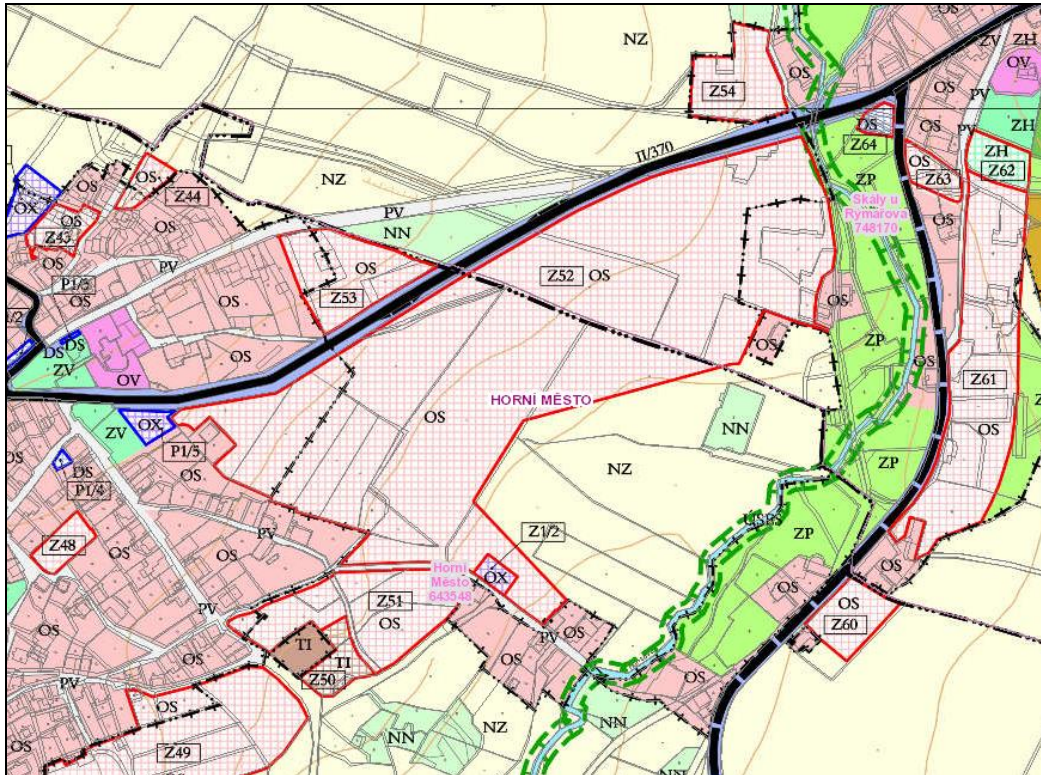
Rozvojové záměry rekreace a cestovního ruchu jsou soustředěny zejména do Malé Morávky; podrobněji jsou popsány v kap. D.4. Návrh opatření pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu.

Platné územní plány v převážné většině neobsahují žádné rozsáhlejší rozvojové záměry, které by byly v zásadním střetu s koncepcí rozvoje krajiny, zastavitelné plochy jsou vesměs vymezeny v přiměřeném rozsahu, převážně pro rozvoj obytné výstavby včetně odpovídajících veřejných prostranství a dopravní a technické infrastruktury, případně, v menším měřítku pro rozvoj ekonomického potenciálu (zejména v Rýmařově) nebo pro rozvoj rekreace a cestovního ruchu (převážně v Malé Morávce).

Nicméně v některých územních plánech jsou obsaženy rozvojové plochy, jejichž rozsah nebo lokalizace se jeví z hlediska střetů s hodnotami krajiny jako naddimenzované nebo z jiných důvodů problematické. Jde o následující plochy:

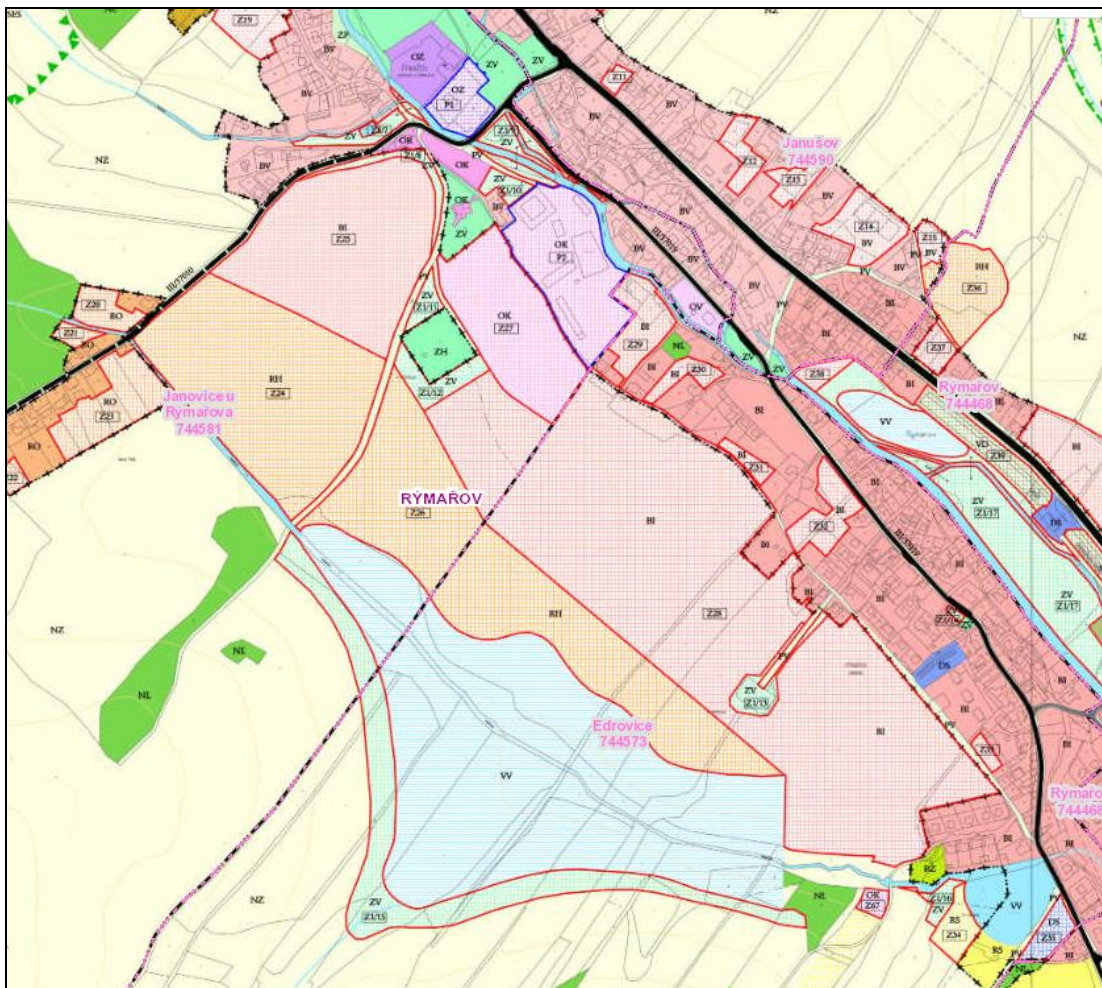
- Zastavitelné plochy smíšené obytné, vymezené v prostoru mezi stávající zástavbou Horního Města a Skal. Rozsah těchto ploch neodpovídá demografickým předpokladům vývoje počtu obyvatel a potřeby nových bytů a směřuje k nežádoucímu srůstání zástavby sídel.

Poznámka: v rozpracované Změně č. 2 územního plánu bude převážná část těchto zastavitelných ploch z územního plánu vypuštěna.

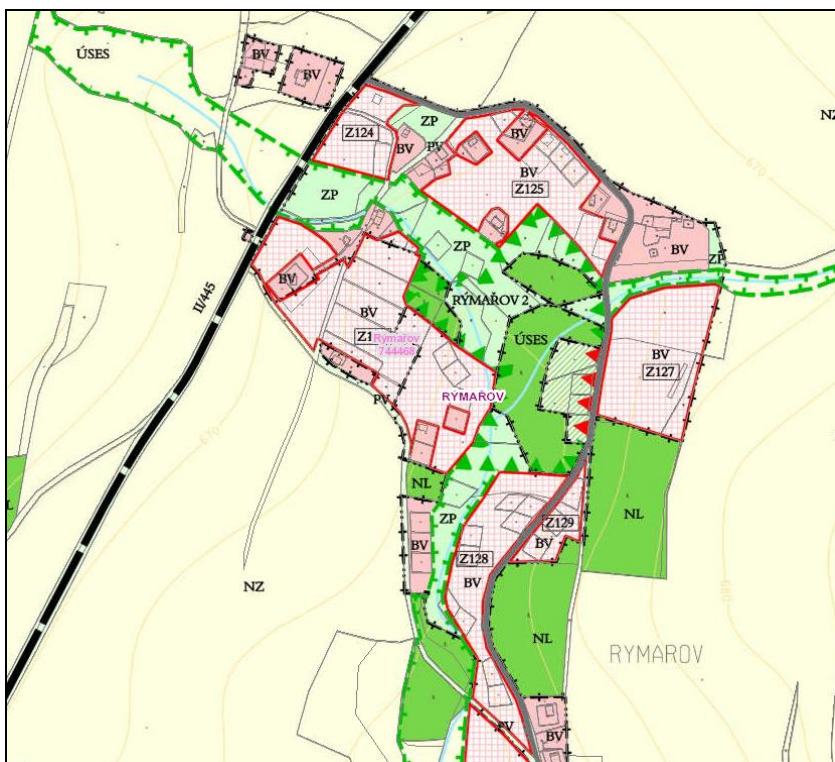
Pohled na lokalitu ze silnice II/370

- Zastavitelné plochy bydlení individuálního a rekreace hromadné, vymezené v Územním plánu Rýmařov. Rozsah vymezených zastavitelných ploch bydlení individuálního neodpovídá reálně odhadnuté potřebě nových bytů a celkově jde o značný zásah do krajiny.

Pohled na lokalitu od hřbitova v Janovicích

- Zastavitelné plochy smíšené obytné venkovské, vymezené v Územním plánu Rýmařov v Harrachově. Rozsah vymezených zastavitelných ploch v této části města je nadměrný a představuje nepřiměřený zásah do krajinné zeleně.

Lokalita na leteckém snímku

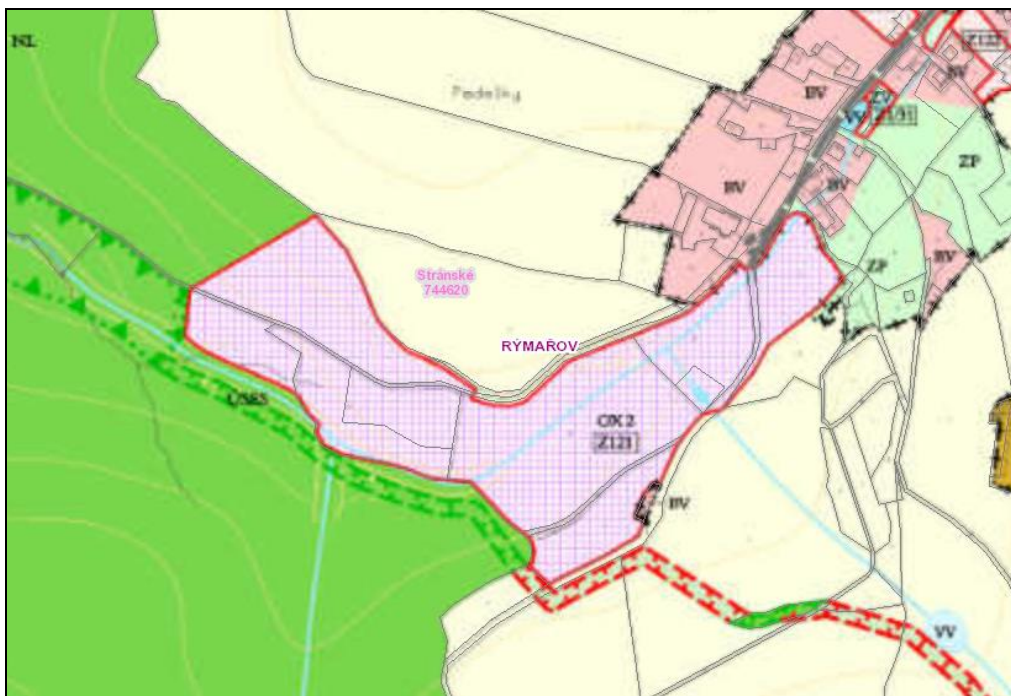

Pohled na lokalitu ze silnice II/445

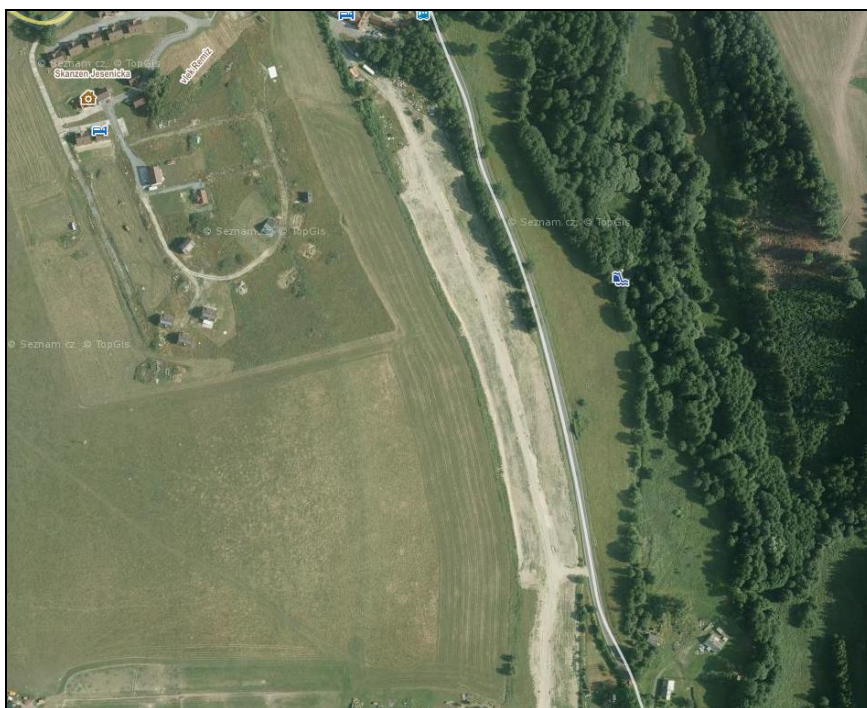
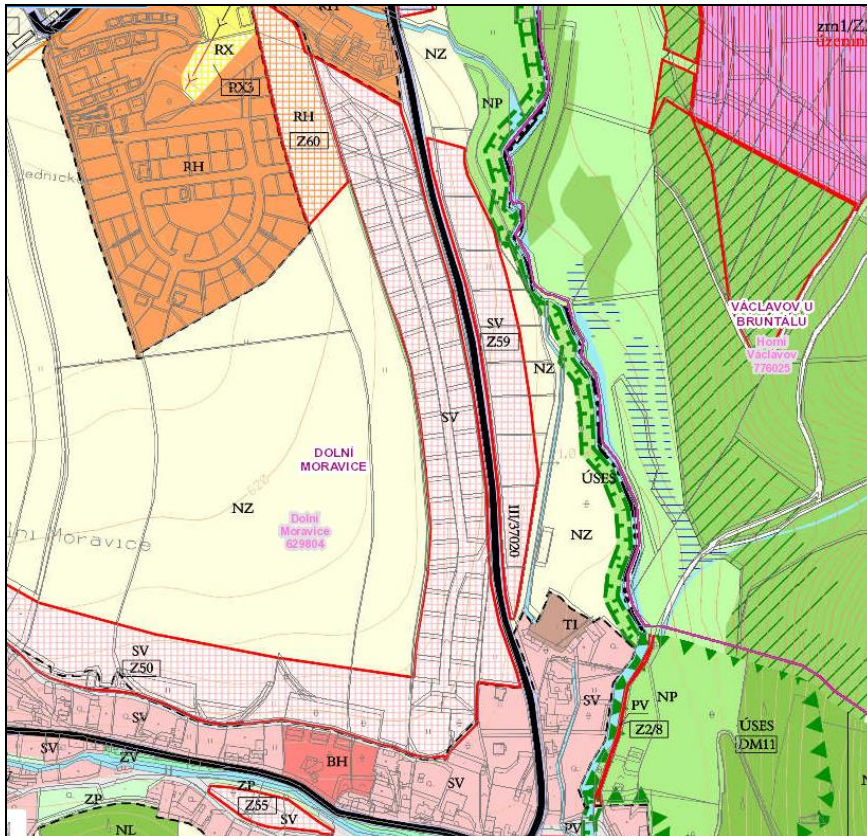
Historický rozsah zástavby podle císařských otisků

- Zastavitelné plochy občanského vybavení specifického, vymezené v Územním plánu Rýmařov v místní části Stránské pro vybudování tzv. Pradědovy zahrádky. Vymezená zastavitelná plocha představuje nepřiměřený zásah do krajinné zeleně a do lesních porostů; záměr již není platný a rozpracovanou Změnou č. 2 bude z územního plánu vypuštěn.

Lokalita na leteckém snímku

- Zastavitelné plochy smíšené obytné venkovské, vymezené v Územním plánu Dolní Moravice podél silnice III/37020 a určité pro rozvoj rekreačního komplexu Avalanche. Vymezené plochy představují nevhodné rozšiřování zástavby do volné krajiny a do nivy řeky Moravice a potenciální rozšiřování typově nevhodných bungalovů; pozemky jsou však již rozparcelovány a v ploše západně silnice III/37020 již byla zahájena výstavba dopravní a technické infrastruktury.

Lokalita na leteckém snímku; vlevo nahoře stávající bungalovy komplexu Avalanche

Rekreační apartmány komplexu Avalanche v Dolní Moravici

Dopravní infrastruktura

Dopravní infrastruktura v řešeném území je stabilizovaná. Řešené území patří z hlediska významu mezinárodních přepravních tras k marginálním regionům, ležícím mimo panevropské koridory. Jedinou trasou s tranzitním významem je silnice I/11, propojující východní Čechy a Šumpersko s oblastí Bruntálska, Opavska a Ostravska V samotném území SO ORP Rýmařov se nenachází žádná z komunikací dálničního typu, kostrou silniční sítě je tedy silnice I/11 spolu se silnicemi II. a III. třídy. Prostorové rozmístění silniční sítě odpovídá tvaru území, vykazuje však závady z hlediska technického stavu komunikační sítě a šířkového uspořádání jednotlivých komunikací. Cestou k udržení rovnováhy mezi ochranou krajiny a současně zmírněním negativních vlivů dopravy a zlepšení dopravní dostupnosti území je zásadní zlepšení technického stavu komunikační sítě v území včetně odstranění bodových dopravních závad, ovšem bez výraznějšího územního zásahu do okolní krajiny.

Stejně tak jsou stabilizované železniční trati v řešeném území, otázkou je budoucnost železniční trati č. 312 Bruntál – Malá Morávka. Pro zajištění prostupnosti krajiny je v ÚSK SO ORP Rýmařov navrženo obnovení některých zaniklých účelových komunikací – původních polních cest.

V řešeném území zaujímá významnou úlohu rekreace a cestovní ruch, se kterými musí být uvažováno rovněž při návrhu související dopravní infrastruktury, a to zejména dostatečně kapacitních parkovacích ploch. Jde především o lokality lyžařských areálů a nástupní místa pro významné cyklotrasy a turistické stezky (Malá Morávka, Karlov, Ovčárna, Hvězda, Stará Ves, Nová Ves, Dobřečov, Tvrdkov).

Z hlediska dopravní infrastruktury lze považovat za hlavní úkoly a požadavky v řešeném území:

- Homogenizace tahu silnice I/11 jako hlavní dopravní tepny území SO ORP Rýmařov.
- Realizace stavebních úprav na silnicích II. a III. třídy v souladu s Bílou knihou SSMSK, případně nad její rámec tak, aby byly minimalizovány negativní vlivy dopravy na okolní úze-

mí.

- Zajištění prostupnosti krajiny zachováním systému stávajících účelových komunikací, případně jeho doplnění novými úseky v souladu s historickým vedením těchto komunikací.
- Využití potenciálu stávajících železničních tratí v území.
- Doplnění stávající sítě pěších a cyklistických turistických tras v území v návaznosti na stávající systém, a to zejména o trasu plánované nadregionální cyklostezky Malá Morávka – Valšov (záměr obsažen v Zásadách územního rozvoje Moravskoslezského kraje, ve znění Aktualizace č. 1).
- Zajištění dostatečných parkovacích ploch v místech s vysokým rekreačním potenciálem.

Technická infrastruktura

Technická infrastruktura v řešeném území vykazuje nedostatky zejména v oblasti zásobování pitnou vodou a likvidace odpadních vod.

Ve většině obcí SO ORP Rýmařov je vybudována veřejná vodovodní síť, převážně však nepokrývá veškerou zástavbu a menší osady. Ani do budoucna nelze očekávat 100% napojení všech objektů, a to zejména z hlediska finanční náročnosti realizace; část zástavby proto zůstane i nadále zásobena pitnou vodou z lokálních zdrojů, především studní, u nichž však nelze zaručit vydatnost ani kvalitu vody. V současnosti je většina obcí ve sledované oblasti napojena na skupinový vodovod (SV) Bruntál. Napojení obcí je v převážné míře vyhovující, část starších vodovodních řadů je z technického hlediska problematická a bude nutné je postupně zrekonstruovat.

Přibližně polovina obcí SO ORP Rýmařov nemá vybudovaný kanalizační systém. V některých obcích je kanalizace zavedena pouze částečně, případně pouze pro svod dešťové vody. Obyvatelé velké části obcí využívají k likvidaci odpadních vod žumpy či septiky. Realizace kanalizačních systémů v menších obcích bude závislá na množství disponibilních finančních prostředků. S přihlédnutím k velikosti sídel a charakteru osídlení nelze ani výhledově předpokládat, že by bylo ekonomicky únosné (zejména v menších sídlech do 300 obyvatel) budovat nové kanalizační řady a centrální čistírny odpadních vod (ČOV). V těchto případech bude i nadále řešena likvidace odpadních vod přímo u zdroje. V případě požadavku na biologické čištění odpadních vod z jednotlivých objektů lze využít stávající septiky či žumpy pro osazení malých domovních ČOV. Jako další alternativu je doporučováno využití stávajících septiků (žump) pro mechanické předčištění odpadních vod s následným dočištěním na zemních (půdních) filtrech.

Z uvedeného rozboru vyplývá, že v rámci SO ORP Rýmařov je nutno věnovat pozornost zajištění kvalitní pitné vody a současně i nevyhovujícímu způsobu likvidace splaškových odpadních vod. Z dlouhodobého hlediska se kumulace špatně vyčištěné odpadní vody v půdním horizontu a následně pak v zásobách podzemní vody může projevit zvýšeným znečištěním podzemní vody, zejména v lokalitách, kde dochází k odběrům podzemní vody pro zásobování pitnou vodou. V neposlední řadě se zhoršení kvality podzemní vody projeví negativně i na zhoršení životního prostředí.

Vliv technické infrastruktury lze v kontextu krajiny definovat jako technicistní element, narušující krajinu především z estetického hlediska. Problematickými prvky v celém území jsou vzdušná vedení elektrické energie ve vyšších napěťových hladinách 110 a 400 kV (velmi, resp. zvláště vysoké napětí), v exponovanějších oblastech (lesní pozemky, volné otevřené pozemky zemědělské, horizonty) pak i vzdušná distribuční vedení vysokého napětí 22 kV. Mezi

narušující prvky lze také zařadit zařízení pro výrobu elektrické energie – fotovoltaické a větrné elektrárny, ty jsou však v území SO ORP Rýmařov realizovány spíše ojediněle, nejčastěji jako střešní instalace. Negativní vlivy mohou v krajině působit i koridory a zařízení ostatní technické infrastruktury, např. plynovodní vedení vysokotlakých plynovodů, případně teplovodů nebo horkovodů. Ačkoliv jde o podzemní zařízení, je nutno podél jejich tras udržovat přístupové koridory, jako lesní průseky apod. V oblasti elektronických komunikací lze za problémová označit především zařízení pro šíření signálu mobilních operátorů (tzv. BTS stanice), nebo radiokomunikační zařízení (vysílače, převaděče apod.).

Přenosová soustava je zastoupena vedením ZVN 400 kV (V458) Krasíkov – Horní Životice (nadřazená přenosová soustava), nadřazená distribuční soustava pak vedením VVN 110 kV (V597) Zábřeh – Břidličná a VVN 110 kV (V600) Břidličná – Bruntál. Na území města Břidličná se nachází rozvodna (transformační stanice) 110/22 kV Břidličná, která je po linkách VVN V 597 a V 600 propojena s rozvodnami 110/22 kV v Zábřehu – Ráječek a Bruntále. Rozvodna v Břidličné je pro území SO ORP Rýmařov klíčovým uzlovým bodem elektrické sítě, neboť zajišťuje dodávky elektrické energie pro převážnou většinu řešeného území. Doplnkově se na zásobování podílejí transformovny 110/22 kV v Uničově (UNEX) a Šternberku (podílejí se na zásobování jižní části území). Distribuce elektrické energie k jednotlivým odběratelům v území je zajištěna prostřednictvím vedení VN v napěťové hladině 22 kV. Tato vedení jsou v řešeném území realizována převážně jako vzdušná, doplněná zemními kabely. Zemní kabelová síť je realizována především ve městech (Rýmařov a Břidličná). Stav zásobování elektrickou energií je v území SO ORP Rýmařov v současné době považován za vyhovující. Sledované záměry v SO ORP Rýmařov, které se týkají nadřazené přenosové a distribuční soustavy, vycházejí z nadřazených územně plánovacích dokumentů – z Politiky územního rozvoje České republiky, ve znění Aktualizace č. 1 (PÚR ČR) a ze Zásad územního rozvoje Moravskoslezského kraje, ve znění Aktualizace č. 1 (ZÚR MSK-A1). Stavba nového vedení přenosové soustavy VVN 400 kV Krasíkov – Horní Životice, která je vymezena v PÚR ČR s označením E6, již byla realizována a v Aktualizaci č. 1 ZÚR MSK již není uváděna. Záměrem, vyplývajícím z nadřazené koncepce elektroenergetiky v ZÚR MSK-A1, je realizace nového distribučního vedení VVN v napěťové hladině 110 kV v relaci Břidličná – Dětrichov nad Bystřicí – Moravský Beroun – Šternberk. Tento záměr je veden snahou o zvýšení kvality a spolehlivosti dodávek elektrické energie pro západní část Moravskoslezského kraje a východní část Olomouckého kraje. Tyto oblasti jsou z hlediska odběru považovány za deficitní, a to i s ohledem na stáří a omezenou přenosovou kapacitu stávajících vedení distribuční soustavy 110 kV.

Zásobování území SO ORP Rýmařov zemním plynem je řešeno z distribuční plynárenské soustavy, a to prostřednictvím VTL plynovodů s tlakem do 40 barů (včetně). Páteřním plynovodem distribuční soustavy je vysokotlaký plynovod DN 300, PN 40 Paseka – Břidličná (652 049), na který navazují další VTL plynovody. Všechny obce však plynem zásobovány nejsou – plynofikována není Malá Štáhle, Stará Ves, Horní Město, Tvrdkov a Jiříkov. S jejich plynofikací uvažováno bylo, avšak její další rozvoj omezily ekonomické aspekty. Tyto záměry jsou tedy dále sledovány, avšak s nejasným časovým horizontem realizace. V ZÚR MSK-A1 je sledován pouze VTL plynovod v souvislosti s uvažovanou plynofikací Horního Města.

Rozvojové záměry v oblasti teplárenství ani elektronických komunikací zjištěny nebyly.

Aktuální stav územně plánovací dokumentace obcí v řešeném území je následující:

- Město Rýmařov – platný Územní plán Rýmařov (nabyl účinnosti dne 17. 5. 2008), ve znění Změny č. 1 (nabyla účinnosti dne 24. 1. 2013); Změna č. 2 rozpracována
- Město Břidličná – platný Územní plán obce Břidličná (nabyl účinnosti dne 8. 7. 2002); rozpracován nový územní plán (po veřejném projednání)
- Obec Dolní Moravice – platný Územní plán Dolní Moravice (nabyl účinnosti dne 23. 6. 2009), ve znění Změny č. 1 (nabyla účinnosti dne 9. 8. 2012) a Změny č. 2 (nabyla účinnosti dne 22. 12. 2017)
- Obec Horní Město – platný Územní plán Horní Město (vydán dne 27. 2. 2008), ve znění Změny č. 1 (nabyla účinnosti dne 18. 11. 2016); Změna č. 2 rozpracována
- Obec Jiříkov – platný Územní plán Jiříkov (nabyl účinnosti dne 1. 1. 2010); záměry obsažené v tomto územním plánu již nejsou aktuální, rozpracován nový územní plán (po společném jednání)
- Obec Malá Morávka – platný Územní plán obce Malá Morávka, Karlov pod Pradědem (nabyl účinnosti dne 16. 9. 2005), ve znění Změny č. 1 (nabyla účinnosti dne 4. 1. 2013), Změny č. 1A (nabyla účinnosti dne 28. 10. 2009, Změny č. 3 (nabyla účinnosti dne 28. 2. 2012) a Změny č. 5 (nabyla účinnosti dne 27. 1. 2016; Změna č. 4 byla zrušena rozhodnutím Krajského soudu v Ostravě; rozpracován nový územní plán (po veřejném projednání)
- Obec Malá Štáhle – platný Územní plán Malá Štáhle (nabyl účinnosti dne 1. 10. 2010), ve znění Změny č. 1 (nabyla účinnosti dne 24. 10. 2015)
- Obec Ryžoviště – platný Územní plán Ryžoviště (nabyl účinnosti dne 16. 7. 2014)
- Obec Tvrdkov – platný Územní plán Tvrdkov (nabyl účinnosti dne 30. 12. 2017)
- Obec Stará Ves – platný územní plán neexistuje – obec zatím bez územního plánu, územní plán rozpracován (návrh pro společné jednání)
- Obec Velká Štáhle – platný Územní plán Velká Štáhle (nabyl účinnosti dne 1. 9. 2016).

Rámcová doporučení pro řešení požadavků na urbanizaci území

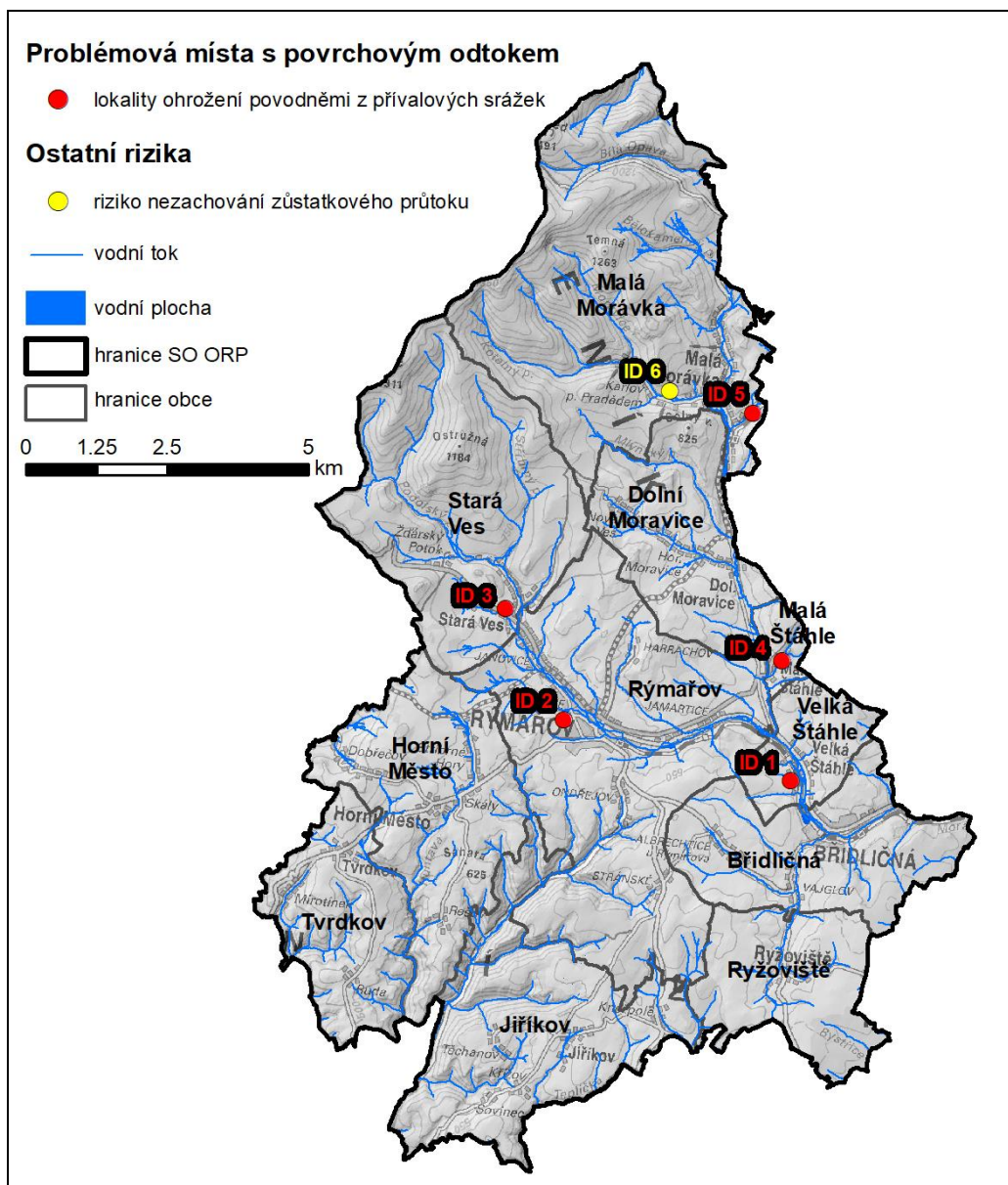
- Při zpracování nových územních plánů, případně změn platných územních plánů prohloubit analýzu vymezení zastavitelných ploch, přičemž metodická a bilanční koordinace je nezbytná na úrovni ÚAP SO ORP (v rámci pilíře soudržnosti obyvatel hospodářského pílíře) i na úrovni kraje.
- Problematické nebo naddimenzované rozvojové záměry by bylo vhodné znovu prověřit a přehodnotit a případně při následných změnách územních plánů zredukovat nebo vypustit.

E. ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ, SNIŽOVÁNÍ OHROŽENÍ A PŘEDCHÁZENÍ RIZIKŮM V KRAJINĚ

E.1. Doporučení opatření ke zlepšení vodního režimu krajiny, ke zvýšení retence v území a ke zlepšení protipovodňové ochrany území

• Problémová místa s povrchovým odtokem

V řešeném území bylo zadavatelem územní studie krajiny definováno pět lokalit, které jsou ohroženy povodněmi nebo zrychleným odtokem vzniklých z přívalových srážek. Dále bylo v území definováno jedno místo, které je rizikové z pohledu zachování zůstatkového průtoku v toku.

Popis problémových míst

ID 1 – Lokalita nad zástavbou obce Velké Štáhle

Z hlediska odtoku lze rozdělit lokalitu na dvě části – údolnici a svah nad zástavbou. Při rekognoskaci terénu bylo zjištěno, že údolnicí protéká menší vodní tok, který je přes zástavbu převáděn pomocí zatrubnění a několika propustky až do vodního toku Moravice. Svah, který se nachází jižně od této údolnice, svádí vody směrem k zástavbě, kde se nenacházejí žádné prvky na zachycení a odvedení vod do vodního toku.

Hlavním problémem této lokality jsou nekapacitní nebo úplně chybějící objekty pro zachycení a odvedení povrchových vod do vodního toku Moravice.

Pohled na konec zatrubnění v zástavbě

Pohled na propustek pod železnicí, za železnicí se nachází vodní tok Moravice

ID 2 – Lokalita nad zástavbou města Rýmařov

Jde o sběrné povodí, které je tvořeno zatravněným svahem nacházející se nad sportovním areálem v blízkosti rybníku Edrovice. Při rekognoskaci terénu bylo zjištěno, že v současné době je již realizován záchytný a svodný příkop nad sportovním areálem. Drobným nedostatkem je chybějící záchytný prvek v místě travnaté polní cesty, kterou se může do zástavby dostávat část povrchového odtoku z povodí.

Panoramatický pohled na sběrné povodí a záchytný příkop nad sportovním areálem

ID 3 – Lokalita na okraji zástavby Staré Vsi v blízkosti silnice I/11

Sběrné povodí je tvořeno trvalým travním porostem. Závěrový profil se nachází u silnice I/11 v místě, kde se nachází konec svodného příkopu, který se mění v zatrubnění. Zatrubnění následně převádí vody směrem přes zástavbu (v terénu nebyl zjišťován průběh ani kapacita zatrubnění v zástavbě). Jako hlavní problém bylo definováno nekapacitní zatrubnění převádějící vody přes zástavbu.

Pohled na sběrné povodí

Pohled na začátek nekapacitního zatrubnění

Panoramatický pohled na celou problémovou lokalitu, podél silnice I/11 a podél zahrady jsou svodné příkopy, které odvádějí vody směrem k zatrubnění

ID 4 – Lokalita severovýchodně od zástavby Malé Štáhle

Lokalitu tvoří povodí vodního toku LP Moravice v km 87,6 (IDVT 10216091). Povodí toku je z 50 % zatravněné a z 50 % zalesněné s větším podélným sklonem. Vodní tok protéká v problémovém místě upraveným korytem, v korytě toku se na několika místech nacházejí překážky, které snižují kapacitu koryta. Druhým problémem, který se v lokalitě může vyskytnout, je vznik povrchového odtoku z lesních pozemků nacházejících se na svazích ukloněných přímo k zástavbě. Zde může povrchový odtok poškozovat místní přístupovou komunikaci a následně se částečně dostat až do zástavby níže. Povodí je součástí vymezených kritických bodů.

Nekapacitní profil mostku

Pohled na přístupovou komunikaci, vlevo koryto toku

Pohled na přemostění vodního toku
(kapacitní úsek)

Pohled na brod ve vrchní části povodí,
lokality byla předběžně hodnocena jako vhodná
pro realizaci návrhu opatření

Panoramatický pohled na nivu vhodnou k retenci vody v krajině

ID 5 – Lokalita na jihovýchodním okraji Malé Morávky

Pravděpodobný problém je vznik problémových odtoků z povodí vodního toku LP Moravice v km 95,9, který uvedeným místem protéká poměrně kapacitním korytem podél silnice II/445. Povodí toku je poměrně sklonité, zatravněné s výskytem zalesněných menších nebo větších ploch. Problém nebyl jednoznačně definován.

Panoramatický pohled na sběrné povodí, koryto toku a silnici II/445

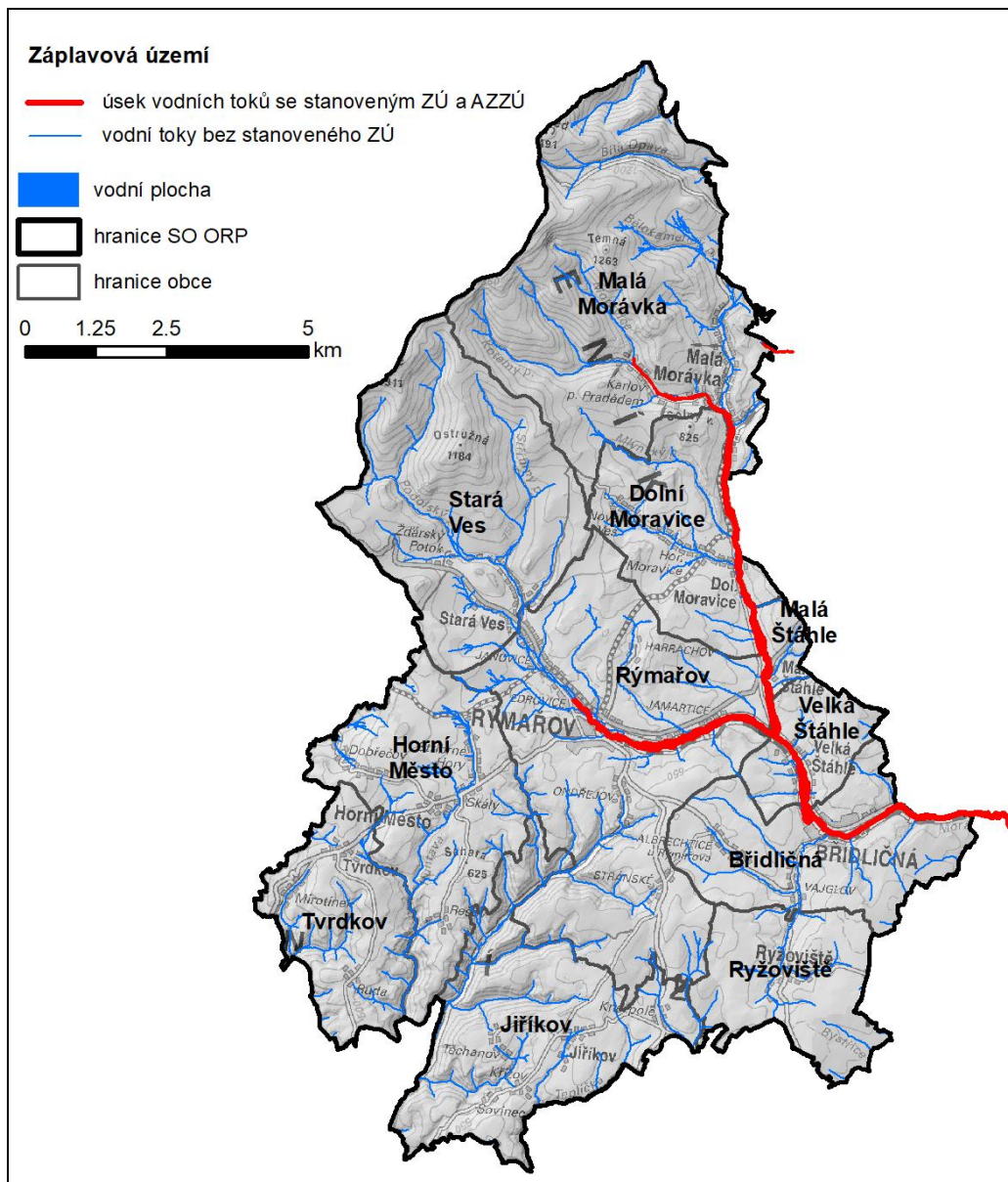
ID 6 – Karlov pod Pradědem – nejde o problémovou lokalitu, ale o definované potenciální riziko nezachování minimálního zůstatkového průtoku v korytě toku. Přesné místo nebylo definováno, ale z odborného pohledu se zřejmě jedná o odběr vody náhonem do vodní nádrže. Rekognoskační terénu nebyla lokalita z důvodu nepřístupnosti terénu blíže prozkoumána.

Míra povodňového ohrožení území rozlivy

Pro hodnocení míry povodňového ohrožení území rozlivy byla využita data záplavových území, která byla získána z ÚAP a z portálu www.voda.gov.cz.

Záplavová území (Q_{100} , Q_{20} a Q_5) a aktivní zóny záplavového území jsou v řešeném území stanoveny na třech vodních tocích – na Moravici, na Podolském potoce a na Černém potoce.

K ostatním vodním tokům nezískal zpracovatel informace o rozlivech, a proto se níže uvedené texty věnují pouze vodnímu toku Moravice a Podolskému potoku; záplavové území Černého potoka zasahuje do řešeného území jen okrajově a zcela mimo zastavěné území.

Stanovená záplavová území (zdroj dat: DIBAVOD)

Analýzy ohrožení území rozlivy v zástavbě

Dle čar rozlivu záplavových území v území SO ORP Rýmařov dochází k rozsáhlým rozlivům vod v extravilánu i intravilánu.

- Moravice v Břidličné – téměř v celém úseku nedochází dle čar rozlivu při Q_{100} k vybřežení vod z koryta Moravice. Výjimkou je okrajový spodní a horní úsek, kde dochází k vybřežení vod do niv, ale nedochází k většímu ohrožení zástavby.
- Moravice v obci Velká Štáhle – rozsah čar rozlivu v tomto úseku je při Q_{100} menší než při Q_5 . Datová vrstva pro Q_{100} je novější, proto zpracovatel nebral v tomto úseku na ostatní n-leté čáry rozlivu zřetel. Čáry rozlivu při Q_{100} ve spodní polovině úseku zaplavují téměř celou nivu, v horní polovině se drží v blízkosti břehových hran toku. Dochází k zaplavení cca osmi budov, hřiště a areálu skladu v jižní části obce.
- Moravice v úseku nad soutokem s Podolským potokem až k zástavbě v Dolní Moravici – téměř v celém úseku dochází k žádoucím tlumivým rozlivům povodňových vod do nivy,

a to již při průtoku Q_5 . Přibližně uprostřed tohoto úseku se v obci Malá Štáhle nachází průmyslový areál. Čáry rozlivu zasahují do okrajové části tohoto areálu a ohrožují zde jednu budovu.

- Moravice v zástavbě Dolní Moravice – dle čar rozlivu dochází při Q_5 k zaplavení dvou domů a sportovního areálu na levém břehu Moravice. Čáry rozlivu při Q_{100} zasahují na pravém břehu až téměř k souběžné silnici a dochází zde k zaplavení sedmi budov, včetně budovy obecního úřadu a části areálu ČOV.
- Moravice mezi zástavbou Dolní Moravice a Malou Morávkou – koryto toku Moravice zde přibližně tvoří hranici obce Dolní Moravice. Do území obce zasahuje pravobřežní niva toku. Téměř v celém úseku dochází k žádoucím tlumivým rozlivům povodňových vod do nivy, a to již při průtoku Q_5 . Lokálně dochází při Q_{100} k ohrožení chat v lokalitě Lesní Mlýn.
- Moravice v zástavbě Malé Morávky pod soutokem s Bělokamenným potokem – Moravice se v této části rozlévá do okolní zástavby a zaplavuje zde více budov, průmyslové areály, chatovou oblast. V rámci řešeného území SO ORP Rýmařov a zpracovaných záplavových území na řece Moravici dochází v tomto úseku k největšímu ohrožení zástavby.
- Moravice v zástavbě Malé Morávky nad soutokem s Bělokamenným potokem – záplavové území Moravice v tomto úseku dlouhém cca 3,5 km ohrožuje rozlivem při Q_5 pět budov, při Q_{20} dvanáct budov a při Q_{100} sedmáct budov.
- Podolský potok v obci Velká Štáhle – krátký úsek nad soutokem s Moravicí, kde dochází k vybřežení Moravice a zaplavení několika domů.
- Podolský potok v Rýmařově po silniční most I/370 – v celém úseku dochází při Q_{100} k velkým rozlivům jak v extravilánu, tak v intravilánu. Při Q_5 nedochází k rozlivu pouze v krátkém úseku v Rýmařově pod silničním mostem I/370. V místní části Jamartice čáry rozlivu zasahují do cca třinácti budov při Q_5 a osmnácti budov při Q_{100} . V Rýmařově dochází k zasažení průmyslových areálů, ČOV a několika dalších budov.

Ohrožení území povodněmi z přívalových srážek (kritické body)

V roce 2009 vypracoval výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v.v.i., v rámci studie „Vyhodnocení povodní v červnu a červenci 2009 na území ČR“ metodiku „Mapování povodňového rizika“. Podle této metodiky byly pro celou Českou republiku vymezeny tzv. kritické body a k nim sběrné plochy. Tyto sběrné plochy jsou rozhodující z hlediska tvorby soustředěného povrchového odtoku z přívalových srážek, které mají nepříznivý účinek pro zastavěné části obcí. Zjednodušeně lze říci, že tam, kde byl tímto metodickým postupem identifikován tzv. kritický bod, se nachází potenciální místo, kudy se do intravilánu obcí dostává soustředěný povrchový odtok, který má vliv na vznik tzv. bleskových povodní v zástavbě.

Kritické body byly dle uvedené metodiky identifikovány v prostředí GIS na základě digitálního modelu terénu s využitím hydrologických nástrojů GIS. S tímto postupem jsou spojeny určité nepřesnosti, které se odvíjí od přesnosti digitálního modelu terénu a dalších faktorů nacházející se na konkrétní sběrné ploše kritického bodu. Proto vymezené kritické body můžeme považovat pouze za potenciální riziková místa; v území se mohou nacházet další riziková místa, která nebyla uvedenou metodikou podchycena.

Pro účely ÚSK SO ORP Rýmařov bylo posouzeno ohrožení zástavby pod jednotlivými závěrovými body povodí kritických bodů. Toto posouzení bylo provedeno na základě studia míst-

ních podmínek, a to subjektivním hodnocením kapacit vodních toků, velikosti profilů propustků, vzdálenosti a převýšení zástavby od toku, velikost zdrojového povodí a jeho využití. Vyhodnocení je uvedeno v přehledové tabulce níže pro problematiku kritických bodů.

Obecně lze stanovit, že v plochách kritických bodů by mělo být upřednostněno prosazování a následná realizace vhodných protierozních a protipovodňových opatření, která sníží negativní dopady bleskových povodní vzniklých z přívalových srážek.

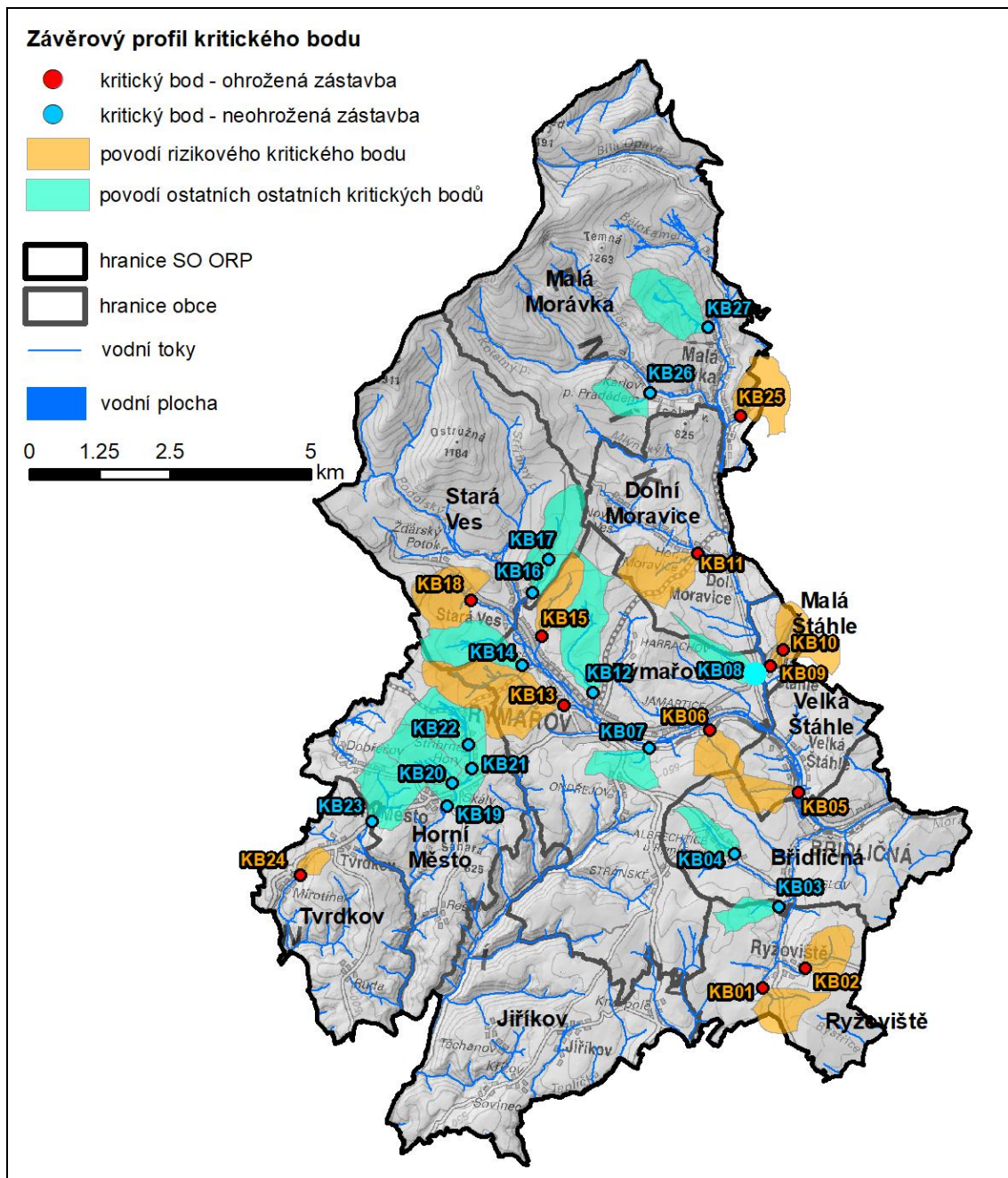
V území SO ORP Rýmařov bylo celkem identifikováno 27 kritických bodů (profilů) potenciálně ohrožených zrychleným odtokem po přívalových deštích. Z pohledu ohrožení zástavby bylo rekognoskační terénu zjištěno, že dvanáct kritických profilů je rizikových a představuje potenciální riziko zaplavení okolních staveb.

Přehled kritických bodů a jejich vyhodnocení na ohrožení zástavby

ID krit. bodu dle zdroje dat	ID krit. bodu dle studie	Obec	Katastrální území	Hodnocení ohrožení zástavby	Hodnocení ohrožení	Plocha povodí KB (ha)
20101884	KB01	Ryžoviště	Ryžoviště	ano	zahrady	176.8
20101880	KB02	Ryžoviště	Ryžoviště	ano	zástavba	173.9
20102823	KB03	Ryžoviště	Ryžoviště	ne	zemědělský areál	101.8
20103453	KB04	Břidličná	Albrechtice u Rýmařova	ne	žádné	125.2
20107979	KB05	Velká Štáhle	Velká Štáhle	ano	zástavba	150.3
20103255	KB06	Rýmařov	Jamartice	ano	zástavba	157.2
20101860	KB07	Rýmařov	Rýmařov	ne	propustek, lokální zaplavení	165.6
20102591	KB08	Rýmařov	Jamartice	ne	silnice, propustek	137.8
20102589	KB09	Malá Štáhle	Malá Štáhle	ano	zástavba	228.0
20108155	KB10	Malá Štáhle	Malá Štáhle	ano	zástavba	121.1
20101359	KB11	Dolní Moravice	Dolní Moravice	ano	lokálně 1-2 nemovitosti	262.6
20101849	KB12	Rýmařov	Rýmařov	ne	zástavba	345.6
20101845	KB13	Rýmařov	Edrovice	ano	zástavba	521.1
20101839	KB14	Rýmařov	Janovice u Rýmařova	ne	žádné	265.2
20101835	KB15	Rýmařov	Janušov	ano	zástavba	164.1
20101824	KB16	Stará Ves	Stará Ves u Rýmařova	ne	žádné	293.0
20108213	KB17	Stará Ves	Stará Ves u Rýmařova	ne	žádné	200.8
20101828	KB18	Stará Ves	Stará Ves u Rýmařova	ano	zástavba	265.9
41000395	KB19	Horní Město	Horní Město	ne	propustek	630.6
41000043	KB20	Horní Město	Skály u Rýmařova	ne	zahrady	214.2
41000047	KB21	Horní Město	Skály u Rýmařova	ne	zahrady	313.1
41006970	KB22	Horní Město	Stříbrné Hory	ne	zahrada	217.8
41005893	KB23	Horní Město	Horní Město	ne	silnice, propustek	270.7
41006782	KB24	Tvrdkov	Mirotínek	ano	zástavba	52.4
20103410	KB25	Malá Morávka	Malá Morávka	ano	není stanoveno	247.8
20107517	KB26	Malá Morávka	Karlovo pod Pradědem	ne	propustek	102.4
20107202	KB27	Malá Morávka	Malá Morávka	ne	zahrady	281.0

Zdroj: VÚV TGM, v.v.i., 2015

Lokality ohrožené přívalovými srážkami na území SO ORP Rýmařov

Zdroj: VÚV TGM, v.v.i., 2015

Vyhodnocení

Z hlediska odtoku vod lze území SO ORP Rýmařov hodnotit poměrně pozitivně. Rozsáhlé zalesněné nebo zatravněné celky mají příznivý vliv na retenci a následný odtok vod z krajiny. Z tohoto pohledu je na tom nejlépe severní část území, kde nebyly zjištěny téměř žádné problémy, pouze na třech lokalitách byl stanoven kritický bod, který může představovat potenciální riziko zrychleného odtoku s následným ohrožením zástavby. Kritické body byly v území hodnoceny všechny, tzn., že každý profil byl v terénu hodnocen odborným odhadem zpracovatelem, a byla k nim stanovena potenciální rizikovost pro zastavěné části území. Bylo zjištěno, že nejvíce kritických bodů se nachází v pásmu podél vodního toku Moravice a Podolského potoka. Je to dáno tím, že v tomto území leží zástavba v přirozených drahách odtoku vod a v těchto místech chybí buď částečně, nebo zcela řešení odvedení vod mimo zástavbu. Sběrná povodí těchto závěrových profilů jsou většinou zatravněná s částečným zalesněním. Pouze menší plochy, velikosti jednoho půdního bloku, lze nalézt jako zorněné.

Z hlediska ohrožení zástavby rozlivem vod z vodních toků bylo zjištěno, že nejohroženějším úsekem je část vodního toku Moravice v Malé Morávce. Na dalších úsecích Moravice, kde bylo stanoveno záplavové území, není ohrožení zástavby významné, jde spíše o lokální problémy, kde jsou zaplaveny 1-2 nemovitosti. Druhým tokem, kde je stanoveno záplavové území, je vodní tok Podolský potok. Ohrožení zástavby tímto tokem není také významné, opět jsou ohroženy nemovitosti pouze lokálně. Pozitivně je hodnoceno, že vodní tok Moravice a Podolského potoka má dle čar rozlivu možnost se rozlít na mnoha místech do nivy, která z hlediska zpomalení odtoku vody a zvýšení retenční schopnosti krajiny působí velmi pozitivně.

V řešeném území bylo zpracovatelem dále stanoveno pět lokalit, které jsou ohroženy přívalovými srážkami. V rámci rekognoskace terénu bylo ve všech případech zjištěno, že je v těchto místech ohrožena zástavba, která se nachází v drahách odtoku vod nebo v místech nekapacitních koryt drobných vodních toků. V těchto lokalitách bylo dále zjištěno, že buď jsou stávající prvky odvodnění nekapacitní (příkopy, propustky, kanalizace), nebo zde zcela chybí.

Doporučení opatření ke zlepšení vodního režimu krajiny, ke zvýšení retence území a ke zlepšení protipovodňové ochrany území

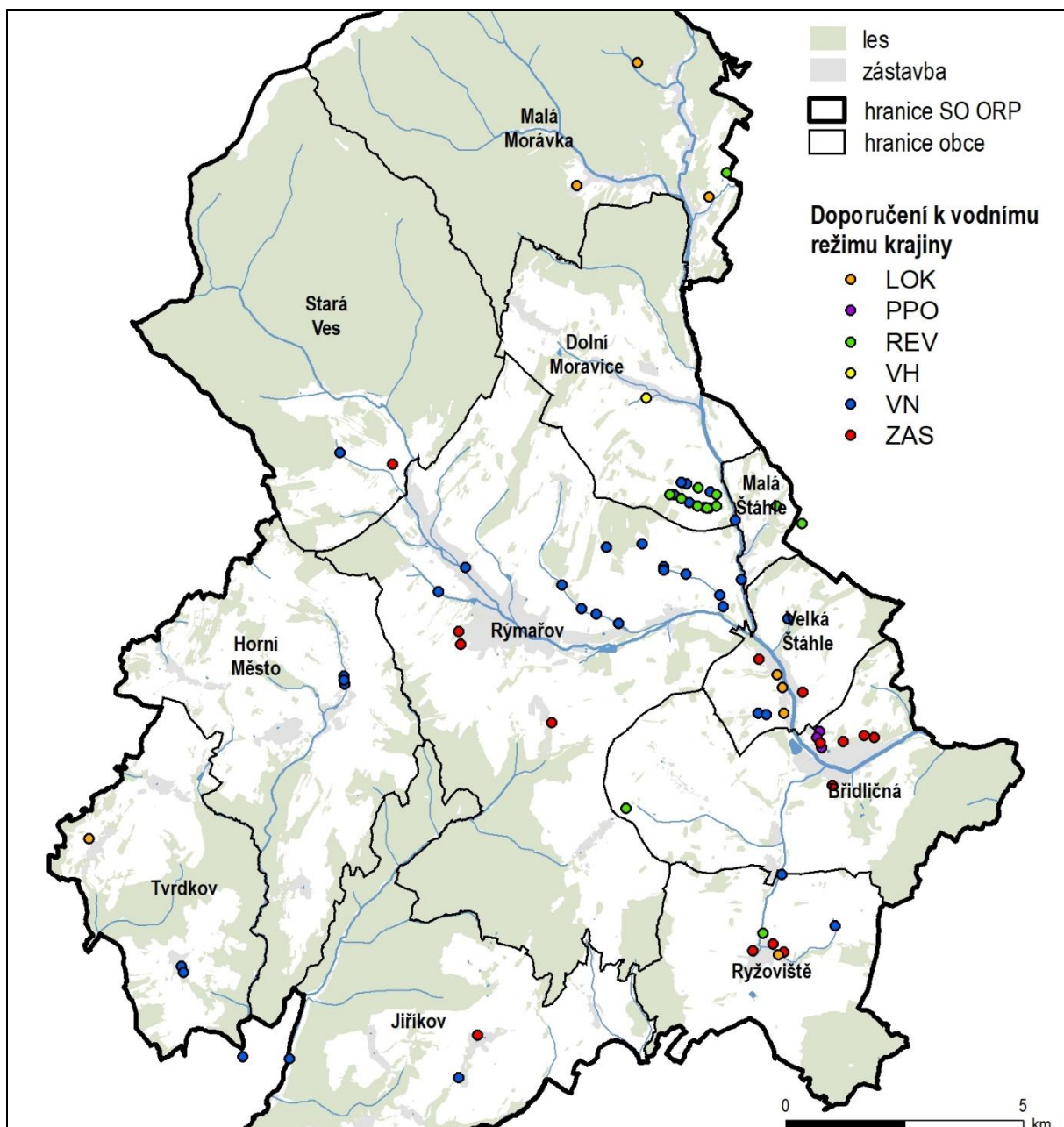
V ÚSK SO ORP Rýmařov je problematika vody v krajině řešena komplexně z pohledu územního plánování. ÚSK nemá za cíl konkrétně zhodnotit celé řešené území, ale poukázat na nedostatky a problémy v krajině z pohledu vodního režimu a retence. Pro podrobné posouzení a stanovení konkrétních závěrů je nutné pro ucelená povodí v řešeném území vypracovat studie odtokových poměrů.

Podkladem pro návrh opatření a doporučení k vymezeným lokalitám byly jednotlivé územní plány obcí, informace z dotazníkového šetření a informace získané z terénních průzkumů a z dostupných podkladů. Vzhledem k podrobnosti územní studie nemusí být v zájmovém území podchyceny všechny lokality, záměry případně problémy s odtokem vod nebo vodním režimem území.

V území jsou vymezena následující opatření a doporučení:

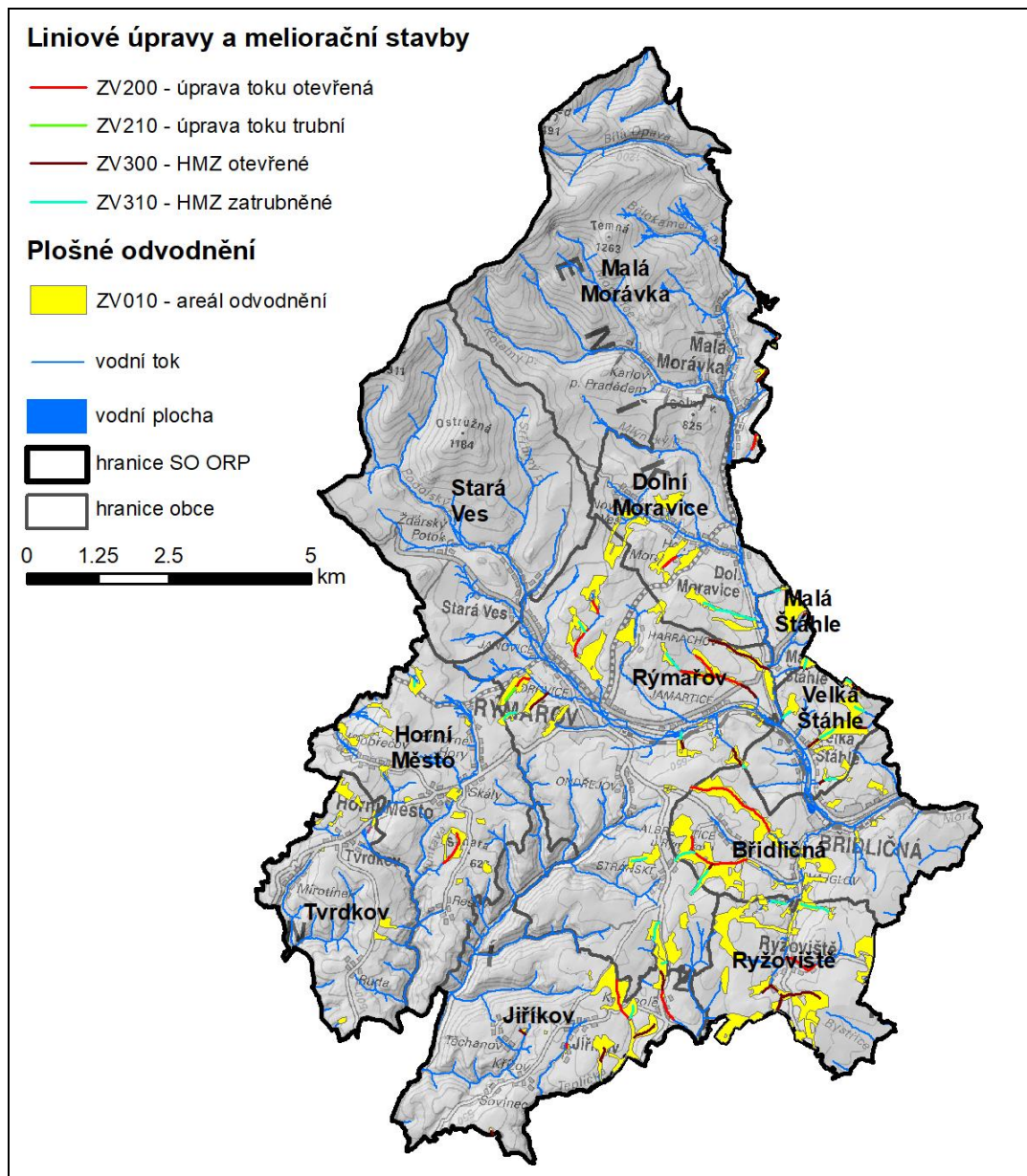
- LOK – vymezená problémová lokalita, návrhem opatření je doporučení na zpracování podrobnějších posouzení nebo doporučení dalšího řešení

- PPO – návrh protipovodňového opatření
- REV – úsek toku, navržený k revitalizaci
- VH – lokalita vymezená pro návrh vodohospodářského opatření
- VN – lokalita vymezená pro návrh vodní nádrže
- ZAS – vymezená riziková oblast vstupu extravilánových vod.

Vymezená doporučení a návrhy opatření ke zlepšení vodního režimu krajiny

V řešeném území byly v minulosti vybudovány v poměrně velkém rozsahu meliorační stavby, řešené převážně jako systematická drenáž, sloužící k odvodnění pozemků a zpřístupnění těžké zemědělské techniky. Jde zejména o plochy mezi Rýmařovem a Dolní Moravicí, v okolí Malé Štáhle, jihozápadně Břidličné a v ploše mezi Ryzovištěm, Albrechticemi a Jiříkovem.

Pro zadržení vody v krajině by bylo vhodné tyto plochy přehodnotit a vytipovat lokality, kde by bylo možné drenáže po dohodě s majiteli či uživateli pozemků vyloučit z provozu a obnovit tak přirozený koloběh vody (zásak do podzemních vod).

V ÚSK SO ORP Rýmařov jsou proto rámcově vymezeny plochy navržených opatření pro zvýšení retenčních schopností krajiny – tato opatření budou zahrnovat jednak výsadby v nivách vodních toků, jednak technicky náročnější opatření – rušení meliorací, vytvoření prameniště, tůní, mokřadů a přirozených koryt toků (meandry). Vymezení ploch pro navrhovaná opatření bylo provedeno na základě podkladů, poskytnutých Městem Rýmařov.

Rámcová doporučení pro území jednotlivých obcí

Břidličná

Nejvýznamnějším vodním tokem území města Břidličná je vodní tok Moravice, který protéká od severozápadu k východu. Na tomto vodním toku je stanoveno záplavové území, ze kterého vyplynulo, že povodňové stavy v korytě toku nepředstavují téměř žádné ohrožení pro zastavěnou část města Břidličné. V průběhu trasy vodní tok Moravice nabírá pouze jeden větší přítok – vodní tok Polička, který přitéká z obce Ryžoviště. Jako potenciální riziko na tomto toku byla vyhodnocena vegetace, která významně ovlivňuje průtočný profil v úseku zástavby.

Z hlediska povrchového odtoku je na území města identifikována jedna problémová lokalita, která je řešena v územním plánu – jde o zastavitelnou plochu bydlení individuálního BI Z15. Návrhem řešení je svodný příkop (PPO-01), který je navržen v územním plánu.

Doporučení k úpravě hospodaření – na svazích nacházejících se nad městem je doporučeno realizovat liniové prvky (ideálně meze), které přeruší celkovou délku drah povrchového odtoku vod. Realizací liniových prvků dojde ke zvýšení retenční schopnosti a protipovodňové ochraně zastavěného území.

Vymezení potenciálních lokalit pro umístění vodních nádrží a mokřadů

- VN-31 – lokalita vytipovaná pro realizaci vodní nádrže; těleso hráze se nachází v k.ú. Vajglov a zátoka nádrže přechází do k.ú. Ryžoviště; nádrž bude mít funkci krajinytvornou a retenční.
- REV-07 – návrh na odtrubnění HOZ (hlavní odvodňovací zařízení), vytvoření mělkého příkopu s více průtočnými tůněmi.

Doporučení ke zvýšení retence v zastavěných a zastavitelných plochách

- ZAS-10 – vymezená hranice problémové lokality z pohledu povrchového odtoku, který představuje potenciální riziko pro níže ležící zastavěné území. Územní plán v lokalitě vymezuje zastavitelnou plochu bydlení individuálního BI Z15 a protipovodňové opatření v podobě svodného příkopu (PPO-01). Návrh svodného příkopu se jeví jako nedostatečný, a to z důvodu, že návrh nepodchycuje dráhu soustředěného odtoku nacházející se severovýchodním směrem. Nově je navrhováno doplnění stávajícího návrhu PPO-01 návrhem PPO-02 a doplnění liniového prvku výše v povodí PPO-03.
- ZAS-11 až ZAS-13 – vymezené hranice zastavěného území ohrožené povrchovým odtokem. V plochách povodí nad vymezenou hranicí je doporučeno realizovat liniové prvky, které zpomalí odtok vod z povodí.
- ZAS-14 – vymezená hranice zastavěného území a zastavitelných ploch bydlení individuálního BI Z43 a Z44; nová i stávající zástavba je ohrožena soustředěným povrchovým odtokem vod z povodí, doporučeno realizovat liniové prvky v povodí, ideálně navrhnout záchytný příkop a usměrnit odtok vod do vodního toku IDVT 10208935.

Doporučení ke zvýšení kvality podzemních vod

V Břidličné je vybudována splašková kanalizace oddílné stokové soustavy (gravitační a tlaková) se třemi čerpacími stanicemi odpadních vod. Odpadní vody jsou svedeny na mechanicko-biologickou ČOV s kapacitou 3500 EO. Vyčištěné odpadní vody jsou vypouštěny do recipientu Moravice.

Ve Vajglově jsou v současnosti vybudovány dvě lokální čistírny odpadních vod, které jsou ve špatném technickém stavu. Jedna slouží pro čištění odpadních vod z rodinných domů, druhá z panelových domů. Pro odkanalizování Vajglova je plánováno napojení na stávající kanalizaci města Břidličná s odvedením odpadních vod na městskou ČOV. Po vybudování splaškové kanalizace budou stávající lokální ČOV zrušeny.

V Albrechticích probíhá likvidace odpadních vod individuálně přímo u zdroje pomocí žump s vyvážením odpadu nebo domovních ČOV s vyústěním do povrchových příkopů případně trativodů, kterými odpadní vody odtékají spolu s ostatními vodami do recipientu. Tento způsob likvidace odpadních vod bude v tomto území zachován i nadále.

Dolní Moravice

Hlavním tokem, který protéká územím obce, je vodní tok Moravický potok, který pramení v k.ú. Nová Ves u Rýmařova a následně protéká středem zástavby obce. Tok je v průběhu trasy místy regulovaný a do průtočného profilu, především ve vrchní části, zasahují husté břehové porosty; na několika místech je kvůli oplocení nebo zástavbě průtočný profil zúžen. Z pohledu přítoků Moravického potoka se jeví jako potenciálně problémový pravostranný přítok IDVT 10216048, na kterém je zároveň stanoven kritický bod KB11. V zástavbě je tento přítok regulován a na dvou místech přemostěn, přičemž níže ležící mostek má snížený průtočný profil. V blízkosti tohoto nekapacitního mostku mohou být potenciálně ohroženy 2-3 nemovitosti.

Z hlediska povrchového odtoku lze považovat povodí toku Moravický potok, resp. okolní svahy nacházející se nad obcí, za méně rizikové. Dle analýzy drah odtoku vod není zástavba významněji ohrožena soustředěných povrchovým odtokem.

V územním plánu obce jsou navrhována vodohospodářská opatření na drobných tocích nacházejících se v jihovýchodní části území (vodní nádrže), v jednom úseku také úprava toku (revitalizace).

Doporučení k úpravě hospodaření – v území převládají trvalé travní porosty, které lze hodnotit z hlediska odtoku a retence pozitivně; úprava hospodaření není navrhována.

Doporučení k melioracím – není navrhováno žádné doporučení.

Vymezení potenciálních lokalit pro umístění vodních nádrží a mokřadů

Územní plán obce vymezuje vodohospodářská opatření na dvou vodních tocích. Na toku PP Moravice v km 88,8 (IDVT 10215008) je navrhována úprava toku (REV-02a – REV-02d), dva poldry a jedna vodní nádrž (VN-01); v prostoru jednoho z navržených poldrů již byla realizována vodní nádrž. K návrhům je doporučeno oproti územnímu plánu změnit účel navrženého poldru VN-03 na vodní nádrž se stálou hladinou, rozšířit úsek navrhované úpravy toku až k silnici III/37020 (REV-2e) a doplnit návrh vodní plochy VN-04, kde se naskýtá vhodný profil.

Na toku IDVT 10216235 jsou vybudovány dva malé poldry; doporučuje se změnit jejich využití na mokřady nebo tůň (VN-05 a VN-06). Nad návrhem VN-05 je vymezena plocha VN-07, kde se naskýtá vhodný profil pro další vodní nádrž. Dále je navržena revitalizace toku REV-03a a REV-03b.

Doporučení ke zvýšení retence v zastavěných a zastavitelných plochách

- VH-01 – lokalita v závěrovém profilu KB11, v územním plánu je v této lokalitě vymezena zastavitelná plocha rekreace sportovní RS Z45 pro vybudování koupaliště a plocha rekreace specifické RX2 pro zřízení pláží u stávající vodní nádrže. Doporučeno je zvážit možnost změny využití lokality pro realizaci povodňového parku s retenční funkcí.

Doporučení ke zvýšení kvality podzemních vod

V obci Dolní Moravice je vybudována splašková kanalizace oddílné stokové soustavy, na kterou je napojena převážná část zástavby v Dolní Moravici a v Horní Moravici. Ze zbývajících částí Horní Moravice a Nové Vsi jsou odpadní vody sváženy do čistírny odpadních vod. Splašková kanalizace je ukončena na mechanicko-biologické ČOV, situované na jihovýchodním okraji obce. Vyčištěné odpadní vody jsou vypouštěny do recipientu Moravice pod soutokem s místním tokem v č. h. p. 2-02-02-011. Vlastní ČOV (septik s biologickým rybníkem) mají tři bytové domy na k.ú. Horní Moravice a Hotel Avalanche na k.ú. Dolní Moravice.

Způsob likvidace odpadních vod zůstane zachován i do budoucna, pro stavby nenapojené na kanalizaci se doporučuje zajistit likvidaci odpadních vod v domovních ČOV.

Horní Město

Nejvýznamnějším vodním tokem, protékajícím územím obce Horní Město, je vodní tok Huntava, který pramení v k.ú. Stříbrné Hory. Následně tento tok protéká středem rozptýlené venkovské zástavby v k.ú. Skály u Rýmařova. Problémy inundačního charakteru nebyly zaznamenány, mírné problémy jsou způsobeny malou kapacitou objektů. Na toku Huntavy jsou definovány tři kritické body (KB19, KB21 a KB22), další kritické body jsou definovány na toku Bahnitý potok (KB20) a na Tvrdkovském potok (KB23). Všechny zde zmíněné kritické body byly vyhodnoceny jako méně rizikové pro zastavěné území.

Potenciální ohrožení z hlediska povrchového odtoku představují svahy v okolí místní části Skály u Rýmařova, které jsou poměrně sklonité a ukloněné směrem k zástavbě. Naproti tomu centrum zástavby Horního Města je díky morfologii terénu téměř neohroženo povrchovým odtokem vod.

Územní plán nevymezuje žádná protipovodňová opatření, pouze je navrhována jedna vodní plocha (VN-29).

Doporučení k úpravě hospodaření – není navrhováno.

Vymezení potenciálních lokalit pro umístění vodních nádrží a mokřadů

Na vodním toku Huntava jsou vytipovány dvě lokality pro návrh vodních nádrží (VN-27 a VN-28). Oba profily se nacházejí v blízkosti vodní plochy, navržené v územním plánu (VN-29). Vodní nádrže se navrhuje se stálým nadržem a po podrobnějším posouzení lze zvážit i funkci retenční nebo rekreační.

Doporučení ke zvýšení retence v zastavěných a zastavitelných plochách – bez doporučení.

Doporučení ke zvýšení kvality podzemních vod

V Horním Městě je vybudována soustavná oddílná splašková a dešťová kanalizace, která pokrývá 100 % zastavěného území a je ukončena na dvou lokálních čistírnách odpadních vod.

Dobřečov, Skály, Stříbrné Hory a Rešov – tyto místní části nemají v současné době vybudo-

vanou žádnou kanalizací. Splaškové odpadní vody jsou zachycovány v septicích či žumpách, které mají přepady zaústěny do povrchových příkopů, případně trativodů, kterými odpadní vody odtékají spolu s ostatními vodami do recipientů. Individuální způsob odkanalizování je zachován i do budoucna, likvidace odpadních vod je navržena individuálně v bezodtokých jímkách s vyvážením odpadu, resp. v malých domovních ČOV se zaústěním odpadu do vhodných recipientů.

Jiříkov

Obec Jiříkov je tvořena několika místními částmi, které jsou z hlediska odtokových poměrů hodně podobné.

Místní část Jiříkov – v jedné lokalitě identifikován potenciální problém s povrchovým odtokem.

Místní části Kněžpole, Křížov, Sovinec a Těchanov – nebyly identifikovány žádné potenciální problémy s povrchovým odtokem.

Západní část řešeného území (podél vodního toku Oslava) je oblastí se zvýšeným povodňovým rizikem, které je nutno eliminovat realizací protipovodňových opatření. Z tohoto důvodu je navržena suchá nádrž – poldr Oslava – Dlouhá Loučka (rozloha cca 12,1 ha), která je situována v prostoru soutoku Oslavy a Těchanovského potoka. Tento záměr je obsažen v ÚAP Moravskoslezského kraje 2017 pod označením Vhp 15 i v ÚAP ORP Rýmařov 2016.

Doporučení k úpravě hospodaření – není navrhováno.

Vymezení potenciálních lokalit pro umístění vodních nádrží a mokřadů

- VN-34 – lokalita vymezená pro vybudování suché nádrže – poldru Oslava – Dlouhá Loučka.
- VN-36 – lokalita navržena pro vybudování vodní nádrže na Jiříkovském potoce.

Doporučení ke zvýšení retence v zastavěných a zastavitelných plochách

- ZAS-15 – vymezená hranice zastavěného území, potenciální ohrožení zástavby soustředěným odtokem vod z povodí ležícího nad zástavbou; doporučeno prověřit stávající objekty převádějící extravilánové vody přes intravilán.

Doporučení ke zvýšení kvality podzemních vod

V žádné z částí obce – v Jiříkově, Kněžpoli, Křížově, Sovinci ani Těchanově – není vybudována kanalizace, splaškové odpadní vody jsou likvidovány v septicích a žumpách a vypouštěny spolu s dešťovými vodami do otevřených příkopů. V územním plánu je v Jiříkově navrženo odkanalizování zastavěné části splaškovou kanalizací s odvedením splaškových vod na ČOV, v ostatních částech obce je doporučeno provádět likvidaci odpadních vod prostřednictvím domovních ČOV.

Malá Morávka

Nejvýznamnějším tokem území obce Malá Morávka je vodní tok Moravice. Na tomto toku je stanoveno záplavové území, ze kterého vyplynul rozsah ohrožených objektů – nejvíce jsou ohroženy objekty v jižní části obce. Na ostatních tocích není záplavové území stanoveno, ale lze předpokládat, že kapacita koryta nepojme významnější průtoky a může docházet k vybřežení vod s následným ohrožením nemovitostí.

Na dvou přítocích Moravice jsou stanoveny kritické body KB25 a KB26. V území najdeme ještě kritický bod KB27, který se nachází na potoku Krátký, který je pravostranným přítokem Bělokamenného potoka. Ze všech tří kritických bodů byl vyhodnocen jako potenciálně problémový pouze kritický bod KB26.

Územní plán nevymezuje v zájmovém území žádná protipovodňová opatření, pouze je zmíněno, že na vodním toku Moravice v úseku ř.km 99,2 – 100,5 jsou plánovaná preventivní protipovodňová opatření.

Doporučení k úpravě hospodaření – není navrhováno žádné opatření.

Doporučení k melioracím

V území najdeme větší plošné odvodnění na trvalých travních pozemcích ve východní části obce. K plošnému odvodnění není navrhováno žádné doporučení.

K melioracím, které jsou vedeny jako HOZ, je navrhována jedna úprava – zmenšení podélného sklonu a vytvoření několika menších průtočných vodních nádrží nebo tůní (REV-01).

Vymezení potenciálních lokalit pro umístění vodních nádrží a mokřadů – viz doporučení k melioracím.

Zvýšení protipovodňové ochrany zastavitelných a zastavěných ploch

- LOK-01 (součást lokality KB25) – ve vymezené ploše je doporučeno realizovat liniové prvky (zasakovací meze nebo průlehy – ideálně se vsakovacími žebry), které zvýší ochranu stávající zástavby nacházející se níže po toku.
- LOK-02 a LOK-03 – na uvedených tocích jsou stanoveny kritické body KB25 a KB26, které byly vyhodnoceny jako méně rizikové, doporučeno důsledně udržovat průtočný profil koryta toku v úseku zástavby před zanesením, ochranu před splaveninami přitékající z lesních porostů doporučeno řešit se správcem toku (přehrážky, hrubé česle).

Doporučení ke zvýšení retence v zastavěných a zastavitelných plochách – nevymezovat zastavitelné plochy ve stanoveném záplavovém území, umožnit realizaci protipovodňových opatření.

Doporučení ke zvýšení kvality podzemních vod

V jižní části Malé Morávky a v Karlově pod Pradědem je vybudována splašková kanalizace oddílné stokové soustavy, která je ukončena na mechanicko-biologické čistírně odpadních vod Malá Morávka (kapacita 1700 EO) v jižní části obce. Dále jsou v území vybudovány lokální čistírny odpadních vod pro čištění splaškových vod z hotelů a rekreačních chat Kamzík, Moravice, Brans, Kopřivná, Praděd, Barborka a Ovčárna. Pro odkanalizování horní části Malé Morávky je navržena splašková kanalizace, která bude napojena na stávající splaškovou kanalizaci, zakončenou na obecní čistírně odpadních vod. Likvidace splaškových odpadních vod z objektů nenapojených na stávající splaškovou kanalizaci či lokální čistírny odpadních vod bude i nadále probíhat lokálně přímo u zdrojů v žumpách s vyvážením odpadu či v domovních ČOV s vyústěním do vhodného recipientu.

Malá Štáhle

Zastavěné území obce Malé Štáhle je ohrožováno vodním tokem LP Moravice v km 87,6 (IDVT 10216091), který pramení v polní trati v k.ú. Dolní Václavov; v zástavbě je stanoven kritický bod KB09. V průběhu trasy uvedený tok nabírá pouze jeden pravostranný přítok PP

LP Moravice v km 87,6 (IDVT 10209165). Dalšími toky v zájmovém území je vodní tok Moravice, který protéká podél hranice katastrálního území a jeden menší levostranný přítok.

Na vodním toku Moravice je stanoveno záplavové území, ze kterého vyplývá, že je okrajově ohrožen pouze průmyslový areál v jižní části katastru.

V územním plánu je navrhováno jedno vodohospodářské opatření – návrh vodní plochy VN-08 (dle ÚP – W2) v inundaci vodního toku Moravice v severní části katastru.

Doporučení k úpravě hospodaření – v území převládají trvalé travní porosty, které lze hodnotit z hlediska odtoku a retence pozitivně; úprava hospodaření není navrhována.

Doporučení k melioracím – není navrhováno.

Vymezení potenciálních lokalit pro umístění vodních nádrží a mokřadů.

- REV-04 – je navrhována revitalizace vodního toku, součástí revitalizace je několik menších vodních nádrží s retenčním účinkem pro níže ležící zástavbu, variantně lze uvažovat o retenčních přehrázkách.
- REV-05 – je navrhována revitalizace vodního toku, součástí revitalizace je vytvoření až dvou menších vodních nádrží s retenčním účinkem pro níže ležící zástavbu.

Realizací návrhů dojde ke zvýšení protipovodňové ochrany níže ležící zástavby.

Doporučení ke zvýšení retence v zastavěných a zastavitelných plochách

Navrhovaná opatření viz výše.

Doporučeno řádně udržovat průtočný profil LP Moravice v km 87,6 (IDVT 10216091) v úseku zástavby. V současné době je průtočný profil omezen přístupovými mostky a lávkami k RD, případně se v toku vyskytují drobné zásahy pobřežníků.

Doporučení ke zvýšení kvality podzemních vod

V Malé Štáhlí je v téměř celém rozsahu zástavby vybudována gravitační splašková kanalizace, která je ukončena na obecní mechanicko-biologické čistírně odpadních vod (ČOV). Systém odkanalizování je vyhovující a zůstane zachován i do budoucna.

Rýmařov

Významným tokem, který představuje riziko pro zastavěné území města Rýmařov, je Podolský potok, který protéká středem zástavby od severozápadu k jihovýchodu. Na Podolském potoce je stanoveno záplavové území Q_{100} , ze kterého vyplynulo ohrožení pro centrum zástavby Rýmařova, kde jsou ohroženy celé bytové komplexy a další samostatně stojící nemovitosti. Níže po toku dochází k rozlivu na travnaté hřiště, do přilehlých průmyslových areálů a do areálu ČOV. V případě záplavového území Q_{20} je ohrožení zástavby v centru pouze lokální a níže po toku dochází k rozlivům pouze do areálu ČOV. V k.ú. Jamartice jsou také ohroženy nemovitosti podél toku a velikost ohrožení u Q_{100} a Q_{20} je velmi podobná.

Platný územní plán řeší protipovodňovou ochranu převzetím návrhů ze zpracované studie odtokových poměrů, ve které bylo navrhováno zkapacitnění několika úseků toku Podolský potok. Pro k.ú. Rýmařov se má zvýšit PPO na návrhový průtok Q_{50} (ř.km 6,280 až 6,791). Pro k.ú. Jamartice se má zvýšit PPO na Q_{20} (ř.km 1,521 až 3,060). V návrhu se počítá s úpravou břehů, rekonstrukcí břehových zdí, novým ohrazováním, případně celkovou úpravou koryta toku.

V územní plán jsou kromě Podolského potoka řešeny i další vodní toky – přítoky Podolského potoka. Na toku Novopolský potok, Mýdlový potok, Lučina a Krkavčí potok jsou navrhovány vodní plochy (vodní nádrže). Největší z navrhovaných nádrží je na Novopolském potoce.

Na některých těchto přítocích byly stanoveny kritické body. Jako rizikové byly označeny kritické body KB06 (bezejmenný PP přítok v k.ú. Jamartice), KB13 (Novopolský potok) a KB 15 (Růžový potok). Ostatní kritické body KB07 (bezejmenný tok IDVT 10216159), KB12 (Mýdlový potok) a KB14 (Janovický potok) byly vyhodnoceny jako nerizikové.

Z hlediska problémových odtoků vod z plochy povodí, které ohrožují zastavěné území, bylo v rámci dotazníkového šetření identifikováno jedno problémové místo (viz Popis problémových míst – ID2). Při terénním průzkumu bylo zjištěno, že v současné době je v lokalitě vybudován záchytný příkop, který usměrňuje povrchový odtok do recipientu. Realizované opatření minimalizuje ohrožení zástavby.

Doporučení k úpravě hospodaření – podrobněji viz kap. E.3. Doporučení pro řešení protierozní ochrany.

Vymezení potenciálních lokalit pro umístění vodních nádrží a mokřadů

V platném územním plánu je na území města Rýmařova navrženo vybudování většího počtu vodních nádrží. Návrh těchto nádrží je do ÚSK SO ORP Rýmařov převzat a doplněn.

- Vodní tok Lučina – v územním plánu jsou na toku navrženy čtyři nové vodní plochy (VN-12, VN-13, VN-14 a VN-15). K vodní ploše VN-15 je doporučeno provést hydrotechnické posouzení a následně upravit velikost vymezené vodní plochy, vodní plocha VN-14 může být oproti vymezení v územním plánu zvětšena. V prostoru navržené vodní nádrže VN-12 byly realizovány tři menší nádrže, které by bylo možno nahradit jednou větší. Na toku byla dále vymezena nová vodní plocha VN-13; variantně nemusí být uvažováno s realizací obou nádrží (VN-13 a VN-14), ale pouze s jednou.
- Vodní tok ID 10214293 včetně přítoku ID10211286 – na těchto vodních tocích je v územním plánu navrženo vybudování pěti nových vodních nádrží – VN-16, VN-19, VN-20, VN-21 a VN-22. Nově byly vytipovány další dvě lokality vhodné pro větší nádrže, a to lokalita VN-17 a VN-18, kde lze akumulovat větší množství vody, které by mohly být využity např. pro nadlejšování průtoků v době suchých období.
- Vodní tok Moravice – v nivě toku byla vymezena významnější lokalita pro návrh vodní nádrže (VN-23) s funkcí zásobní a krajinytvornou. Po hydrotechnickém posouzení lze uvažovat i o funkci retenční.
- Vodní tok Novopolský potok – v územním plánu je navržena větší vodní plocha v blízkosti zástavby (VN-25); tento záměr je doporučeno hydrotechnicky posoudit a na základě výsledku upravit velikost navrhované nádrže.
- Vodní tok Podolský potok – v územním plánu je navržena vodní plocha v nivě Podolského potoka v Edrovicích (VN-24).

Doporučení ke zvýšení retence v zastavěných a zastavitelných plochách

- ZAS-03 – vymezená zastavitelná plocha bydlení individuálního BI Z75 zasahuje do dráhy soustředěného odtoku vod (mírná údolnice); před zahájením výstavby se doporučuje zpracovat studii na odvedení splaškových a srážkových vod.

- ZAS-04 – vymezená zastavitelná plocha bydlení individuálního BI Z76 zasahuje do několika drah soustředěného odtoku vod; zastavením dojde přerušení drah, což povede k potenciálním problémům v budoucí zástavbě; před zahájením výstavby se doporučuje zpracovat studii na odvedení splaškových a srážkových vod.
- ZAS-05 – vymezená zastavitelná plocha obytná smíšená venkovská BV Z109 se nachází v poměrně prudké údolnici, která má větší zdrojové povodí; je doporučeno, aby budoucí stavba (samostatně stojící RD) neovlivnila odtok vod přes uvedený pozemek do recipientu.

Doporučení ke zvýšení kvality podzemních vod

V centrální části města je vybudována soustavná jednotná kanalizace, na kterou je napojeno cca 98 % obyvatel města. Páteř kanalizačního systému tvoří kanalizační sběrač A, který prochází podél Podolského potoka zastavěným územím ze západu na východ do mechanicko-biologické čistírny odpadních vod (ČOV). Na tento sběrač jednotné kanalizace je napojen systém uličních kanalizačních stok. Levý břeh Podolského potoka – průmyslová zóna – je odkanalizován sběračem B. V systému jednotné kanalizace jsou dešťové vody odlehčovány ve čtyřech odlehčovacích komorách.

Po rekonstrukci městské ČOV Rýmařov v r. 1997 byly na ČOV napojeny rovněž místní části Edrovice, Janovice a Janušov. Byla vybudována soustavná splašková kanalizace, jejíž páteřní sběrač je veden podél Podolského potoka. Sběrač je zaústěn do stávající jednotné kanalizace v Rýmařově a prostřednictvím městské kanalizace jsou odpadní vody odvedeny na ČOV.

Místní části Jamartice, Ondřejov, Harrachov a Stránské nemají v současné době vybudovanou žádnou kanalizaci, ani čistírnu odpadních vod. Likvidace odpadních vod z jednotlivých objektů je zajištěna v septicích či žumpách, ty mají přepady zaústěny do povrchových příkopů, případně trativodů, kterými odpadní vody odtékají spolu s ostatními vodami do recipientů. Tento stav zůstane zachován i do budoucna, s výstavbou kanalizace se v těchto místních částech neuvažuje. Doporučuje se provádět likvidaci odpadních vod prostřednictvím domovních ČOV.

Ryžoviště

Nejvýznamnějším tokem obce Ryžoviště je vodní tok Polička, který pramení v luční trati východně od zástavby. Následně tento tok protéká podél silnice a dále zástavbou obce, kde v dolní části nabírá jeden větší levostranný bezejmenný přítok – místní název Bělídlo (IDVT 10216563). Na obou jmenovaných tocích jsou stanoveny kritické body KB01 a KB02, které byly předběžně v rozborové části vyhodnoceny jako potenciálně rizikové.

U KB01 lze rizikovost přehodnotit, a to z důvodu realizace vodní nádrže, která se nachází v blízkosti zástavby. Pro úsek toku nad a pod nádrží je zpracován projekt revitalizace toku a návrh biocentra.

Rizikovost kritického bodu KB02 byla terénním průzkumem potvrzena. V terénu byly zjištěny nedostatky v podobě nekapacitních mostků, lávek a propustků. Místy jsou také provedeny nevhodné zásahy pobřežníků v korytě toku.

V severním cípu zájmového území je stanoven ještě jeden kritický bod KB03, který se nachází u zemědělského areálu na bezejmenném vodním toku (IDVT10212233). Tento kritický bod je vyhodnocen jako nerizikový pro níže ležící zástavbu Břidličné – místní část Vajglov.

Z hlediska odtoku povrchových vod může být zástavba obce Ryžoviště ohrožena odtokem vod ze svahů nacházejících se nad obcí. Svahy jsou sice zatravněné, ale chybí zde jakákoliv překážka odtoku, např. meze.

Doporučení k úpravě hospodaření – obecně je doporučeno realizovat na svazích nad zástavbou obce liniové prvky (ideálně meze), které přeruší celkovou délku drah povrchového odtoku vod. Realizací liniových prvků dojde ke zvýšení retenční schopnosti a protipovodňové ochraně zastavěného území.

Vymezení potenciálních lokalit pro umístění vodních nádrží a mokřadů

- VN-30 – vytipovaná lokalita pro realizaci vodní nádrže na toku Poličky s funkcí krajino- tvornou a zásobní. Lokalita se nachází v mírné údolnici, ve které je v územním plánu vymezeno lokální biocentrum ÚSES L19.
- VN-31 – vytipovaná lokalita pro realizaci vodní nádrže na toku Poličky, těleso hráze se nachází v k.ú. Vajglův, nádrž bude mít funkci krajino- tvornou a retenční.
- REV-06 – vymezený úsek toku, v levobřežní nivě možnost realizovat boční nádrže a tůň.

Doporučení ke zvýšení retence v zastavěných a zastavitelných plochách

- ZAS-07 až ZAS-09 – vymezené zastavitelné plochy smíšené obytné SO Z3, Z15, Z17, Z18 a Z20; vzhledem k terénním podmínkám a neexistující kanalizační síti se doporučuje před zahájením výstavby zpracovat studii na odvedení splaškových a srážkových vod. V současné podobě se jeví vymezené zastavitelné plochy jako nedořešené z hlediska odtoku srážkových vod jak z okolního terénu, tak z plánované zástavby. Případnou realizací a nevyřešení odtoku může dojít k ohrožení níže ležící zástavby.
- LOK-08 – rizikový úsek toku, nekapacitní lávky, mostky a propustky, doporučeno zadat vypracování studie revitalizace toku.

Doporučení ke zvýšení kvality podzemních vod

V centrální části obce je vybudována nesoustavná síť dešťové kanalizace, která odvádí dešťové vody do místní vodoteče. Likvidace odpadních vod z jednotlivých objektů probíhá v žumpách či septicích, které mají přepady zaústěné do stávající kanalizace, resp. do otevřených příkopů, odkud odpadní vody spolu s vodou povrchovou odtékají do recipientu. Pro likvidaci odpadních vod z celého území obce se navrhuje vybudování nové gravitační oddílné splaškové kanalizace, zakončené na nové mechanicko-biologické čistírně odpadních vod s kapacitou 500 EO, umístěné na severním okraji území obce.

Stará Ves

Nejvýznamnějším tokem v území obce je Podolský potok, který protéká od severozápadu k jihovýchodu. Na Podolském potoce ani na ostatních tocích není stanoveno záplavové území. Na vodním toku PP Podolského potoka v km 9,6 (IDVT 10213826) je vymezen kritický bod KB18, který byl vyhodnocen jako potenciálně rizikový pro zastavěné území. V území jsou dále stanoveny dva kritické body KB16 a KB17, které byly vyhodnoceny jako nerizikové.

Z pohledu problémů s povrchovým odtokem z plochy povodí byla dotazníkovým šetřením identifikována jedna lokalita (viz Problémová místa s povrchovým odtokem – ID3).

Doporučení k úpravě hospodaření – nad vymezenou lokalitou ZAS-06 je doporučeno realizovat meze vedené po vrstevnicích.

Vymezení potenciálních lokalit pro umístění vodních nádrží a mokřadů

- VN-26 – vymezená lokalita pro návrh vodní nádrže na PP Podolského potoka v km 9,6 (IDVT 10213826).

Doporučení ke zvýšení retence v zastavěných a zastavitelných plochách

- ZAS-06 – jde o problémovou lokalitu označovanou jako ID3. Problémy způsobuje povrchový odtok a nedostatečně kapacitní kanalizace, která převádí vody extravilánové vody přes intravilán. V této lokalitě je výhledově uvažováno s novou obytnou výstavbou, což může způsobit problémy z hlediska odtoku srážkových vod jak z okolního terénu, tak z plánované zástavby. Doporučujeme vypracovat posouzení, které zhodnotí možnosti nakládání se srážkovými i odpadními vodami z dotčené plochy.

Doporučení ke zvýšení kvality podzemních vod

V zastavěné části Staré Vsi je vybudována oddílná splašková kanalizace s vlastní mechanicko-biologickou čistírnou odpadních vod (730 EO) na jihovýchodním okraji zastavěného území obce. Recipientem je Podolský potok. Ve Žďárském Potoce není dosud kanalizace realizována, čištění odpadních vod probíhá individuálně. V budoucnu je plánováno napojení Žďárského potoka na stávající splaškovou kanalizaci a ČOV ve Staré Vsi.

Tvrdkov

Jednotlivé části obce jsou z hlediska odtokových poměrů rozdílné. Místní část Tvrdkov se nachází na vrcholu kopce a povrchové vody odtékají ze zástavby směrem do polních tratí; z tohoto důvodu je tato místní část téměř neohrožena povrchovým odtokem.

Naproti tomu místní část Mirotínek se nachází v prudké údolnici, kterou protéká vodní tok Dražůvka (IDVT 10200370). Tento vodní tok má přírodní charakter. Pozorovaným negativem na toku jsou místní zásahy pobřežníků a nedostatečně kapacitní objekty v průběhu trasy přes zástavbu. Z pohledu povrchového odtoku z plochy povodí mohou představovat riziko okolní velmi sklonité svahy. Větší riziko představují svahy nacházející se západně od zástavby, které jsou z poloviny zorněny.

Místní část Ruda se nachází na vrcholu svahu a odtoky směřují od severozápadu k jihovýchodu (konec zástavby). Zastavěné území je pramennou částí vodního toku PP Huntava č. 4 (IDVT 10203519). Z hlediska povrchového odtoku může představovat riziko pouze nekapacitní odvodnění zástavby.

Generel území chráněných pro akumulaci povrchových vod a základní zásady využití těchto území (Ministerstvo zemědělství ČR, Ministerstvo životního prostředí ČR, září 2011) vymezuje na vodním toku Huntava vodní nádrž pro vodárenské účely s potenciálním objemem 5,2 mil. m³; v Zásadách územního rozvoje Moravskoslezského kraje, ve znění Aktualizace č. 1, je pro tuto nádrž vymezena územní rezerva s označením AV502 – vodní nádrž Dlouhá Loučka na Huntavě. Zátopa nádrže částečně zasahuje do jižního výběžku katastrálního území Ruda u Rýmařova. Lokalita je zakreslena pod ID VN-35.

Doporučení k úpravě hospodaření

- LOK-07 – ve vymezené ploše realizovat liniové prvky (meze nebo průlehy), ideálně ve variantě zasakovací se vsakovacími žebry. Tuto variantu nutno ověřit hydrogeologickým posouzením.

Vymezení potenciálních lokalit pro umístění vodních nádrží a mokřadů

- VN-32, VN-33 – v jižní části zastavěného území Rudy jsou v územním plánu navrženy dvě malé vodní plochy – rybníky či mokřady, které budou plnit funkci krajinnotvornou, částečně retenční (zadržít část dešťové vody v území) a funkci ochrany místních biotopů.
- VN-35 – lokalita vymezená pro vybudování vodní nádrže na vodním toku Huntava.

Doporučení ke zvýšení retence v zastavěných a zastavitelných plochách

Místní část Mirotínka – za zvýšených průtoků mohou být zdrojem rizika místa omezující průtočnost – lávky, propustky apod. Doporučuje se prověřit stávající objekty a řádně udržovat průtočný profil toku před zanesením.

Doporučení ke zvýšení kvality podzemních vod

V Tvrdkově jsou odpadní vody z převážné části objektů likvidovány v žumpo-septikových systémech s trativody či přepady do dešťové kanalizace a místních recipientů. Deset rodinných domů v centru Tvrdkova je splaškovou stokou odkanalizováno na lokální čistírnu odpadních vod (ČOV), s odpadem zaústěným do dešťové kanalizace, která odvádí odpadní vody do pravostranného přítoku Tvrdkovského potoka. Domovní ČOV má Penzion Na Farmě. Pro odkanalizování Tvrdkova jsou navrženy dvě samostatné soustavy jednotné kanalizace – východní a západní – s vlastními mechanicko-biologickými čistírnami odpadních vod (ČOV1 a ČOV2), vyústěnými do Tvrdkovského a Březového potoka.

V Rudě je likvidace odpadních vod zajišťována individuálně v žumpo-septikových systémech s trativody či přepady do místních vodotečí a krátkých úseků dešťové kanalizace. Pro bytový dům za hřištěm je vybudována čistírna odpadních vod s kapacitou 30 EO. Pro odvedení odpadních vod z Rudy je navržen kombinovaný systém kanalizace, který bude odvádět všechny splaškové odpadní vody na navrženou mechanicko-biologickou čistírnu odpadních vod.

V Mirotínku je likvidace odpadních vod zajišťována individuálně v žumpo-septikových systémech s trativody či přepady do místních vodotečí. Tento systém zůstane zachován i do budoucna, s výstavbou kanalizace se neuvažuje.

Velká Štáhle

Zastavěné území obce je ohrožováno povrchovým odtokem ze západních svahů udržovaných jako trvalý travní porost. V jižní části tohoto svahu protéká bezejmenný vodní tok IDVT 10215489, na kterém se nachází kritický bod KB05, který byl vyhodnocen jako rizikový pro níže ležící zástavbu. V tomtéž svahu najdeme další dva menší toky, které lze označit také za rizikové, a to z důvodu nevhodně provedených úprav v úseku zástavby (nekapacitní zatrubnění, nekapacitní propustku a mostky).

Na vodním toku Moravice, který protéká územím obce od severu k jihu, je stanoveno záplavové území; záplavové území zasahuje téměř celou zastavěnou pravobřežní nivou.

Doporučení k úpravě hospodaření – na svazích ukloněných k zástavbě doporučujeme realizovat meze směrově umístěné po vrstevnicích. Meze budou mít účinek na zpomalení povrchového odtoku vod a zvýší retenční schopnost území.

Doporučení k melioracím – není navrhováno.

Vymezení potenciálních lokalit pro umístění vodních nádrží a mokřadů.

Na vodním toku IDVT 10215489 jsou vymezeny dvě lokality pro návrh vodních nádrží VN-09 a VN-10; u VN 10 lze v případě potřeby uvažovat o variantě retenční nádrže – poldru. Na vodním toku IDVT 10213056 je vymezena vodní nádrž VN-11, která bude mít krajinotvornou a zásobní funkci.

Doporučení ke zvýšení retence v zastavěných a zastavitelných plochách

- ZAS-01 – lokalita vymezená pro novou obytnou výstavbu včetně souvisejících veřejných prostranství – zastavitelné plochy Z15, Z01, Z02, Z20 a Z29; pro tuto lokalitu byla zpracována Urbanistická studie Velká Štáhle – Za strojírnou.
- ZAS-02 – lokalita vymezená pro novou obytnou výstavbu včetně souvisejících veřejných prostranství – zastavitelné plochy Z03, Z04, Z21 a Z30; pro tuto lokalitu byla zpracována Urbanistická studie Velká Štáhle – Nad Zamostem.

Ve zpracovaných urbanistických studiích pro lokality ZAS-01 a ZAS-02 chybí podrobnější vyhodnocení odtokových poměrů, především chybí podrobnější popis, jakým způsobem bude řešeno odvedení povrchových a splaškových vod. Uvedená studie navrhuje řešení pomocí vsaku dešťových vod na jednotlivých pozemcích budoucí zástavby. Toto navrhované řešení se v těchto lokalitách nejeví jako výhodné a je doporučeno zadat vypracování hydrogeologického posouzení, které prověří možnosti retence pomocí vsaku. V případě negativních výsledků hydrogeologického posouzení je nutno řešit odtok srážkových vod v návaznosti na odtokové možnosti ve stávající zástavbě. Bez řádného prověření řešení odvodu povrchových vod a splaškových z uvedených lokalit není vhodné zahajovat stavební přípravy budoucí zástavby. V případě nedořešení tohoto problému dojde k významnému zhoršení odtokových poměrů, které se projeví v nové, tak i ve stávající zástavbě.

- LOK-04, LOK-05, LOK-06 – doporučeno prověřit možnosti zvýšení kapacity stávajících objektů na tocích v návaznosti na stávající podmínky v zástavbě, současný stav představuje riziko pro zastavěné území

Doporučení ke zvýšení kvality podzemních vod

Obec Velká Štáhle nemá v současné době vybudovanou žádnou soustavnou kanalizační síť a splaškové vody z jednotlivých objektů jsou akumulovány v septicích a žumpách. Ty mají přepady zaústěny do povrchových příkopů případně trativodů, kterými odpadní vody odtékají spolu s dešťovými vodami do recipientu. Nově je navržena oddílná splašková kanalizace, která je rozdělena do sedmi hlavních stok, přičemž každá má svoji ČOV. Předčištěná splašková voda z ČOV bude odváděna do koryta řeky Moravice.

E.2. Rámcové vymezení niv vodotečí

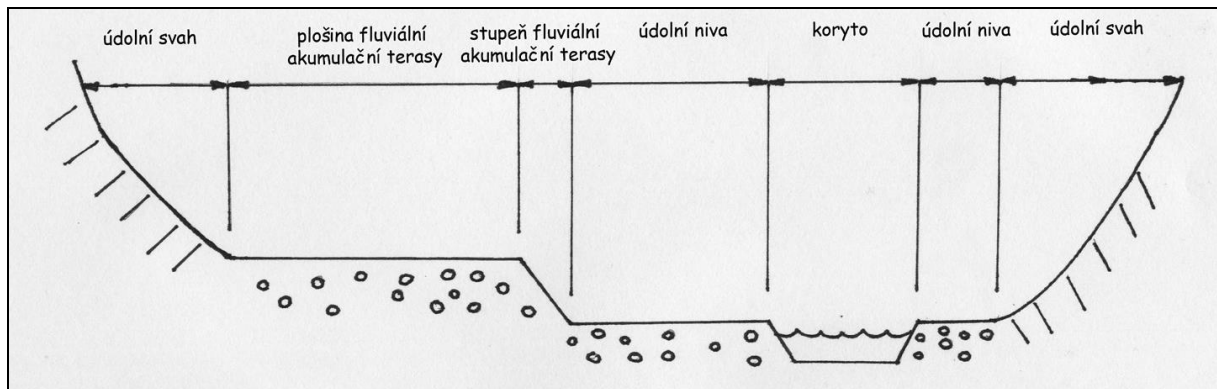
Údolní niva tvoří velmi důležitou část reliéfu a krajiny, a to nejen z fyzickogeografického pohledu, ale i z hledisek historie a hustoty osídlení krajiny, specifické vegetace, koncentrace zemědělství a průmyslu. Prohlíná se zde přírodní složka krajiny s lidskou činností.

Pojem „údolní niva“ není nikde legislativně definován. Při jeho definování je nejlépe vycházet z geomorfologického pojetí, protože geomorfologie se přímo zabývá vymežováním jednotlivých forem reliéfu. Ostatní vědní disciplíny většinou studují objekty uvnitř údolní nivy, a proto jejich vymezení je opřeno o výskyt těchto objektů, což snižuje přesnost jejich vymezení údolní nivy. Např. pedologie podle poslední klasifikace půd charakterizuje údolní nivu především na základě výskytu fluvizemí nebo glejů. Tyto půdní typy se však vyskytují nejen v údolních nivách, ale například i na fluviálních terasách, které leží mimo údolní nivu. Podobnými nepřesnostmi ve vymezení údolní nivy je zatížena biologie či krajinná ekologie, které vymezují údolní nivu na základě výskytu nivních biochor, resp. ekosystémů a specifických skupin rostlin a živočichů. Hydrologicky a vodohospodářsky se niva někdy ztotožňuje s územím zaplavovaným při povodních, což je ovšem nejednoznačné a nepřesné vymezení, protože povodně o různě velkých kulminačních průtocích způsobují rozdílný rozliv vody do inundačního území, a velikost nivy by se tedy měnila podle velikosti povodně. Nejblíže geomorfologickému přístupu je geologie, která se při vymežování údolní nivy opírá zejména o její geologickou stavbu a stratigrafii. Geomorfologické definice údolní nivy jsou založeny na charakteristice jejího vzniku a vývoje a na její specifické morfologii. Údolní nivou se tedy rozumí akumulární rovina podél vodního toku, která je tvořena fluviálními sedimenty (šterkovité, písčité, hlinité nebo jílovité naplaveniny), přičemž při povodních bývá zpravidla částečně nebo celá zaplavována.

Údolní niva je od ostatních částí reliéfu (např. od údolního svahu či stupně fluviální terasy) oddělena hranou, na které dochází k výrazné změně sklonu příčného profilu údolím. To, jak je údolní niva ohraničená od okolního reliéfu, tj. jak je morfologicky výrazná, závisí na geomorfologických procesech, které působí nejen v prostoru údolní nivy, ale i mimo něj v dílčím či hlavním nadřazeném povodí. Z morfologického hlediska lze údolní nivu rozlišit na konvexní a ploché. U konvexních údolních niv je okolí vodního toku výše než části při okrajích údolní nivy pod úpatím údolních svahů, což souvisí s větší akumulací převážně dnových sedimentů (splavenin) než materiálu v suspenzi (plavenin), který je při vybřežení distribuován do vzdálenějších míst údolní nivy od vodního toku. Tento typ údolní nivy je charakteristický pro větší vodní toky a veletoky. V podmínkách kulturní krajiny je konvexní typ údolních niv dán činností člověka – výstavbou ochranných valů podél koryt a navršováním materiálu na původní přirozené valy. Ploché údolní nivu mají v příčném profilu rovné dno (střední a větší toky), nebo jsou mírně konkávně prohnuté (malé vodní toky), což je důsledkem neustálého přetváření části údolní nivy bezprostředně obklopující vodní tok. Naopak ploché dno je důsledkem překládání koryta a sedimentace na vnitřních částech ohybů zákrutů a meandrů. Šířka údolní nivy se obvykle zvětšuje s rostoucí vzdáleností od pramene. S tímto rozšiřováním údolní nivy se také snižuje podíl svahových procesů na jejím formování, které je nejintenzivnější v pramenných oblastech. Přesto se údolní nivu mohou náhle zužovat či mohou být zcela přerušeny. To nastává především v důsledku změn geologických poměrů na daném úseku toku. Příčný profil údolního dna je znázorněn v následujícím schématu.

Schéma příčného profilu údolního dna

Břehy vodních toků patří k nejdynamičtějším částem údolních niv. Výrazný vliv na jejich dynamiku má přítomnost vegetace. Ta svým kořenovým systémem zpevňuje břehy a umožňuje příkřejší geometrii koryt, ale zároveň při vysokých vodních stavech zachytává materiál unášený vodou, případně sama zasahuje do koryta a zužuje průtočný prostor, čímž negativně působí na průběh povodně. Přesto lze konstatovat, že stabilizační role vhodné břehové vegetace je nesporná a převládá nad případnými negativy. Z hlediska biotické složky krajiny představují údolní nivy nezastupitelný biokoridor, který umožňuje migraci rostlin a živočichů a plní další důležité ekologické funkce v krajině (klimatickou, filtrační, retenční, stabilizační aj.).

Údolní nivy sloužily a slouží jako důležitý koridor i pro člověka, který do něj soustředil dopravu i osídlení. Lidská činnost významně ovlivnila i chemismus údolní nivy, když do ní byly a jsou odváděny splachy z hnojených polí, ale i kanalizace ze sídel a průmyslové odpady. Údolní nivy se tak staly průsečíkem mezi přírodními procesy a socioekonomickými zájmy.

V Územní studii SO ORP Rýmařov jsou údolní nivy podél jednotlivých vodních toků rámcově vymezeny dle Geovědních map 1: 50 000 (Česká geologická služba) a na základě geomorfologie terénu.

Údolní niva vodního toku Moravice

Údolní niva vodního toku Oslavy

Rámcová doporučení pro ochranu údolních niv

- Chránit vymezené údolní nivy jako významný a nezastupitelný ekostabilizační prvek v krajině, který umožňuje migraci rostlin a živočichů a plní další důležité ekologické funkce – klimatickou, filtrační, retenční).
- Ve vymezených údolních nivách nepřipustit realizaci nové výstavby, s výjimkou nezbytně nutných staveb dopravní a technické infrastruktury, staveb pro ochranu přírody a krajiny, staveb a opatření pro snižování nebezpečí ekologických a přírodních katastrof a pro odstraňování jejich důsledků a staveb a opatření pro vodní hospodářství.
- V údolních nivách se připouští vedení turistických tras a cyklistických stezek a tras, pokud možno s povrchovou úpravou blízkou přírodě.

E.3. Doporučení pro řešení protierozní ochrany

Ohrožení vodní erozí

S hospodařením na zemědělské půdě úzce souvisí otázka ochrany půdního fondu před erozí. Půda je prakticky neobnovitelným zdrojem a půdní eroze je dominantní formou její degradace. Erozní procesy probíhají v přírodě přirozeně, měli bychom se však snažit, aby na zemědělské půdě neprobíhala tempem vyšším, než je její přirozená schopnost regenerace. Eroze zhoršuje fyzikálně-chemické vlastnosti půd, zmenšuje mocnost půdního profilu, snižuje obsah živin a humusu a snižuje výnosy. Degradované půdní horizonty nepřispívají k dostatečnému vsaku a zadržení srážkové vody. Sekundárně nadlimitní smyvy způsobují škody i mimo pozemek – zanášení a eutrofizaci vodních toků a nádrží, příkopů, škody v zástavbě.

Největšími problémy české zemědělské krajiny jsou nečleněné, často velmi rozsáhlé bloky orné půdy bez výsadeb, nezřídka s jedinou kulturou, a dále problém hutnění půd způsobený intenzivní zemědělskou činností.

Území SO ORP Rýmařov je však specifické, nejedná se o intenzivně obhospodařovanou zemědělskou krajinu s rozsáhlými bloky orné půdy pokrývajícími velkou část území. Dle evi-

dence využití zemědělské půdy (LPIS, 2018) je v území SO ORP Rýmařov pouze 1 273 ha evidované orné půdy (3,7 % území) a 11 342 ha trvalých travních porostů (34 % území). Průměrná velikost dílu půdního bloku (DPB) je 12 ha, u orné půdy zhruba 24 ha, travní porosty ovšem tvoří velmi rozsáhlé půdní bloky (PB) o výměrách i několik set hektarů. Zbytek území tvoří především lesy (52 %) a zástavba.

Stanovení erozního ohrožení

Erozní ohrožení v území bylo vyhodnoceno v rozsahu zemědělské půdy evidované v registru LPIS, která pokrývá naprostou většinu potenciálně erozně ohroženého zemědělského půdního fondu v řešeném území.

V rámci analýz proběhlo:

- vyhodnocení plošného smyvu povrchovým odtokem (dlouhodobá ztráta půdy)
- identifikace potenciálně erozně ohrožených drah soustředěného odtoku (DSO)
- stanovení ohrožení větrnou erozí.

Vyhodnocení dlouhodobé ztráty půdy v ploše

Při vyhodnocení dlouhodobé ztráty půdy povrchovým odtokem zpracovatel použil Univerzální rovnici Wischmeier – Smith (USLE – Universal Soil Loss Equation), s použitím modulu USLE 2D pro výpočet topografického faktoru LS. Výpočet proběhl v rastrové podobě v rozlišení 5x5 m nad erozně uzavřenými celky (EUC) se započtením odtoku z lesa, pokrývá všechny bloky evidované v LPIS, pro každou buňku rastru je vypočtena hodnota dlouhodobé ztráty půdy G v t/ha/rok. Faktor erodovatelnosti K byl dle metodických pokynů (Janeček, 2012) odvozen z hlavní půdní jednotky BPEJ. Faktor ochranného vlivu vegetace C byl odvozen na základě kultury evidované v registru LPIS a tabelované „průměrné plodiny bez využití půdoochranných postupů“ odpovídající klimatickému regionu (pro ornou půdu, travní porost na orné půdě a školku 0,179-0,229, pro zalesnění 0,001 a pro ostatní kultury jako zatravnění 0,005). Vzhledem k nesouladu v evidenci druhu pozemku v katastru nemovitostí (KN) a evidenci LPIS, tedy současným obděláváním, byl proveden ještě jeden výpočet nad současnými EUC se zpracováním druhů pozemků z evidence katastru nemovitostí (verze KN), který ukazuje míru erozního ohrožení v případě uvedení pozemků do souladu s evidencí KN.

Faktor erozní účinnosti přívalového deště R byl nastaven na hodnotu 40.

Erozní ohrožení na blocích evidovaných v LPIS v obcích ORP Rýmařov při současném obdělávání („průměrná plodina bez aplikace PEO“)

Obec	Kategorie dlouhodobé ztráty půdy v t/ha/rok (% LPIS)					
	do 1,0	1,1 - 4,0	4,1 - 10,0	10,1 - 20,0	20,1 - 40,0	nad 40,0
Břidličná	91,2	3,8	3,0	1,5	0,5	0,0
Dolní Moravice	96,8	3,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Horní Město	82,2	7,1	5,9	3,4	1,2	0,2
Jiříkov	83,8	6,4	5,4	3,5	0,8	0,1
Malá Morávka	95,5	4,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Malá Štáhle	96,5	3,4	0,1	0,0	0,0	0,0
Rýmařov	92,2	4,0	2,3	1,2	0,3	0,0
Ryžoviště	93,0	3,3	2,7	0,8	0,2	0,0

Stará Ves	98,9	0,3	0,2	0,6	0,0	0,0
Tvrdkov	59,2	12,6	12,8	10,1	4,7	0,6
Velká Štáhle	95,5	4,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Celkem	88,3	5,1	3,5	2,2	0,8	0,1

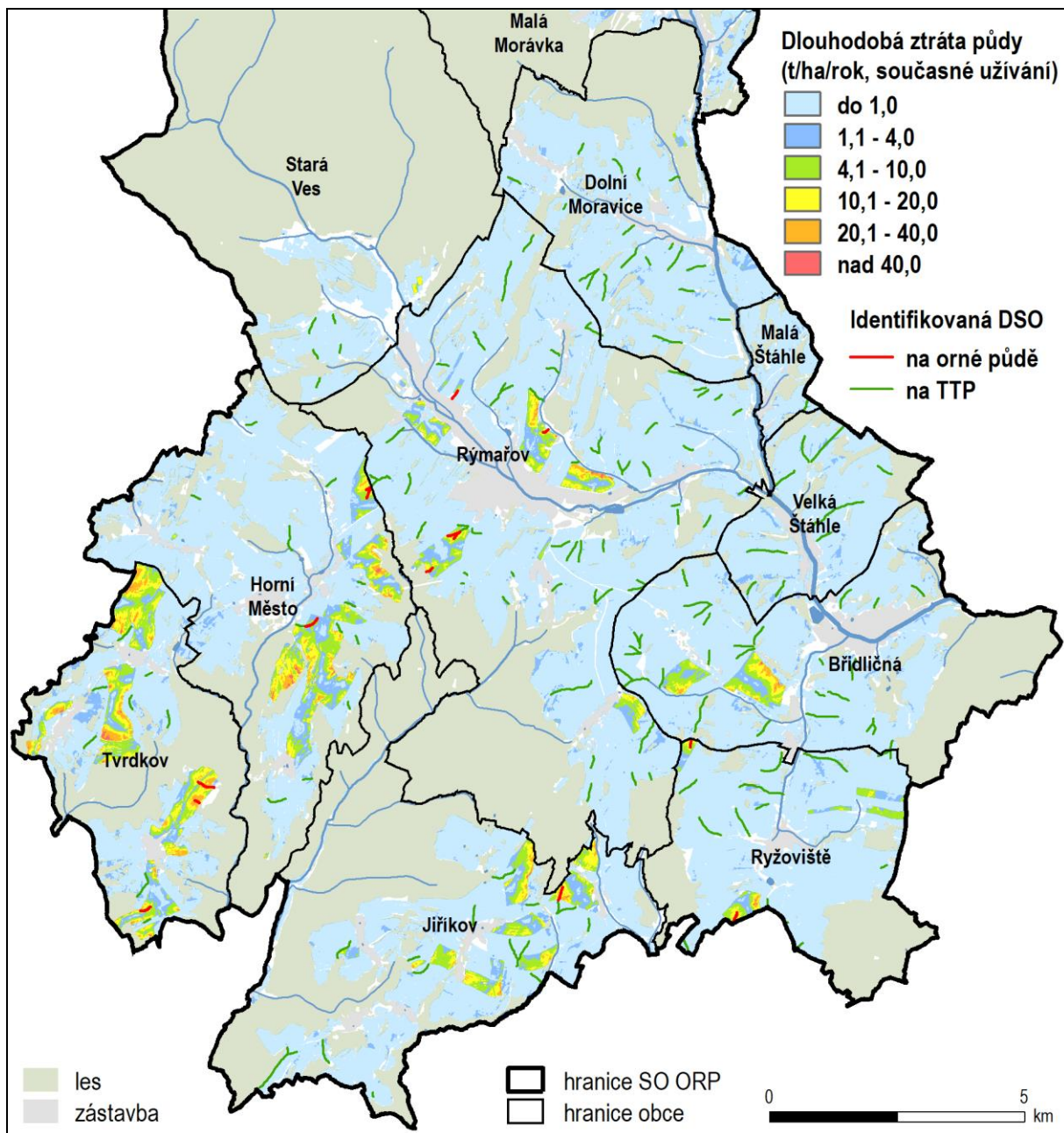
Erozní ohrožení na orné půdě evidované v LPIS v obcích ORP Rýmařov při současném obdělávání („průměrná plodina bez aplikace PEO“). Údaje pro Starou Ves jsou vzhledem k zanedbatelné výměře evidované orné půdy zkreslující.

Obec	Kategorie dlouhodobé ztráty půdy v t/ha/rok (% orné půdy LPIS)					
	do 1,0	1,1 - 4,0	4,1 - 10,0	10,1 - 20,0	20,1 - 40,0	nad 40,0
Břidličná	1,6	24,3	43,6	22,2	7,8	0,5
Dolní Moravice	-	-	-	-	-	-
Horní Město	8,7	32,1	32,9	18,7	6,6	1,0
Jiříkov	4,9	28,1	37,2	23,9	5,5	0,4
Malá Morávka	-	-	-	-	-	-
Malá Štáhle	-	-	-	-	-	-
Rýmařov	13,4	31,0	32,8	17,5	4,7	0,6
Ryžoviště	6,2	29,5	45,7	14,5	3,5	0,6
Stará Ves	1,6	3,9	20,4	70,4	3,7	0,0
Tvrdkov	5,2	20,1	33,8	26,9	12,5	1,5
Velká Štáhle	-	-	-	-	-	-
Celkem	7,2	27,1	35,3	21,8	7,7	0,9

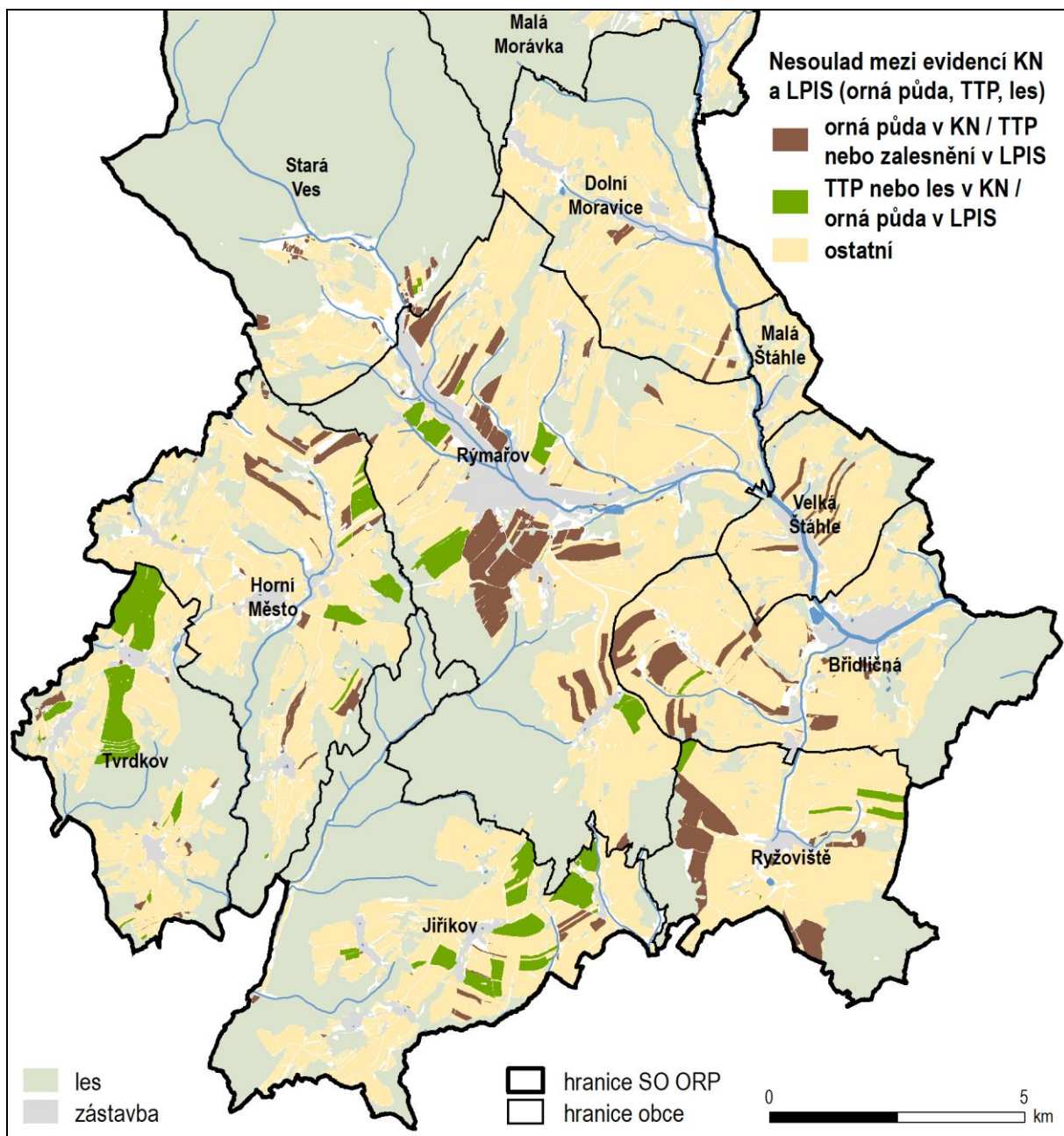
Většina evidovaných bloků orné půdy je mírně erozně ohrožená, některé lokálně i silně, často jsou obhospodařovány po spádnici. Provedený erozní výpočet nemůže postihnout změny v osevu, vyjadřuje erozní ohrožení při běžném střídání plodin v dlouhodobém horizontu bez použití půdoochranných opatření. V případě častějšího zastoupení např. pícnin v osevu či aplikace vhodných půdoochranných opatření, např. střídání plodin na pozemku, bude reálný smyv nižší než kalkulovaný, naopak v případě orby po spádnici a/nebo pěstování nevhodných plodin bude reálný smyv vyšší. Na druhou stranu fakt, že při výpočtu není zohledněn reálný osev (který se může kdykoliv změnit) a aplikovaná půdoochranná opatření (která aplikována být nemusejí), umožní identifikovat potenciálně problematické lokality a vhodně nastavit návrhy opatření.

Na území SO ORP Rýmařov se nacházejí rozsáhlé plochy zoraných pozemků evidovaných v LPIS jako orná půda, často výrazně erozně ohrožených, které jsou v KN evidovány jako travní porost (viz mapka). Vyskytují se i případy opačné, kdy je v KN evidovaná orná půda zatravněna.

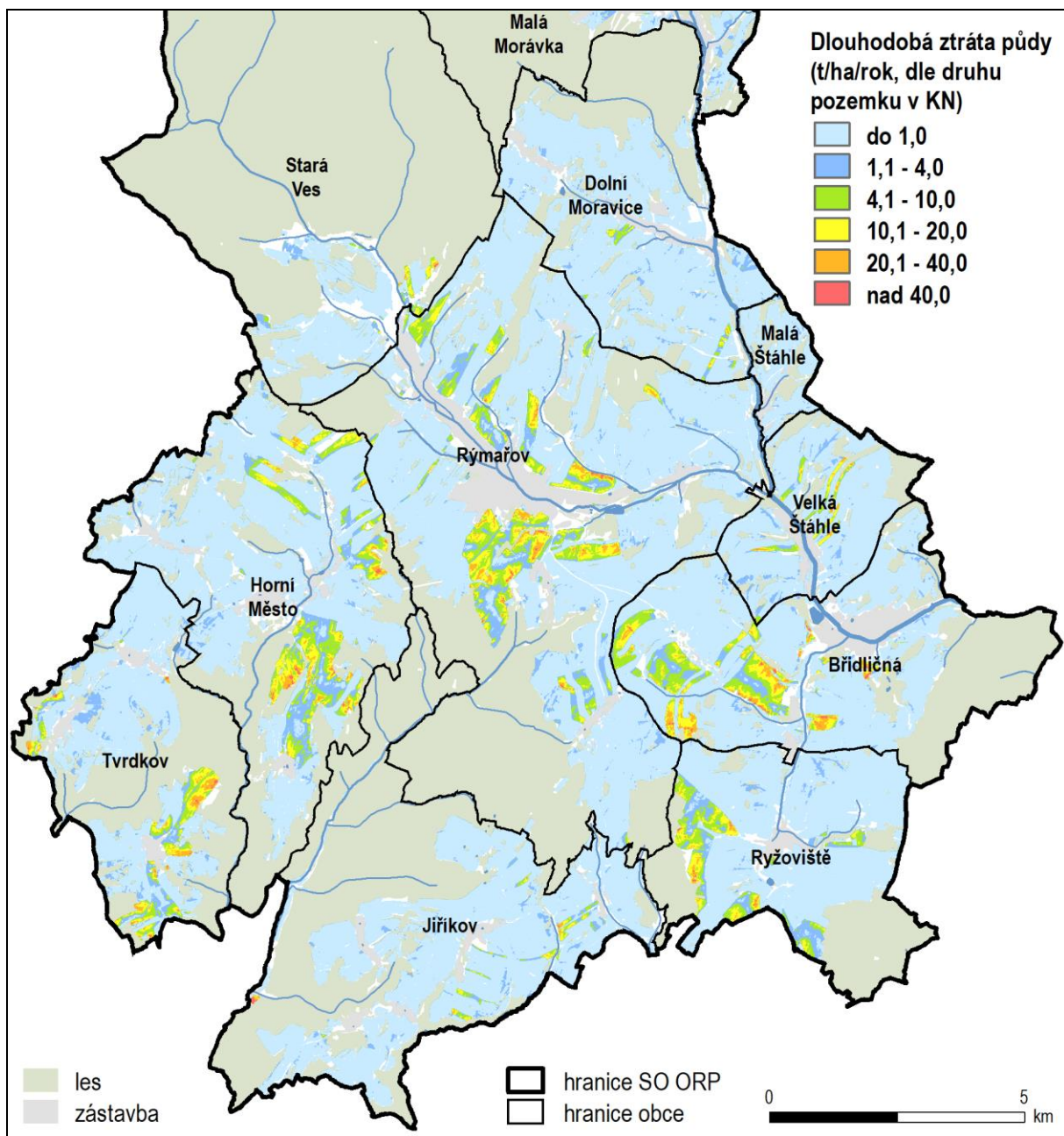
Přípustná dlouhodobá ztráta půdy pro mělké půdy byla stanovena na 1 t/ha/rok a pro středně hluboké a hluboké půdy na 4 t/ha/rok (starší metodika doporučovala limity 1-4-10 t/ha/rok). Nová protierozní vyhláška v návrhu horní limit zvyšuje na 17 t/ha/rok a limit se má postupně snižovat až na 5 t/ha/rok. Míru erozního ohrožení (při dlouhodobém osevu se střídáním běžných plodin) a míru překročení limitů smyvu lze odečíst z mapek, a především z datové části ÚSK SO Rýmařov.

Dlouhodobá ztráta půdy v rozsahu řešených EUC v obcích ORP Rýmařov bez využití speciálních půdoochranných technologií (evidence kultur dle LPIS), identifikace DSO

Nesoulad evidence LPIS a KN u kultur/druhů pozemků orná půda, TTP a les (zalesnění)

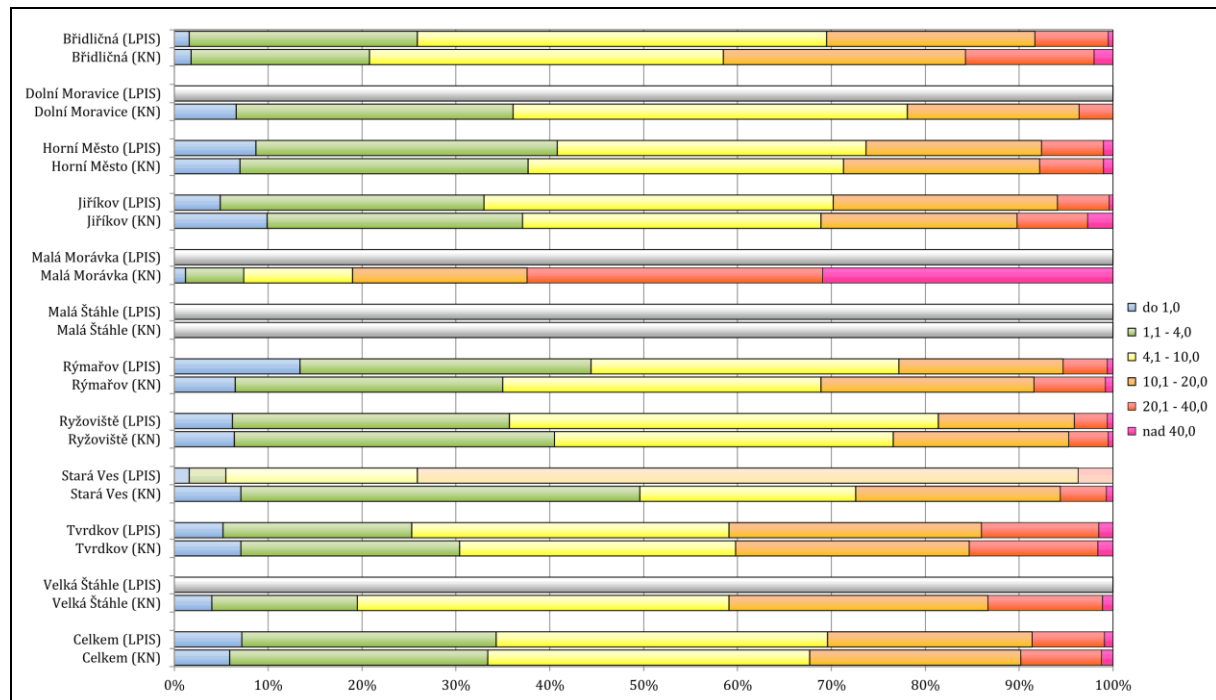

Dlouhodobá ztráta půdy v rozsahu řešených EUC v obcích ORP Rýmařov bez využití speciálních půdoochranných technologií (při zpracování druhu pozemku evidovaného v KN)

Erozní ohrožení na orné půdě evidované v katastru nemovitostí v obcích ORP Rýmařov v případě zornění pozemků v současnosti zatravněných („průměrná plodina bez aplikace PEO“)

Obec	Kategorie dlouhodobé ztráty půdy v t/ha/rok (% orné půdy KN)					
	do 1,0	1,1 - 4,0	4,1 - 10,0	10,1 - 20,0	20,1 - 40,0	nad 40,0
Břidličná	1,8	19,0	37,7	25,8	13,7	2,0
Dolní Moravice	6,6	29,5	42,0	18,3	3,6	0,0
Horní Město	7,0	30,7	33,6	20,9	6,8	1,0
Jiříkov	9,9	27,2	31,8	20,9	7,5	2,7
Malá Morávka	1,2	6,2	11,6	18,6	31,5	30,9
Malá Štáhle	-	-	-	-	-	-
Rýmařov	6,5	28,5	33,9	22,7	7,6	0,8
Ryžoviště	6,4	34,1	36,1	18,7	4,2	0,5
Stará Ves	7,1	42,5	23,0	21,8	4,9	0,7
Tvrdkov	7,1	23,3	29,4	24,9	13,7	1,6
Velká Štáhle	4,0	15,5	39,6	27,6	12,2	1,1
Celkem	5,9	27,5	34,3	22,5	8,6	1,2

Erozní ohrožení na orné půdě evidované v LPIS při současném obdělávání a erozní ohrožení na orné půdě evidované v katastru nemovitostí v případě zornění pozemků v současnosti zatravněných. V obcích ORP Rýmařov, průměrná plodina bez aplikace PEO (hodnoty – t/ha/rok)

Identifikace erozně ohrožených drah soustředěného odtoku

Na základě analýz terénu a akumulace odtoku byly identifikovány ty dráhy soustředěného odtoku (DSO), které měly sběrnou plochu větší než 3 ha a ležely na evidované orné půdě, daly se tedy považovat za potenciálně erozně ohrožené. Pro srovnání byly v území zároveň identifikovány DSO shodných parametrů na současných trvalých travních porostech (TTP), tedy dráhy stabilizované zatravněním, avšak přispívající k soustředění odtoku (viz mapa a datová část ÚSK SO Rýmařov).

Celkem bylo v území identifikováno 201 DSO se sběrnou plochou nad 3 ha, o celkové délce 67 km. Z toho však 178 DSO o délce 63 km leží na současných trvalých travních porostech, není tedy reálně ohroženo erozí. Na orné půdě (dle evidence LPIS) bylo identifikováno 23 potenciálně erozně ohrožených DSO o délce 4,3 km, z toho jsou pouze tři DSO výraznější. DSO na orné půdě jsou kratší a převážně nevýrazné, délka se pohybuje od 90 do 340 m, v průměru 187 m.

Nejvíce identifikovaných potenciálně erozně ohrožených DSO (na orné půdě) se nachází v Horním Městě (8), potom v Tvrdkově (7), Rýmařově (5), Ryžovišti (2) a Jiříkově (1). Z 23 identifikovaných DSO na orné půdě ústí do zástavby pouze tři (Rýmařov), ostatní jsou zaústěny do vodního toku či do lesa.

Zastoupení identifikovaných DSO v obcích ORP Rýmařov

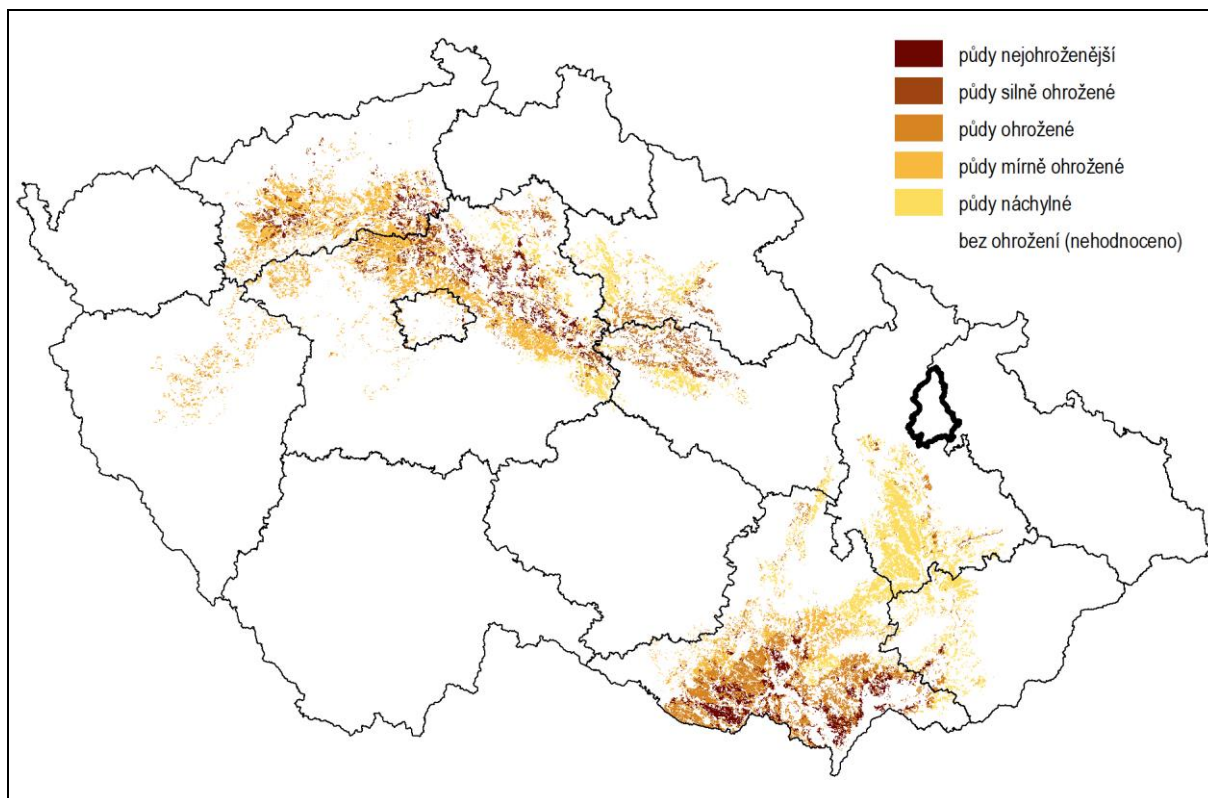
Obec	délka v km		
	DSO na orné	DSO na TTP	Celkem
Břidličná	-	12,16	12,16
Dolní Moravice	-	6,09	6,09
Horní Město	1,38	3,08	4,46
Jiříkov	0,26	6,28	6,54
Malá Morávka	-	0,29	0,29
Malá Štáhle	-	0,52	0,52
Rýmařov	0,90	17,59	18,49
Ryžoviště	0,38	7,77	8,15
Stará Ves	-	1,08	1,08
Tvrdkov	1,35	2,50	3,85
Velká Štáhle	-	5,45	5,45
Celkem	4,28	62,81	67,09

Ohrožení větrnou erozí

Větrná eroze je proces rozrušování půdního pokryvu a nezpevněných jemnozrnných sedimentů a jeho transportu do míst sedimentace větrem, jehož unášecí síla je závislá na rychlosti, době trvání, četnosti a výskytu. Míru větrné eroze ovlivňuje i drsnost a vlhkost povrchu, vegetační pokryv, vlastnosti půdy a překážky proudění větru.

Na základě WMS služby Výzkumného ústavu meliorací a ochrany půdy (VÚMOP) bylo zjištěno, že půdy v SO ORP Rýmařov nejsou považovány za ohrožené větrnou erozí z hlediska půdně-klimatických vlastností (resp. půdy těchto klimatických regionů nebyly na ohrožení větrem vůbec vyhodnocovány).

Řešené území je velmi výškově členité, je pokryto velkým množstvím rozptýlené a liniové zeleně, rozsáhlých lesních komplexů, většina plochy je zatravněna nebo zalesněna, proto se domníváme, že krajinné prvky, vegetační pokryv a konfigurace terénu jsou dostatečnými bariérami a poskytují dostatečné krytí zemědělských půd před větrem.

Potenciální ohrožení půdy větrnou erozí v ČR (dle WMS VÚMOP); černě obrys řešeného území

Erozní situace v obcích

Erozní situace v území jako celku není nijak dramatická. Jak ukazují tabulky a graf výše, zhruba na 90 % výměry bloků evidovaných v LPIS je erozní smyv do 1 t/ha/rok (převážně trvalé travní porosty), na dalších 5 % je smyv do 4 t/ha/rok. Výjimku tvoří obec Tvrdkov, kde je vyšší zastoupení orné půdy na úkor travních porostů a smyvy do 4 t/ha/rok jsou pouze na cca 70 % plochy bloků LPIS.

Pokud však vyhodnotíme erozní ohrožení na plochách, kde se reálně vyskytuje a kam budou směřována protierozní opatření, tedy v rozsahu evidované orné půdy a travního porostu na orné půdě, potom v území tvoří plochy se smyvy nad 10 t/ha/rok zhruba 30 % plochy orné půdy a nad 20 t/ha/rok necelých 9 %, přičemž rekordmanem je opět Tvrdkov, a kromě obcí, kde se nevyskytuje žádná orná půda, je na tom nejlépe Rýmařov, následovaný Horním Městem.

Břidličná

V obci se nacházejí jen dva evidované bloky orné půdy – západně od Vajglova rozsáhlý DPB 7705/24 s hřbetní partií bez erozního ohrožení, avšak až silně erozně ohroženým severním svahem nad Lučním potokem délky zhruba 350 m sklonu až 12 %. Západně od něj nad Albrechticemi se nachází DPB 8701/5 s mírným ohrožením, v jižním cípu lokálně silným.

Ani jeden blok významně neohrožuje zástavbu. Především nad Albrechticemi se nachází řada pozemků evidovaných v KN jako orná půda, avšak v současnosti zatravněných, a naopak dvě parcely evidované v KN jako TTP a v současnosti rozorané.

Dolní Moravice

V obci se nenacházejí v LPIS evidované bloky orné půdy. Několik v KN evidovaných bloků orné půdy je v současnosti zatravněno.

Horní Město

Většina v LPIS evidované orné půdy se vyskytuje jihovýchodně od Horního Města, erozní ohrožení je spíše mírné, ale na několika blocích s identifikovanými DSO výraznější (DPB 5703/14, 4703/2, 4601/10). Žádný blok orné půdy neohrožuje erozí přímo zástavbu. V obci se zhruba ve stejném poměru vyskytují nesoulady v evidencích – zorané DPB 4601/11, /8 a 4403/1 jsou v KN evidovány jako TTP, a naopak je zhruba 20 pozemků evidovaných v KN jako TP a v současnosti zatravněných.

Jiříkov

V obci je 12 evidovaných bloků orné půdy, s výjimkou dvou jsou všechny erozně ohrožené, nejvýrazněji DPB 2201/13, 0107/5 a 0101/2 s identifikovanou DSO na východě. Zástavbu potenciálně ohrožují erozí DPB 2301/34 a 3302/1 (Jiříkov) a 0101/2 (Kněžpole). Jiříkov je specifický tím, že prakticky veškerá půda evidovaná v LPIS jako orná je v KN evidovaná jako TTP. Opačný případ se zde také vyskytuje, ale spíše sporadicky.

Malá Morávka

V obci se nenacházejí v LPIS evidované bloky orné půdy.

Malá Štáhle

V obci se nenacházejí v LPIS evidované bloky orné půdy.

Rýmařov

V obci je v LPIS evidováno 10 nepřilíš rozsáhlých bloků orné půdy a 3 bloky travního porostu na orné půdě, naprostá většina pozemků je zatravněna. Erozní ohrožení orné půdy je mírné a lokální, nejohroženější je DPB 0302/2 na severním svahu nad Lučinou a DPB 3501/2 jihozápadně nad Rýmařovem. Zástavbu mohou erozně ohrozit DPB 2101/14, 3201/4, 0302/7 a 3501/2. V obci se nachází několik bloků orné půdy evidované v LPIS, která je v KN vedena jako TTP, z erozně ohrožených pozemků se jedná především o DPB 3501/2, dále 0302/7 a 8003/14 nad Stránským. Častý je však i opačný případ – zejména bloky jižně od zástavby jsou v současnosti zatravněné, avšak v evidenci KN vedené jako orná půda, která by však při zornění byla výrazně erozně ohrožená.

Ryžoviště

V obci je 5 evidovaných bloků orné půdy, ohroženější jsou DPB 8003/85 u severozápadní hranice (nachází se na něm nevýrazná DSO) a DPB 6202/9 na jihu, taktéž s identifikovanou údolnicí, střední hřbetní partií bez ohrožení a na severní straně až silným erozním ohrožením. Žádný blok orné půdy neohrožuje erozí zástavbu. Zvláště na západě a na jihu pod lesem se nachází řada pozemků evidovaných v KN jako orná půda, avšak v současnosti zatravněných, a naopak všechny čtyři bloky na severu evidované v LPIS jako orná půda, jsou v KN vedené jako TTP.

Stará Ves

V obci jsou v LPIS evidovány všeho všudy dva nevýznamné bloky orné půdy vykazující mírné erozní ohrožení, oba jsou v KN evidované jako TTP.

Velká Štáhle

V obci se nenacházejí v LPIS evidované bloky orné půdy. Několik v KN evidovaných bloků orné půdy je v současnosti zatravněno.

Tvrdkov

V obci je větší množství v LPIS evidovaných ploch orné půdy, některých i poměrně rozsáhlých. Největší erozní ohrožení vykazují DPB 9601/3 na severu s několika DSO v jižní části (v ÚP je na bloku navržena protierozní mez), DPB 9802/1 na Martinském vrchu se silně erozně ohroženou jižní částí sklonů 20 % a jednou údolnicí, menší, taktéž svažité DPB 0803/1 na západě nad Mirotínkem, DPB 7003/4 s dvěma DSO severovýchodně od Rudy a opět menší DPB 8102/2 nad Tvrdkovem. Zástavbu ohrožuje zmíněny DPB 0803/1 (Mirotínek). Podobně jako v Jiříkově, všechny erozně ohrožené bloky v severní části evidované v LPIS jako orná půda (9601/3, /7, 9802/1, 0803/1) jsou v KN evidovány jako travní porost. Opačné případy se v obci též vyskytují, ale sporadicky.

Rámcová doporučení pro řešení protierozní ochrany

Rozsah a typy navržených opatření

Základním podkladem pro návrh protierozních opatření byly analýzy provedené v rámci Doplňujících průzkumů a rozborů.

Návrhy protierozních opatření jsou umístěny na bloky a díly bloků (dále jen „bloky“) kultur orná půda, tráva na orné půdě a taktéž na kulturách speciálních a trvalých (ovocné sady, jiné trvalé kultury, školky). V případě nutnosti rozčlenění bloku různými typy opatření je rozdělení provedeno tak, aby umožňovalo obdělávání bloku. Pokud blok rozumně rozdělit nelze, je opatření navrženo na celém bloku. Biotechnická opatření na přerušení svahu nejsou umísťována s přesností PSZ KPÚ nebo projektové dokumentace, je pouze identifikován půdní blok, na kterém by měla být umístěna. Přesná lokalizace a parametry protierozních opatření, včetně komplexního řešení odtoku, musejí být řešeny podrobnější studií.

Navržená protierozní opatření jsou minimálním doporučeným způsobem ochrany daného pozemku s ohledem na zjištěné erozní poměry v místě, to znamená i v lokalitách, které nemusí být vnímány jako ohrožené (neohrožují zástavbu), ale k degradaci půdních profilů tam přesto dochází. Erozní opatření jsou pro jednoduchost agregována do několika málo skupin, jsou nastavena tak, aby řešila vypočtenou erozi i s ohledem na další faktory (např. zástavbu, vodní plochy, velikost pozemku). Tyto návrhy nemusejí být v souladu s nastavením podmínek čerpání dotací a dalšími právními předpisy, povinnost (či nutnost) dodržovat ustanovení zákonných norem není tímto dotčena. V případě nesouladu mají prioritu zákonné normy, avšak pokud jsou navržena opatření přísnější, doporučujeme se držet jich.

PEO – protierozní půdoochranná opatření v ploše, aplikace organizačních a/nebo agrotechnických opatření

Patří mezi ně:

- protierozní rozmísťování plodin, tj. výběr plodin vhodných pro danou lokalitu a jejich rozmístění po pozemku, včetně např. pásového střídání plodin,
- využití podsevu do širokořádkových plodin (např. kukuřice), častější využívání plodin s protierozním účinkem,
- vyloučení pěstování erozně nebezpečných (širokořádkových) plodin, především na pozemcích s identifikovanou DSO, nad zástavbou a vodními plochami, na silně erozně ohrožených plochách,
- výsev do krycí plodiny, strniště, mulče nebo posklizňových zbytků,
- minimalizační technologie, orba po vrstevnici, kde je to možné.

PEO patří mezi základní opatření při zemědělském hospodaření. Při aplikaci není nutná delimitace a vykupování pozemků ani terénní úpravy, jsou založena na organizaci půdního fondu, výběru plodin a využití půdoochranného osevu a obdělávání. Měla by být aplikována automaticky s ohledem na ochranu půdy a zpomalení odtoku, většinou se tak však děje, pokud dojde k erozní události nebo je nějaká forma opatření vyžadovaná podmínkami čerpání podpor (např. greening nebo umístování půdoochranných opatření na plochách mírně a silně erozně ohrožených, přerušení údolnice liniiovým opatřením), ale i potom nejsou často umísťována opatření optimální (či optimálně) pro danou lokalitu. Vhodně použité mají vysoký protierozní účinek při krátkodobých srážkách – zvyšují infiltraci spadlé srážky do půdy, chrání svrchní vrstvu půdy před rozrušením a odnosem, zpomalují odtok, působí tak i proti zemědělskému suchu. Jsou základním protipovodňovým opatřením v ploše povodí. Mezi PEO není v tomto případě zařazeno plošné zatravnění, pro které je vyčleněna samostatná položka.

PEO je navrhováno na plochách mírně erozně ohrožených, na plochách s identifikovanou méně výraznou DSO, případně i na plochách ohroženějších s tím, že podle polohy pozemku (nad zástavbou apod.) bude využito přísnější opatření v podobě úplného vyloučení širokořádkových plodin z osevu, případně častějšího zastoupení plodin vhodnějších (pícnin). PEO je často na dlouhých svazích doprovázeno návrhem umístění biotechnického opatření (viz dále).

V území SO ORP Rýmařov je PEO navrženo na 37 plochách na 50 % výměry bloků orné půdy evidované v LPIS.

TTP – plošné ochranné zatravnění – přísnější forma organizačního opatření

Ochranné zatravnění se doporučuje na silně až extrémně erozně ohrožených plochách, na mělkých a podmáčených půdách, na svažitéch pozemcích, nad zástavbou a vodními plochami, podél vodních toků, v profilu nestabilizovaných erozně ohrožených údolnic. Tato opatření mění hodnotu faktoru ochranného vlivu vegetace (C).

V rámci studie je toto opatření navrhováno na silně erozně ohrožených plochách, na plochách rozsáhlých mělkých a zároveň erozně ohrožených půd a na plochách mírně erozně ohrožených tvořících přispívající plochu erozně ohrožené DSO. Ve větší míře bylo umísťováno nad zástavbou. I toto opatření může být doplněno biotechnickým prvkem pro zpomalení odtoku. Ochranné zatravnění též může být nahrazeno například ochranným sadem či výsadbou dřevin (samozřejmě se stabilizací meziřadí). Opatření se často kryje s evidencí (druhem pozemku) v katastru nemovitostí.

V území SO ORP Rýmařov je TTP navrženo na 35 plochách na 22 % výměry bloků orné půdy evidované v LPIS.

TTPS – ochranné zatravnění meziřadí trvalých a speciálních kultur

V území se jedná o kultury ovocný sad, jiná trvalá kultura, školka a zalesnění. Až na výjimky je v těchto kulturách meziřadí stabilizováno zatravněním. TTPS je vymezeno na plochách těchto kultur tam, kde by v případě zrušení či neumístění zatravnění v meziřadí docházelo k nepřijatelnému eroznímu ohrožení.

V území SO ORP Rýmařov je TTPS navrženo na 6 plochách na 18 % výměry bloků trvalých a speciálních kultur evidovaných v LPIS.

TTPZ – zachování zatravnění na plochách, které jsou v současnosti zatravněny, ale v katastru nemovitostí jsou vedeny jako orná půda

Toto opatření je definováno kvůli nesouladu evidence LPIS (skutečné užívání) a katastru nemovitostí (evidence druhu pozemku). Řada pozemků je v KN evidována jako orná půda, a přestože je v současnosti zatravněna, mohlo by dojít opět k rozorání. Plochy, na kterých je umístěno opatření TTPZ, by neměly být zbavovány travní (případně jiné účinné) ochrany povrchu půdy, neboť by na nich začalo docházet k nepřijatelnému eroznímu ohrožení.

V území SO ORP Rýmařov je TTPZ navrženo na 616 ha evidovaných v KN jako orná půda a zároveň v LPIS jako TTP.

BIOTECH – návrh na umístění biotechnického (liniového) opatření

Návrh na umístění biotechnického (liniového) opatření na bloku se často překrývá s návrhy plošnými. Biotechnickým opatřením je míněno liniové opatření, které svým profilem přerušuje odtok po svahu, zpomalí ho, či zachytí a případně i odvede. Mezi tato opatření zařazujeme protierozní meze, průlehy, hrázky, polní cesty, příkopy nebo jejich kombinace. Mohou být doprovázeny ozeleněním či travnatým pásem, často pak mají i význam ekologický (součást ÚSES), estetický (oživení krajiny), fungují ke zpomalení proudění větru (větrolamy, aleje), zprůchodňují krajinu (s travnatými pásy nebo polní cesty). Umístěním opatření dojde ke zkrácení délky odtoku (faktor L), případně po úpravě hospodaření mezi těmito prvky může dojít i k úpravě faktoru protierozních opatření P (orba po vrstevnici). Biotechnická opatření musejí být vždy doprovázena opatřeními organizačními či agrotechnickými (PEO) umístěnými nad biotechnickým prvkem.

Vzhledem k tomu, že biotechnická opatření obvykle vyžadují zásah do půdy a terénní úpravy, tudíž i zajištění a vyčlenění pozemku a též následnou údržbu, což je dělá poměrně nákladnými a náročnými na přípravu a realizaci, bývají vymežovány a realizovány obvykle až v rámci komplexní pozemkové úpravy. Pro realizaci biotechnického opatření je možné využít například i obecní parcelu, avšak velmi často nemá parcela dostatečné parametry na realizaci účinného opatření nebo není vhodně trasována.

Tato opatření lze (s nižším účinkem, ale výrazně levněji a jednodušeji) částečně nahradit umístěním travnatých pásů, i několika paralelních nad sebou. Nedojde sice k přerušení svahu, k zachycení a odvedení odtékající vody, ale dojde ke zpomalení odtoku po svahu, usměrnění obdělávání podél nich, tedy po vrstevnici a dlouhodobým obděláváním kolem pásu

po čase může dojít k naorání brázdy nad pásem a mírnému navýšení pásu, začne tudíž fungovat jako nízká mez s průlehem.

V území SO ORP Rýmařov je BIOTECH navrženo na 14 plochách na 36 % výměry bloků orné půdy evidované v LPIS.

Identifikované dráhy soustředěného odtoku (DSO)

DSO na orné půdě jsou stabilizovány návrhy opatření PEO, TTP a BIOTECH, v případě potřeby může být použito i přísnější opatření, např. zatravnění v profilu údolnice, opevnění či doplnění protipovodňovými prvky.

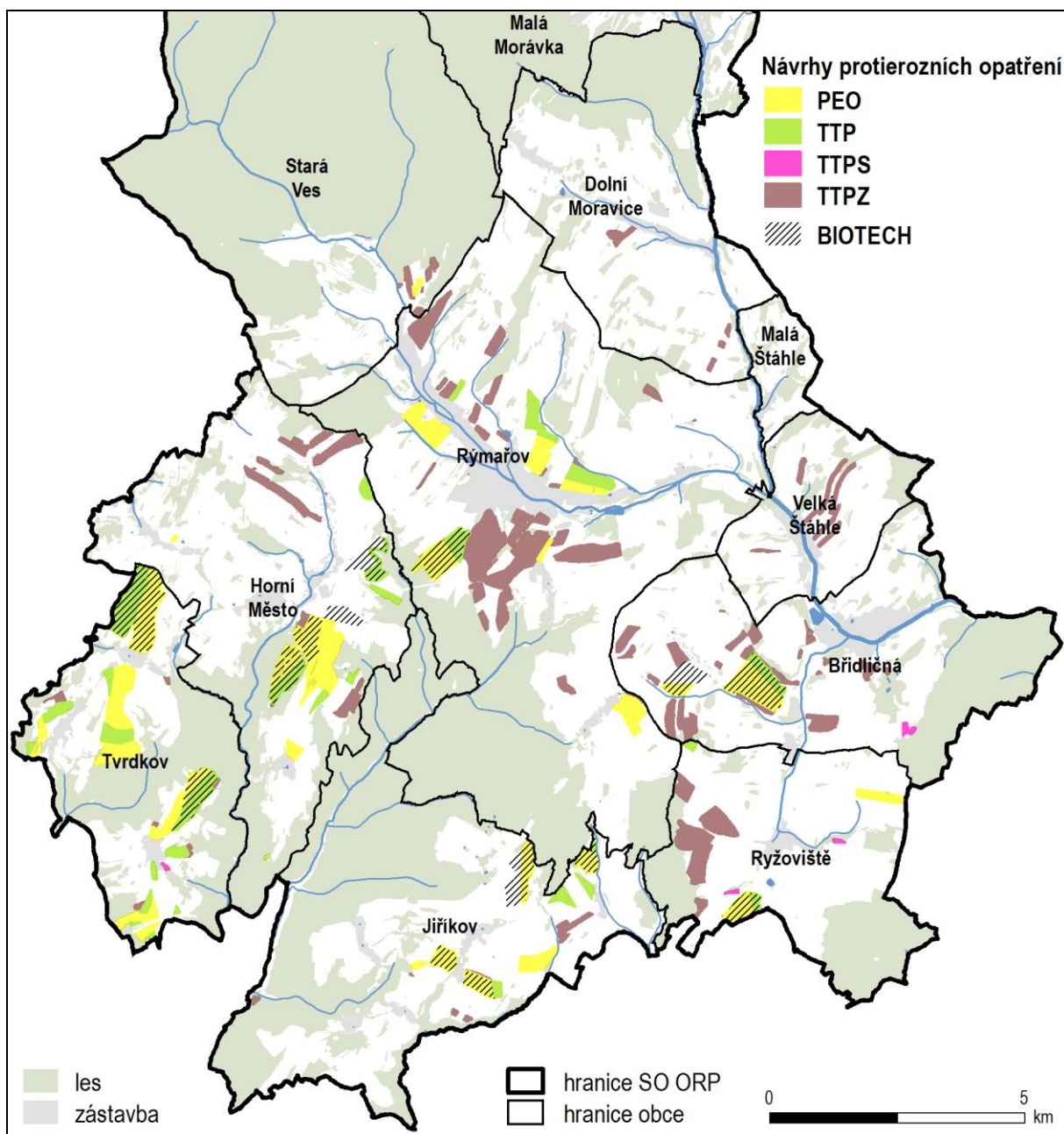
Návrhy protierozních opatření na LPIS v obcích SO ORP Rýmařov

Obec	Protierozní opatření (ha)				
	PEO	TTP	TTPS	TTPZ	BIOTECH
Břidličná	61,12	15,26	3,14	98,48	102,22
Dolní Moravice	0	0	0	11,65	0
Horní Město	113,77	52,60	0	74,64	126,02
Jiříkov	90,31	20,97	0	13,83	95,35
Malá Morávka	0	0	0	5,16	0
Malá Štáhle	0	0	0	0	0
Rýmařov	134,40	60,29	0	274,20	52,16
Ryžoviště	37,17	8,32	2,35	87,06	27,68
Stará Ves	3,19	0	0	12,79	0
Tvrdkov	196,73	127,35	0,86	10,08	150,53
Velká Štáhle	0	0	0	28,04	0
Celkem	636,70	284,79	6,35	615,92	553,96

Charakter území a vypočtené erozní problémy předurčují podobu navrženého komplexu protierozních opatření, návrhy vesměs kopírují erozní ohroženost obcí – Tvrdkov jako nejohroženější obec, Horní Město a potom Rýmařov, který hraje prim především v množství návrhů TTPZ. Rozsáhlé plochy navržené pro aplikaci PEO se nacházejí v Horním Městě (jižně od zástavby), v Tvrdkově (především na mírněji ohrožených blocích severně a jižně od zástavby) a v Rýmařově, kde jsou rozptýlené po celém území. Přísnější plošné zatravnění (TTP) bylo navrženo především v silně erozně ohroženém Tvrdkově, nezřídka na plochách evidovaných v KN jako TTP. Výrazně méně je ploch TTP navrženo v Rýmařově a Horním Městě. Bloků s nezbytnou stabilizací meziřadí je pomálu, vyskytují se pouze v Břidličné, Ryžovišti a Tvrdkově, celkem však pouze 6,35 ha. Jak bylo zmíněno, nejvíce ploch TTPZ, tedy ploch v současnosti zatravněných, v evidenci katastru nemovitostí evidovaných jako orná půda, avšak doporučených k ponechání zatravnění, má Rýmařov, a to především díky rozsáhlým plochám jižně nad zástavbou, vhodně zatravněným. Po Rýmařovu následuje Břidličná s plochami TTPZ rozptýlenými po celém území a Ryžoviště, které je má lokalizovány západně od zástavby pod lesem.

Důležitým opatřením pro minimalizaci erozních škod je umístění biotechnického opatření (či alespoň travnatých pásů) na rozsáhlejší bloky s delšími svahy, případně na bloky s identifikovanou DSO. Nejvíce BIOTECH opatření je navrženo ve Tvrdkově, kde se jedná o dvě rozsáh-

lé plochy, dále pak v Horním Městě (4 plochy jižně od zástavby) a v Břidličné (dvě plochy).
 Celem je vymezeno 14 ploch pro realizaci biotechnického opatření.

Navržená protierozní opatření na LPIS v obcích ORP Rýmařov

Souhrnná doporučení

Při zpracování územně plánovací dokumentace by se měla kvalitně zpracovat i erozní problematika, třeba jako součást řešení protipovodňových opatření a odtoku, a to i v lokalitách, kde odtok (eroze) přímo neohrožuje zástavbu. Škody nemusejí být vždy na první pohled zřejmé, mohou být při následné úpravě půdy odstraněny (např. tzv. efemerní rýhy). Je žádoucí umisťovat a dodržovat opatření i tam, kde nehrozí přímé ohrožení zástavby, zkracovat svahy ohrožené, i když nedostupné nebo od obce vzdálené.

Protierozní opatření mohou plnit a obvykle také plní i jiné funkce – protipovodňové, ekologické, estetické, zvyšují prostupnost krajiny, zvlhčují vzduch, zpomalují proudění větru, mohou fungovat jako migrační koridory, úkryty pro zvěř, potrava pro hmyz. Proto je potřeba opatření v krajině řešit komplexně.

Návrhem „měkčího“ opatření organizačního či agrotechnického je možné vyřešit problém s odtokem či erozí, ale taková opatření jsou stěží kontrolovatelná a trvalá. Trvalejší formu má plošné zatravnění, stabilizace údolnic zatravněním, umístění biotechnického prvku (průlehu, meze, větrolamu). To jsou opatření, jejichž realizace je často komplikovaná, nákladná, ale zůstanou v území dlouho, jakmile se jednou založí, a budou tvořit kostru krajiny. V kombinaci a plošnými opatřeními na orné půdě jsou pak velmi účinným komplexním opatřením pro minimalizaci škod erozí, odtokem, částečně i suchem.

Erozní problematika a návrh komplexu protierozních opatření jsou standardní součástí komplexní pozemkové úpravy (KPÚ). Návrhy z KPÚ jsou obvykle přejímány územními plány a jsou závazné; na rozdíl od výstupů studií, které mohou být zpracovány kvalitně, avšak chybí jim ona závaznost, takže převzetí výstupů studie do ÚP/ÚAP může být problematické, obvykle se řeší začleněním opatření do některé z přírodních ploch s nastavením možného využití jako protierozního opatření.

Při zpracování ÚPD nebo navrhování jiných opatření v krajině je proto vhodné:

- akcentovat biotechnické prvky přerušující svah a ochranné zatravnění nad zástavbou, vodními plochami a kolem vodních toků,
- snažit se, aby navržené prvky v rámci ÚSES podle možností splňovaly i protierozní či protipovodňovou funkci, rozmanitá mozaika biotopů by měla být cílem snažení,
- snažit se rozčlenit a zprůchodnit pozemky drobnými prvky – remízy, liniové výsadby, travnaté cesty, často je možné využít i stávající parcely,
- zaměřit se na celou plochu obce/povodí, neřešit pouze svahy skloněné k zástavbě, k degradaci půdy dochází na všech erozně ohrožených plochách,
- jednat s hospodáři o zlepšení hospodaření alespoň na exponovaných lokalitách, evidovat a nahlašovat erozní události,
- pokud existují obecní pozemky, udržet je na případná opatření a směny v rámci KPÚ,
- v případě větších problémů s erozí nebo odtokem se snažit vyvolat pozemkovou úpravu.

Sesuvy

Na území SO ORP Rýmařov je evidováno pouze jedno aktivní sesuvné území – na území obce Ryžoviště. Jedná se o sesuvné území plošně malého rozsahu v severovýchodní části území v blízkosti zástavby. Sesouvající se opěrné zdi v Ryžovišti (ul. Mučedníků u kostela) a Rýmařově (zeď u kostela) nesouvisí se zemědělským půdním fondem.

E.4. Doporučení pro řešení problémů v oblasti znečištění a kontaminace

- **Ovzduší**

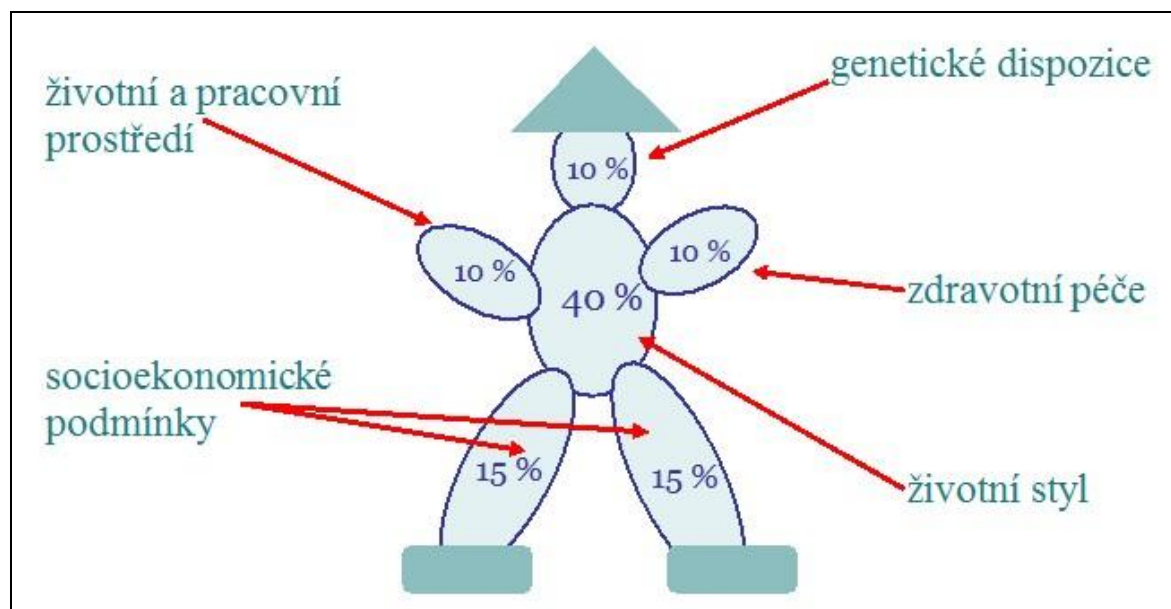
Kvalita ovzduší představuje z hlediska krajiny a zejména ochrany životního prostředí velmi výrazný problém, silně vnímaný obyvateli a mediálně akcentovaný. Na kvalitu ovzduší v regionu mají rozhodující vliv malé místní zdroje znečištění a lokálně doprava, velký význam má i samotný průběh počasí (provětrávání území). Vliv velkých zdrojů znečištění v širším regionu (např. z Ostravska či Polska) je malý až nevýznamný. Situaci příznivě ovlivňuje plynofikace části obcí, „ekologizace“ vytápění, obecně však nepříznivě působí zejména nestabilní cenová (dotační) politika v oblasti vytápění a absentující ekologická daňová reforma.

Obecně nelze zapomínat, že i při použití dřeva pro vytápění dochází ke zvýšení emisí částic, polyaromatických uhlovodíků a těžkých kovů. Pokud je v lokálních topeništích spalován odpad nebo nekvalitní uhlí, pak dochází navíc k emitování nebezpečných dioxinů a výraznému nárůstu znečištění. Možnosti omezení negativních vlivů dopravy jsou na úrovni obcí poměrně omezené (kvalitní údržba komunikací, prašných ploch, organizace dopravy) a často finančně náročné (zkvalitnění a přeložky komunikací apod.).

Dopady znečištění ovzduší jsou široké jak na antropogenní struktury (na zdraví obyvatel – délku dožití, stavby – jejich hodnotu i životnost), tak i na přírodní struktury (na zvířata, rostlinstvo, půdu). Následky na zdravotní stav obyvatel jsou odhadovány různě (viz série článků Krajské hygienické stanice Moravskoslezského kraje se sídlem v Ostravě na téma „Kvalita ovzduší a ochrana zdraví v Moravskoslezském kraji“). Dopady vlastního životního prostředí jsou „průměrně“ odhadovány do 10 % (včetně pracovního prostředí). Situace je samozřejmě výrazně územně a osobně diferencovaná. Z územního hlediska je situace značné části řešeného území příznivá až velmi příznivá.

Determinanty zdraví

(podle podkladu Krajské hygienické stanice Moravskoslezského kraje)

Zdraví obyvatel může být zasaženo také nepřímo, ukládáním těchto látek v dalších složkách životního prostředí (půda, voda, biota), vstupem nebezpečných látek do potravního řetězce. Tyto faktory mohou negativně ovlivnit i strukturu a funkci ekosystémů, včetně jejich

schopnosti samoregulace. Dopady se mohou projevovat i s určitým časovým zpožděním (např. degradace lesních ekosystémů).

V průběhu 90. let 20. století bylo v regionu zaznamenáno snížení koncentrací škodlivin v přízemních vrstvách atmosféry i emisí vypouštěných ze stacionárních zdrojů. V posledních letech však dochází k ohrožení těchto obecných trendů. Negativními faktory jsou jak rychlý růst automobilové dopravy tak i růst průmyslové výroby (hospodářská konjunktura).

Ministerstvo životního prostředí zveřejnilo dne 14. 4. 2016 opatření obecné povahy o vydání Programu zlepšování kvality ovzduší zóna Moravskoslezsko – CZ08Z, do které patří řešené území. Program byl vydán v souladu s § 9 odst. 1 a § 41 odst. 3 zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů a nahrazuje program ke zlepšení kvality ovzduší zpracovaný dle zákona č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých zákonů. Cílem Programu je v co možná nejkratší době dosáhnout zákonem požadované kvality ovzduší pro znečišťující látky, jejichž imisní limity dle bodu 1 až 3 přílohy č. 1 zákona jsou v zóně Moravskoslezsko – CZ08Z překročeny, tuto kvalitu ovzduší udržet a dále ji zlepšovat, a to na celém území zóny Moravskoslezsko. Na tento program by měly navazovat i místní programy snižování emisí znečišťujících látek na úrovni obcí.

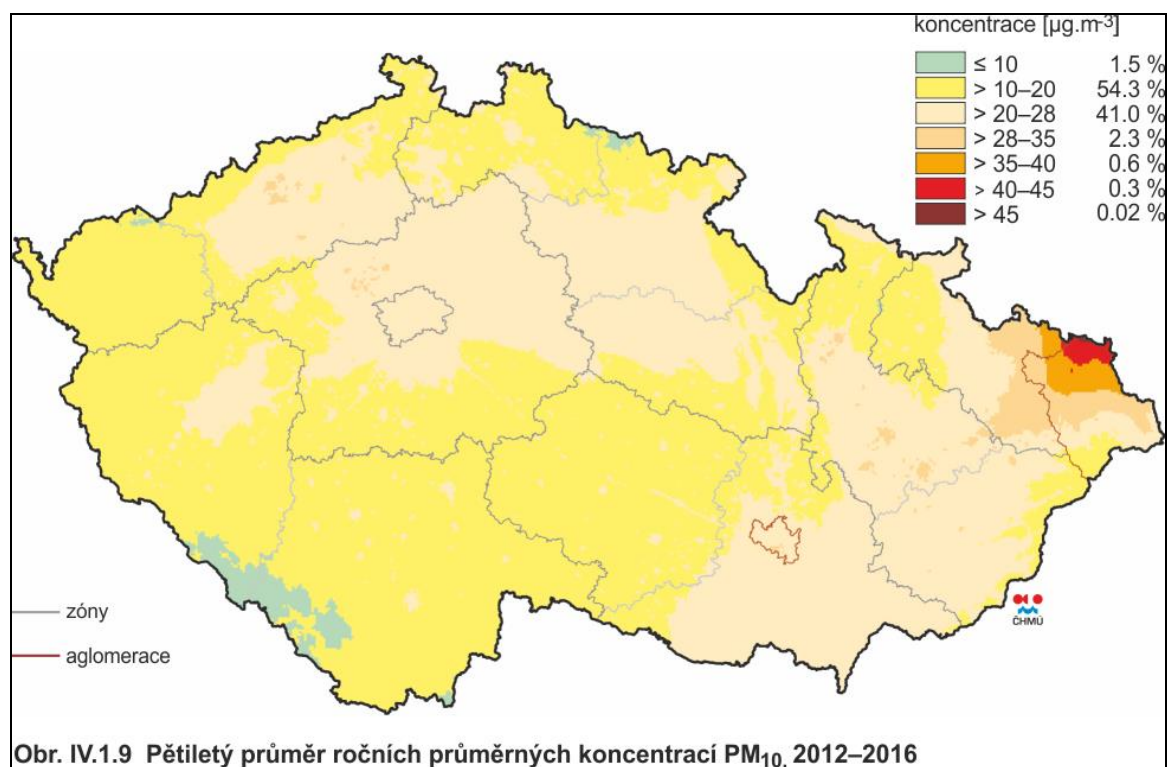
V období od listopadu 2013 do prosince 2014 prováděl Zdravotní ústav se sídlem v Ostravě v rámci projektu „Aktualizace a digitalizace databáze emisí REZZO I – IV za účelem zjištění podílu jednotlivých zdrojů na emisní situaci v Moravskoslezském kraji“ odběry a rozborů vzorků v Rýmařově, na ulici 8. května. Škála sledovaných škodlivých látek vázaných na prachové částice různé velikosti – řada těžkých kovů, polycyklické aromatické uhlovodíky – byla volena tak, aby bylo možno stanovit nejen míru znečištění ovzduší, ale zejména podíl jednotlivých zdrojů. Pro objektivizaci byly zároveň sledovány meteorologické údaje, hlavně směr a síla větru. Výsledky jednoznačně potvrdily, že největším zdrojem znečištění jsou lokální topeniště s průměrným podílem 32,3 % (zastaralé kotle na uhlí či dřevo), druhé místo s průměrným podílem 30,6 % pak zaujímá doprava, zejména v blízkosti frekventovaných komunikací.

Popis stávající situace je z hlediska kvality ovzduší (emisní a imisní situace) k dispozici v rámci ÚAP SO ORP Rýmařov i Moravskoslezského kraje. V rámci podkladů pro RURÚ ÚAP Moravskoslezského kraje je popsána „řada neurčitostí, s kterými je při vyhodnocování emisní bilance a souvislostí mezi emisemi a imisemi potřeba uvažovat“. Jedná se jak o zdůraznění významu rozptylových podmínek v území, tak i o konstatování skutečností chybějící kvantifikace přenosů znečištění – zejména ve vztahu s Polskem, dále pak popis nepřesností údajů z REZZO 1 až 4 a problém imisí tuhých znečišťujících látek (PM 10). I po letech rozsáhlých výzkumů se ukazuje, že situace ve zdrojové a interpretační oblasti není vyhovující, klasifikace faktorů a jejich územní interpretace je stále zatížena velkými problémy.

Z hlediska kvality ovzduší je nejméně příznivá situace na jihu řešeného území, zejména u měst Rýmařov a Břidličná, nejpříznivější je na severu řešeného území.

S ohledem na stávající příznivou situaci z hlediska kvality ovzduší zejména z hlediska poměrů Moravskoslezského kraje, ale i celé ČR, je nezbytné využívat všech možností k zachování kvality ovzduší v řešeném území, zejména zodpovědně posuzovat povolování umístění dalších zdrojů znečištění ovzduší v řešeném území a prosazovat optimální řešení v oblasti dopravy (zkvalitnění a přiměřená údržba komunikací a zpevněných ploch, výsadba ochranné zeleně). Alokace bydlení a rekreace je potřeba prosazovat v území mimo neprovětrávané inverzní sníženiny s výraznými negativními dopady dopravy.

Průměrná střednědobá koncentrace tuhých znečišťujících látek v ČR (podle ČHMÚ)

• Hluková zátěž

Rozvoj dopravy s sebou přináší řadu negativních dopadů, k nimž patří mimo jiné nadměrný hluk a vibrace. Dlouhodobé působení hlukové zátěže může způsobit závažná civilizační onemocnění. V České republice proběhla v roce 2012 ve spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví ČR II. etapa Strategického hlukového mapování. Jeho výsledkem jsou mapy hlukové zátěže, které obsahují informace o hlukové zátěži v České republice rozdělené podle jednotlivých zdrojů hluku. Mapování hluku bylo provedeno v oblastech hlavních silnic, hlavních železnic, letiště Václava Havla Praha a v sedmi významných aglomeracích. Na území SO ORP Rýmařov nebylo, vzhledem k poměrně malým dopravním zátěžím komunikací a tedy i předpokládanému menšímu hlukovému zatížení území, mapování hluku provedeno. Lze však konstatovat, že území kolem komunikací v řešeném území je sice zatíženo negativními účinky hlukového zatížení z dopravy, ovšem vzhledem k poměrně malému dopravnímu zatížení komunikační sítě nelze předpokládat, že překračují únosnou úroveň.

• Jakost povrchových vod

Na úroveň znečištění povrchových vod v řešeném území má výrazný vliv několik faktorů. Prvním je hydrologická situace, kterou je možno charakterizovat malou vodností toků a značnou rozkolísaností průtoků během roku. Dalšími faktory jsou hustota osídlení, vliv zemědělské výroby a opožděná realizace vodohospodářských investic, zejména v oblasti čištění odpadních splaškových vod v menších obcích.

Hodnocení jakosti vody v říčních profilech se provádí podle ČSN 75 7221 z října 1998 – „Klasifikace jakosti povrchových vod“. Principem klasifikace je srovnání charakteristické hod-

noty ukazatelů jakosti vody se soustavou normativů, které odpovídají hodnocení z obecného ekologického hlediska. Zařazení jakosti vody podle jednotlivého ukazatele do třídy jakosti vody se uskutečňuje srovnáním vypočtené charakteristické hodnoty tohoto ukazatele s jemu odpovídající soustavou mezních hodnot.

Míra znečištění povrchové vody se určuje podle pěti tříd jakosti vody:

- I. třída – neznečištěná voda
- II. třída – mírně znečištěná voda
- III. třída – znečištěná voda
- IV. třída – silně znečištěná voda
- V. třída – velmi silně znečištěná voda

Jakost povrchových vod v říčním systému řešeného území je sledována na dvou vodních tocích – na vodním toku Moravice v profilu nad Bělokamenným potokem (obec Malá Morávka) a na vodním toku Podolský potok v profilu ústí (obec Rýmařov, místní část Jamartice). Sledované ukazatele včetně vyhodnocení třídy jakosti povrchových vod v uvedených profilech jsou uvedeny v následujících tabulkách.

Jakost vody v profilu: nad Bělokamenným potokem

Číslo profilu: **POD_5548**

Období: **2013-2014**

Vodní tok: **Moravice**

Hydrologické pořadí: **2-02-02-005**

Říční km: **97**

Oblast: **Dílčí povodí Horní Odry**

ukazatel	jednotka	minimum	maximum	průměr	medián	C90	C95	imisní limity	třída jakosti
teplota vody	°C	0.4	16.3	6.8	6.2	12.6	13.4	29	
reakce vody		6.9	8.1	7.6	7.5	7.8	7.8	6 - 9	
elektrolytická konduktivita	mS/m	8.2	19.3	14.5	14.6	17.1	18.7		I.
biochemická spotřeba kyslíku BSK-5	mg/l	0.6	2.0	1.2	1.1	1.9	1.9	3.8	I.
chemická spotřeba kyslíku dichromanem	mg/l	<5	20.0	9.0	8.0	15.4	18.6	26	I.
amoniakální dusík	mg/l	<0.04	0.10	0.04	0.04	0.08	0.09	0.23	I.
dusičnanový dusík	mg/l	0.6	2.0	1.0	0.9	1.2	1.4	5.4	I.
celkový fosfor	mg/l	0.01	0.04	0.02	0.01	0.02	0.02	0.15	I.

imisní limity dle nařízení vlády č. 61/2003 Sb.
třída jakosti vody dle ČSN 75 7221 (říjen 1998)

Jakost vody v profilu: ústí

Číslo profilu: **POD_3578**
Období: **2013-2014**
Vodní tok: **Podolský potok**
Hydrologické pořadí: **2-02-02-020**
Říční km: **0.02**
Oblast: **Dílčí povodí Horní Odry**

ukazatel	jed-notka	mi-nimum	ma-ximum	prů-měr	me-dián	C90	C95	imisní limity	třída jakosti
teplota vody	°C	0.1	18.8	7.3	6.7	14.0	14.5	29	
reakce vody		6.7	8.0	7.4	7.4	7.7	7.9	6 - 9	
elektrolytická konduktivita	mS/m	9.7	19.8	15.0	15.6	17.0	17.3		I.
biochemická spotřeba kyslíku BSK-5	mg/l	1.1	5.8	2.1	1.9	2.9	3.0	3.8	II.
chemická spotřeba kyslíku dichromanem	mg/l	7.0	36.0	14.9	13.5	22.7	23.0	26	II.
amoniakální dusík	mg/l	<0.04	0.55	0.10	0.06	0.24	0.26	0.23	I.
dusičnanový dusík	mg/l	1.1	2.2	1.6	1.6	2.0	2.1	5.4	I.
celkový fosfor	mg/l	0.04	0.36	0.11	0.10	0.14	0.17	0.15	II.

imisní limity dle nařízení vlády č.61/2003 Sb.
třída jakosti vody dle ČSN 75 7221 (říjen 1998)

Na základě uvedených výsledků sledování jakosti vod lze konstatovat, že povrchové vody vodního toku Moravice jsou v řešeném území neznečištěné, vody vodního toku Podolský potok po ústí do toku Moravice mírně znečištěné.

Rámcová doporučení pro řešení problémů v oblasti životního prostředí

- Nepřipustit v řešeném území realizaci nových výrobních areálů nebo jiných zařízení, která by byla významným zdrojem znečištění ovzduší.
- Prosazovat optimální řešení v oblasti dopravy (zkvalitnění a přiměřená údržba komunikací a zpevněných ploch, výsadba ochranné zeleně).
- Podporovat výstavbu systémů likvidace odpadních vod – soustavné kanalizace a výstavbu ČOV; v sídlech, kde je výstavba kanalizace vzhledem k nízkému počtu obyvatel ekonomicky neúnosná, podporovat likvidaci odpadních vod v domovních ČOV.

E.5. Rámcový návrh úprav ÚSES

Územní systém ekologické stability je součástí obecné ochrany přírody. Cílem ÚSES je zajistit přetrvání původních přirozených skupin organismů v jejich typických (reprezentativních) stanovištích a v podmínkách kulturní krajiny. Realizace tohoto systému má zajistit trvalou existenci a reprodukci typických původních nebo přírodě blízkých společenstev, která jsou schopna bez výrazného přísunu energie člověkem zachovávat svůj stav v podmínkách ruši-

vých vlivů civilizace a po narušení se vracet ke svému původnímu stavu. Tuto funkci má zajistit ÚSES sítě ekologicky významných částí krajiny, které jsou účelně rozmístěny na základě funkčních a prostorových podmínek a reprezentací pro krajinu typických stanovišť formou biocenter o daných velikostních a kvalitativních parametrech, propojených navzájem prostřednictvím biokoridorů. Ty mají také stanoveny velikostní a kvalitativní parametry. Vzájemné propojení dává obecné podmínky pro migraci organismů v podobných životních podmínkách. Obdobné přírodní podmínky jsou rozlišeny skupinami typů geobiocénů (STG).

Územní systém ekologické stability má tyto základní součásti:

- Biocentrum je část krajiny, která svou velikostí a stavem ekologických podmínek umožňuje dlouhodobou (co možná trvalou) existenci druhů nebo společenstev původních druhů planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů a jejich genových zdrojů.
- Biokoridor je část krajiny, která propojuje mezi sebou biocentra způsobem umožňujícím migraci organismů, i když pro jejich rozhodující část nemusí poskytovat trvalé existenční podmínky. Pod pojmem „migrace“ se zahrnuje nejen pohyb živočišných jedinců, pohyb rostlinných orgánů schopných vyrůst v novou rostlinu, ale i o výměnu genetické informace v rámci populace, o přenos pylu, živočišných zárodků apod.
- Interakční prvek je rozlohou ani tvarem nedefinovaný vegetační prvek v krajině, většinou menší rozlohy, který doplňuje základní prvky ÚSES – biocentra a biokoridory – a posiluje jejich funkci. Jde o remízky, břehové porosty, keřové porosty na mezích, podél železničních tratí a náspů apod.

Hierarchické členění ÚSES – podle významu skladebných prvků (biocenter a biokoridorů) se dělí ÚSES na nadregionální, regionální a lokální. Součástí nižší hierarchické úrovně se přitom v daném území stávají všechny skladebné prvky hierarchické úrovně vyšší, a to jako jejich opěrné body a výchozí linie.

Soulad zpracování nadregionálních a regionálních součástí ÚSES dle Zásad územního rozvoje Moravskoslezského kraje, ve znění Aktualizace č. 1, v územních plánech obcí

Posouzení vymezeného ÚSES pro potřeby zpracování územní studie krajiny má být metodicky omezeno jen na zjištění problémů ve vymezení ÚSES, tj. nezpracovanosti nadregionálních a regionálních součástí ÚSES do územních plánů obcí a problémy v koordinaci vymezených součástí ÚSES v jednotlivých územních plánech – nenávaznost součástí ÚSES na hranicích obcí, SO ORP, případně krajů.

Následné posouzení je provedeno na základě prověření platných územních plánů obcí, případně rozpracovaných, ale dosud nevydaných územních plánů nebo jejich změn.

Vyhodnocení nadregionální a regionální úrovně ÚSES dle Zásad územního rozvoje Moravskoslezského kraje, ve znění Aktualizace č. 1 (dále jen ZÚR MSK-A1) a jejich zpracování do územních plánů:

Nadregionální úroveň

NRBC 30 Sovinec – reprezentativní pro bioregion 1.54 Nízkojesenický; cílové ekosystémy – mezofilní bučinné a luční. Vymezeno na území obcí Horní Město, Jiříkov, Rýmařov a Tvrdkov; ve všech územních plánech vymezeno v souladu se ZÚR MSK-A1.

NRBC 88 Praděd – reprezentativní pro bioregion 1.70 Jesenický; cílové ekosystémy – horské, mezofilní bučinné, rašelinné. Vymezeno na území obcí Malá Morávka a Stará Ves; v obou rozpracovaných územních plánech vymezeno v souladu se ZÚR MSK-A1.

NRBK K87 V – směřuje ve vazbě na toky Střední Opavy a Opavy z CHKO Jeseníky do NRBC 20 Ptačí Hora-Údolí Opavy. Jednoznačná lokalizace trasy je dána bezprostřední vazbou na vodní prostředí v korytech vodních toků; cílové ekosystémy – vodní. Vymezen v krátkém úseku na území obce Malá Morávka; v rozpracovaném územním plánu Malé Morávky vymezen v souladu se ZÚR MSK-A1.

NRBK K88 – směřuje z CHKO Jeseníky přes západní až jihozápadní část Moravskoslezského kraje a okrajově i Olomouckého kraje do NRBC 65 Slunečná; cílové ekosystémy – mezofilní bučinné. Vymezen na území obcí Břidličná, Dolní Moravice, Malá Morávka, Malá Štáhle a Velká Štáhle; ve všech územních plánech vymezen v souladu se ZÚR MSK-A1, v územním plánu Malé Štáhle s akceptovatelnými drobnými odchylkami.

NRBK K91A MB – zasahuje z území Olomouckého kraje do jižní části řešeného území. Lokalizace trasy vyplývá z poměrně značné variability možností trasování; cílové ekosystémy – mezofilní bučinné. Vymezen v krátkém úseku na území obce Jiříkov; v rozpracovaném územním plánu Jiříkova vymezen v souladu se ZÚR MSK-A1.

NRBK K91B MB – zasahuje z území Olomouckého kraje do jižní části řešeného území. Lokalizace trasy vyplývá z poměrně značné variability možností trasování; cílové ekosystémy – mezofilní bučinné. Vymezen na území obce Tvrdkov; v územním plánu Tvrdkova vymezen v souladu se ZÚR MSK-A1.

Regionální úroveň

RBC 118 Dolnováclavovské; cílové ekosystémy – mezofilní bučinné. Dle ZÚR MSK-A1 zasahuje na území města Břidličná; v územním plánu Břidličné vymezeno není, v celém rozsahu je vymezeno v územním plánu Václavova u Bruntálu na území obce Václavov u Bruntálu.

RBC 173 Miloch; cílové ekosystémy – mezofilní bučinné, horské. Dle ZÚR MSK-A1 je vymezeno na území obcí Dolní Moravice a Malá Morávka (okrajově); v rozpracovaném územním plánu Malé Morávky není vymezeno, v celém rozsahu je v územním plánu Dolní Moravice vymezeno na území obce Dolní Moravice.

RBC 175 Mlýnský vrch; cílové ekosystémy – mezofilní bučinné. Vymezeno na území města Rýmařov; v územním plánu je zapracováno mírně menší než v ZÚR MSK-A1, splňuje parametry RBC.

RBC 186 Nad Břevencem; cílové ekosystémy – mezofilní bučinné, mezofilní hájové. Vymezeno na území obce Tvrdkov; v územním plánu vymezeno v souladu se ZÚR MSK-A1.

RBC 189 Nad Moravicí; cílové ekosystémy – mezofilní bučinné. Vymezeno na území obcí Dolní Moravice a Malá Štáhle; v územních plánech vymezeno v souladu se ZÚR MSK-A1.

RBK 515; cílové ekosystémy – mezofilní bučinné. Vymezen na území města Rýmařov a obce Velká Štáhle; v územních plánech vymezen v souladu se ZÚR MSK-A1.

RBK 516; cílové ekosystémy – mezofilní bučinné. Vymezen na území města Rýmařov; v územním plánu vymezen v souladu se ZÚR MSK-A1.

RBK 632; cílové ekosystémy – mezofilní bučinné. Vymezen v krátkém úseku na území obce Stará Ves; v rozpracovaném územním plánu vymezen v souladu se ZÚR MSK-A1.

Nadregionální a regionální části ÚSES jsou tedy v územních plánech všech obcí v řešeném území – v platných územních plánech nebo v rozpracovaných nových územních plánech – zapracovány v souladu se Zásadami územního rozvoje Moravskoslezského kraje, ve znění Aktualizace č. 1, s drobnými úpravami, popsány výše.

Zásady územního rozvoje Moravskoslezského kraje, ve znění Aktualizace č. 1, vymezují plochy a koridory pro ÚSES nadregionální a regionální úrovně jako rámcové plochy a koridory pro zpřesnění v územně plánovací dokumentaci dotčených obcí. Biokoridory jsou vymezeny jako pás území o šířce 600 m, tj. 300 m na každou stranu od znázorněné osy, která určuje směr propojení. V tomto pásu je možné provádět zpřesnění biokoridoru, v rámcově vymezené ploše biocentra je možné zpřesnit biocentrum.

Vymezení ÚSES v aktuálním znění respektuje vzájemné vazby na území jednotlivých obcí v SO ORP Rýmařov, v navazujícím SO ORP Bruntál i na území Olomouckého kraje.

Rámcová doporučení pro zajištění funkce ÚSES

- V rámci aktualizace Zásad územního rozvoje Moravskoslezského a Olomouckého kraje zajistit návaznost prvků nadregionálního a regionálního ÚSES na hranicích krajů.
- Podporovat zakládání chybějících částí ÚSES a opatření k zajištění jejich plné funkčnosti.
- K realizaci ÚSES proto použít širší dřevinnou skladbu specifikovanou detailněji v projektech ÚSES podle druhového složení podrostů, půdních map a skutečnému ovlivnění civilizací v dané ploše.
- Při zakládání prvků ÚSES na orné nebo jiné nezalesněné půdě využít ve velké míře meliorační dřeviny – keře a stromy.
- Při přeměnách druhové skladby v biocentrech a biokoridorech by mělo platit, že sazenice mají být nejen odpovídající druhové skladby, ale i místní provenience a z odpovídajícího ekotopu.
- Hospodaření v lesních biokoridorech navržených mimo lesní půdu a v břehových porostech podél potoků je dáno především jejich malou šířkou, a proto je zde nutné počítat s obnovou pouze přirozenou, popř. jednotlivým nebo skupinovým výběrem.
- Na plochách chybějících biocenter a biokoridorů je nutno zabezpečit takové hospodaření, které by nezhoršilo stávající stav, tzn., že na zaujatých pozemcích vymezených pro ÚSES nelze např. budovat trvalé stavby, trvalé travní porosty měnit na ornou půdu, odstraňovat nárosty nebo jednotlivé stromy, apod. Přípustné jsou pouze ty hospodářské zásahy, mající ve svém důsledku ekologicky přirozené zlepšení stávajícího stavu (např. zatravnění orné půdy, výsadba břehových porostů, zalesnění).

E.6. Návrh zpřesnění migračně významných území, dálkových migračních koridorů, návrh řešení střetů v místech omezení dálkových migračních koridorů

Biodiverzita území je mimo jiné ovlivněna i migrační prostupností krajiny. Většina území SO ORP Rýmařov je součástí migračně významného území vymezeného AOPK ČR, výjimkou jsou intravilány obcí a souvislé území ve střední části ORP zahrnující Starou Ves, Rýmařov,

Jamartice, Dobřečov, Horní Město, Ondřejov, Stránské, Velkou Štáhli, Břidličnou a Ryžoviště. Migračně významná území (MVÚ) zahrnují oblasti stálého výskytu velkých savců i prostory potřebné k migraci a chrání propustnost krajiny jako celku. Okrajovými částmi zájmového území procházejí dálkové migrační koridory vymezené AOPK ČR.

Při aktuálním terénním průzkumu bylo zjištěno, že na území ORP Rýmařov se nachází několik prvků omezujících migrační propustnost krajiny. Jedná se zejména o vedení velmi vysokého napětí, které přímo ovlivňuje migraci větších druhů ptáků. Jako příklad můžeme uvést např. souběžné vedení VVN 110 a 400 kV protínající řešené území mezi Břidličnou a Tvrdkovem. Migrační bariérou pro velké savce ve volné krajině jsou zejména oplocení pozemků. Běžné oplocení pastvin je pro většinu živočichů snadno překonatelné, pastviny jihozápadně od Albrechtic u Rýmařova mají oplocení migračně prakticky neprostupné a tedy nevhodné pro volnou krajinu – viz fotografie níže.

Příklad nové migrační bariéry v krajině – oplocení pastvin jihozápadně od Albrechtic

V ÚSK SO ORP Rýmařov jsou provedeny drobné, dílčí úpravy vymezení migračně významných území v lokalitách, kde vymezení MVÚ dle podkladu AOPK zasahuje do zastavěného území – jde o úpravy v návaznosti na zastavěné území Dobřečova, Rešova, Rudy, Mirotínku, Tvrdkova, Sovince, Křížova, Kněžpole, Ondřejova, Harrachova, Malé Štáhle, Velké Štáhle, Nové Vsi, Dolní Moravice a Karlova.

Do dálkových migračních koridorů rozvojové záměry jednotlivých sídel nezasahují a ke střetům nedochází.

Rámcová doporučení pro zajištění migrační propustnosti území

- Iniciovat úpravu vymezení migračně významných území v databázi AOPK tak, aby odpovídalo skutečnosti – úprava vymezení na podkladu katastrální mapy.
- V migračně významných územích připustit novou výstavbu jen výjimečně, především pro stavby dopravní a technické infrastruktury, případně stavby pro zemědělství, s přímou vazbou na zemědělské využití krajiny.
- Ve volné krajině nepřipustit oplocování pozemků ani pastevních areálů formou nepropustných bariér.

E.7. Doporučení dalších opatření k ochraně a zvýšení biodiverzity a k předcházení fragmentace krajiny

• Ochrana a zvýšení biodiverzity

Krajinná zeleň se v současné době výrazněji podílí na vzhledu krajiny, než tomu bylo v minulosti (například doloženo leteckými snímky od 30. let 20. století do dneška). Naprostá převaha nezastavěných území mimo les byla zemědělskou půdou, která byla rozšiřována s nárůstem počtu obyvatelstva na úkor lesů a zamokřených ploch, které byly užívány častěji jako pastviny, louky nebo po odvodnění jako orné půdy. V krajině existující prvky krajinné zeleně měly své logické nebo ekonomické opodstatnění a z těchto důvodů tedy měly i svůj určitý druh údržby. Šlo například o aleje a stromořadí kolem cest a na mezích jako zdroje produkce ovoce nebo jako významný prvek zlepšující užité hodnoty komunikací (vyznačení trasy cesty, zastínění silnice, odvodnění polních cest, zábrana před sněhovými závějemi), skupiny stromů nebo solitéry, užívané jako úkryt před sluncem nebo deštěm v průběhu zemědělských prací, orientační body v krajině nebo doprovod drobných sakrálních staveb v krajině. Z těchto utilitárních důvodů byla také zajištěna péče o tyto prvky krajinné zeleně.

Po intenzifikaci zemědělství ve druhé polovině 20. století a zvýšení produktivity výroby byly méně vhodné pozemky opuštěny, často zarůstaly a zarůstají lesem) nebo ve specifických podmínkách se z nich stala chráněná území.

V současné době většina krajinné zeleně již tyto funkce neplní nebo je plní jen doplňkově a krajinná zeleň vzniká na plochách, které jsou méně atraktivní pro zemědělskou výrobu (delimitace zemědělských půd), jako pozůstatek starých struktur zemědělského obdělávání krajiny – zarostlé kamenice, které původně byly bez stromových porostů, protože ten by odebíral příliš mnoho živin a zastiňoval by produkční plodiny. Krajinná zeleň se ale současně stala významným prvkem ekologické stabilizace krajiny, estetickým a kompozičním doplňkem. Jelikož ale tyto funkce nemají přímý důsledek na produkční a ekonomické užívání krajiny, zůstává tato vegetace většinou bez údržby a pozvolně buď dožívá (aleje a stromořadí, solitéry) nebo se spontánně obnovuje s více či méně výrazným podílem pionýrských nebo nepůvodních dřevin.

Pro budoucí vývoj krajinné vegetace je žádoucí přiřadit v rámci doprovodných funkcí vegetace jejich údržbu zemědělským hospodařícím subjektům (což je potřebné promítnout více do dotačních titulů), správcům dopravních tras nebo je více formovat jako lesní porosty s produkční funkcí. Jen v poměrně malém procentu je cílená údržba krajinné zeleně programově součástí prací a užívání krajiny (dopravní zeleň, součást významných krajinných ploch, ochrana přírody, obcemi a dalšími vlastníky půdy podporované rekreační trasy a místa v krajině a podobně).

V rámci problematiky ochrany a zvýšení biodiverzity jsou navržena konkrétní opatření k ochraně či zlepšení stavu cenných solitérních dřevin a alejí v krajině Rýmařovska, včetně návrhů na případné vyhlášení nových památných stromů. Dále jsou navržena konkrétní opatření k ochraně starých jedinců dřevin a biotopu kamenic – podpoře biodiverzity živočichů. V neposlední řadě je věnována pozornost i návrhům v oblasti ovocných dřevin v krajině Rýmařovska. Jde o mnohdy opomíjené a přehlížené části krajiny, přitom však páteřní prvky a nášlapné kameny biodiverzity, které tvoří kostru krajiny z hlediska krajinného i ekologického, tj. aleje a stromořadí, staré ovocné sady se starými krajovými odrůdami ovocných dřevin, významné solitérní dřeviny či jejich skupiny a liniová zeleň na kamenicích. Tyto prvky mají

nezastupitelnou funkci v krajině z hlediska biologicko-ochranářského i krajinného a zároveň jde o prvky, které v současnosti nejsou v krajině Rýmařovska uceleněji zmapovány.

Podkladem pro zpracování této části studie byly dostupné digitální a mapové podklady pro území SO ORP Rýmařov, včetně studia platných územních plánů obcí, územně-analytických podkladů, studia regionální odborné literatury a zejména opakovaný terénní průzkum, který byl proveden v listopadu 2017.

Dosadby dřevin podél cestních alejí

V rámci zpracování analytické části ÚSK SO ORP Rýmařov (Doplňující průzkumy a rozbor) byly kombinací terénního průzkumu a zpracováním aktuálních i starých map analyzovány jednotlivé významné silniční úseky na území ORP Rýmařov z hlediska aktuální přítomnosti či nepřítomnosti cestních alejí. U jednotlivých silničních úseků byla sledována charakteristika alejí, dle příslušnosti ke třem stanoveným kategoriím byly cestní úseky rozděleny do dílčích segmentů. Kategorie I. zahrnuje dílčí silniční segmenty s hodnotnými oboustrannými alejemi, kategorie II. představuje úseky s mladšími a nespojitými alejemi či pouze jednostrannými stromořadími podél komunikace, do kategorie III. byly zařazeny úseky spíše s ojedinělými dřevinami či bez náznaku souvislejších alejí a stromořadí. Do analýzy nebyly zahrnuty cestní úseky procházející lesem a části silničních úseků procházející kompaktní zástavbou sídel.

Souhrn hodnocených cestních úseků, popis a jejich kategorizace

číslo silničního úseku	popis úseku	dílčí segment	kat.	charakteristika úseku	poznámky o cenných prvcích
1	sil. III/4551: úsek hranice ORP – Ruda	1a	II.	nesouvislá alej	při jižní hranici ORP se nachází dvě staré hodnotné lípy
		1b	III.	oboustranně se vyskytují spíše ojedinělé stromy	
2	sil. III/4551: část úseku Ruda – Tvrdkov (střední část úseku procházející lesem nebyla klasifikována)	2a	II.	nesouvislá alej s převahou třešní	při jižní hranici úseku se nachází dvě staré hodnotné lípy
		2b	III.	oboustranně se vyskytují spíše ojedinělé stromy	
		2c	III.	oboustranně se vyskytují spíše ojedinělé stromy	
		2d	II.	jižně od Tvrdkova se nachází téměř souvislé stromořadí jabloní a slivoní	jedna z mála souvislejších alejí ovocných dřevin na Rýmařovsku
3	sil. II/370: úsek Tvrdkov – hranice ORP	3a	II.	nesouvislá alej částečně tvořená ovocnými dřevinami	
4	sil. III/37014: úsek II/370 – Mirotínek	4a	II.	nesouvislá alej částečně tvořená ovocnými dřevinami	
5	sil. II/370: úsek Tvrdkov – Horní Město	5a	II.	nesouvislá alej s několika starými jasanu a kleny, západní část úseku protíná meze	
6	sil. III/37015: úsek Horní Město – Dobřečov – hranice ORP	6a	II.	nesouvislá alej ve východní části s převahou jasanu ztepilého a javoru klenu, v obci se jedná o pestrou směsici	místy hodnotné vzrostlé jasanu ztepilého a javory klenu

				dřevin – místy jsou dochovány vzrostlé jasany a kleny, nad obcí převažuje bříza, dále úsek vstupuje do lesa	
7	sil. II/370: úsek Horní Město – Skály	7a	III.	bez přítomnosti aleje, stromová vegetace má spíše charakter remízků	
8	sil. III/37016: úsek Skály – Rešov	8a	III.	oboustranně se vyskytují spíše ojedinělé stromy	ojediněle se vyskytují staré hodnotné stromy (pozůstatky původní aleje), jedná se zejména o jasany
		8b	II.	oboustranná mladá výsadba dřevin – převažují topoly, na severní straně komunikace pestrá směs dřevin včetně smrků	
		8c	III.	oboustranně se vyskytují spíše ojedinělé stromy	ojediněle staré hodnotné stromy (pozůstatky původní aleje), jedná se zejména o jasany
		8d	II.	nesouvislá alej s několika starými jasany a kleny, místy má vegetace charakter remízků	místy staré hodnotné dřeviny
9	sil. III/37017: úsek přes Stříbrné Hory	9a	III.	ojediněle několik starých dřevin, místy má vegetace charakter remízků, z části je silnice lemována břehovými porosty Huntavy	místy staré hodnotné dřeviny
10	sil. III/37010: úsek Stříbrné Hory – Ferdinandov – hranice ORP	10a	I.	stará hodnotná alej (jasan, javor) směrem k zaniklé osadě Ferdinandov, místy pouze jednostranná	velmi staré vzrostlé hodnotné dřeviny
11	sil. III/37010: úsek Stříbrné Hory – Janovice	11a	III.	úsek bez významnějších dřevin	
		11b	I.	stará hodnotná alej (jasan, javor) směrem k zámku Janovice, místy ne zcela souvislá – nejhodnotnější část se nachází v severní části úseku (původně alej pokračovala podél bývalé císařské silnice II. třídy směrem na Horní Město – dnes zbývající část původní aleje lemuje účelovou komunikaci)	velmi staré vzrostlé hodnotné dřeviny, zajímavostí jsou i odbočky z této aleje – lipovo-javorová alej v trati V Alejích vedoucí podél žluté značky ke Kamenné hoře a téměř zaniklá kočárová alej vedoucí podél Podolského potoka
12	místní komunikace – ulice Hřbitovní v k.ú. Janovice u Rýmařova	12a	I.	stará hodnotná alej ke hřbitovu v Janovicích	velmi staré hodnotné dřeviny (lípy, javory, jasany)
13	sil I/11 úsek Rýmařov – hranice ORP	13a	III.	úsek bez souvislejších výsadeb dřevin, místy solitéry, či mladé výsadby v intravilánu města	
14	místní komunikace: úsek I/11 – intravilán Žďárského potoka	14a	III.	úsek bez významnějších dřevin	

15	sil. II/445 úsek: Rýmařov – Dolní Moravice	15a	II.	nesouvislá alej doplněná mladšími výsadbami	místy staré hodnotné stromy (javorý, jasaný)
		15b	III.	úsek bez významnějších dřevin	
16	místní komunikace: úsek Rýmařov – Harrachov	16a	I.	téměř souvislá alej starých lip doplněná mladšími výsadbami	místy staré hodnotné lípy
		16b	II.	jednostranné mladší výsadby převážně jasanů v rozvolněné zástavbě	
		16c	III.	úsek bez významnějších dřevin	
17	sil. 44512 úsek – Dolní Moravice – Nová Ves	17a	II.	nesouvislá alej mezi místními částmi obce	místy staré hodnotné stromy, řada stromů v intravilánu Dolní Moravice je vyhlášena za stromy památné
18	sil. II/445 úsek: Dolní Moravice – Malá Morávka	18a	III.	úsek bez významnějších dřevin	
		18b	II.	nesouvislá alej, místy se starými dřevinami	místy staré hodnotné stromy
		18c	II.	nesouvislá alej, místy pouze stromořadí	místy staré hodnotné stromy
19	místní komunikace ke kostelu v Malé Morávce	19a	I.	alej starých jírovců ke kostelu v Malé Morávce místy pouze stromořadí, doplněné mladými výsadbami	
20	sil. II/445 úsek: Malá Morávka – hranice ORP	20a	II.	nesouvislá alej, místy pouze stromořadí	místy staré hodnotné stromy
21	sil. III/37020 Malá Morávka – Dolní Moravice – Malá Štáhle	21a	II.	nesouvislá alej, místy pouze stromořadí, místy charakter remízku	místy staré hodnotné stromy
22	sil. I/11 úsek Rýmařov – Malá Štáhle	22a	II.	úsek bez významnějších dřevin, místy mladé výsadby a porosty mladších dřevin ve formě remízků	
		22b	III.	úsek s ojedinělými dřevinami	místy staré hodnotné stromy
23	sil. I/11 úsek Malá Štáhle – hranice ORP	23a	II.	ne zcela souvislá alej, místy pouze stromořadí, převažuje bříza bělokorá	místy staré hodnotné stromy
24	sil. II/445 úsek Rýmařov - Stránské	24a	III.	úsek s ojedinělými dřevinami, podél cyklostezky mladá výsadba dřevin	
		24b	II.	oboustranně úzký pás dřevin s převahou smrku pichlavého	místy staré hodnotné stromy – pozůstatek původní aleje
25	sil. II/445 úsek Stránské - Kněžpole	25a	III.	úsek s ojedinělými dřevinami, podél cesty mladé výsadby smrku	
		25b	II.	nesouvislá alej s převahou starých dřevin, místy doplněná mladými výsadbami	místy staré hodnotné stromy – pozůstatek původní aleje
		25c	II.	nesouvislá alej v intravilánu obce (zejména jasaný a klený) – tento úsek je registrován jako významný krajinný prvek (VKP č. 18)	místy staré hodnotné stromy – pozůstatek původní souvislé aleje

26	sil. II/445 úsek Kněžpole – hranice ORP	26a	II.	nesouvislá alej s převahou starých dřevin	místy staré hodnotné stromy
27	sil. III/4456 úsek hranice ORP - Sovinec	27a	II.	nesouvislá alej s převahou starých dřevin (ořešák, javor klen aj.)	místy staré hodnotné stromy
28	sil. III/4456 úsek Sovinec - Křížov	28a	II.	téměř souvislá alej s převahou ořešáků	
29	sil. III/4456 úsek Křížov - Stránské	29a	II.	téměř souvislá alej s převahou ořešáků	místy staré hodnotné stromy
		29b	III.	úsek s ojedinělými dřevinami	
		29c	II.	nesouvislá alej starých hodnotných dřevin	převažují staré hodnotné stromy
		29d	II.	v úseku převažují mladší stromořadí, patrné zbytky původní aleje	místy staré hodnotné stromy – pozůstatek původní aleje
30	sil. III/4455 úsek Těchanov – Jiříkov	30a	III.	úsek s ojedinělými dřevinami	
		30b	II.	nesouvislá alej s několika starými dřevinami	
		30c	III.	úsek s ojedinělými dřevinami	
31	sil. III/4455 úsek Jiříkov – Kněžpole	31a	III.	úsek s ojedinělými dřevinami, místy mladé výsadby smrku a několik starších dřevin	
32	sil. III/4454 úsek Kněžpole – hranice ORP		III.	úsek s ojedinělými dřevinami	ojediněle staré hodnotné dřeviny včetně ovocných stromů
33	sil. II/449 úsek hranice ORP – Ondřejov	33a	III.	úsek procházející remízky a okrajem lesa, v místech procházejících lučními porosty bez významnějších dřevin	ojediněle staré hodnotné dřeviny
34	sil. II/449 úsek Ondřejov – sil. II/445	34a	II.	úsek s mladou výsadbou klenů podél komunikace – výsadba je provedena i podél cyklostezky	
35	sil. II/370 úsek Skály – Rýmařov	35a	II.	ne zcela souvislá a místy jednostranná alej s převahou mladších klenů a jasanů	místy se vyskytují staré vzrostlé hodnotné dřeviny – zřejmě pozůstatky původní aleje
36	sil. II/440 úsek Rýmařov – Albrechtice u Rýmařova	36a	II.	oboustranně úzký pás dřevin s převahou smrku pichlavého	místy staré hodnotné stromy – pozůstatek původní aleje
37	sil. III/4458 úsek Stránské – Albrechtice u Rýmařova	37a	II.	nesouvislá alej ojediněle s hodnotnými dřevinami	dva hodnotné jasanů u nivy potoka
38	sil. II/440 úsek Albrechtice u Rýmařova – Vajglov	38a	II.	výsadby mladších stromů, místy oboustranně, ve východní části prochází úsek remízky	
39	sil. III/37021 úsek Vajglov – Břidličná	39a	III.	úsek s ojedinělými dřevinami	
40	sil. II/370 úsek Jamartice – Velká Štáhle	40a	III.	bez přítomnosti aleje, stromová vegetace má spíše charakter remízky	

41	sil. II/370 úsek Jamartice – Rýmařov	41a	III.	úsek prochází spíše remízky bez významnějších vzrostlých dřevin, v místech procházejících lučními porosty stromová vegetace prakticky chybí	
42	sil. III/37021 úsek Malá Štáhle – Velká Štáhle	42a	II.	zejména ve střední části úseku téměř souvislá oboustranná alej, jižní část prochází remízky dřevin	
43	sil. II/440 úsek Vajglov – Ryžoviště	43a	II.	nesouvislá alej pestrého druhového složení	ojediněle staré hodnotné dřeviny
		43b	III.	úsek prochází spíše remízky bez významnějších vzrostlých dřevin, v místech procházejících lučními porosty stromová vegetace prakticky chybí	
44	sil. II/440 úsek Ryžoviště – hranice ORP	44a	II.	téměř souvislé stromořadí s převahou jasanu podél komunikace, místy oboustran- ná alej	místy staré hodnotné stromy
45	sil. III/4401 Ryžoviště – hranice ORP	45a	III.	úsek s ojedinělými dřevinami	
		45b	II.	souvislá alej pestrého druhového složení zarostlá keřovou vegetací	

Celkem bylo analyzováno 109,255 km cestních úseků, většina z nich (60 %) byla zařazena do kategorie II., 35 % do kategorie III. a pouze 5 % do nejcennější kategorie I. Nejcennější segmenty cestních alejí na území SO ORP Rýmařov se nachází mezi Stříbrnými Horami a Ferdinandovem, mezi Rýmařovem a Harrachovem, u kostela v Malé Morávce a v širším okolí Janovického zámku. Zmapované cestní aleje jsou často ve špatném zdravotním stavu, málo udržované či nesouvislé a postupně tak ztrácí svůj krajínovotvorný význam. Na druhou stranu je potřeba dodat, že dožívající ztrouchnivělé a osluněné stromy v prořídlech alejích jsou vhodným biotopem pro řadu saproxylických brouků, hub a další organismy (viz komentář výše).

Hodnotná alej u Ferdinandova s kapličkou

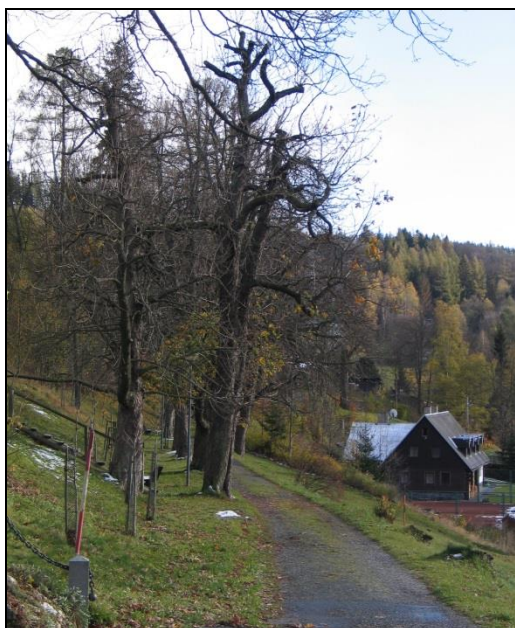

Hodnotná alej mezi Stříbrnými Horami a Janovicemi; její existence je dokumentována již ve druhém vojenském mapování z první poloviny 19. století

Stará hodnotná alej s památným stromem podél ulice Hřbitovní na okraji Janovic

Začátek aleje jírovců vedoucí ke kostelu v Malé Morávce

Alej podél hlavní komunikace mezi Dolní Moravicí a Malou Štáhlí

Nesouvislá alej podél silnice mezi Křížovem a Stránským

Na základě provedené analýzy bylo vytipováno několik úseků vhodných pro výsadbu alejí podél cest, konkrétně se jedná o úseky č. 1b, 2c, 8c, 11a, 13a, 15b, 22b, 25a, 30a a 31a (viz grafickou část). V těchto úsecích doprovodná liniová zeleň prakticky chybí. V případě všech úseků kategorie II. je vhodné v místech doplnit stávající nesouvislé aleje a stromořadí. Dále je vhodné zajistit postupnou obnovu přestárých alejí např. pomocí podsadby mladými jedinci v mezerách mezi stávajícími dřevinami, aby po dožití původní aleje byla zajištěna kontinuita liniové zeleně podél komunikací.

Ochrana významných soliterních stromů a jejich skupin

Mezi nejvýznamnější soliterní stromy v zájmovém území Rýmařovska bezesporu patří vyhlášené památné stromy. Na území SO ORP Rýmařov se nachází celkem 50 chráněných památných stromů či jejich skupin chráněných dle zák. č. 114/1992 Sb., v platném znění. Jejich přehled je uveden v Doplnujících průzkumech a rozborech.

Na území SO ORP Rýmařov se nachází i řada dalších významných soliterních stromů či jejich skupin, které nejsou legislativně chráněny jako památné stromy. Zvýšená koncentrace jejich výskytu je zejména na návších obcí, na hřbitovech a v parcích. I v tomto případě je uveden přehled nejvýznamnějších soliterních dřevin či jejich skupin zjištěných terénním průzkumem na území ORP Rýmařov v analytické části.

Vybrané soliterní dřeviny či jejich skupiny byly vytipovány jako vhodné pro případné vyhlášení památnými stromy. Konkrétně se jedná o soliterní dřeviny č. 2, 3, 7, 9, 12, 14, 23, 24 a 29 z analytické části. Dva úseky alejí nacházející se mimo území CHKO Jeseníky byly vytipovány jako vhodné pro případné vyhlášení registrovanými významnými krajinnými prvky – jedná se o skupiny dřevin č. 10 a 28 z analytické části. Obdobná ochrana by byla vhodná i pro lipovo-javorovou alej v trati V Alejích u Janovic. Tato alej se ale nachází na území CHKO Jeseníky, přičemž institut VKP je podle §3 zákona 114/1992 Sb., v platném znění ve zvláště chráněných územích vyňat z působnosti – ve zvláště chráněném území tak není možné VKP registrovat, neboť území jako takové je již chráněno zákonem.

Níže je v tabulce u zmapovaných soliterních dřevin či jejich skupin předložen konkrétní návrh ke zvážení vyhlášení památného stromu či významného krajinného prvku (VKP).

Návrhy opatření u zmapovaných významných soliterních dřevin či jejich skupin

číslo prvku	popis prvku	k.ú.	návrh opatření
1	dvě staré hodnotné lípy na hranici Olomouckého a Moravskoslezského kraje	Ruda u Rýmařova	
2	starý hodnotný ořešák královský u kostela v Rudě	Ruda u Rýmařova	zvážit vyhlášení památného stromu
3	dvě staré hodnotné lípy u rozcestí u božích muk	Ruda u Rýmařova	zvážit vyhlášení památného stromu
4	skupina starých hodnotných dřevin v okolí kostela v Tvrdkově	Tvrdkov	
5	skupina starších hodnotných dřevin na návsi u kostela v Horním Městě	Horní Město	
6	skupina starších hodnotných dřevin u kostela v Dobřečově	Dobřečov	

7	stará hodnotná lípa u kostela v Rešově	Rešov	zvážit vyhlášení památného stromu
8	skupina starých hodnotných dřevin v okolí kostela ve Skálách	Skály	
9	staré hodnotné dřeviny v zámeckém parku a na nádvoří zámku Janovice	Janovice u Rýmařova	zvážit u jednotlivých dřevin vyhlášení památného stromu
10	zbytek bývalé kočárové aleje tvořené statnými dřevinami	Janovice u Rýmařova	zvážit vyhlášení VKP
11	stromořadí ke kostelu ve Staré Vsi	Janušov	
12	skupina starých hodnotných stromů u Kaple Navštívení Panny Marie a v okolí hřbitova	Rýmařov	zvážit u jednotlivých dřevin vyhlášení památného stromu
13	skupina starých dřevin u kaple v Nové Vsi	Nová Ves u Rýmařova	
14	stará statná lípa v intravilánu obce	Nová Ves u Rýmařova	zvážit vyhlášení památného stromu
15	skupina starých dřevin u kostela v Dolní Moravici	Dolní Moravice	
16	skupina starých hodnotných dřevin v okolí kostela a v intravilánu obce	Stránské	
17	skupina starých dřevin u kostela a hřbitova v Kněžpoli	Kněžpole	
18	skupina starých vzrostlých jírovců na návsi	Sovinec	
19	dvě staré lípy u smírčího kříže	Křížov u Sovince	
20	staré hodnotné dřeviny, včetně starých ovocných odrůd v intravilánu sídla	Těchanov	
21	skupina starých dřevin a mladá výchova hlavatých vrb v intravilánu sídla	Jiříkov	
22	dva staré hodnotné jasany v nivě potoka	Albrechtice u Rýmařova	
23	stará hodnotná lípa	Albrechtice u Rýmařova	zvážit vyhlášení památného stromu
24	stará hodnotná lípa	Albrechtice u Rýmařova	zvážit vyhlášení památného stromu
25	skupina hodnotných vzrostlých dřevin u kostela v Jamarticích	Jamartice	
26	skupina hodnotných vzrostlých dřevin u kostela a v intravilánu obce	Velká Štáhle	
27	skupina hodnotných vzrostlých dřevin u kostela a v intravilánu obce	Břidličná	
28	skupina hodnotných vzrostlých dřevin u hřbitova	Břidličná	u stromořadí zvážit vyhlášení VKP
29	skupina hodnotných vzrostlých dřevin u hostince	Vajglov	zvážit u jednotlivých dřevin vyhlášení památného stromu

30	skupina hodnotných vzrostlých drevin v intravilánu obce	Ryžoviště	
31	skupina hodnotných vzrostlých drevin u kostela a hřbitova	Ryžoviště	
32	lipovo-javorová alej u Janovic v trati V Alejích	Janovice u Rýmařova	

Návrhy na budoucí péči o dřeviny ve významných cestních alejích, stromořadích, o staré solitérní a ovocné dřeviny z hlediska ochrany biodiverzity

V analytické části ÚSK SO ORP Rýmařov byl podrobně popsán význam starých dřevin podél cest i solitérních dřevin v krajině pro biodiverzitu saproxylických i dalších organismů. Součástí analytické části, na kterou tímto odkazujeme, je i zmapování konkrétních úseků cestních alejí a cenných dřevin.

S ohledem na to, že řada alejí a ovocných sadů v území SO ORP Rýmařov je mezernatých a má zanedbanou péči, by bylo vhodné tyto významné krajinné prvky a centra biodiverzity obnovit a podpořit, respektive zajistit další setrvání v lokalitě a zlepšit jejich funkci i v dlouhodobém časovém horizontu. Níže uvedená doporučení představují kompromisní řešení, které umožňuje zachovat biodiverzitu saproxylických brouků v dotčených lokalitách a zároveň snižují bezpečnostní rizika. Konkrétní cenné aleje, stromořadí a solitérní dřeviny jsou blíže zmapovány a popsány v analytické části studie.

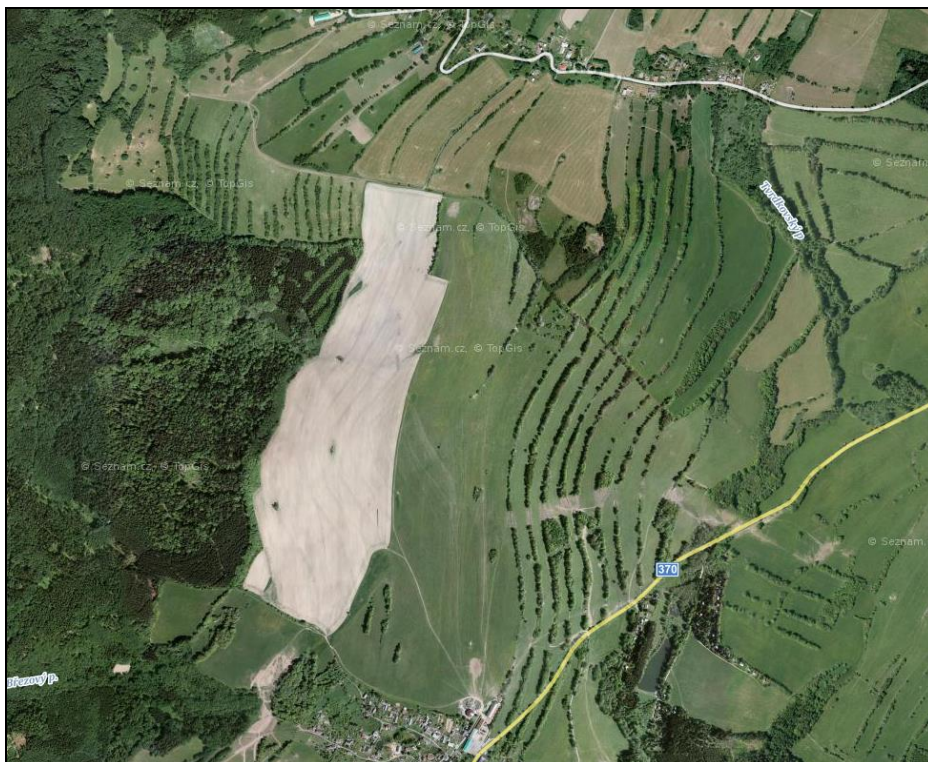
Níže uvedená doporučení vychází z metodiky AOPK ČR pro ochranu saproxylických brouků (Krása 2015):

- Zhodnotit význam vymezených lokalit a cenných stromů z pohledu saproxylických brouků a ověřit výskyt ohrožených druhů (optimální je provedení entomologického průzkumu alespoň nejvýznamnějších lokalit).
- Stromy klasifikované jako významné pro saproxylické brouky následně ponechat ve stávajícím stavu, resp. dendrologicky upravit tak, aby nepředstavovaly bezpečnostní riziko pro lidi.
- Sanace provádět formou odlehčení korun stromů, ozdravných řezů a svazování kosterních větví, případně ořezů stromů na životaschopná torza.
- Stromy ošetřené na torza ponechat na dožití v lokalitě.
- Vzniklé lysiny po odlomených větvích a řezných ranách nezatírat vždy impregnačními náterými.
- Dutiny, ať už stávající nebo v budoucnu vzniklé, nezastřešovat, nevypalovat, nevytlívat betonem nebo jinými konzervačními hmotami.
- Odumřelé dřevo nacházející se na živých stromech nefrézovat.
- Po kácení stromů ponechat většinu pařezů přirozenému rozpadu (zejména nefrézovat a nevyřvat).
- Se zřetelem na bezpečnost by bylo vhodné postupovat podle výše uvedených doporučení i u stromů, které nebyly určeny jako entomologicky významné (např. při odlomení větve, nezatírat vždy ránu).

- Pokud je z bezpečnostních důvodů nutné některý z významných stromů kácet, tak je vhodné jej následně ponechat na lokalitě samovolnému rozpadu.
- Pokud bude nutné kácet některé stromy, tak je vhodné jako doplňkové kompenzační opatření pro saproxylické brouky část pokácených stromů umístit na tzv. „broukoviště“. Do „broukoviště“ umísťovat přednostně kmeny stromů, které byly označeny jako významné. Kmeny v „broukovišti“ musí být ponechány s kůrou bez žádného konzervačního ošetření. Instalaci kmenů je vhodné provádět ihned po skácení stromů. Kmeny na „broukovišti“ ponechávat až do úplného rozpadu a vhodně je v budoucnu v periodách několika let doplňovat částmi stromů pocházejících např. z pravidelné údržby dřevin. Je však nutné zmínit, že tzv. „broukoviště“ je pouze doplňkové opatření po kácení a většině ohroženým druhů nepomůže. V mrtvých a ležících kmenech vývoj většiny zjištěných zvláště chráněných druhů není dlouhodobě možný. Přesněji řečeno u části larev dojde k dokončení vývoje, ale další generace již nebude v takových tělesech přítomna.
- Složení nových výsadeb by mělo přibližně odpovídat stávající druhové skladbě dřevin, alejí a sadů. Měly by být upřednostněny původní dřeviny (s ohledem na podmínky na Rýmařovsku a využitelnost z hlediska saproxylických organismů lze doporučit lípu a javor klen a ovocné dřeviny – jabloň, hrušeň a třešeň). Při návrzích výsadeb je vhodné čerpat i z platného standardu AOPK ČR „A 02 001 – Výsadba stromů“.
- Novou výsadbu umísťovat nejméně 1,5 m od kraje stávajících komunikací (optimálně až za příkop).
- Ponechání starých stromů, torz stromů a technicky upravených stromů může na veřejnost působit rozpačitě. Na vhodných místech (např. při ponechaných torzech stromů, padlých kmenech a „broukovištích“) je vhodné instalovat naučné tabule tematicky zaměřené na "ochranu starých stromů a jejich význam pro bezobratlé".
- V případě lokalit, které jsou již zarostlé náletem, je vhodné tyto stínící a konkurující dřeviny odstranit tak, aby byly opět staré stromy osluněné a nebyly pohlceny konkurencí mladších jedinců.
- Z pohledu zachování biodiverzity jsou naprosto nežádoucí jednorázové plošné obnovy alejí, kdy dojde k vykácení všech nebo většiny biologicky hodnotných stromů (při kácení by měla vždy být zachována většina biologicky hodnotných stromů).

Návrhy na budoucí péči o kamenné meze (kamenice)

Dřevinami porostlé kamenné meze (kamenice) představují typický krajinařský prvek Rýmařovska. Jedná se o agrární valy, které vznikly ukládáním kamení z polí na jejich okraje. Dřevinami porostlé kamenice jsou zajímavým biotopem pro řadu rostlin a živočichů. Tyto kamenité biotopy jsou refugiem zejména pro plazy (zmije obecná, ještěrka obecná, slepýš křehký), ale i pro saproxylické organismy vázané na tlející dřevo starých jedinců dřevin, jež se na kamenicích často vyskytují. Tento krajinný prvek z části Rýmařovska vymizel při kolektivizaci zemědělství, kdy byly jednotlivé zemědělské pozemky zcelovány. Hojně jsou však kamenice dodnes zachovány zejména v Dolní Moravici, Staré Vsi, Dobřečově, Tvrdkově, Mirotínku, Rešově, Rudě, Harrachově a Těchanově. **Aktuálně je tento zajímavý krajinný prvek a biotop ohrožován zejména kácením a terénními úpravami (např. při výstavbě cest, sjezdových tratí a tras elektrického vedení), v některých lokalitách také pastvou dobytka.**

Kamenice mezi Tvrdkovem a Dobřečovem

Doporučujeme zachovat stávající existující kamenice a minimalizovat destrukční zásahy do těchto biotopů. **Z hlediska krajinného rázu i biodiverzity je však problematické i přílišné zarůstání kamenic stromy a keřovou vegetací. Dochází tak mnohdy k přílišnému zapojení dřevinné vegetace a snížení oslunění těchto biotopů.** Z odborné literatury je přitom známo, že řada cenných druhů bezobratlých živočichů vyhledává právě osluněné kmeny starých dřevin. Průběžné prořezávky náletových dřevin a prosvětlení porostů na kamenicích jsou proto žádoucí.

Návrhy na využití starých odrůd ovocných dřevin

Jak bylo uvedeno již v analytické části studie, staré ovocné dřeviny v zájmovém území Rýmařovska dnes najdeme zejména jako solitéry v zahradách rodinných domů a v intravilánech obcí. Zajímavostí jsou však i zbytky starých sadů a dožívající jedinci v místě zaniklých osad.

V případě nových výsadeb je vhodné zejména v klimaticky mírnější jižní části ORP Rýmařov preferovat vysokokmenné tvary ovocných dřevin. Vhodné jsou zejména staré krajové odrůdy. Konkrétní vhodné typy odrůd pro oblast Rýmařovska jsou uvedeny v publikaci „Sedm tváří ovocnářství“ (Lokoč a kol. 2012). Další informace k vhodným výsadbám ovocných dřevin je možno nalézt v publikaci „Milión stromů“ (Hrdoušek a kol. 2016).

V publikaci „Sedm tváří ovocnářství“ (Lokoč a kol. 2012) je uvedena celá řada příkladů význačných ovocných dřevin a jejich odrůd v celé oblasti Rýmařovska od nejnižce položených obcí v jižní části oblasti (Ruda, Tvrdkov, Mirotínek) až po dochované jedince ovocných stromů v zahradách usedlostí v Malé Morávce. Autoři dále zmiňují, že Rýmařovsko rozhodně v minulosti nepatřilo a ani dnes nepatří mezi krajiny, kterým bychom měli přidělit přívlástek ovocnářské. V literatuře se dočteme, že úroda ovoce zde byla vždy poměrně slabá, pěstovaly se zde pouze odolnější odrůdy jablek a hrušek, dále ryngle. Třešně, rybíz a angrešt zde dozrávaly každoročně.

V případě zájmu konkrétních obcí či jednotlivců (vlastníků pozemků) na území ORP Rýmařov je více než vhodné postupně doplňovat, obnovovat či zcela nově vytvářet porosty starých odrůd ovocných dřevin podél cest v krajině, v zahradách a na veřejných plochách. Při výběru konkrétních odrůd ovocných dřevin pro výsadbu je dobré se inspirovat u stávajících přežívajících starých jedinců ovocnanů v krajině Rýmařovska, potažmo Nížkého Jeseníku.

Rámcová doporučení pro ochranu a zvýšení biodiverzity

- Doplnit stávající nesouvislé aleje a stromořadí, zajistit postupnou obnovu přestárlých alejí v zájmovém území např. pomocí podsadby mladými jedinci v mezerách mezi stávajícími dřevinami, aby po dožití původní aleje byla zajištěna kontinuita liniové zeleně podél komunikací.
- Iniciovat vyhlášení vybraných solitérních dřevin či jejich skupin památnými stromy.
- Zhodnotit význam vymezených lokalit a cenných stromů z pohledu saproxylických brouků, ověřit výskyt ohrožených druhů (optimální je provedení entomologického průzkumu alespoň nejvýznamnějších lokalit) a realizovat opatření doporučená v předchozím textu.
- Chránit historické krajinné struktury – dřevinami porostlé kamenné meze (kamenice), minimalizovat destrukční zásahy do těchto biotopů a chránit je před narušením pastvou dobytka; nepřipustit jejich narušení při budování lyžařských areálů; střety s novými trasami dopravní a technické infrastruktury v co největší míře omezit.
- Provádět průběžné prořezávky náletových dřevin a prosvětlení porostů na kamenicích.
- Postupně doplňovat, obnovovat či zcela nově vytvářet porosty starých odrůd ovocných dřevin podél cest v krajině, v zahradách a na veřejných plochách. Při výběru konkrétních odrůd ovocných dřevin pro výsadbu se inspirovat u stávajících přežívajících starých jedinců ovocnanů v regionu.

• Fragmentace krajiny

Doprava neovlivňuje jen stav životního prostředí, ale zanechává také trvalou stopu v krajině. Fragmentace znamená rozdělení přírodních lokalit či územních celků v krajině na menší a izolovanější jednotky. Z praktického hlediska je možné problematiku fragmentace krajiny rozdělit do dvou základních oddílů:

- a) ochrana celistvosti krajiny jako celku – předmětem ochrany je obecně krajinný prostor
- b) ochrana průchodnosti krajiny pro jednotlivé druhy živočichů – předmětem ochrany jsou biotopy, nezbytné pro život zájmových druhů a migrační koridory, zajišťující propojení jednotlivých populací.

Společným faktorem, který spojuje oba oddíly, je výskyt bariér v krajině. Ty jednak narušují celkovou strukturu krajinného prostoru a současně omezují volný pohyb živočichů.

Jedním z hlavních důvodů fragmentace krajiny je kromě zemědělství a urbanizace především využívání lineární dopravní infrastruktury – tedy silnice, železnice a vodní cesty. Liniové dopravní stavby dělí území, kterým procházejí, na stále menší části, čímž dochází k jeho fragmentaci, která negativně ovlivňuje život v krajině. Fragmentace je procesem, kdy je souvislý krajinný celek rozparcelován na množství oddělených komponent. Je to dynamický proces, který má za následek proměny charakteru krajiny. Pochopitelně existuje zásadní rozdíl

mezi bariérovým efektem dvoupruhové silnice II. nebo III. třídy a dálnice. Proto jsou za oblasti nefragmentované silniční dopravou většinou považovány ty části krajiny, které mají určitou minimální velikost a jsou po obvodu ohraničeny silnicemi od určité intenzity provozu.

V současné době dochází k extrémnímu nárůstu antropogenních bariér v krajině. Volná krajina s množstvím přírodních nebo přírodě blízkých biotopů, která dosud automaticky plnila funkci spojovacího článku mezi různými populacemi, tuto schopnost ztrácí. V řadě případů se jedná o nevratný jev. Jako migrační bariéry jsou označovány přírodní a antropogenní struktury v krajině, které brání volnému pohybu živočichů. Lineární dopravní infrastruktura je tedy jedním z nejvýznamnějších faktorů, způsobujících fragmentaci krajiny.

Z uvedených map fragmentace vyplývá, že i když na území SO ORP Rýmařov dochází k fragmentaci krajiny, přesto patří v rámci celé České republiky k územím, kde se fragmentace projevuje v menším měřítku. Nefragmentované oblasti s velmi dobrou kvalitou zaujímají poměrně velkou část území SO ORP Rýmařov a je nutno tento stav i nadále udržovat a nevytvářet v krajině další bariéry.

V řešeném území nebyly zjištěny žádné významnější záměry, které by měly za důsledek fragmentaci krajiny. Rámcová doporučení k zajištění migrační prostupnosti území jsou uvedena v kap. E.6. Návrh zpřesnění migračně významných území, dálkových migračních koridorů, návrh řešení střetů v místech omezení dálkových migračních koridorů.

E.8. Vymezení ploch vyžadujících revitalizaci anebo renaturalizaci krajiny

V řešeném území se plošně významnější plochy vyžadující revitalizaci nebo renaturalizaci nevyskytují. Zátěže z historické těžby nerostných surovin – poddolovaná území a těžební odpady – nepředstavují v krajině negativní prvky, spíše jsou to území zajímavá z hlediska biodiverzity a turisticky atraktivní.

Poddolovaná území z důvodu bohaté hornické minulosti regionu představují charakteristický krajinný prvek. Vyskytují se v pružích s výskytem rud a pokrývačských břidlic, jejich původ je rozmanitý a nachází se v dlouhém období od středověku až po nedávná desetiletí, nejčastěji 2. polovina 19. století a pro rudný revír v Horním Městě od r. 1965 do r. 1970. Nacházejí se především na území Dolní Moravice (213 ha), Horního Města (408,3 ha), Břidličné (85,2 ha), Tvrdkova (100,6 ha), Jiříkova (63,7 ha), Rýmařova (97 ha) a Malé Morávky (249,8 ha) a Malé Štáhle (70,7 ha – 25% území obce). V ostatních obcích je jejich výskyt nižší. V řešeném území se nachází také celá řada starých důlních děl a pozůstatků historické těžby – jámy, prohlubně po těžbě (pinky), rýžoviště v korytech potoků.

Dlouhodobě trvající těžba ložisek nerostných surovin v minulosti se na charakteru a tvářnosti krajiny podepsala vznikem úložišť odpadů vzniklých při těžbě. Tato úložiště, mající charakter svahových (terasovitých) nebo kupovitých odvalů, jsou s ohledem na stáří svého vzniku již většinou plně začleněna do krajiny a mnohdy jsou nalezištěm vzácných druhů živočichů nebo minerálů. Až na výjimky (Karlovy 2 – Kutíšť s rizikem možnosti kontaminace povrchových a podzemních vod díky obsahům nerostů v deponované hlušině po těžbě polymetallických rud) nepředstavují rizikový prvek pro okolní krajinu – úložiště jsou zarostlá, nepředstavují tedy zdroj prašných emisí, díky své poloze mimo zastavěná území nejsou riziková ani z pohledu možnosti svahových deformací či sesuvů.

Haldy po těžbě břidlice v zaniklé osadě Hutov

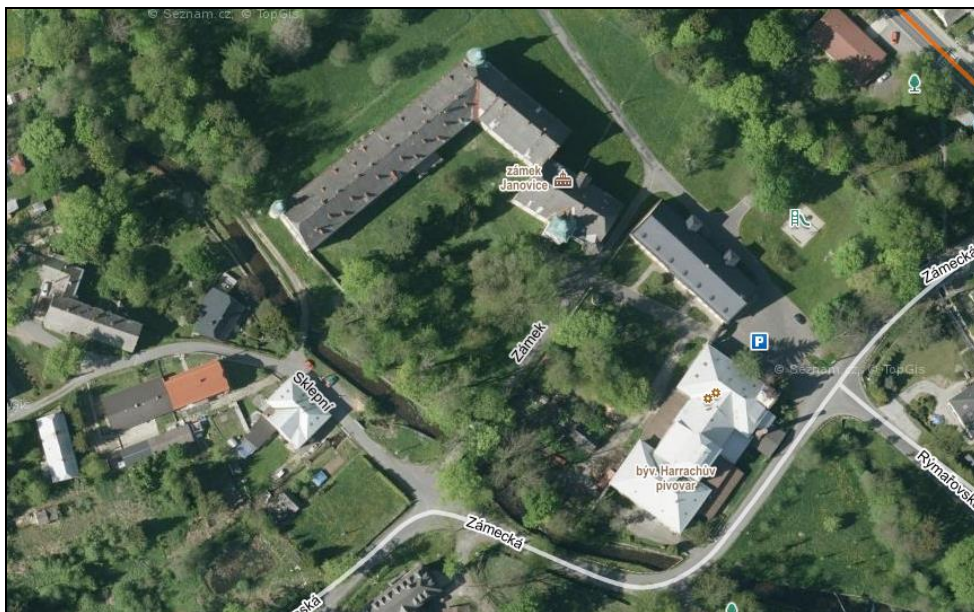
Rámcová doporučení pro revitalizaci nebo renaturalizaci krajiny proto z výše uvedených důvodů nejsou formulována.

E.9. Návrh opatření pro transformaci zjištěných významných opuštěných areálů a ploch ve volné krajině a v kontaktu s ní

V řešeném území představují lokality brownfields především nevyužívané nebo jen zčásti využívané výrobní areály v zastavěných územích sídel; poměrně velká část je jich v Rýmařově. Opuštěné nebo nevyužívané areály a plochy ve volné krajině, případně v kontaktu s volnou krajinou se v řešeném území vyskytují pouze v omezeném rozsahu a v řešeném území nepředstavují zásadní problém. Významnější dlouhodobě nevyužité areály jsou dokumentovány na následujících výřezech z leteckých snímků:

Janovice – ulice Rýmařovská – areál bývalého hospodářského dvora zámku

Janovice – bývalý Harrachův pivovar; v podstatě by se jako brownfield mohl označit celý areál zámku, který je v současné době z větší části bez využití a chátrá

Janušov – nevyužitá část výrobního areálu

Rýmařov – část areálu bývalé Hedvy

Rýmařov – ulice 8. Května – areál GP a bývalé autobusové nádraží

Ryžoviště – areál bývalé továrny na výrobu obalového materiálu (vyhořela v r. 2008)

Skály – část zemědělského areálu

Ryžoviště – bývalý vojenský areál Na Posádce – muniční sklady; část areálu a většina objektů leží na území obce Dětrichov nad Bystřicí (mimo řešené území)

Bývalé muniční sklady – detail

Dále se v řešeném území vyskytuje řada výrobních areálů, které jsou využity jen zčásti, případně samostatných nevyužitých objektů, převážně výrobního charakteru. Většina z výše uvedených areálů i samostatných nevyužitých objektů je ale situována uvnitř zastavěného území a na okolní krajinu nemá bezprostřední vliv. V územních plánech jednotlivých obcí jsou ve většině případů nevyužitá výrobní areály ponechány i nadále pro výrobní využití, výjimečně jsou navrženy k přestavbě na jiné funkční využití, např. na občanské vybavení – např. plocha bývalého hospodářského dvora zámku v Janovicích nebo bývalý Harrachův pivovar; jejich skutečné budoucí využití je však mnohdy problematické zejména z hlediska vlastnických vztahů – často jde o areály s nevyjasněnými vlastnickými vztahy, v zástavě, apod. Tuto problematiku tedy nelze vyřešit ani na úrovni územní studie krajiny ani na úrovni územních plánů jednotlivých obcí, protože jakékoliv konkrétní návrhy využití narážejí na vlastnické vztahy.

Výjimkou je poslední z uvedených areálů – bývalý vojenský areál, jehož západní část je situována na území obce Ryžoviště; jde o lesní pozemky s hustou sítí zpevněných účelových komunikací a s roztroušenými bývalými muničními sklady, které jsou zčásti již zcela odstraněny, zčásti jsou v troskách. Zde se nabízejí dvě varianty možného využití – odstranit trosky staveb a ponechat lesní celek lesnickému využití, nebo v návaznosti na část areálu, situovanou na území obce Dětrichov nad Bystřicí, využít pro rekreaci – např. pro bojové sporty, pro in-line dráhy, apod.

Rámcová doporučení pro transformaci opuštěných areálů a ploch

- V případě nevyužitých areálů a ploch ve vlastnictví obcí nebo státu vytvořit podmínky pro jejich nové využití.
- Iniciovat společný postup obce Ryžoviště s obcí Dětrichov nad Bystřicí k nalezení nového využití bývalého vojenského areálu.

E.10. Návrh snižování nepřiměřených zátěží v území

Řešené území není nadměrně zatíženo ani zástavbou, ani výrobou, ani dopravní nebo technickou infrastrukturou. Jako nadměrnou zátěž lze v území vyhodnotit pouze rekreační zátěž, a to ve dvou lokalitách – v lokalitě Praděd-Ovčárna a v lokalitě Malá Morávka-Karlov.

Lokalita Praděd-Ovčárna je střediskem rekreace s celoroční využitelností celorepublikového až mezinárodního významu, s významnými vazbami na Polsko. Je nejvýše položeným lyžařským střediskem v České republice (sjezdovky v nadmořské výšce 1235 až 1445 m) s mimořádně příznivými sněhovými podmínkami. Lyžařský areál – Ski areál Praděd – má v současné době devět sjezdovek se sedmi vleky, Ovčárna je také výchozím bodem na lyžařské běžecké trasy. V letním období je oblast Praděd – Ovčárna cílem turistů a výchozím bodem na pěší turistické trasy a naučné stezky.

Zároveň lokalita leží v oblasti, která patří z hlediska ochrany přírody k nejcennějším lokalitám na území České republiky; je součástí 1. zóny CHKO Jeseníky, Evropsky významné lokality Praděd, Ptačí oblasti Jeseníky a Národní přírodní rezervace Praděd. Bezprostřední okolí hotelu Ovčárna včetně parkoviště, hotelu Figura, objektu Horské služby, chaty Sabinka, chaty Veronika, dolních stanic vleků B a C a horní části vleku Malý Václavák, prostor chaty Barborky a Sporthotelu Kurzovní jsou sice z Národní přírodní rezervace Praděd vyňaty, ale ochranné pásmo NPR již většinu těchto objektů zahrnuje.

V lokalitě Praděd-Ovčárna tedy dochází ke střetům zájmů rozvoje rekreace, zejména zájmů rozvoje lyžařských areálů, se zájmy ochrany přírody; jsou zde problémy s dopravní dostupností a parkováním. Průběžně přitom dochází ke snahám o zvýšení kapacit stávajících ubytovacích a stravovacích zařízení a lyžařských areálů. Tyto záměry by z důvodů zajištění ochrany přírodních hodnot území neměly být akceptovány, lokalita by měla být zachována jako stabilizované území.

Lokalita Malá Morávka-Karlov vykazuje značné zatížení rekreačními návštěvníky v letní i v zimní sezóně, problémy s vysokou rekreační návštěvností však vznikají zejména v zimním období, kdy dochází k problémům s parkováním návštěvníků lyžařských areálů – zejména v Karlově. Vysoká atraktivita území obce Malá Morávka následně vede k tlakům na novou výstavbu v obci, která je zpravidla deklarována jako výstavba obytná, ačkoliv jde vesměs o výstavbu rekreační; objevují se také záměry výstavby apartmánových rekreačních domů. Realizací nové výstavby pak dochází v mnoha případech k narušení charakteru původní zástavby a urbanistické struktury, což hodnoty území obce a krajinného rázu devaluje.

Rámcová doporučení pro omezení nadměrné rekreační zátěže území

- Stávající ubytovací a stravovací zařízení a lyžařské areály v lokalitě Praděd-Ovčárna považovat za stabilizované, nepřipustit zvyšování jejich kapacity.
- Stávající lyžařské areály v Malé Morávce a Karlově považovat za stabilizované, připustit pouze omezený rozvoj lyžařských areálů v Karlově; respektovat záměr propojení Ski areálu Kopřivná v Malé Morávce a Ski areálu Myšák v Karlově pod Pradědem novou sjezdovkou a lanovou dráhou.

E.11. Doporučení opatření v souvislosti s adaptací na změny klimatu

Změnou klimatu se rozumí veškeré dlouhodobé změny včetně přirozené variability klimatu a změn způsobených lidskou činností. Přirozenou a antropogenní složku klimatické změny od sebe nelze zcela rozlišit, nicméně z hlediska přizpůsobení se probíhajícím či předpokládaným změnám to není potřebné. Je samozřejmě žádoucí usilovat o minimalizaci nepříznivých antropogenních vlivů na zemské či regionální klima, což je cílem politik na ochranu klimatu. Vedle toho je ovšem nutné reagovat na již probíhající změny (zejména extrémní výkyvy počasí jako přívalové deště, dlouhá období sucha, vlny horka, teplejší a vlhčí zimy, méně sněhu apod.) a včas se připravit na předpokládaný vývoj za účelem zmírnění nebo eliminace negativních důsledků. V reakci na změnu klimatu je možné přijímat dva základní typy opatření:

- mitigační opatření, což jsou přímá či nepřímá opatření ke snížení emisí skleníkových plynů (např. efektivnější využití zdrojů energie, využití solární či větrné energie, zateplení budov, atd.) – *nelze řešit v rámci územní studie krajiny*
- adaptační opatření, což jsou opatření k přizpůsobení přírodního nebo antropogenního systému skutečné nebo předpokládané změně klimatu vč. jejích dopadů.

Úspěšná adaptace na změnu klimatu vede ke snížení zranitelnosti a zvýšení odolnosti vůči jejím dopadům, aniž by byla ohrožena kvalita životního prostředí a ekonomický a společenský potenciál rozvoje. Mezivládní panel pro změnu klimatu (IPCC) v roce 2014 definoval adaptaci následovně: „Proces přizpůsobení se aktuálnímu nebo očekávanému klimatu a jeho účinkům. V lidských systémech se adaptace snaží zmírnit škodu nebo se jí vyhnout nebo využít příležitosti. V některých přírodních systémech může lidský zásah usnadnit přizpůsobení se

očekávanému klimatu a jeho dopadům.“ Tento proces se skládá z preventivních opatření, opatření pro zvyšování odolnosti systému, přípravných opatření, reakcí na nepříznivé události a aktivit vedoucích k obnově funkce systému. Přizpůsobování se změně klimatu je pozvolný a dlouhodobý proces, který je možné a také potřebné provádět od úrovně mezinárodní a celostátní až po úroveň individuální. K adaptaci již v určité míře na různých úrovních dochází, avšak spontánně – nesystematicky. Pro přijetí včasných a účinných adaptačních opatření je třeba strategičtější přístup, který zajistí soudržnost napříč různými oblastmi hospodářství a životního prostředí ve vztahu k předpokládaným dopadům změny klimatu a úrovněmi veřejné/státní správy. Zajištění strategické koordinace může omezovat nepříznivé následky nevhodných kombinací jednotlivých adaptačních opatření, navíc ovšem může zvýšit nebo rozšířit i jejich účinnost. Příkladem může být příznivý vliv realizace opatření proti vodní erozi na zpomalení povrchového odtoku vody z krajiny, což vedle zvýšení ochrany půdy vede i ke snížení rizik a účinků povodní (z hlediska frekvence opakování i velikosti) a dále i k zadržování vody v místě jejího dopadu s podporou zásob podzemní vody a příznivým ovlivněním místního či regionálního klimatu (podpora malého vodního cyklu).

Národní akční plán adaptace na změnu klimatu (dále také „Akční plán“) je implementačním dokumentem Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (dále také „Adaptační strategie“), která byla schválena Usnesením vlády č. 861 ze dne 26. října 2015. Národní akční plán adaptace na změnu klimatu byl schválen usnesením vlády č. 34 ze dne 16. ledna 2017. Hlavním cílem Akčního plánu je v souladu s Adaptační strategií a Strategií EU pro přizpůsobení se změně klimatu COM(2013)216 prostřednictvím navrhovaných opatření a úkolů zvýšit připravenost ČR na změnu klimatu – tedy zmírnit dopady změny klimatu přizpůsobením se této změně v co největší míře, zachovat dobré životní podmínky a uchovat a případně vylepšit hospodářský potenciál pro příští generace.

Hlavní pilíře národní adaptační strategie

- V lesním hospodářství spočívají možná řešení v diferenciaci forem hospodaření dle stanovišť a v příklonu k přírodě bližším formám hospodaření.
- V zemědělství je nutné flexibilní a šetrné využívání území, zavádění nových technologií a diverzifikace výroby. Ve vztahu ke krajině se pak jedná o adaptačně-preventivní opatření s kombinovaným účinkem zejména na kvalitu půdy, vody (s důrazem na zadržování vody v krajině) a agrobiodiverzitu. Podmínkou je udržitelné využívání půdy.
- Ve vodním hospodářství je klíčové optimalizovat vodní režim v krajině komplexním způsobem, podpořit opatření na vodních tocích a v nivách v součinnosti s opatřeními v celé ploše povodí. Důležité je snižovat spotřebu vody, podpořit vsakování dešťových srážek a budovat systémy zachycování a využívání srážek ze zpevněných ploch v urbanizovaných územích s cílem zvýšit retenci vody v krajině a posílit vodní zdroje.
- V urbanizované krajině je důležité zajistit udržitelné hospodaření s vodou a budovat funkčně propojené celky přírodních ploch tvořící systémy sídelní zeleně.
- Z hlediska biodiverzity a ekosystémových služeb je nezbytné zachovat a zlepšit přirozenou rezistenci a rezilienci přírodních i člověkem ovlivněných částí krajiny a zachovat její základní ekologické funkce nezbytné pro poskytování ekosystémových služeb. Toto je úkolem pro ochranu přírody a krajiny, nutné je však i zapojení dalších resortů.

Charakter a závažnost dopadů změny klimatu závisí nejen na projevech změny klimatu samotných, ale také na expozici, zranitelnosti a resilienci přírodních a antropogenních systémů, které se současně vzájemně ovlivňují. Projevy změny klimatu mohou být vzájemně podmíněny a jejich intenzita a délka jsou současně nepravidelné a obtížně předvídatelné. Pro zajištění systémového přístupu k řešení problematiky adaptací je Akční plán členěn dle hlavních projevů změny klimatu, v rámci kterých jsou identifikovány klíčové sektory postižené daným projevem změny klimatu a popsány hlavní dopady, zranitelnost a rizika:

- Dlouhodobé sucho
- Povodně a přívalové povodně
- Zvyšování teplot
- Extrémní meteorologické jevy.

Dlouhodobé sucho

Z klimatologického hlediska je sucho nahodile se opakující jev, který souvisí s nedostatkem vody v krajině. Dopady sucha na krajinu nejsou pouhou výslednicí průběhu meteorologických jevů, ale z velké části i způsobem hospodaření v krajině a negativních důsledků degradace a trvalého záboru půd. Stávajícím způsobem hospodaření na zemědělských půdách, ale také na historicky zatížených lesních půdách či v zastavěném území s významným podílem zpevněných ploch s rychlým odvodem vody, došlo ke snížení infiltračních schopností krajiny a tím byla významně snížena její retenční kapacita. Snížení retenční kapacity krajiny vede nejen k výskytům sucha, ale i k povodním a narušení tepelného režimu krajiny, v důsledku se tedy jedná o narušení celkového mikroklimatu v postižených oblastech. Rychlý odtok vody z krajiny vede ke snížení obsahu vody v půdě a v určitých časových obdobích může vyvolat i snížení hladiny podzemní vody oproti normálnímu stavu. Zásadním problémem při výskytu dlouhodobého sucha je nedostatek vody ve zdrojích, které zajišťují potřeby obyvatelstva, prvků kritické infrastruktury, ekosystémů a s tím související omezení jejich schopnosti zajišťovat klíčové ekosystémové či společenské služby. Velmi důležitý je také negativní vliv sucha na degradaci zemědělské půdy, snížení její produkční schopnosti a náchylnost půdy k následné vodní či větrné erozi.

Lesní hospodářství – mezi hlavní projevy změny klimatu, které budou pro lesní hospodářství představovat riziko, patří výraznější pokles srážek v letním období, zvýšení teploty, zvýšená frekvence období sucha a prodlužování jeho délky a zvýšená evapotranspirace. Tím tyto projevy představují pro lesní hospodářství řadu kombinovaných rizik, která mohou lesní porosty v dlouhodobém horizontu negativně ovlivnit. Za nejvíce náchylnou dřevinu je na území ČR považován smrk zejména v případě monokulturních porostů na nevhodných stanovištích. Uvedené projevy změny klimatu v kombinaci s dalšími abiotickými a biotickými faktory způsobují chřadnutí lesních porostů.

- Zemědělství – především oblasti s nižší nadmořskou výškou budou stále častěji ohrožené epizodami zemědělského sucha s výraznými dopady na formování výnosotvorných prvků jednotlivých plodin a následně na velikost a kvalitu výnosů.
- Biodiverzita – velmi významné mohou být dopady dlouhodobého sucha na vodní, či na vodu vázané ekosystémy a jejich složky. Příkladem může být periodické vysychání menších vodních toků či vodou ovlivněných stanovišť a snížené průtoky ve vodních tocích (podpořené zvýšenými odběry vody) s negativními vlivy na funkci dotčených ekosystémů a na ně vázané přírodní stanoviště a druhy (přímá ztráta vhodných stanovišť výskytu dru-

hů, ovlivnění chemicko-fyzikálních vlastností vodního prostředí, změna ekologických vazeb mezi jednotlivými složkami ekosystémů, omezení migrační prostupnosti toků, snížení stability na vodu vázaných přírodních stanovišť apod.).

- Stanovení cílů – hlavním cílem v oblasti řešení dlouhodobého sucha je snížení zranitelnosti lidské společnosti a ekosystémů vůči dopadům dlouhodobého sucha a nedostatku vody především zlepšením integrovaného managementu vodních zdrojů na celé ploše území zahrnující: zlepšení vodního režimu v lesích a zemědělské krajině, zlepšení hospodaření se srážkovými vodami v sídlech a výrobní sféře včetně jejich využívání a zvýšení přirozené retenční schopnosti vodních toků a niv a efektivní ochranu a využívání vodních zdrojů (včetně vodních nádrží a podzemních vod).

Relevantními specifickými cíli (ve vztahu k řešení územní studie krajiny) jsou:

- Ochrana a obnova přirozeného vodního režimu v lesích
- Podpora přirozených adaptačních schopností lesů a posilování jejich odolnosti proti změně klimatu
- Zvýšení efektivity pozemkových úprav s ohledem na změnu klimatu
- Zastavení degradace půdy nadměrnou erozí, vyčerpáním živin, ztrátou organické hmoty a utužením
- Posílení stability a biologické rozmanitosti agroekosystémů
- Zajištění udržitelnosti a produkční funkce zemědělského hospodaření v krajině za účelem snížení negativních dopadů změny klimatu
- Omezení vzniku a dopadů zemědělského sucha
- Zlepšení hospodaření se srážkovými vodami v sídlech jejich využíváním
- Zvýšení přirozené retenční schopnosti vodních toků a niv
- Efektivní ochrana a využívání vodních zdrojů
- Posílení ekologické stability a snížení rizik spojených s teplotou a kvalitou ovzduší v urbanizované krajině
- Zvýšení ekologicko-stabilizačních funkcí a prostupnosti krajiny.

Povodně a přívalové povodně

Povodně mají největší negativní dopady na silně urbanizovaná území (ať již z hlediska možných dopadů na lidské zdraví či hospodářskou činnost a kulturní dědictví), dále pak na vodní hospodářství, zemědělství (zejména negativní vliv mají přívalové povodně a eroze půdy), dopravu, průmysl a energetiku a též dočasně na cestovní ruch.

- Zemědělství – z hlediska zemědělství je zásadním dopadem povodní (z tání sněhu, z regionálních srážek i přívalových povodní) eroze půdy. Projevům eroze často napomáhá nedostatečně efektivní nastavení standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy a monotónnost a jednostranná zaměřenost rostlinné výroby. V důsledku eroze dochází ke škodám – je odnášena nejúrodnější svrchní vrstva půdy a tím snižována její úrodnost, dochází k zanášení vodních toků a také transportu sedimentů do zastavěných oblastí.

- Biodiverzita – z hlediska biodiverzity jsou povodně obecně přírodním jevem a jejich vliv na přírodní stanoviště a druhy významné z hlediska biologické rozmanitosti je chápán jako neutrální. Povodně mohou negativně ovlivnit biodiverzitu urychlením šíření některých invazních druhů vázaných na vodní prostředí či v důsledku jimi způsobených havarijních situací (viz Průmysl a energetika, Vodní hospodářství). Na druhou stranu mohou povodně příznivě ovlivnit morfologii koryt vodních toků a pro některé ekosystémy a jejich složky jsou předpokladem jejich existence.
- Lesní hospodářství – z hlediska lesního hospodářství je negativním důsledkem povodňových situací například poškození povrchu či celé konstrukce lesních cest).

Relevantními specifickými cíli (ve vztahu k řešení územní studie krajiny) **jsou:**

- Zmírňování následků povodní v urbanizovaném území
- Zvýšení efektivity pozemkových úprav s ohledem na změnu klimatu
- Zvýšení přirozené retenční schopnosti vodních toků a niv
- Ochrana a obnova přirozeného vodního režimu v lesích
- Zastavení degradace půdy nadměrnou erozí, vyčerpáním živin, ztrátou organické hmoty a utužením
- Zlepšení hospodaření se srážkovými vodami v sídlech jejich využíváním
- Posílení stability a biologické rozmanitosti agroekosystémů
- Podpora přirozených adaptačních schopností lesů a posilování jejich odolnosti proti změnám klimatu.

Zvyšování teplot

Vegetační stupně, agroklimatické podmínky vymezující výrobní oblasti a areály druhů se budou posouvat na sever (či do vyšších nadmořských výšek), a druhová skladba společenstev se bude měnit ve prospěch teplomilných druhů. Se změnou klimatu, především teplot, souvisí i změny vývojových fází u živočichů a rostlin.

- Lesní hospodářství – jedním z nejvýraznějších dopadů změny klimatu na lesní hospodářství je předpokládaný posun lesních vegetačních stupňů, které ovlivní lesní porosty různých druhů dřevin. Další potenciální dopady změny klimatu zahrnují dále změnu v distribuci druhů stromů – předpokládá se posun výskytu jednotlivých druhů stromů severním směrem a do vyšších poloh, expanze listnatých opadavých stromů a ústup chladnomilných druhů a jehličnanů. Budou vytvořeny podmínky pro růst stromů ve vyšších nadmořských výškách, čímž dojde k potlačení porostů kosodřeviny a v nejvyšších pohořích včetně alpinského pásma – toto se týká zejména Krkonoš, Šumavy, Králického Sněžníku a Jeseníků. Mezi další negativní dopady související s projevy změny klimatu patří šíření škodlivých organismů rostlin a to ve směru severním a do vyšších nadmořských výšek i změny patogenity některých saprofytních či symbiotických organismů. U některých druhů se může vyvinout více generací během jednoho roku a současně má hmyz lepší podmínky pro šíření. S kombinací sucha, zvýšených teplot a změn v rozložení dešťových srážek přímo souvisí riziko chřadnutí lesních porostů, které pak budou více náchylné k působení extrémních meteorologických jevů, škůdců a patogenů. Jednou z významných příčin snížené odolnosti

lesních porostů vůči klimatickým stresům a biotickým činitelům, je lokálně odlišná druhová, věková a prostorová skladba lesů oproti skladbě doporučené.

- Zemědělství – dopady lze pozorovat především v primární produkci rostlinné výroby, a to jednak přímým ovlivněním růstu a vývoje rostlin (např. změna trvání fenologických fází, výskyt chorob a škůdců) a následně změnou agroklimatických (stanovištních) podmínek (např. posunu výrobních oblastí, výskytu sucha). Nárůst teploty způsobí dřívější začátek vegetační sezóny, což otevře delší okno pro vpády studeného vzduchu a poškození jarními mrazíky nejen v oblasti ovocnářství a vinohradnictví. V případě, že budou teplejší zimy, nedojde k akumulaci vody ve sněhu, ale k jejímu odtoku, v teplejších zimách se více vody vypaří a následkem toho může být neúplné jarní nasycení půdního profilu.
- Cestovní ruch – zvýšení teplot a postupné ubývání srážek v zimním období zhoršuje podmínky pro zimní rekreaci, zkracuje zimní sezónu, posouvá lyžařské areály s vhodnými podmínkami do vyšších nadmořských výšek, případně zvyšuje požadavky na vodní zdroje, což může vést k zvýšení konfliktů se zájmy ochrany přírody a jinými veřejnými zájmy. Zvýšení teplot a postupné ubývání srážek v letním období může mít jak pozitivní, tak negativní vliv na letní rekreaci. Jednak dojde k prodloužení sezóny pro koupání i venkovní pobyt v rámci domácího cestovního ruchu, včetně využívání cyklostezek a dalších příležitostí k venkovnímu pobytu a/nebo venkovnímu rekreačnímu sportu. Na druhou stranu úbytek vody ve vodních tocích a nádržích negativně ovlivní vodáctví a kempování a v kombinaci s dalšími vlivy také může vést ke zhoršení dostupnosti a kvality koupacích vod v přírodních koupalištích.
- Biodiverzita – zvyšování teplot povede k posunu vegetačních stupňů a areálů druhů na sever (či do vyšších nadmořských výšek), a skladba společenstev se bude měnit ve prospěch teplomilných, suchomilných a ruderálních druhů. S daným projevem dále souvisí změny fenologických vývojových fází u živočichů i rostlin, které mohou vést k narušení ekologických vazeb mezi organismy. K největší změně prostředí včetně rizika zániku některých fenoménů dojde v horských ekosystémech (ohrožení nelesních stanovišť nad hranicí lesa) a ekosystémech vázaných na vodu (přímé ovlivnění složek ekosystému nedostatkem vody či sekundární ovlivnění např. změněnými fyzikálně-chemickými vlastnostmi vodního prostředí).

Relevantní specifické cíle (ve vztahu k řešení územní studie krajiny) jsou:

- Podpora přirozených adaptačních schopností lesů a posilování jejich odolnosti proti změnám klimatu
- Posílení stability a biologické rozmanitosti agroekosystémů
- Zajištění udržitelnosti a produkční funkce zemědělského hospodaření v krajině za účelem snížení negativních dopadů změny klimatu
- Zvýšení ekologicko-stabilizačních funkcí a prostupnosti krajiny
- Koncepční rozšíření ochrany přírody o perspektivu změny klimatu
- Omezení šíření invazních druhů
- Řízení a rozvoj šetrného a udržitelného cestovního ruchu s ohledem na změnu klimatu
- Posílení znalostní základny vzájemných vztahů a dopadů změny klimatu na cestovní ruch
- Zajištění výzkumu, prevence, zdravotní péče a eliminace infekčních a neinfekčních chorob

- Informování a vzdělávání veřejnosti o možnostech preventivního přístupu v ochraně zdraví ve vztahu ke změně klimatu

Extrémní meteorologické jevy

Všechny extrémní meteorologické jevy ohrožují zdraví a životy obyvatel, složky životního prostředí, majetek včetně kulturního dědictví i prvky kritické infrastruktury. Projevy jako jsou extrémně vysoké teploty vzduchu, vydatné srážky (déšť, sněžení, námraza) a extrémní vítr jsou zmapovány z pohledu doby, místa výskytu a jejich dopadů od 2. poloviny 20. století. Nelze opomíjet fakt, že extrémní meteorologické jevy nemusí působit samostatně, ale i synergicky (vysoké teploty ovlivňují výpar vody z krajiny a mohou být příčinou vzniku sucha, bouřkové jevy a vichřice jsou doprovázeny vydatnými srážkami a často i extrémním větrem, případně přírodními požáry apod. V rámci územní studie krajiny nejsou tyto jevy řešeny.

F. ČLENĚNÍ ÚZEMÍ NA KRAJINNÉ OKRSKY

Jedním z hlavních úkolů zpracování ÚSK SO ORP Rýmařov bylo vymezení krajinných okrsků. Vymezení krajinných okrsků vychází z podrobného průzkumu řešeného území, který byl předmětem etapy Doplňujících průzkumů a rozborů.

V územní studii krajiny jsou vymezeny krajinné okrsky:

Přírodní – krajina s nejvyšší ekologickou stabilitou a nadregionálními funkcemi; obvykle převažující využití k lesní a zemědělské výrobě s výraznými mimoprodukčními funkcemi.

- P1 Hrubý Jeseník/Pradědská hornatina
- P2 Sovinecko
- P3 Mokřiny
- P4 Údolí Bystřice
- P5 Zadní les-Bučina
- P6 Niva Moravice
- P7 Čertova hora
- P8 Růžová-Pastviny
- P9 Pstruží potok-Janovický les
- P10 Skalské rašeliniště

Rekreační – s výraznou až extrémní rekreační zátěží území, negativně dopadající na primární strukturu.

- R1 Malá Morávka-Karlov

Městské – výrazně antropogenně přeměněná krajina s vysokou zastavěností.

- M1 Rýmařov
- M2 Břidličná

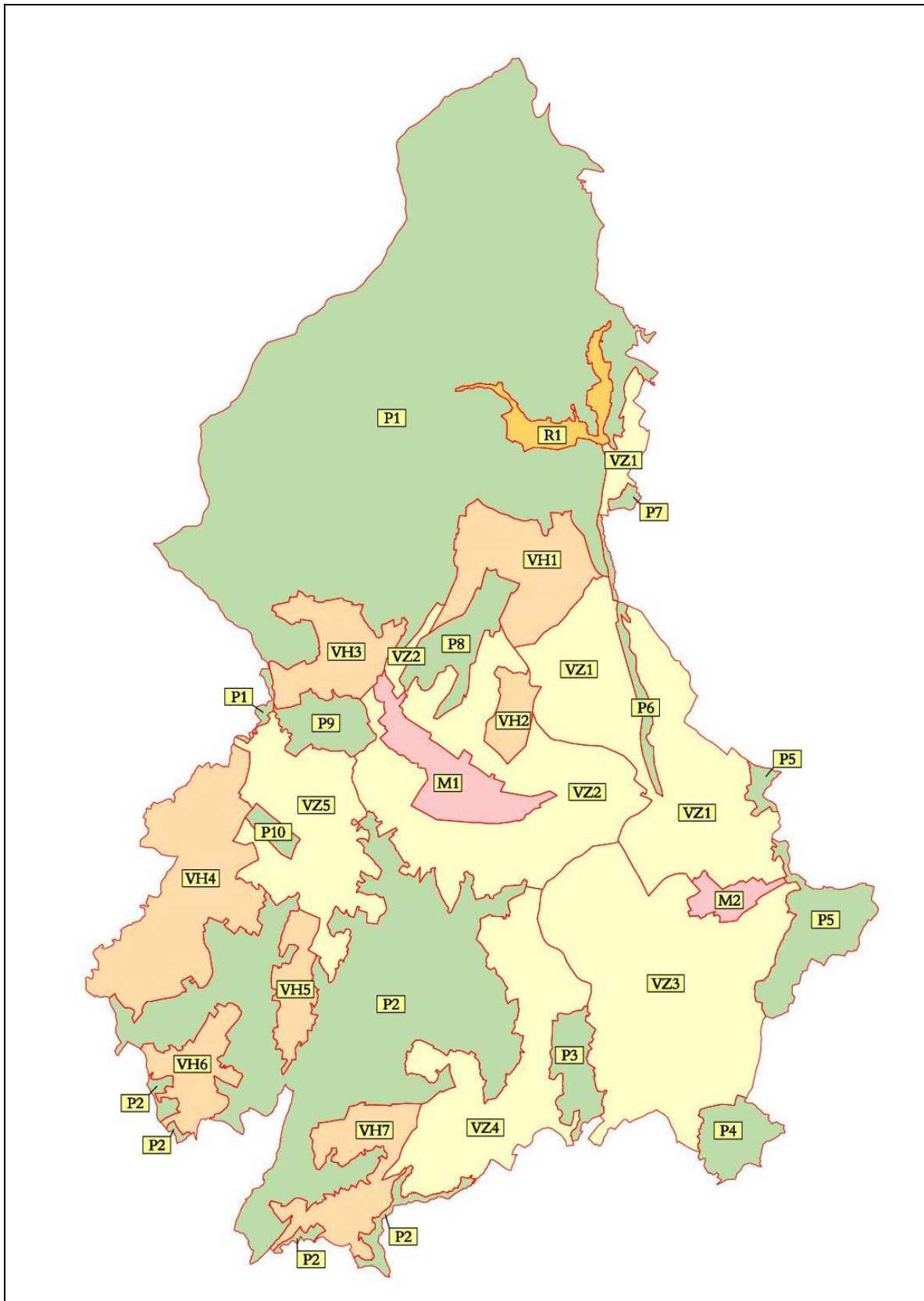
Venkovské se zachovanými historickými krajinnými strukturami – krajina s dominantní produkční zemědělskou funkcí, se zachovanou historickou plužinou a výrazně zachovanými historickými krajinnými strukturami

- VH1 Horní Moravice-Nová Ves
- VH2 Harrachov
- VH3 Stará Ves
- VH4 Tvrdkov
- VH5 Rešov
- VH6 Ruda
- VH7 Sovinec

Vesnické zemědělské – krajina s dominantní produkční zemědělskou funkcí, s velkými půdními bloky

- VZ1 Údolí Moravice
- VZ2 Údolí Podolského potoka
- VZ3 Údolí Poličky
- VZ4 Jiříkov
- VZ5 Horní Město

Schéma vymezení krajinných okrsků

V následujících tabulkách je pro jednotlivé krajinné okrsky vždy uvedeno vymezení (dotčené obce, katastrální území a rozloha), vazba na Zásady územního rozvoje Moravskoslezského kraje, ve znění Aktualizace č. 1, charakteristika, klasifikace (z pohledu typu krajiny), hodnocení struktury krajiny (potenciál), hodnocení pilířů udržitelného rozvoje a rámcové podmínky využití a rámcová doporučení (rámcové podmínky ochrany přírodních hodnot a kompozice krajiny, rámcové podmínky ochrany kulturních, historických a estetických hodnot, případně také rámcová doporučení ke zlepšení vodního režimu krajiny a rámcová doporučení pro zlepšení prostupnosti krajiny).

Vysvětlivky k tabulkám:

- Vymezení: Obec/Katastrální území – jsou uvedeny všechny obce a všechna katastrální území, na které krajinný okrsek zasahuje, bez rozlišení, zda zahrnuje celé území obce/celé katastrální území nebo jen jeho část
- Vazba na ZÚR MSK-A1: začlenění krajinného okrsku do specifické krajiny dle vymezení v Zásadách územního rozvoje Moravskoslezského kraje, ve znění Aktualizace č. 1
- Biochory:
  - 3SM Svahy na drobách 3. vegetačního stupně (v bioregionu 1.54)
  - 3SQ Svahy na pestrých metamorfitech 3. vegetačního stupně (v bioregionu 1.53)
  - 3UM Výrazná údolí v drobách 3. vegetačního stupně (v bioregionu 1.54)
  - 4BM Rozřezané plošiny na drobách 4. vegetačního stupně (v bioregionu 1.54)
  - 4PM Pahorkatiny na drobách 4. vegetačního stupně (v bioregionu 1.54)
  - 4SM Svahy na drobách 4. vegetačního stupně (v bioregionu 1.54, 1.70)
  - 4SQ Svahy na pestrých metamorfitech 4. vegetačního stupně (v bioregionu 1.53, 1.70)
  - 4SR Svahy na kyselých plutonitech 4. vegetačního stupně (v bioregionu 1.53, 1.70)
  - 4SS Svahy na kyselých metamorfitech 4. vegetačního stupně (v bioregionu 1.53, 1.70)
  - 4UM Výrazná údolí v drobách 4. vegetačního stupně (v bioregionu 1.54)
  - 4UQ Výrazná údolí v pestrých metamorfitech 4. vegetačního stupně (v bioregionu 1.53, 1.70)
  - 4VA Vrchoviny na vápencích 4. vegetačního stupně (v bioregionu 1.53, 1.54)
  - 4VM Vrchoviny na drobách 4. vegetačního stupně (v bioregionu 1.54)
  - 4VQ Vrchoviny na pestrých metamorfitech 4. vegetačního stupně (v bioregionu 1.53)
  - 5BJ Rozřezané plošiny na byzickém krystaliniku 5. vegetačního stupně (v bioregionu 1.54)
  - 5BM Rozřezané plošiny na drobách 5. vegetačního stupně (v bioregionu 1.54)
  - 5BQ Rozřezané plošiny na pestrých metamorfitech 5. vegetačního stupně (v bioregionu 1.53, 1.70)
  - 5Do Podmáčené sníženiny na kyselých horninách 5. vegetačního stupně (v bioregionu 1.43, 1.70)

- 5Dr Podmáčené sníženiny na kyselých horninách s rašeliništi 5. vegetačního stupně (v bioregionu 1.70)
- 5Dv Podmáčené sníženiny s hlubokými rašeliništi 5. vegetačního stupně (v bioregionu 1.70)
- 5HM Hornatiny na drobách 5. vegetačního stupně (v bioregionu 1.70)
- 5SJ Svahy na bazickém krystaliniku 5. vegetačního stupně (v bioregionu 1.53, 1.70)
- 5SQ Svahy na pestrých metamorfitech 5. vegetačního stupně (v bioregionu 1.53, 1.70)
- 5SS Svahy na kyselých metamorfitech 5. vegetačního stupně (v bioregionu 1.53, 1.70)
- 5UQ Výrazná údolí v pestrých metamorfitech 5. vegetačního stupně (v bioregionu 1.53, 1.70)
- 5VM Vrchoviny na drobách 5. vegetačního stupně (v bioregionu 1.54)
- 5VQ Vrchoviny na pestrých metamorfitech 5. vegetačního stupně (v bioregionu 1.53, 1.70)
- 5ZS Hřbety na kyselých metamorfitech 5. vegetačního stupně (v bioregionu 1.70)
- 6SQ Svahy na pestrých metamorfitech 6. vegetačního stupně (v bioregionu 1.70)
- 6SS Svahy na kyselých metamorfitech 6. vegetačního stupně (v bioregionu 1.70)
- 6US Výrazná údolí v kyselých metamorfitech 6. vegetačního stupně (v bioregionu 1.70)
- 6ZS Hřbety na kyselých metamorfitech 6. vegetačního stupně (v bioregionu 1.70)
- 6ZT Hřbety na křemencích 6. vegetačního stupně (v bioregionu 1.70)
- 7SS Svahy na kyselých metamorfitech 7. vegetačního stupně (v bioregionu 1.70)
- 7ZT Hřbety na křemencích 7. vegetačního stupně (v bioregionu 1.70)
- 8KQ Ledovcové kary v pestrých metamorfitech 8. v. stupně (v bioregionu 1.70)
- 8ZS Hřbety na kyselých metamorfitech 8. vegetačního stupně (v bioregionu 1.70).

Pozn.: Biochory, které jsou v daném okrsku dominantní, jsou podtrženy; biochory, které zasahují do krajinného okrsku jen velmi okrajově (podílejí se nevýznamně), jsou v závorce.

- Hodnocení struktury krajiny/Hodnocení pilířů udržitelného rozvoje:

Pro hodnocení struktury krajiny a pilířů udržitelného rozvoje je použita sedmibodová škála hodnocení, která vytváří dostatečný prostor pro hodnocení podmínek v rámci celé ČR (nikoliv pouze SO ORP). Zatímco u pilířů udržitelného rozvoje bylo přihlédnuto k předchozím podkladům (ÚAP), u souhrnných potenciálů bylo přihlíženo i k jejich významu v rámci okrsku pro tento okrsek a okolí (v rámci vazeb). Samotná problematika potenciálu bude zřejmě potřebovat prohloubení teoretických přístupů, a to především v rámci nového pojetí ÚAP.

Obecně platí, že špatné hospodářské podmínky by měly být zohledněny při preferencích využití i u krajinných okrsků přírodních (např. lesních), pokud zásadně nenarážejí na limity ochrany přírody (zejména u okrsku P1). S ohledem na tento antropocentrický přístup je

i u přírodních okrsků definováno ohrožení udržitelného rozvoje podmínkami hospodářského pilíře, i když hlavním problémem je slabost hospodářského pilíře vlastních sídel, nikoliv volné krajiny.

Poznámka: Pro krajinné okrsky vymezené na území CHKO Jeseníky byly rámcové podmínky využití a rámcová doporučení zčásti převzaty z dokumentu Preventivní hodnocení území CHKO Jeseníky z hlediska Krajinného rázu (Atelier V – Ing. arch. Ivan Vorel, listopad 2011).

Krajinný okrsek přírodní – P1 Hrubý Jeseník/Pradědská hornatina			
Vymezení	Obec	Dolní Moravice, Horní Město, Malá Morávka, Stará Ves	
	Katastrální území	Dolní Moravice, Horní Moravice, Karlov pod Pradědem, Malá Morávka, Nová Ves u Rýmařova, Stará Ves u Rýmařova, Stříbrné Hory, Žďárský Potok	
	Rozloha	9913 ha	
Vazba na ZÚR MSK-A1	Celý krajinný okrsek je vymezen ve specifické krajině A-01 Hrubý Jeseník; okrajově do něj zasahují přechodová pásma 10 a 11		
Charakteristika	Zahrnuje nejvyšší části Hrubého Jeseníku, včetně Pradědu; oblast s nejvyšší koncentrací přírodních hodnot (CHKO Jeseníky, NPR Praděd, další maloplošná zvláště chráněná území). Součástí krajinného okrsku je rekreační lokalita Praděd-Ovčárna.		
Klasifikace	<p>Lesní krajina s reliéfem s převahou svahů, v nejvyšších partiích hřbetů, velmi omezeně rozřezaných plošin, hornatin nebo vrchovin a unikátních ledovcových karů v 5. až 8. vegetačním stupni s převahou 6. vegetačního stupně a většinou na kyselých metamorfitech. Území je převážně s pokryvem lesů nebo s územím nad horní hranicí lesa, celý okrsek leží v CHKO Jeseníky.</p> <p>Prioritou je ochrana přírodě blízkého prostředí – lesy a horské nivní louky, případně lesnická výroba. Sekundárním zájmem je rekreace – letní turistika, zimní sporty – lyžařské areály v prostoru Praděd-Ovčárna.</p> <p>Jde o území se zachovanou přirozenou ekologickou stabilitou negativně ovlivňovanou hlavně letní masovou turistikou, případně nadměrnou zimní turistikou.</p> <p>Typické rysy krajiny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokryv převážně jehličnatých lesů nebo niválních luk nad horní hranicí lesa • svažité a horský reliéf <p>Biochory: 5BQ, 5Do, 5Dv, 5HM, 5SJ, 5SQ, 5SS, 5VM, 5VQ, 5ZS 6SQ, 6SS, 6US, 6ZT-unikátní 7SS, 7ZT-unikátní 8KQ-unikátní, 8ZS-unikátní, 8ZT-unikátní</p>		
Hodnocení struktury krajiny			
Struktura krajiny	Primární	Sekundární	Terciární
Potenciál	1	2	3
	Velmi velký	Velký	Nadprůměrný
Poznámka	Přírodě velmi blízká krajina členité hornatiny s významnými přírodními hodnotami. Plošně rozsáhlá a poměrně homogenní struktura krajiny, s vysokým přírodním potenciálem (výrazně nadregionálního – celostátního významu), do značné míry generující i nadprůměrný rekreační potenciál (lokalizační předpoklady).		
Hodnocení pilířů udržitelného rozvoje			
Pilíř udržitelného rozvoje	Životní prostředí	Hospodářský	Soudržnosti obyvatel
Hodnocení	1	5	4
	Velmi dobrý	Podprůměrný	Průměrný

Poznámka	Udržitelný rozvoj území je ohrožován negativními podmínkami hospodářského pilíře, rozvoj rekreace je limitován zejména zájmy ochrany přírody. Pilíř životního prostředí generuje širší pozitivní dopady, současné zatížení z hlediska antropogenní transformace (zástavby, rekreace) je průměrné.
Rámcové podmínky využití a rámcová doporučení	
Rámcové podmínky ochrany přírodních hodnot a kompozice krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • respektovat podmínky ochrany CHKO Jeseníky a maloplošných ZCHÚ, respektovat Plán péče o CHKO Jeseníky a plány péče pro maloplošná ZCHÚ • chránit cenný přírodní charakter prostoru • chránit přírodní charakter horských toků a hlubokých údolí • chránit společenstva lesních okrajů a potočních niv • chránit prvky rozptýlené zeleně, doprovodné vegetace a pestré lesní lemy • směřovat obnovu lesních porostů k přirozené dřevinné skladbě, druhové, věkové a prostorové diverzitě • ve smrkových monokulturách podporovat postupnou obměnu druhového zastoupení dřevin ve prospěch listnatých dřevin, zvýšit podíl buku, klenu, jeřábu • zachovat charakter bezlesí ve vrcholových partiích • v autochtonních smrkových porostech na vhodných stanovištích využívat přirozené obnovy smrku • zachovat pralesovitý charakter chráněných lesních porostů • chránit ojedinělý charakter území – vrchovištní rašeliniště • podpořit revitalizaci poškozených lesních porostů • dávat přednost dřevinám místní provenience, nevysazovat nepůvodní dřeviny • stávající lyžařské areály v lokalitě Praděd-Ovčárna považovat za stabilizované, nepřipustit výstavbu nových lyžařských vleků a lanovek, umožnit pouze rekonstrukce stávajících zařízení; omezit takové zásahy do porostů (rozvoj lyžařských areálů), které by výrazně změnily dnešní vizuálně vnímaný vztah porostů a bezlesí, a to zejména v polohách, uplatňujících se v panoramatických pohledech • respektovat záměr propojení Ski areálu Kopřivná v Malé Morávce a Ski areálu Myšák v Karlově • nepřipustit nové stavby, které by vytvářely nové vizuální dominanty či akcenty • nepřipustit výstavbu větrných elektráren
Rámcové podmínky ochrany kulturních, historických a estetických hodnot	<ul style="list-style-type: none"> • vyloučit záměry výstavby, které by opticky zahušťovaly soubor zástavby Ovčárny; připustit pouze stavební úpravy a nepodstatné přístavby a nástavby stávajících staveb, nezbytné pro zajištění jejich provozu • v lokalitě Praděd-Ovčárna nepřipustit realizaci nových staveb pro ubytování ani zvyšování lůžkové kapacity stávajících objektů • podporovat snahy o zkultivování lokality Ovčárna • nepřipustit výstavbu nových kapacitních parkovišť a podstatné rozšiřování stávajících parkovišť na Hvězdě a Ovčárně • při přestavbách stávajících objektů nevybočovat z existujících dimenzí a měřítek staveb

Rámcová doporučení pro zlepšení vodního režimu v krajině	<ul style="list-style-type: none"> • LOK-02, LOK03 – doporučeno důsledně udržovat průtočný profil koryta toku v úseku zástavby před zanesením a ochranu před splaveninami přitékajícími z lesních porostů
Rámcová doporučení pro zlepšení prostupnosti krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • nejsou stanovena

Krajinný okrsek přírodní – P2 Sovinecko			
Vymezení	Obec	Horní Město, Jiříkov, Rýmařov, Tvrdkov	
	Katastrální území	Edrovice, Horní Město, Jiříkov u Rýmařova, Křížov u Sovince, Mirostínek, Ondřejov u Rýmařova, Rešov, Ruda u Rýmařova, Rýmařov, Skály u Rýmařova, Sovinec, Stránské, Stříbrné Hory, Těchanov, Tvrdkov	
	Rozloha	4464 ha	
Vazba na ZÚR MSK-A1	Převážná část krajinného okrsku je vymezena ve specifické krajině B-01 Sovinecko, okrajově zasahuje do specifické krajiny B-02 Rýmařov-Bruntál; zasahuje do něj přechodové pásmo 8 a velmi okrajově přechodové pásmo 9		
Charakteristika	Je vymezen na území Přírodního parku Sovinecko; jde o druhý nejvýznamnější krajinný okrsek z hlediska přírodních hodnot (NPR Rešovské vodopády, EVL Sovinec, NRBC Sovinec).		
Klasifikace	<p>Lesní krajina – území s pokryvem lesů s hlavním využitím pro lesnickou výrobu a ochranu přírody – leží v Přírodním parku Sovinecko s dochovanou strukturou a dřevinnou skladbou blízkou původním porostům. Doznívající zemědělské využití je v plochých dnech – úzkých nivách toků v hlubokých údolích.</p> <p>Lesní krajina s dominujícím reliéfem hlubokého údolí Oslavy a svahy, omezeně reliéfu rozřezaných plošin a vrchovin. Matečnými horninami jsou droby, méně pestré metamorfity a vápence. Území je převážně ve 4. vegetačním stupni, v okrajích ve 3. nebo 5. vegetačním stupni.</p> <p>Typické rysy krajiny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokryv převážně jehličnatých lesů nebo omezeně, ale jako výrazný krajinný rys, s nivními loukami v nivě Oslavy • svažité reliéf údolí Oslavy s úzkou dlouhou odlesněnou nivou <p>Biochory: 3SM, 3SQ, 3UM 4BM, 4PM, 4SM, 4SQ, <u>4UM</u>, 4UQ, 4VA, 4VM, 4VQ 5BM, 5BQ, 5UQ, 5VM</p>		
Hodnocení struktury krajiny			
Struktura krajiny	Primární	Sekundární	Terciární
Potenciál	2	4	6
	Velký	Průměrný	Malý
Poznámka	Přírodě blízká krajina hlubokých údolí a jejich okolí s významnými hodnotami a dominancí primární struktury. Plošně velká a poměrně homogenní struktura krajiny, s nadprůměrným přírodním a rekreačním potenciálem.		

Hodnocení pilířů udržitelného rozvoje			
Pilíř udržitelného rozvoje	Životní prostředí	Hospodářský	Soudržnosti obyvatel
Hodnocení	2	6	6
	Dobry	Špatny	Špatny
Poznámka	Udržitelný rozvoj plošně významného okrsku je silně ohrožován negativními podmínkami hospodářského pilíře (včetně dopadů na soudržnost obyvatel), rozvoj rekreace je limitován zejména dostupností území a zájmy ochrany přírody. Současné zatížení z hlediska antropogenní transformace (zástavby, rekreace) je nízké.		
Rámcové podmínky využití a rámcová doporučení			
Rámcové podmínky ochrany přírodních hodnot a kompozice krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • respektovat podmínky ochrany Přírodního parku Sovinecko a NPR Rešovské vodopády • chránit cenný přírodní charakter prostoru • chránit přírodní charakter toků a hlubokých údolí • chránit společenstva lesních okrajů a potočních niv • chránit prvky rozptýlené zeleně, doprovodné vegetace a pestré lesní lemy • udržovat nelesní, převážně luční a pastevní porosty nivy řeky Oslavy • provést zásadní změnu druhového složení lesa ve prospěch bučin – (jde o nadregionální biocentrum ÚSES) • směřovat obnovu lesních porostů k přirozené dřevinné skladbě, druhové, věkové a prostorové diverzitě • ve smrkových monokulturách podporovat postupnou obměnu druhového zastoupení dřevin ve prospěch listnatých dřevin • podpořit revitalizaci poškozených lesních porostů • dávat přednost dřevinám místní proveniencí, nevysazovat nepůvodní dřeviny • nepřipustit výstavbu větrných elektráren • provést dosadbu stávající aleje podél silnice III/4456 		
Rámcové podmínky ochrany kulturních, historických a estetických hodnot	<ul style="list-style-type: none"> • zrušit plochu, vymezenou v platném územním plánu Rýmařova pro vybudování tzv. Pradědovy zahrádky ve Stránském 		
Rámcová doporučení pro zlepšení vodního režimu v krajině	<ul style="list-style-type: none"> • VN-34 – lokalita vymezená pro vybudování suché nádrže – poldru Oslava – Dlouhá Loučka • VN-35 – lokalita vymezená pro vybudování vodní nádrže na vodním toku Huntava 		
Rámcová doporučení pro zlepšení prostupnosti krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • C13 – vyznačit cykloturistickou trasu Rýmařov, nám. Svobody – Ondřejov – Ondřejovský potok – U včelína – Strálecká myslivna – Ondřejov (stávající cyklostezka podél silnice II/445) • CHC4 – vybudovat stezku pro chodce a cyklisty v trase Rýmařov – Horní Město – Tvrdkov (podél silnice II/370) 		

Krajinný okrsek přírodní – P3 Mokřiny			
Vymezení	Obec	Jiříkov, Rýmařov, Ryžoviště	
	Katastrální území	Kněžpole, Ryžoviště, Stránské	
	Rozloha	291 ha	
Vazba na ZÚR MSK-A1	Jižní část krajinného okrsku je vymezena ve specifické krajině B-01 Sovinecko, severní část ve specifické krajině B-02 Rýmařov-Bruntál; okrajově do něj zasahují přechodová pásma 8 a 18		
Charakteristika	Lesní komplex mezi Kněžpolí a Ryžovištěm.		
Klasifikace	<p>Rozsáhlý izolovaný segment lesní krajiny v zemědělské krajině s reliéfem rozřezaných plošin a sníženin v 4. a 5. vegetačním stupni na drobách a kyselých horninách. Pramenná oblast toku Sitka.</p> <p>Typické rysy krajiny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokryv převážně jehličnatých lesů <p>Biochory:</p> <p>4BM 5BM, 5Do</p>		
Hodnocení struktury krajiny			
Struktura krajiny	Primární	Sekundární	Terciární
Potenciál	3	7	6
	Nadprůměrný	Velmi malý	Malý
Poznámka	Přírodě blízká krajina vrchoviny; plošně malá a poměrně homogenní struktura lesnaté krajiny.		
Hodnocení pilířů udržitelného rozvoje			
Pilíř udržitelného rozvoje	Životní prostředí	Hospodářský	Soudržnosti obyvatel
Hodnocení	3	6	6
	Nadprůměrný	Špatný	Špatný
Poznámka	Udržitelný rozvoj lokálně významného okrsku je ohrožován negativními podmínkami hospodářského pilíře okolních obcí (sídel), včetně negativních dopadů na soudržnost obyvatel.		
Rámcové podmínky využití a rámcová doporučení			
Rámcové podmínky ochrany přírodních hodnot a kompozice krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • směřovat obnovu lesních porostů k přirozené dřevinné skladbě, druhové, věkové a prostorové diverzitě • ve smrkových monokulturách podporovat postupnou obměnu druhového zastoupení dřevin ve prospěch listnatých dřevin • podpořit revitalizaci poškozených lesních porostů • dávat přednost dřevinám místní proveniencí, nevysazovat nepůvodní dřeviny • nepřipustit výstavbu větrných elektráren 		
Rámcové podmínky ochrany kulturních, historických a estetických hodnot	<ul style="list-style-type: none"> • nejsou stanoveny – jde o krajinný okrsek bez zástavby 		
Rámcová doporučení pro zlepšení vodního režimu v krajině	<ul style="list-style-type: none"> • pouze obecná doporučení, konkrétní doporučení nejsou definována 		
Rámcová doporučení pro zlepšení prostupnosti krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • nejsou stanoveny 		

Krajinný okrsek přírodní – P4 Údolí Bystřice			
Vymezení	Obec	Ryžoviště	
	Katastrální území	Ryžoviště	
	Rozloha	305 ha	
Vazba na ZÚR MSK-A1	Celý krajinný okrsek je vymezen ve specifické krajině B-01 Sovinecko; okrajově do něj zasahuje přechodové pásmo 18		
Charakteristika	Lesní komplex – část bývalého vojenského areálu s pozůstatky muničních skladů.		
Klasifikace	<p>Výběžek rozsáhlého lesního komplexu kolem Slunečné s reliéfem rozřezaných plošin až sníženin a vrchovin na drobách v 5. vegetačním stupni; součást Přírodního parku Údolí Bystřice.</p> <p>Typické rysy krajiny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokryv převážně jehličnatých lesů <p>Biochory:</p> <p>5BM, 5Do, 5VM</p>		
Hodnocení struktury krajiny			
Struktura krajiny	Primární	Sekundární	Terciární
Potenciál	4	6	5
	Průměrný	Malý	Podprůměrný
Poznámka	Lesní krajina vrchoviny s výraznými antropogenními vlivy.		
Hodnocení pilířů udržitelného rozvoje			
Pilíř udržitelného rozvoje	Životní prostředí	Hospodářský	Soudržnosti obyvatel
Hodnocení	3	5	6
	Nadprůměrný	Podprůměrný	Špatný
Poznámka	Udržitelný rozvoj lokálně významného okrsku je ohrožován negativními podmínkami hospodářského pilíře okolních obcí (sídel), včetně negativních dopadů na soudržnost obyvatel.		
Rámcové podmínky využití a rámcová doporučení			
Rámcové podmínky ochrany přírodních hodnot a kompozice krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • směřovat obnovu lesních porostů k přirozené dřevinné skladbě, druhové, věkové a prostorové diverzitě • ve smrkových monokulturách podporovat postupnou obměnu druhového zastoupení dřevin ve prospěch listnatých dřevin • podpořit revitalizaci poškozených lesních porostů • dávat přednost dřevinám místní provenience, nevysazovat nepůvodní dřeviny • nepřipustit výstavbu větrných elektráren 		
Rámcové podmínky ochrany kulturních, historických a estetických hodnot	<ul style="list-style-type: none"> • odstranit pozůstatky bývalých muničních skladů • nalézt smysluplné využití bývalého vojenského areálu 		
Rámcová doporučení pro zlepšení vodního režimu v krajině	<ul style="list-style-type: none"> • pouze obecná doporučení, konkrétní doporučení nejsou definována 		
Rámcová doporučení pro zlepšení prostupnosti krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • nejsou stanovena 		

Krajinný okrsek přírodní – P5 Zadní les-Bučina			
Vymezení	Obec	Břidličná, Velká Štáhle	
	Katastrální území	Břidličná, Velká Štáhle	
	Rozloha	610 ha	
Vazba na ZÚR MSK-A1	Celý krajinný okrsek je vymezen ve specifické krajině B-02 Rýmařov-Bruntál; okrajově do něj zasahuje přechodové pásmo 17		
Charakteristika	Rozsáhlý lesní komplex mezi Břidličnou, Valšovem a Moravskoslezským Kočovem s rekreačním potenciálem pro město Břidličná.		
Klasifikace	<p>Okraj lesního krajinného okrsku svahů, rozřezaných plošin a vrchovin, rozděleného údolím Moravice s úzkou plochou nivou na drobách ve 4. a 5. vegetačním stupni. Údolní niva byla dříve extenzivně zemědělsky využívána, v současnosti zarůstá lesem.</p> <p>Typické rysy krajiny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokryv převážně jehličnatých lesů <p>Biochory: 4SM, 4UM 5BM, 5VM</p>		
Hodnocení struktury krajiny			
Struktura krajiny	Primární	Sekundární	Terciární
Potenciál	3	6	4
	Nadprůměrný	Malý	Průměrný
Poznámka	Přírodě blízká krajina vrchoviny s místními přírodními hodnotami; poměrně homogenní struktura lesnaté krajiny.		
Hodnocení pilířů udržitelného rozvoje			
Pilíř udržitelného rozvoje	Životní prostředí	Hospodářský	Soudržnosti obyvatel
Hodnocení	3	5	4
	Nadprůměrný	Podprůměrný	Průměrný
Poznámka	Udržitelný rozvoj okrsku je mírně ohrožován negativními podmínkami hospodářského pilíře okolních obcí (sídel).		
Rámcové podmínky využití a rámcová doporučení			
Rámcové podmínky ochrany přírodních hodnot a kompozice krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • v nivě Moravice udržovat luční a pastevní porosty • směřovat obnovu lesních porostů k přirozené dřevinné skladbě, druhové, věkové a prostorové diverzitě • ve smrkových monokulturách podporovat postupnou obměnu druhového zastoupení dřevin ve prospěch listnatých dřevin • podpořit revitalizaci poškozených lesních porostů • dávat přednost dřevinám místní provenience, nevysazovat nepůvodní dřeviny • nepřipustit výstavbu větrných elektráren 		
Rámcové podmínky ochrany kulturních, historických a estetických hodnot	<ul style="list-style-type: none"> • nejsou stanoveny – jde o krajinný okrsek prakticky bez zástavby 		
Rámcová doporučení pro zlepšení vodního režimu v krajině	<ul style="list-style-type: none"> • pouze obecná doporučení, konkrétní doporučení nejsou definována 		
Rámcová doporučení pro zlepšení prostupnosti krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • ÚK1 – vybudování účelové komunikace – obnovení zaniklé staré cesty – propojení Břidličné (ul. K Lomu) se severozápadní částí Valšova • C4 – vyznačit cykloturistickou trasu – propojení cyklostezky Malá 		

	<p>Morávka – Valšov v Břidličné přes les Bučina směrem na Tylov</p> <ul style="list-style-type: none"> • C5 – vyznačit cykloturistickou trasu – propojení Břidličné (ul. K Lomu) s Valšovem v trase navržené ÚK1 • CHC1 – vybudovat stezku pro chodce a cyklisty v trase Malá Morávka – Dolní Moravice – Malá Štáhle – Velká Štáhle – Břidličná – (Valšov)
--	--

Krajinný okrsek přírodní – P6 Niva Moravice			
Vymezení	Obec	Dolní Moravice, Malá Štáhle, Rýmařov, Velká Štáhle	
	Katastrální území	Dolní Moravice, Malá Štáhle, Jamartice, Velká Štáhle	
	Rozloha	146 ha	
Vazba na ZÚR MSK-A1	Celý krajinný okrsek je vymezen ve specifické krajině B-02 Rýmařov-Bruntál; okrajově do něj zasahuje přechodové pásmo 10		
Charakteristika	Údolní niva s významnými přírodními hodnotami – PR Niva Moravice, EVL Moravice; záplavové území.		
Klasifikace	<p>Nevýrazný okrsek úzké ploché nivy Moravice (do 250 m šířky) a nejnižších částí údolí Moravice v dominujícím reliéfu rozřezaných plošin a vrchovin až hornatin na drobách v 5. vegetačním stupni. Dříve převážně užívaný jako pastviny a louky (stabilní katastr, letecké snímky 1954), v současné době zarůstá lesem.</p> <p>Typické rysy krajiny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dřevinami zarůstající úzká plochá niva Moravice <p>Biochory: 5BM, 5HM, 5VM</p>		
Hodnocení struktury krajiny			
Struktura krajiny	Primární	Sekundární	Terciární
Potenciál	2	5	4
	Velký	Podprůměrný	Průměrný
Poznámka	Přírodě blízká krajina vrchoviny s přírodními funkcemi a hodnotami, dominantní struktura nivy řeky Moravice.		
Hodnocení pilířů udržitelného rozvoje			
Pilíř udržitelného rozvoje	Životní prostředí	Hospodářský	Soudržnosti obyvatel
Hodnocení	2	5	5
	Dobrý	Podprůměrný	Podprůměrný
Poznámka	Udržitelný rozvoj „liniového“ okrsku vázaného na údolí Moravice je ohrožován tlaky na využití tohoto území, zejména na území obce Dolní Moravice (rozvojové záměry rekreačního komplexu Avalanche).		
Rámcové podmínky využití a rámcová doporučení			
Rámcové podmínky ochrany přírodních hodnot a kompozice krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • respektovat podmínky ochrany PR Niva Moravice • udržovat dosud zachované louky a nedřevinné porosty • směřovat obnovu lesních porostů k přirozené dřevinné skladbě, druhové, věkové a prostorové diverzitě • nepřipustit výstavbu větrných elektráren • provést dosadbu stávající aleje podél silnice II/445 a silnice III/37020 		
Rámcové podmínky ochrany kulturních, historických a estetických hodnot	<ul style="list-style-type: none"> • zrušit plochu, vymezenou v platném územním plánu Dolní Moravice pro rozvojové záměry rekreačního komplexu Avalanche, deklarované v územním plánu jako plochy pro obytnou výstavbu (zastavitelné plochy smíšené obytné venkovské) 		

Rámcová doporučení pro zlepšení vodního režimu v krajině	<ul style="list-style-type: none"> VN-08, VN-23 – navrženo vybudovat vodní nádrže v nivě Moravice
Rámcová doporučení pro zlepšení prostupnosti krajiny	<ul style="list-style-type: none"> CHC1 – vybudovat stezku pro chodce a cyklisty v trase Malá Morávka – Dolní Moravice – Malá Štáhle – Velká Štáhle – Břidličná – (Valšov)

Krajinný okrsek přírodní – P7 Čertova hora			
Vymezení	Obec	Malá Morávka	
	Katastrální území	Malá Morávka	
	Rozloha	33 ha	
Vazba na ZÚR MSK-A1	Celý krajinný okrsek je vymezen ve specifické krajině B-02 Rýmařov-Bruntál; okrajově do něj zasahuje přechodové pásmo 10		
Charakteristika	Okraj lesního komplexu nad Malou Morávkou; lesní komplex pokračuje na území obcí Václavov u Bruntálu a Rudná pod Pradědem (v SO ORP Bruntál).		
Klasifikace	<p>Lesní krajina v reliéfu hornatin na drobách v 5. vegetačním stupni, s lesy expandujícími do zemědělsky extenzivně využívané pastevní a luční krajiny (vývoj za posledních 60 let).</p> <p>Typické rysy krajiny:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokryv převážně jehličnatých lesů <p>Biochory:</p> <p>5HM</p>		
Hodnocení struktury krajiny			
Struktura krajiny	Primární	Sekundární	Terciární
Potenciál	1	3	3
	Velmi velký	Nadprůměrný	Nadprůměrný
Poznámka	Přírodě blízká krajina vrchoviny s místními přírodními hodnotami. Různorodá struktura podhorské lesnaté krajiny s významným rekreačním potenciálem (Ski areál Čerták – na území obce Václavov u Bruntálu, mimo řešené území).		
Hodnocení pilířů udržitelného rozvoje			
Pilíř udržitelného rozvoje	Životní prostředí	Hospodářský	Soudržnosti obyvatel
Hodnocení	2	5	4
	Dobrý	Podprůměrný	Průměrný
Poznámka	Udržitelný rozvoj toho lokálně významného přírodního okrsku je pod silným tlakem na rekreační využití území.		
Rámcové podmínky využití a rámcová doporučení			
Rámcové podmínky ochrany přírodních hodnot a kompozice krajiny	<ul style="list-style-type: none"> směřovat obnovu lesních porostů k přirozené dřevinné skladbě, druhové, věkové a prostorové diverzitě ve smrkových monokulturách podporovat postupnou obměnu druhového zastoupení dřevin ve prospěch listnatých dřevin podpořit revitalizaci poškozených lesních porostů dávat přednost dřevinám místní provenience, nevysazovat nepůvodní dřeviny nepřipustit výstavbu větrných elektráren 		

Rámcové podmínky ochrany kulturních, historických a estetických hodnot	<ul style="list-style-type: none"> nejsou stanoveny – jde o krajinný okrsek bez zástavby
Rámcová doporučení pro zlepšení vodního režimu v krajině	<ul style="list-style-type: none"> pouze obecná doporučení, konkrétní doporučení nejsou definována
Rámcová doporučení pro zlepšení prostupnosti krajiny	<ul style="list-style-type: none"> nejsou stanovena

Krajinný okrsek přírodní – P8 Růžová-Pastviny			
Vymezení	Obec	Dolní Moravice, Rýmařov	
	Katastrální území	Horní Moravice, Janušov, Nová Ves u Rýmařova, Rýmařov	
	Rozloha	403 ha	
Vazba na ZÚR MSK-A1	Celý krajinný okrsek je vymezen ve specifické krajině A-01 Hrubý Jeseník; okrajově do něj zasahují přechodová pásma 9 a 10		
Charakteristika	Remízky, historické krajinné struktury, významné přírodní hodnoty – PR Franz-Franz, EVL Štola Franz-Franz, PR Růžová.		
Klasifikace	<p>Vyvíjející se segment dříve zemědělské krajiny vrchovin, svahů, sníženin a rozřezaných plošin s rozsáhlými loukami v prameništích Růžového a Mýdlového potoka v 5. vegetačním stupni. Horninovým podložím jsou hlavně pestré metamorfity a droby, místy kyselé horniny. V místě zamokřených luk a na prudších svazích zarůstající dřevinnými porosty až lesem a část staré lesní krajiny – PR Franz-Franz.</p> <p>Typické rysy krajiny:</p> <ul style="list-style-type: none"> extenzivní zemědělské hospodaření s prvky historického členění zemědělské krajiny – dřevinami zarostlé meze a kamenice vývoj k lesní krajině při snížení údržby luk nárůstem a srůstáním porostů mezi pruhové uspořádání krajiny <p>Biochory: 5VQ, 5Do, (5VM), (5SQ)</p>		
Hodnocení struktury krajiny			
Struktura krajiny	Primární	Sekundární	Terciární
Potenciál	3	4	4
	Nadprůměrný	Průměrný	Průměrný
Poznámka	Přírodě blízká krajina vrchoviny s významnými přírodními hodnotami. Různorodá struktura podhorské lesnaté krajiny s lokálním rekreačním potenciálem.		
Hodnocení pilířů udržitelného rozvoje			
Pilíř udržitelného rozvoje	Životní prostředí	Hospodářský	Soudržnosti obyvatel
Hodnocení	2	4	4
	Dobrý	Průměrný	Průměrný
Poznámka	Udržitelný rozvoj toho přírodního okrsku je pod tlakem na rekreační využití území.		

Rámcové podmínky využití a rámcová doporučení	
Rámcové podmínky ochrany přírodních hodnot a kompozice krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • respektovat podmínky ochrany PR Franz-Franz a PR Růžová • údržbou lučních porostů zachovat rozsah nezalesněného území s dochovaným historickým členěním mezí • v dalším vývoji vzhledem k ochraně přírody (PR Růžová) zachovat bezlesí v pramenných oblastech (ochrana druhů otevřených stanovišť) • směřovat obnovu lesních porostů k přirozené dřevinné skladbě, druhové, věkové a prostorové diverzitě • minimalizovat destrukční zásahy do historických krajinných struktur – kamenic, zamezit jejich nadměrnému zarůstání stromy a keřovou vegetací • nepřipustit výstavbu větrných elektráren
Rámcové podmínky ochrany kulturních, historických a estetických hodnot	<ul style="list-style-type: none"> • nejsou stanoveny – jde o krajinný okrsek bez zástavby
Rámcová doporučení pro zlepšení vodního režimu v krajině	<ul style="list-style-type: none"> • pouze obecná doporučení, konkrétní doporučení nejsou definována
Rámcová doporučení pro zlepšení prostupnosti krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • nejsou stanovena

Krajinný okrsek přírodní – P9 Pstruží potok-Janovický les			
Vymezení	Obec	Horní Město, Rýmařov, Stará Ves	
	Katastrální území	Janovice u Rýmařova, Stará Ves u Rýmařova, Stříbrné Hory	
	Rozloha	304 ha	
Vazba na ZÚR MSK-A1	Celý krajinný okrsek je vymezen ve specifické krajině A-01 Hrubý Jeseník; okrajově do něj zasahuje přechodové pásmo 9		
Charakteristika	Komplex Janovického lesa a menší lesíky, PR Pstruží potok.		
Klasifikace	<p>Krajina s reliéfem sníženin a vrchovin na pestrých metamorfitech a kyselých horninách v 5. vegetačním stupni. Vyvíjející se segment dříve zemědělské krajiny s rozsáhlými loukami v prameništi Pstružího potoka a část staré lesní krajiny. V místě zamokřených luk a na prudších svazích zarůstající dřevinnými porosty až lesem.</p> <p>Typické rysy krajiny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • segment lesních krajiny s uzavřenou enklávou luk <p>Biochory: 5Do, 5VQ</p>		
Hodnocení struktury krajiny			
Struktura krajiny	Primární	Sekundární	Terciární
Potenciál	3	5	4
	Nadprůměrný	Podprůměrný	Průměrný
Poznámka	Přírodě blízká krajina vrchoviny s významnými přírodními hodnotami. Různorodá struktura podhorské lesnaté krajiny.		

Hodnocení pilířů udržitelného rozvoje			
Pilíř udržitelného rozvoje	Životní prostředí	Hospodářský	Soudržnosti obyvatel
Hodnocení	2	5	4
	Dobrý	Podprůměrný	Průměrný
Poznámka	Udržitelný rozvoj toho přírodního okrsku je pod tlakem na rekreační využití území.		
Rámcové podmínky využití a rámcová doporučení			
Rámcové podmínky ochrany přírodních hodnot a kompozice krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • respektovat podmínky ochrany PR Pstruží potok • v dalším vývoji pro ochranu přírody (PR Pstruží potok) zachovat bezlesí v pramenných oblastech (ochrana druhů otevřených stanovišť • směřovat obnovu lesních porostů k přirozené dřevinné skladbě, druhové, věkové a prostorové diverzitě • ve smrkových monokulturách podporovat postupnou obměnu druhového zastoupení dřevin ve prospěch listnatých dřevin • podpořit revitalizaci poškozených lesních porostů • dávat přednost dřevinám místní provenience, nevysazovat nepůvodní dřeviny • nepřipustit výstavbu větrných elektráren 		
Rámcové podmínky ochrany kulturních, historických a estetických hodnot	<ul style="list-style-type: none"> • nejsou stanoveny – jde o krajinný okrsek bez zástavby 		
Rámcová doporučení pro zlepšení vodního režimu v krajině	<ul style="list-style-type: none"> • pouze obecná doporučení, konkrétní doporučení nejsou definována 		
Rámcová doporučení pro zlepšení prostupnosti krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • nejsou stanoveny 		

Krajinný okrsek přírodní – P10 Skalské rašeliniště		
Vymezení	Obec	Horní Město
	Katastrální území	Skály u Rýmařova
	Rozloha	83 ha
Vazba na ZÚR MSK-A1	Celý krajinný okrsek je vymezen ve specifické krajině B-01 Sovinecko	
Charakteristika	PR Skalské rašeliniště, EVL Skalské rašeliniště a lesní porosty na Dobřečovské hoře.	
Klasifikace	<p>Opětovně zalesněná krajina podmáčených sníženin na kyselých podmáčených sedimentech s rašeliništi v 5. vegetačním stupni. Transformovaná zemědělská krajina do přírodně vzácnějších biotopů rašelinišť, sukcesně zarůstající dřevinami.</p> <p>Typické rysy krajiny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • segment lesních krajiny – zarůstající rašeliniště s loukami na okrajích reliéfu sníženin <p>Biochory:</p> <p>5Dr-extrémní</p>	

Hodnocení struktury krajiny			
Struktura krajiny	Primární	Sekundární	Terciární
Potenciál	2	7	5
	Velký	Velmi malý	Podprůměrný
Poznámka	Přírodě velmi blízká krajina vrchoviny s významnými přírodními hodnotami. Plošně malá lokalita podhorské lesnaté krajiny.		
Hodnocení pilířů udržitelného rozvoje			
Pilíř udržitelného rozvoje	Životní prostředí	Hospodářský	Soudržnosti obyvatel
Hodnocení	2	4	5
	Dobrý	Průměrný	Podprůměrný
Poznámka	Udržitelný rozvoj toho plošně malého přírodního okrsku je podmíněn zachováním jeho přírodních hodnot.		
Rámcové podmínky využití a rámcová doporučení			
Rámcové podmínky ochrany přírodních hodnot a kompozice krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • respektovat podmínky ochrany PR Skalské rašeliniště • v dalším vývoji pro ochranu přírody (PR) zachovat částečné bezlesí v pramenných oblastech (ochrana druhů otevřených stanovišť) nebo ponechat přirozenému vývoji • směřovat obnovu lesních porostů k přirozené dřevinné skladbě, druhové, věkové a prostorové diverzitě • nepřipustit výstavbu větrných elektráren 		
Rámcové podmínky ochrany kulturních, historických a estetických hodnot	<ul style="list-style-type: none"> • nejsou stanoveny – jde o krajinný okrsek bez zástavby 		
Rámcová doporučení pro zlepšení vodního režimu v krajině	<ul style="list-style-type: none"> • pouze obecná doporučení, konkrétní doporučení nejsou definována 		
Rámcová doporučení pro zlepšení prostupnosti krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • nejsou stanovena 		

Krajinný okrsek rekreační – R1 Malá Morávka-Karlov		
Vymezení	Obec	Malá Morávka
	Katastrální území	Karlov pod Pradědem, Malá Morávka
	Rozloha	289 ha
Vazba na ZÚR MSK-A1	Celý krajinný okrsek je vymezen ve specifické krajině A-01 Hrubý Jeseník	
Charakteristika	Zastavěná část Karlova a převážná část zastavěného území Malé Morávky, s lyžařskými areály a převahou rekreační zástavby; nejvýznamnější rekreační středisko v Jeseníkách na území Moravskoslezského kraje. Vesnická památková zóna Malá Morávka.	
Klasifikace	Krajina svahů a vrchovin na pestrých metamorfitech nebo na drobách v 5. vegetačním stupni. V aktuálním stavu jako enkláva na okraji okrsku přírodní krajiny, dříve zemědělská krajina s polní výrobou, později s převahou pastevních a lučních porostů (50. léta 20. století), v současnosti s rozvojem lesních porostů zužující se pruhy nelesní krajiny v údolích Moravice a Bělokamenného potoka. Stabilizace rozsahu bezlesí dnes převážně zajištěna zástavbou a lyžařskými areály.	

	Typické rysy krajiny: <ul style="list-style-type: none"> • údolí Moravice v reliéfu vrchovin až hornatin • enkláva nelesní krajiny v komplexu lesů • zástavba převážně kolem nejnižších partií údolí • výrazné rekreační užívání území – lyžařské areály Biochory: 5HM, <u>5SQ</u> , <u>5SS</u> , 5VQ		
Hodnocení struktury krajiny			
Struktura krajiny	Primární	Sekundární	Terciární
Potenciál	2	1	3
	Velký	Velmi velký	Nadprůměrný
Poznámka	Antropogenně transformovaná sídelní a rekreační krajina v hlubokém údolí hornatiny využívající přírodní potenciál okolní krajiny. Primární struktura vykazuje značnou zátěž, v podmínkách ČR ale nikoliv extrémní.		
Hodnocení pilířů udržitelného rozvoje			
Pilíř udržitelného rozvoje	Životní prostředí	Hospodářský	Soudržnosti obyvatel
Hodnocení	2	5	4
	Dobrý	Podprůměrný	Průměrný
Poznámka	Udržitelný rozvoj velmi významného rekreačního okrsku je podmíněn posílením hospodářského pilíře (s pozitivními regionálními dopady), včetně zapojení obyvatel území do procesu plánování, posílení identity obyvatel a jednoznačné definování cílové kvality (optimalizace ochrany hodnot i využití potenciálů krajiny).		
Rámcové podmínky využití a rámcová doporučení			
Rámcové podmínky ochrany přírodních hodnot a kompozice krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • stabilizovat rozsah bezlesí • zachovat stopy členění kulturní krajiny, zachovat liniovou zeleň historických krajinných struktur, zabránit zarůstání pastvin • minimalizovat destrukční zásahy do historických krajinných struktur – kamenic, zamezit jejich nadměrnému zarůstání stromy a keřovou vegetací • nepřipustit výstavbu nových dominant na významných vizuálních horizontech • nepřipustit realizaci záměrů vybočujících z harmonického měřítka krajiny • nepřipustit rozšiřování obytné a rekreační zástavby mimo kontakt s existující zástavbou • nepřipustit výstavbu větrných elektráren • provést dosadbu stávající aleje podél silnice II/445 v severní části zastavěného území Malé Morávky 		
Rámcové podmínky ochrany kulturních, historických a estetických hodnot	<ul style="list-style-type: none"> • respektovat podmínky ochrany vesnické památkové zóny Malá Morávka, přizpůsobit novou výstavbu podmínkám ochrany zachované urbanistické struktury a charakteru zástavby • nepřipustit realizaci nových staveb, které by snižovaly vizuální projev a dominantní působení kostela Nejsvětější Trojice v Malé Morávce a kaple Nejsvětější Trojice na Kapličkovém vrchu a které by narušily vizuální působení cenných objektů lidové architektury, cenných historických objektů a technických památek • nepřipustit realizaci nových staveb vybočujících z harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ve vizuálně exponovaných 		

	<p>polohách</p> <ul style="list-style-type: none"> • nepřipustit rozšiřování obytné a rekreační zástavby mimo kontakt s existující zástavbou • stávající lyžařské areály považovat za stabilizované, připustit pouze omezený rozvoj areálů v Karlově
Rámcová doporučení pro zlepšení vodního režimu v krajině	<ul style="list-style-type: none"> • LOK-02, LOK03 – doporučeno důsledně udržovat průtočný profil koryta toku v úseku zástavby před zanesením, ochranu před splaveninami přitékajícími z lesních porostů doporučeno řešit se správcem toku (přehrážky, hrubé česle)
Rámcová doporučení pro zlepšení prostupnosti krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • CHC1 – vybudovat stezku pro chodce a cyklisty v trase Malá Morávka – Dolní Moravice – Malá Štáhle – Velká Štáhle – Břidličná – (Valšov)

Krajinný okrsek městský – M1 Rýmařov		
Vymezení	Obec	Rýmařov
	Katastrální území	Edrovice, Jamartice, Janovice u Rýmařova, Janušov, Rýmařov
	Rozloha	566 ha
Vazba na ZÚR MSK-A1	Převážná část krajinného okrsku je vymezena ve specifické krajině B-02 Rýmařov-Bruntál, severozápadní okraj ve specifické krajině A-01 Hrubý Jeseník; část krajinného okrsku leží v přechodových pásmech 9 a 10	
Charakteristika	Zástavba městské části Rýmařova, včetně Edrovic, Janovic a Janušova. Soustředěná městská zástavba s bytovými domy (sídliště), s občanskou vybaveností a výrobními areály; zahrnuje i rozsáhlé rozvojové plochy, vymezené v územním plánu. Správní, obchodní a ekonomické centrum řešeného území.	
Klasifikace	<p>Krajina reliéfu rozřezaných plošin na pestrých metamorfitech a drobách v 5. vegetačním stupni. V údolnici Podolského potoka v Janovicích podmáčená sníženina na kyselých horninách, v údolnici v Rýmařově erozně sedimentační reliéf.</p> <p>Městská krajina v mělkém údolí Podolského potoka; v posledních asi 150 letech srostla jednotlivá sídla Rýmařov, Edrovice, Janovice a Janušov do pásu nepřerušeno osídlení tvořícího výraznou sídelní jednotku v Nížkém Jeseníku. Dřívější zemědělská polní krajina navazující na sídla (50. léta 20. století) je převážně nahrazena velkoplošnými plochami luk a pastvin se stopami dřívějšího členění krajiny v podobě dřevinných pásů na mezích dřívějších polí. Historické sídelní a krajinné dominanty – území MPZ Rýmařov s kostelem a radnicí, kaple Navštívení Panny Marie, zámek Janovice – jsou překryty pozdějším rozvojem zástavby, zarostly rozvojem vegetace nebo u některých dominant (církevní stavby) záměrnou krycí výsadbou.</p> <p>Typické rysy krajiny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • městská krajina sídla Rýmařova s nejbližšími zemědělsky užívanými pozemky • z přehledných míst v krajině zřetelný reliéf mělkého údolí • významné aleje podél silnice I/11 a II/370 <p>Biochory: 5BM, 5BQ, 5Do, (5SQ), (5VM)</p>	

Hodnocení struktury krajiny			
Struktura krajiny	Primární	Sekundární	Terciární
Potenciál	5	3	3
	Podprůměrný	Nadprůměrný	Nadprůměrný
Poznámka	Silně antropogenně transformovaná sídelní městská krajina v mělkém údolí vrchoviny, využívající dopravní a sídelní potenciál širší krajiny (regionu s nízkou hustotou osídlení), koncentrující výrobní, obslužné a administrativní funkce.		
Hodnocení pilířů udržitelného rozvoje			
Pilíř udržitelného rozvoje	Životní prostředí	Hospodářský	Soudržnosti obyvatel
Hodnocení	4	4	5
	Průměrný	Průměrný	Podprůměrný
Poznámka	Udržitelný rozvoj městského krajinného okrsku (regionálního centra osídlení) je podmíněn stabilizací (posílením) hospodářského pilíře (s pozitivními regionálními dopady), včetně zapojení obyvatel území do procesu plánování (rozšíření pojetí regenerace sídlišť) a definování cílové kvality (optimalizace ochrany hodnot i využití potenciálů okolní krajiny).		
Rámcové podmínky využití a rámcová doporučení			
Rámcové podmínky ochrany přírodních hodnot a kompozice krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • chránit zastavěné plochy a plochy vymezené pro rozvoj obytné výstavby před nadměrným zarůstáním krajinnou nebo veřejnou stromovou vrůstnou zelení (hygienický aspekt) • chránit pozitivně vnímané dominanty (stavby) před zarůstáním, z důvodů ochrany estetických a kompozičních hodnot • chránit a podporovat pěstování vegetačních doprovodů toků a dopravních tras (hygienická, orientační, kompoziční, izolační) • založit krycí výsadby pro zakrytí negativně vnímaných krajinných dominant (výrobní a skladové areály) • v sídlech rozvíjet přednostní funkce veřejné zeleně jako kompoziční a estetické a mikroklimatické složky životního prostředí • mimo sídla rozvíjet prioritní funkce krajinné zeleně – kompoziční, estetické a přírodně ochranné • nepřipustit výstavbu větrných elektráren • chránit stávající hodnotnou alej podél ulice Hřbitovní v Janovicích, provést dosadby stávajících alejí podél silnice I/11 a silnice II/370 		
Rámcové podmínky ochrany kulturních, historických a estetických hodnot	<ul style="list-style-type: none"> • respektovat podmínky ochrany městské památkové zóny Rýmařov • nepřipustit realizaci nových staveb, které by snižovaly vizuální projev a dominantní působení kostela sv. Michala a radnice • nepřipustit realizaci nových staveb dimenzemi, měřítkem a barevností vytvářejících nové dominanty • nepřipustit rozšiřování obytné a rekreační zástavby mimo kontakt s existující zástavbou • nalézt nové využití pro areál zámku v Janovicích včetně bývalého Harrachova pivovaru • nalézt nové využití pro ostatní plochy brownfields • pietně upravit prostor bývalého hřbitova v Edrovicích • zvážit možnost redukce rozvojových ploch, vymezených v platném územním plánu v Edrovicích 		
Rámcová doporučení pro zlepšení vodního režimu v krajině	<ul style="list-style-type: none"> • VN-24 – navrženo vybudovat vodní nádrž v nivě Podolského potoka v Edrovicích 		

Rámcová doporučení pro zlepšení prostupnosti krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • C9 – vyznačit cykloturistickou trasu v úseku Rýmařov – Jamartice (dva úseky cyklotrasy v trase silnice II/370 kombinované s návrhem dvou úseků cyklostezky ve směru na Velkou Štáhli) • C11 – vyznačit cykloturistickou trasu – propojení stávající cyklostezky u Penny Marketu s navrženou cyklostezkou CHC7 v trase ulic Podolské a Palackého od ulice Jesenická po ulici Julia Fučíka • C12 – propojení stávajících cyklotras č. 511 a č. 6077 v trase ulice Bartákovy • C13 – vyznačit cykloturistickou trasu Rýmařov, nám. Svobody – Ondřejov – Ondřejovský potok – U včelína – Strálecká myslivna – Ondřejov (stávající cyklostezka podél silnice II/445) • CHC1 – vybudovat stezku pro chodce a cyklisty v trase Malá Morávka – Dolní Moravice – Malá Štáhle – Velká Štáhle – Břidličná – (Valšov) • CHC4 – vybudovat stezku pro chodce a cyklisty v trase Rýmařov – Horní Město – Tvrdkov (podél silnice II/370) • CHC5 – vybudovat stezku pro chodce a cyklisty v trase Jamartice – Velká Štáhle (dva úseky stezky podél silnice II/370 kombinované s návrhem dvou úseků cyklotrasy) • CHC6 – vybudovat stezku pro chodce a cyklisty podél ulice Okružní (mezi ulicemi Hornoměstskou a Pivovarskou) • CHC7 – vybudovat stezku pro chodce a cyklisty – propojení stávajících cyklostezek u Penny Marketu (ulice Opavská) • CHC8 – vybudovat stezku pro chodce a cyklisty v trase Rýmařov (ul. Bartáková – Edrovice – Janovice, zámek)
--	--

Krajinný okrsek městský – M2 Břidličná		
Vymezení	Obec	Břidličná
	Katastrální území	Břidličná
	Rozloha	171 ha
Vazba na ZÚR MSK-A1	Celý krajinný okrsek je vymezen ve specifické krajině B-02 Rýmařov-Bruntál	
Charakteristika	Zástavba městské části Břidličné – soustředěná městská zástavba s občanskou vybaveností a rozsáhlými výrobními areály; zahrnuje i rozvojové plochy, vymezené v územním plánu.	
Klasifikace	<p>Krajina reliéfu údolí a navazujících svahů a vrchovin na drobách převážně v 5. vegetačním stupni.</p> <p>Městská krajina v širokých údolích Poličky a Moravice; v posledních asi 150 letech se rozrostla zástavba z původního umístění středověkého sídla nad soutokem obou toků.</p> <p>Typické rysy krajiny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • městská krajina Břidličné s okolními zemědělsky užívanými pozemky • z přehledných míst v krajině zřetelný reliéf údolí Moravice a Poličky <p>Biochory: 4UM, 4SM <u>5VM</u></p>	

Hodnocení struktury krajiny			
Struktura krajiny	Primární	Sekundární	Terciární
Potenciál	6	4	6
	Malý	Průměrný	Malý
Poznámka	Silně antropogenně transformovaná sídelní – městská krajina v mělkém údolí vrchoviny koncentrující výrobní a částečně obslužné funkce. Problémy v sekundární části (nezaměstnanost) se zlepšily, přetrvávají však v terciární části (tlak na pokles počtu obyvatel, nízká atraktivita bydlení).		
Hodnocení pilířů udržitelného rozvoje			
Pilíř udržitelného rozvoje	Životní prostředí	Hospodářský	Soudržnosti obyvatel
Hodnocení	5	4	6
	Podprůměrný	Průměrný	Špatný
Poznámka	Udržitelný rozvoj městského krajinného okrsku je podmíněn posílením hospodářského pilíře (s pozitivními regionálními dopady), včetně zapojení obyvatel území do procesu plánování (rozšíření pojetí regenerace sídlišť) a definování cílové kvality (optimalizace ochrany hodnot i využití potenciálů okolní krajiny).		
Rámcové podmínky využití a rámcová doporučení			
Rámcové podmínky ochrany přírodních hodnot a kompozice krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • chránit zastavěné plochy a plochy vymezené pro rozvoj obytné výstavby před nadměrným zarůstáním krajinnou nebo veřejnou stromovou vrůstnou zelení (hygienický aspekt) • chránit pozitivně vnímané dominanty (stavby) před zarůstáním, z důvodů ochrany estetických a kompozičních hodnot • chránit a podporovat pěstování vegetačních doprovodů toků a dopravních tras (hygienická, orientační, kompoziční, izolační) • vegetační doprovody toků pěstovat a zakládat jako stromořadí, aleje nebo velmi úzké pruhy porostů na březích • založit krycí výsadby pro zakrytí negativně vnímaných krajinných dominant (výrobní a skladové areály) • v zastavěném území rozvíjet přednostní funkce veřejné zeleně jako kompoziční a estetické a mikroklimatické složky životního prostředí • nepřipustit výstavbu větrných elektráren 		
Rámcové podmínky ochrany kulturních, historických a estetických hodnot	<ul style="list-style-type: none"> • zachovat urbanistickou strukturu původní historické zástavby města kolem náměstí Svobody • nepřipustit realizaci nových staveb, které by snižovaly vizuální projev a dominantní působení kostela sv. Ducha a kostela sv. Tří králů • nepřipustit realizaci nových staveb dimenzemi, měřítkem a barevností vytvářejících nové dominanty • nepřipustit rozšiřování obytné a rekreační zástavby mimo kontakt s existující zástavbou • nalézt nové využití pro budovu bývalého velkostatku (bývalé četnické stanice) na ulici Na Poličce 		
Rámcová doporučení pro zlepšení vodního režimu v krajině	<ul style="list-style-type: none"> • pouze obecná doporučení, konkrétní doporučení nejsou definována 		
Rámcová doporučení pro zlepšení prostupnosti krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • ÚK1 – vybudování účelové komunikace – obnovení zaniklé staré cesty – propojení Břidličné (ul. K Lomu) se severozápadní částí Valšova • ÚK3 – vybudování účelové komunikace – obnovení zaniklé staré cesty – propojení Břidličné (ul. Šternberská, ul. Hřbitovní) s Albrechticemi 		

	<ul style="list-style-type: none"> • C1 – vyznačit cykloturistickou trasu – propojení Břidličné a Albrechtic v trase navržené účelové komunikace ÚK3 • C5 – vyznačit cykloturistickou trasu – propojení Břidličné (ul. K Lomu) s Valšovem v trase navržené ÚK1 • CHC3 – vybudovat stezku pro chodce a cyklisty v trase Břidličná (od silnice II/370) – Vajglov – Ryžoviště (podél silnice III/37021 a II/440)
--	--

Krajinný okrsek venkovský se zachovanými historickými krajinnými strukturami – VH1 Horní Moravice-Nová Ves			
Vymezení	Obec	Dolní Moravice, Rýmařov	
	Katastrální území	Dolní Moravice, Horní Moravice, Janušov, Nová Ves u Rýmařova	
	Rozloha	885 ha	
Vazba na ZÚR MSK-A1	Celý krajinný okrsek je vymezen ve specifické krajině A-01 Hrubý Jeseník; východní část krajinného okrsku spadá do přechodového pásma 10		
Charakteristika	Zástavba Horní Moravice a Nové Vsi, obklopená zemědělskou krajinou s významně zachovanými historickými krajinnými strukturami. Převládá rekreační zástavba, zejména v Nové Vsi; krajinný okrsek s významným rekreačním potenciálem.		
Klasifikace	<p>Krajina s převážným typem reliéfu svahů, vrchovin a omezeně sníženin na kyselých nebo pestrých metamorfitech a drobách nebo s podmáčenými kyselými sedimenty v 5. vegetačním stupni. Svažité zemědělsky užívaná otevřená krajina s historickými prvky malovýrobního zemědělství – drobnějším členěním pozemků s kamenicemi a mezemi, zarostlými spontánně vzniklými dřevinnými porosty. Většina pozemků je užívána jako pastviny a louky.</p> <p>Typické rysy krajiny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • drobnější členění pozemků • většina pozemků je užívána jako pastviny a louky; extenzivní a intenzivní zemědělské hospodaření s dominujícími prvky historického členění zemědělské krajiny – dřevinami zarostlé meze a kamenice • vývoj k lesní krajině při snížení údržby luk nárůstem a srůstáním porostů mezí • pruhové uspořádání krajiny <p>Biochory: 5Do, 5SS, 5VM, 5VQ</p>		
Hodnocení struktury krajiny			
Struktura krajiny	Primární	Sekundární	Terciární
Potenciál	2	4	4
	Velký	Průměrný	Průměrný
Poznámka	Antropogenně transformovaná sídelní venkovská krajina v mělkém údolí místních vodotečí, podhorská krajina charakteru vrchoviny, koncentrující obytné, rekreační a zemědělské výrobní funkce. V terciární struktuře dochází k tlaku na přeměnu tradiční obytné funkce, vysoká atraktivita druhého (rekreačního) bydlení.		

Hodnocení pilířů udržitelného rozvoje			
Pilíř udržitelného rozvoje	Životní prostředí	Hospodářský	Soudržnosti obyvatel
Hodnocení	1	5	5
	Velmi dobrý	Podprůměrný	Podprůměrný
Poznámka	Udržitelný rozvoj venkovského krajinného okrsku je podmíněn částečným posílením hospodářského pilíře a přiměřeným rozvojem druhého bydlení (rekreace), včetně zapojení obyvatel území do procesu plánování a definování cílové kvality (optimalizace ochrany hodnot i využití potenciálů této krajiny).		
Rámcové podmínky využití a rámcová doporučení			
Rámcové podmínky ochrany přírodních hodnot a kompozice krajiny	<ul style="list-style-type: none"> zachovat stopy členění kulturní krajiny, zachovat liniíovou zeleň historických krajinných struktur, zabránit zarůstání pastvin minimalizovat destrukční zásahy do historických krajinných struktur – kamenic, zamezit jejich nadměrnému zarůstání stromy a keřovou vegetací chránit pozitivně vnímané dominanty (stavby) před zarůstáním, z důvodů ochrany estetických a kompozičních hodnot nepřipustit výstavbu nových dominant na významných vizuálních horizontech nepřipustit realizaci záměrů vybočujících z harmonického měřítka krajiny nepřipustit rozšiřování obytné a rekreační zástavby mimo kontakt s existující zástavbou založit krycí výsadby pro zakrytí negativně vnímaných krajinných dominant (výrobní areály) nepřipustit výstavbu větrných elektráren provést dosadbu stávající aleje podél silnice III/44512 		
Rámcové podmínky ochrany kulturních, historických a estetických hodnot	<ul style="list-style-type: none"> přizpůsobit novou výstavbu podmínkám ochrany zachované urbanistické struktury a charakteru zástavby nepřipustit realizaci nových staveb vybočujících z harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ve vizuálně exponovaných polohách nepřipustit realizaci nových staveb dimenzemi, měřítkem a barevností vytvářejících nové dominanty nepřipustit realizaci nové výstavby, která by nerespektovala zachovanou historickou plužinu nepřipustit realizaci nových staveb, které by snižovaly vizuální projev a dominantní působení kaple sv. Anny v Nové Vsi pietně upravit prostor bývalého hřbitova v Nové Vsi 		
Rámcová doporučení pro zlepšení vodního režimu v krajině	<ul style="list-style-type: none"> VH-01 – doporučeno zvážit možnost změny využití lokality pro realizaci povodňového parku s retenční funkcí 		
Rámcová doporučení pro zlepšení prostupnosti krajiny	<ul style="list-style-type: none"> nejsou stanovena 		

Krajinný okrsek venkovský se zachovanými historickými krajinnými strukturami – VH2 Harrachov			
Vymezení	Obec	Rýmařov	
	Katastrální území	Rýmařov	
	Rozloha	213 ha	
Vazba na ZÚR MSK-A1	Celý krajinný okrsek je vymezen ve specifické krajině B-02 Rýmařov-Bruntál; západní část krajinného okrsku spadá do přechodového pásma 10		
Charakteristika	Rozvolněná zástavba Harrachova a navazující segment krajiny se zachovanými historickými krajinnými strukturami; zástavba Harrachova je ze značné části rekreační.		
Klasifikace	<p>Krajina s reliéfem vrchovin na okrajích rozřezaných plošin na drobách v 5. vegetačním stupni.</p> <p>Svažité zemědělsky užívaná otevřená krajina s historickými prvky malovýrobního zemědělství – drobnějším členěním pozemků s kamenicemi a mezemi, zarostlými spontánně vzniklými dřevinnými porosty. Většina pozemků je užívána jako pastviny a louky.</p> <p>Typické rysy krajiny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • drobnější členění pozemků • většina pozemků je užívána jako pastviny a louky; extenzivní a intenzivní zemědělské hospodaření s dominujícími prvky historického členění zemědělské krajiny – dřevinami zarostlé meze a kamenice • vývoj k lesní krajině při snížení údržby luk nárůstem a srůstáním porostů mezí • pruhové uspořádání krajiny <p>Biochory: 5VM, (5BM)</p>		
Hodnocení struktury krajiny			
Struktura krajiny	Primární	Sekundární	Terciární
Potenciál	3	5	4
	Nadprůměrný	Podprůměrný	Průměrný
Poznámka	Antropogenně mírně transformovaná sídelní venkovská krajina v reliéfu podhorské krajiny (charakteru vrchoviny), koncentrující obytné a zemědělské výrobní funkce. V terciární struktuře dochází k tlaku na přeměnu obytné funkce na rekreační.		
Hodnocení pilířů udržitelného rozvoje			
Pilíř udržitelného rozvoje	Životní prostředí	Hospodářský	Soudržnosti obyvatel
Hodnocení	2	4	4
	Dobrý	Průměrný	Průměrný
Poznámka	Udržitelný rozvoj venkovského (příměstského) krajinného okrsku je podmíněn posílením hospodářského pilíře a přiměřeným rozvojem druhého bydlení (rekreace), včetně zapojení obyvatel území do procesu plánování a definování cílové kvality (optimalizace ochrany hodnot i využití potenciálů této krajiny).		
Rámcové podmínky využití a rámcová doporučení			
Rámcové podmínky ochrany přírodních hodnot a kompozice krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • zachovat stopy členění kulturní krajiny, zachovat liniovou zeleň historických krajinných struktur, zabránit zarůstání pastvin • minimalizovat destrukční zásahy do historických krajinných struktur – kamenic, zamezit jejich nadměrnému zarůstání stromy a keřovou 		

	<ul style="list-style-type: none"> vegetací nepřipustit výstavbu nových dominant na významných vizuálních horizontech nepřipustit realizaci záměrů vybočujících z harmonického měřítka krajiny nepřipustit rozšiřování obytné a rekreační zástavby mimo kontakt s existující zástavbou chránit a podporovat pěstování vegetačních doprovodů toků a dopravních tras (hygienická, orientační, kompoziční, izolační) nepřipustit výstavbu větrných elektráren provést dosadbu stávající aleje podél páteřní místní komunikace v jižní části zástavby Harrachova
Rámcové podmínky ochrany kulturních, historických a estetických hodnot	<ul style="list-style-type: none"> nepřipustit realizaci nových staveb vybočujících z harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ve vizuálně exponovaných polohách nepřipustit realizaci nových staveb dimenzemi, měřítkem a barevností vytvářejících nové dominanty zvážit možnost redukce rozvojových ploch, vymezených v platném územním plánu
Rámcová doporučení pro zlepšení vodního režimu v krajině	<ul style="list-style-type: none"> VN-15 – navrženo vybudování vodní nádrže v nivě Lučiny
Rámcová doporučení pro zlepšení prostupnosti krajiny	<ul style="list-style-type: none"> nejsou stanovena

Krajinný okrsek venkovský se zachovanými historickými krajinnými strukturami – VH3 Stará Ves		
Vymezení	Obec	Rýmařov, Stará Ves
	Katastrální území	Janušov, Stará Ves u Rýmařova, Žďárský Potok
	Rozloha	583 ha
Vazba na ZÚR MSK-A1	Celý krajinný okrsek je vymezen ve specifické krajině A-01 Hrubý Jeseník	
Charakteristika	Souvislá zástavba Staré Vsi a Žďárského Potoka a navazující krajina se zachovanými historickými krajinnými strukturami; zástavba Žďárského Potoka je převážně rekreační. Vesnická památková zóna Žďárský Potok.	
Klasifikace	<p>Krajinný okrsek s převahou reliéfu vrchovin a podmáčených sníženin na pestrých metamorfitech nebo s kyselými podmáčenými sedimenty. Svažité zemědělsky užívaná otevřená krajina s historickými prvky malovýrobního zemědělství – drobnějším členěním pozemků s kamenicemi a mezemi, zarostlými spontánně vzniklými dřevinnými porosty. Většina pozemků je užívána jako pastviny a louky.</p> <p>Typické rysy krajiny:</p> <ul style="list-style-type: none"> drobnější členění pozemků většina pozemků je užívána jako pastviny a louky; extenzivní a intenzivní zemědělské hospodaření s dominujícími prvky historického členění zemědělské krajiny – dřevinami zarostlé meze a kamenice vývoj k lesní krajině při snížení údržby luk nárůstem a srůstáním 	

	porostů mezí • pruhové uspořádání krajiny Biochory: 5BQ, 5Do, 5VQ		
Hodnocení struktury krajiny			
Struktura krajiny	Primární	Sekundární	Terciární
Potenciál	3	3	4
	Nadprůměrný	Nadprůměrný	Průměrný
Poznámka	Antropogenně transformovaná sídelní venkovská krajina v podhorské krajině, koncentrující obytné a zemědělské výrobní funkce. V terciární struktuře dochází k tlaku na přeměnu tradiční obytné funkce, vysoká atraktivita druhého (rekreačního) bydlení.		
Hodnocení pilířů udržitelného rozvoje			
Pilíř udržitelného rozvoje	Životní prostředí	Hospodářský	Soudržnosti obyvatel
Hodnocení	2	5	4
	Dobrý	Podprůměrný	Průměrný
Poznámka	Udržitelný rozvoj venkovského krajinného okrsku (částečně příměstského a rekreačního) je podmíněn posílením hospodářského pilíře a přiměřeným rozvojem druhého bydlení (rekreace), včetně zapojení obyvatel území do procesu plánování a definování cílové kvality (optimalizace ochrany hodnot i využití potenciálů této krajiny).		
Rámcové podmínky využití a rámcová doporučení			
Rámcové podmínky ochrany přírodních hodnot a kompozice krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • zachovat stopy členění kulturní krajiny, zachovat liniovou zeleň historických krajinných struktur, zabránit zarůstání pastvin • minimalizovat destrukční zásahy do historických krajinných struktur – kamenic, zamezit jejich nadměrnému zarůstání stromy a keřovou vegetací • chránit pozitivně vnímané dominanty (stavby) před zarůstáním, z důvodů ochrany estetických a kompozičních hodnot • založit krycí výsadby pro zakrytí negativně vnímaných krajinných dominant (výrobní areály) • nepřipustit výstavbu nových dominant na významných vizuálních horizontech • nepřipustit realizaci záměrů vybočujících z harmonického měřítka krajiny • nepřipustit rozšiřování obytné a rekreační zástavby mimo kontakt s existující zástavbou • chránit a podporovat pěstování vegetačních doprovodů toků a dopravních tras (hygienická, orientační, kompoziční, izolační) • nepřipustit výstavbu větrných elektráren • vysadit alej podél silnice I/11 		
Rámcové podmínky ochrany kulturních, historických a estetických hodnot	<ul style="list-style-type: none"> • respektovat podmínky ochrany vesnické památkové zóny Žďárský Potok, přizpůsobit novou výstavbu podmínkám ochrany zachované urbanistické struktury a charakteru zástavby • nepřipustit realizaci nových staveb, které by snižovaly vizuální projev a dominantní působení kostela Povýšení sv. Kříže a které by narušily vizuální působení cenných objektů lidové architektury, cenných historických objektů a technických památek • nepřipustit realizaci nových staveb vybočujících z harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ve vizuálně exponovaných 		

	<p>polohách</p> <ul style="list-style-type: none"> • nepřipustit realizaci nových staveb dimenzemi, měřítkem a barevností vytvářejících nové dominanty
Rámcová doporučení pro zlepšení vodního režimu v krajině	<ul style="list-style-type: none"> • VN-26 – vybudování vodní nádrže na PP Podolského potoka (IDVT 10213826)
Rámcová doporučení pro zlepšení prostupnosti krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • nejsou stanovena

Krajinný okrsek venkovský se zachovanými historickými krajinnými strukturami – VH4 Tvrdkov			
Vymezení	Obec	Horní Město, Tvrdkov	
	Katastrální území	Dobřečov, Horní Město, Mirotínek, Stříbrné Hory, Tvrdkov	
	Rozloha	1507 ha	
Vazba na ZÚR MSK-A1	Celý krajinný okrsek je vymezen ve specifické krajině B-01 Sovinecko		
Charakteristika	Zemědělská krajina se zachovanými historickými krajinnými strukturami a se zástavbou sídel Tvrdkov, Mirotínek a Dobřečov; zástavba Mirotínku téměř výhradně rekreační, zástavba Dobřečova z velké části rekreační. Zachovaná historická plužina.		
Klasifikace	<p>Okrsek s reliéfem vrchovin, rozřezaných plošin a svahů na pestrých metamorfitech v 5. nebo 4. vegetačním stupni.</p> <p>Svažité zemědělsky užívaná otevřená krajina s historickými prvky malovýrobního zemědělství – drobnějším členěním pozemků s kamenicemi a mezemi, zarostlými spontánně vzniklými dřevinnými porosty. Většina pozemků je užívána jako pastviny a louky. V okolí kopce Špičák v Dobřečově výrazné rovnoběžné uspořádání zarostlých mezí v krajině, mimořádně dobře patrné ze silnice III/37015 mezi Horním Městem a Dobřečovem.</p> <p>Typické rysy krajiny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • drobnější členění pozemků • většina pozemků je užívána jako pastviny a louky; extenzivní a intenzivní zemědělské hospodaření s dominujícími prvky historického členění zemědělské krajiny – dřevinami zarostlé meze a kamenice • vývoj k lesní krajině při snížení údržby luk nárůstem a srůstáním porostů mezí • pruhové uspořádání krajiny <p>Biochory: 4SQ, 5BQ, 5VQ</p>		
Hodnocení struktury krajiny			
Struktura krajiny	Primární	Sekundární	Terciární
Potenciál	3	5	5
	Nadprůměrný	Podprůměrný	Podprůměrný
Poznámka	Antropogenně transformovaná sídelní venkovská krajina malých sídel v podhorské krajině (charakteru vrchoviny), alokující obytné a zemědělské výrobní funkce. V terciární struktuře dochází k tlaku na přeměnu tradiční obytné funkce na druhé (rekreační) bydlení.		

	Tlak na dlouhodobý pokles počtu obyvatel.		
Hodnocení pilířů udržitelného rozvoje			
Pilíř udržitelného rozvoje	Životní prostředí	Hospodářský	Soudržnosti obyvatel
Hodnocení	3	5	5
	Nadprůměrný	Podprůměrný	Podprůměrný
Poznámka	Udržitelný rozvoj venkovského krajinného okrsku je silně podmíněn posílením hospodářského pilíře, zejména využitím místních zdrojů a rozvojem rekreace.		
Rámcové podmínky využití a rámcová doporučení			
Rámcové podmínky ochrany přírodních hodnot a kompozice krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • zachovat stopy členění kulturní krajiny, zachovat liniovou zeleň historických krajinných struktur, zabránit zarůstání pastvin • minimalizovat destrukční zásahy do historických krajinných struktur – kamenic, zamezit jejich nadměrnému zarůstání stromy a keřovou vegetací • chránit pozitivně vnímané dominanty (stavby) před zarůstáním, z důvodů ochrany estetických a kompozičních hodnot • založit krycí výsadby pro zakrytí negativně vnímaných krajinných dominant (výrobní areály) • nepřipustit výstavbu nových dominant na významných vizuálních horizontech • nepřipustit realizaci záměrů vybočujících z harmonického měřítka krajiny • nepřipustit rozšiřování obytné a rekreační zástavby mimo kontakt s existující zástavbou • chránit a podporovat pěstování vegetačních doprovodů toků a dopravních tras (hygienická, orientační, kompoziční, izolační) • nepřipustit výstavbu větrných elektráren • provést dosadbu stávajících alejí podél silnice III/4551 (dosadit ovocné stromy), podél silnice II/370 v úseku mezi zástavbou Horního Města a Tvrdkova a v úseku západně zástavby Tvrdkova, podél silnice III/37014 a podél silnice III/37015; vysadit alej podél silnice III/4551 v úseku mezi stávající alejí ovocných stromů a lesem 		
Rámcové podmínky ochrany kulturních, historických a estetických hodnot	<ul style="list-style-type: none"> • novou výstavbu přizpůsobit podmínkám ochrany zachované urbanistické struktury a charakteru zástavby • nepřipustit narušení zachované historické plužiny v Mirotínku a Dobřečově • nepřipustit realizaci nových staveb, které by snižovaly vizuální projev a dominantní působení kostela sv. Jana Křtitele v Dobřečově a kostela sv. Antonína Paduánského v Tvrdkově • pietně upravit prostor bývalého hřbitova v Mirotínku • nepřipustit realizaci nových staveb vybočujících z harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ve vizuálně exponovaných polohách • nepřipustit realizaci nových staveb dimenzemi, měřítkem a barevností vytvářejících nové dominanty • nepřipustit rozšiřování zástavby v lokalitě Ferdinandov • iniciovat vyhlášení krajinné památkové zóny (v rozsahu širšího území) 		
Rámcová doporučení pro zlepšení vodního režimu v krajině	<ul style="list-style-type: none"> • LOK-07 – ve vymezené ploše realizovat liniové prvky (meze nebo průlehy), ideálně ve variantě zasakovací se vsakovacími žebry 		

Rámcová doporučení pro zlepšení prostupnosti krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • C7 – vyznačit cykloturistickou trasu – propojení Horního Města s Dobřečovem v trase silnice III/37015 • CHC4 – vybudovat stezku pro chodce a cyklisty v trase Rýmařov – Horní Město – Tvrdkov (podél silnice II/370)
--	---

Krajinný okrsek venkovský se zachovanými historickými krajinnými strukturami – VH5 Rešov			
Vymezení	Obec	Horní Město	
	Katastrální území	Horní Město, Rešov	
	Rozloha	323 ha	
Vazba na ZÚR MSK-A1	Celý krajinný okrsek je vymezen ve specifické krajině B-01 Sovinecko		
Charakteristika	Zemědělská krajina se zachovanými historickými krajinnými strukturami, obklopující zástavbu Rešova; převažuje rekreační zástavba. Takřka neporušená zachovaná historická plužina.		
Klasifikace	<p>Území s povrchem rozřezaných plošin až vrchovin na drobách ve 4. a 5. vegetačním stupni.</p> <p>Svažité zemědělsky užívaná otevřená krajina s historickými prvky malovýrobního zemědělství – drobnějším členěním pozemků s kamenicemi a mezemi, zarostlými spontánně vzniklými dřevinnými porosty. Většina pozemků je užívána jako pastviny a louky.</p> <p>Typické rysy krajiny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • drobnější členění pozemků • většina pozemků je užívána jako pastviny a louky; extenzivní a intenzivní zemědělské hospodaření s dominujícími prvky historického členění zemědělské krajiny – dřevinami zarostlé meze a kamenice • vývoj k lesní krajině při snížení údržby luk nárůstem a srůstáním porostů mezí • pruhové uspořádání krajiny <p>Biochory: 4BM, (4UM), 5VM</p>		
Hodnocení struktury krajiny			
Struktura krajiny	Primární	Sekundární	Terciární
Potenciál	3	5	5
	Nadprůměrný	Podprůměrný	Podprůměrný
Poznámka	Antropogenně transformovaná sídelní venkovská krajina malých sídel v krajině charakteru vrchoviny, alokující obytné a zemědělské výrobní funkce. V terciární struktuře dochází k tlaku na přeměnu obytné funkce na druhé (rekreační) bydlení. Tlak na dlouhodobý pokles počtu obyvatel.		
Hodnocení pilířů udržitelného rozvoje			
Pilíř udržitelného rozvoje	Životní prostředí	Hospodářský	Soudržnosti obyvatel
Hodnocení	3	4	5
	Nadprůměrný	Průměrný	Podprůměrný
Poznámka	Udržitelný rozvoj venkovského krajinného okrsku je silně podmíněn posílením hospodářského pilíře, zejména využitím místních zdrojů a rozvojem rekreace.		

Rámcové podmínky využití a rámcová doporučení	
Rámcové podmínky ochrany přírodních hodnot a kompozice krajiny	<ul style="list-style-type: none"> zachovat stopy členění kulturní krajiny, zachovat liniovou zeleň historických krajinných struktur, zabránit zarůstání pastvin minimalizovat destrukční zásahy do historických krajinných struktur – kamenic, zamezit jejich nadměrnému zarůstání stromy a keřovou vegetací chránit pozitivně vnímané dominanty (stavby) před zarůstáním, z důvodů ochrany estetických a kompozičních hodnot nepřipustit výstavbu nových dominant na významných vizuálních horizontech nepřipustit realizaci záměrů vybočujících z harmonického měřítka krajiny nepřipustit rozšiřování obytné a rekreační zástavby mimo kontakt s existující zástavbou chránit a podporovat pěstování vegetačních doprovodů toků a dopravních tras (hygienická, orientační, kompoziční, izolační) nepřipustit výstavbu větrných elektráren provést dosadbu stávající aleje podél silnice III/37016
Rámcové podmínky ochrany kulturních, historických a estetických hodnot	<ul style="list-style-type: none"> novou výstavbu přizpůsobit podmínkám ochrany zachované urbanistické struktury a charakteru zástavby nepřipustit narušení zachované historické plužiny nepřipustit realizaci nových staveb, které by snižovaly vizuální projev a dominantní působení kostela sv. Kateřiny nepřipustit realizaci nových staveb vybočujících z harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce nepřipustit realizaci nových staveb dimenzemi, měřítkem a barevností vytvářejících nové dominanty iniciovat vyhlášení krajinné památkové zóny (v rozsahu širšího území)
Rámcová doporučení pro zlepšení vodního režimu v krajině	<ul style="list-style-type: none"> pouze obecná doporučení, konkrétní doporučení nejsou definována
Rámcová doporučení pro zlepšení prostupnosti krajiny	<ul style="list-style-type: none"> nejsou stanovena

Krajinný okrsek venkovský se zachovanými historickými krajinnými strukturami – VH6 Ruda		
Vymezení	Obec	Tvrdkov
	Katastrální území	Ruda u Rýmařova
	Rozloha	423 ha
Vazba na ZÚR MSK-A1	Celý krajinný okrsek je vymezen ve specifické krajině B-01 Sovinecko	
Charakteristika	Zemědělská krajina se zachovanými historickými krajinnými strukturami, obklopující zástavbu Rudy; převažuje rekreační zástavba. Unikátně zachovaná historická plužina a urbanistická struktura. Poutní místo Křížová cesta se 14 zastaveními na Křížovém vrchu – národní kulturní památka. Z hlediska zachovaných historických struktur unikátní okrsek.	
Klasifikace	Reliéf pahorkatin až vrchovin a svahů na metamorfitech ve 4. vegetačním stupni. Svažité zemědělsky užívaná otevřená krajina s historickými prvky	

	<p>malovýrobního zemědělství – drobnějším členěním pozemků s kamenicemi a mezemi, zarostlými spontánně vzniklými dřevinnými porosty. Většina pozemků je užívána jako pastviny a louky. V pohledech do krajiny se pásové struktury v tomto okrsku uplatňují méně než u předchozích.</p> <p>Typické rysy krajiny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • drobnější členění pozemků • většina pozemků je užívána jako pastviny a louky; extenzivní a intenzivní zemědělské hospodaření s dominujícími prvky historického členění zemědělské krajiny – dřevinami zarostlé meze a kamenice • vývoj k lesní krajině při snížení údržby luk nárůstem a srůstáním porostů mezi • pruhové uspořádání krajiny <p>Biochory: 4PM, 4SQ, 4VQ</p>		
Hodnocení struktury krajiny			
Struktura krajiny	Primární	Sekundární	Terciární
Potenciál	3	6	5
	Nadprůměrný	Malý	Podprůměrný
Poznámka	Antropogenně transformovaná sídelní venkovská krajina malých sídel v krajině charakteru vrchoviny, alokující obytné a zemědělské výrobní funkce. V terciární struktuře dochází k tlaku na přeměnu obytné funkce na druhé (rekreační) bydlení. Tlak na dlouhodobý pokles počtu obyvatel.		
Hodnocení pilířů udržitelného rozvoje			
Pilíř udržitelného rozvoje	Životní prostředí	Hospodářský	Soudržnosti obyvatel
Hodnocení	3	5	5
	Nadprůměrný	Podprůměrný	Podprůměrný
Poznámka	Udržitelný rozvoj venkovského krajinného okrsku je silně podmíněn posílením hospodářského pilíře, zejména využitím místních zdrojů a rozvojem rekreace.		
Rámcové podmínky využití a rámcová doporučení			
Rámcové podmínky ochrany přírodních hodnot a kompozice krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • zachovat stopy členění kulturní krajiny, zachovat liniovou zeleň historických krajinných struktur, zabránit zarůstání pastvin • minimalizovat destrukční zásahy do historických krajinných struktur – kamenic, zamezit jejich nadměrnému zarůstání stromy a keřovou vegetací • chránit pozitivně vnímané dominanty (stavby) před zarůstáním, z důvodů ochrany estetických a kompozičních hodnot • založit krycí výsadby pro zakrytí negativně vnímaných krajinných dominant (výrobní areál) • nepřipustit výstavbu nových dominant na významných vizuálních horizontech • nepřipustit realizaci záměrů vybočujících z harmonického měřítka krajiny • nepřipustit rozšiřování obytné a rekreační zástavby mimo kontakt s existující zástavbou • chránit a podporovat pěstování vegetačních doprovodů toků a dopravních tras (hygienická, orientační, kompoziční, izolační) • nepřipustit výstavbu větrných elektráren 		

	<ul style="list-style-type: none"> • provést dosadbu stávajících úseků alejí podél silnice III/4551 a výsadbu v úseku, kde alej chybí (jižně zastavěného území Rudy)
Rámcové podmínky ochrany kulturních, historických a estetických hodnot	<ul style="list-style-type: none"> • novou výstavbu přizpůsobit podmínkám ochrany zachované urbanistické struktury a charakteru zástavby • nepřipustit narušení zachované historické plužiny • nepřipustit realizaci nových staveb, které by snižovaly vizuální projev a dominantní působení kostela Panny Marie Sněžné a Křížové cesty • zvážit možnost prohlášení zastavěné části Rudy (severně od silnice III/4551) včetně Křížové cesty za vesnickou památkovou zónu • nepřipustit realizaci nových staveb vybočujících z harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ve vizuálně exponovaných polohách • nepřipustit realizaci nových staveb dimenzemi, měřítkem a barevností vytvářejících nové dominanty • iniciovat vyhlášení krajinné památkové zóny (v rozsahu širšího území)
Rámcová doporučení pro zlepšení vodního režimu v krajině	<ul style="list-style-type: none"> • VN-32, VN-33 – vybudovat v zastavěné části Rudy na PP Huntavy dvě malé vodní plochy
Rámcová doporučení pro zlepšení prostupnosti krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • nejsou stanovena

Krajinný okrsek venkovský se zachovanými historickými krajinnými strukturami – VH7 Sovinec		
Vymezení	Obec	Jiříkov
	Katastrální území	Křížov u Sovince, Těchanov, Sovinec
	Rozloha	666 ha
Vazba na ZÚR MSK-A1	Celý krajinný okrsek je vymezen ve specifické krajině B-01 Sovinecko	
Charakteristika	Zemědělská krajina se zachovanými historickými krajinnými strukturami, obklopující zástavbu Sovince, Těchanova a Křížova; v Sovinci a Těchanově převažuje rekreační zástavba. V Těchanově zachovaná historická plužina. Významná dominanta v krajině – hrad Sovinec; Sovinec – zachovaný charakter středověkého městečka.	
Klasifikace	<p>Krajina svahů a vrchovin, okrajově údolí na drobách ve 4. vegetačním stupni.</p> <p>Svažité zemědělsky užívaná otevřená krajina s historickými prvky malovýrobního zemědělství – drobnějším členěním pozemků s kamenicemi a mezemi, zarostlými spontánně vzniklými dřevinnými porosty. Většina pozemků je užívána jako pastviny a louky. V dálkových pohledech jsou historické krajinné struktury málo výrazné.</p> <p>Typické rysy krajiny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • drobnější členění pozemků • většina pozemků je užívána jako pastviny a louky; extenzivní a intenzivní zemědělské hospodaření s dominujícími prvky historického členění zemědělské krajiny – dřevinami zarostlé meze a kamenice • vývoj k lesní krajině při snížení údržby luk nárůstem a srůstáním porostů mezí • pruhové uspořádání krajiny 	

	Biochory: 4BM, 4SM, 4VA, 4VM, (4UM)		
Hodnocení struktury krajiny			
Struktura krajiny	Primární	Sekundární	Terciární
Potenciál	4	4	6
	Průměrný	Průměrný	Malý
Poznámka	Antropogenně transformovaná sídelní venkovská krajina malých sídel v krajině charakteru vrchoviny, alokující obytné a zemědělské výrobní funkce. V terciární struktuře dochází k tlaku na přeměnu obytné funkce na druhé (rekreační) bydlení. Tlak na dlouhodobý pokles počtu obyvatel .		
Hodnocení pilířů udržitelného rozvoje			
Pilíř udržitelného rozvoje	Životní prostředí	Hospodářský	Soudržnosti obyvatel
Hodnocení	3	6	6
	Nadprůměrný	Špatný	Špatný
Poznámka	Udržitelný rozvoj venkovského krajinného okrsku je silně podmíněn posílením hospodářského pilíře, zejména využitím místních zdrojů a rozvojem rekreace.		
Rámcové podmínky využití a rámcová doporučení			
Rámcové podmínky ochrany přírodních hodnot a kompozice krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • zachovat stopy členění kulturní krajiny, zachovat liniovou zeleň historických krajinných struktur, zabránit zarůstání pastvin • minimalizovat destrukční zásahy do historických krajinných struktur – kamenic, zamezit jejich nadměrnému zarůstání stromy a keřovou vegetací • chránit pozitivně vnímané dominanty (stavby) před zarůstáním, z důvodů ochrany estetických a kompozičních hodnot • založit krycí výsadby pro zakrytí negativně vnímaných krajinných dominant (výrobní areály) • nepřipustit výstavbu nových dominant na významných vizuálních horizontech • nepřipustit realizaci záměrů vybočujících z harmonického měřítka krajiny • nepřipustit rozšiřování obytné a rekreační zástavby mimo kontakt s existující zástavbou • chránit a podporovat pěstování vegetačních doprovodů toků a dopravních tras (hygienická, orientační, kompoziční, izolační) • nepřipustit výstavbu větrných elektráren • provést dosadbu stávajících alejí podél silnice III/4456 a silnice III/4455; vysadit alej v západním úseku silnice III/4455 		
Rámcové podmínky ochrany kulturních, historických a estetických hodnot	<ul style="list-style-type: none"> • novou výstavbu přizpůsobit podmínkám ochrany zachované urbanistické struktury a charakteru zástavby • nepřipustit narušení zachované historické plužiny v Těchanově • nepřipustit realizaci nových staveb, které by snižovaly vizuální působení hradu Sovince v dálkových pohledech • nepřipustit realizaci nových staveb, které by snižovaly vizuální projev a dominantní působení areálu hradu Sovince a kostela sv. Augustina v Sovinci, kostela sv. Šimona a Judy v Těchanově a kaple sv. Františka v Křížově • pietně upravit prostory bývalých hřbitovů v Těchanově a v Křížově • nepřipustit realizaci nových staveb vybočujících z harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ve vizuálně exponovaných 		

	<ul style="list-style-type: none"> polohách nepřipustit realizaci nových staveb dimenzemi, měřítkem a barevností vytvářejících nové dominanty iniciovat vyhlášení krajinné památkové zóny (v rozsahu širšího území)
Rámcová doporučení pro zlepšení vodního režimu v krajině	<ul style="list-style-type: none"> pouze obecná doporučení, konkrétní doporučení nejsou definována
Rámcová doporučení pro zlepšení prostupnosti krajiny	<ul style="list-style-type: none"> nejsou stanovena

Krajinný okrsek venkovský zemědělský – VZ1 Údolí Moravice			
Vymezení	Obec	Břidličná, Dolní Moravice, Malá Morávka, Malá Štáhle, Rýmařov, Velká Štáhle	
	Katastrální území	Břidličná, Dolní Moravice, Jamartice, Malá Morávka, Malá Štáhle, Rýmařov, Velká Štáhle	
	Rozloha	2640 ha	
Vazba na ZÚR MSK-A1	Převážná část krajinného okrsku je vymezena ve specifické krajině B-02 Rýmařov-Bruntál, severní okraj ve specifické krajině A-01 Hrubý Jeseník; do krajinného okrsku zasahují přechodová pásma 10 a 11		
Charakteristika	Zemědělská krajina nad údolní nivou Moravice se zástavbou sídel Dolní Moravice, Malá Štáhle a Velká Štáhle. V Dolní Moravici velmi problematický rekreační komplex Avalanche.		
Klasifikace	<p>Krajina s převahou reliéfu rozřezaných plošin, svahů a vrchovin na drobách s těžištěm v 5. vegetačním stupni. Největší plochu zabírá zemědělská půda užívaná jako pole a trvalé travní porosty s hrubým (velkovýrobním) členěním zemědělských pozemků, lesy jsou na prudších svazích v několika větších segmentech a dále v početných menších porostech do 10 ha v plochách zemědělské půdy. Hřbetnice a ploché vrcholy jsou většinou bez dřevinných porostů – jsou zemědělskou půdou. Krajina je přehledná a většího měřítka. Sídla jsou v údolnicích podél řeky Moravice.</p> <p>Typické rysy krajiny:</p> <ul style="list-style-type: none"> zemědělská půda členěná do velkých bloků lesní porosty v plochách menších porostů do 10 ha a v několika větších lesních porostech jsou na prudších svazích krajinná zeleň mimo lesní porosty v podobě břehových vegetačních doprovodů Moravice, na menších tocích je většinou v úzkých a nesouvislých porostech minimální počet alejí v krajině sídla jsou umístěná v údolnicích <p>Biochory: 4PM, 4SQ, 4VQ</p>		
Hodnocení struktury krajiny			
Struktura krajiny	Primární	Sekundární	Terciární
Potenciál	2	5	4
	Velký	Podprůměrný	Průměrný

Poznámka	Antropogenně transformovaná venkovská krajina v podhorské krajině s obytnou a rekreační funkcí, zemědělské výrobní i mimoprodukční funkce (s potřebou výrazné podpory). V terciární struktuře dochází k mírnému tlaku na přeměnu obytné funkce na druhé (rekreační) bydlení (silnější tendence se projevují v Malé Morávce).		
Hodnocení pilířů udržitelného rozvoje			
Pilíř udržitelného rozvoje	Životní prostředí	Hospodářský	Soudržnosti obyvatel
Hodnocení	3	5	4
	Nadprůměrný	Podprůměrný	Průměrný
Poznámka	Udržitelný rozvoj venkovského krajinného okrsku je mírně podmíněn posílením hospodářského pilíře a posílením mimoprodukčních funkcí krajiny.		
Rámcové podmínky využití a rámcová doporučení			
Rámcové podmínky ochrany přírodních hodnot a kompozice krajiny	<ul style="list-style-type: none"> zachovat liniovou zeleň historických krajinných struktur, zabránit zarůstání pastvin minimalizovat destrukční zásahy do historických krajinných struktur – kamenic, zamezit jejich nadměrnému zarůstání stromy a keřovou vegetací chránit pozitivně vnímané dominanty (stavby) před zarůstáním, z důvodů ochrany estetických a kompozičních hodnot založit krycí výsadby pro zakrytí negativně vnímaných krajinných dominant (výrobní areály) nepřipustit výstavbu nových dominant na významných vizuálních horizontech nepřipustit realizaci záměrů vybočujících z harmonického měřítka krajiny nepřipustit rozšiřování obytné a rekreační zástavby mimo kontakt s existující zástavbou chránit a podporovat pěstování vegetačních doprovodů toků a dopravních tras (hygienická, orientační, kompoziční, izolační) podporovat protierozní funkce – zakládání dřevinných porostů v horní třetině délky svahů, na hřbetnicích a napříč velmi dlouhých svahů nepřipustit výstavbu větrných elektráren provést dosadbu stávajících alejí podél silnice III/37021 v úseku mezi Malou Štáhlí a Velkou Štáhlí; vysadit aleje podél silnic I/11 a II/445 		
Rámcové podmínky ochrany kulturních, historických a estetických hodnot	<ul style="list-style-type: none"> novou výstavbu přizpůsobit podmínkám ochrany zachované urbanistické struktury a charakteru zástavby nepřipustit realizaci nových staveb, které by snižovaly vizuální projev a dominantní působení kostela sv. Jakuba v Dolní Moravici a kostela Nejsvětější Trojice ve Velké Štáhlí nepřipustit další rozšiřování zástavby rekreačního komplexu Avalanche v Dolní Moravici; zvážit možnost zredukování vymezených zastavitelných ploch smíšených obytných Z50 a Z59 v Dolní Moravici nepřipustit realizaci nových staveb vybočujících z harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ve vizuálně exponovaných polohách nepřipustit realizaci nových staveb dimenzemi, měřítkem a barevností vytvářejících nové dominanty 		
Rámcová doporučení pro zlepšení vodního režimu v krajině	<ul style="list-style-type: none"> VN-01, VN-03, VN-04, VN-05, VN-06, VN-07 – na PP přítocích Moravice v lokalitě Hájek (IDVT 10215008 a IDVT 10216235) vybudovat soustavu malých vodních nádrží 		

	<ul style="list-style-type: none"> • VN-09, VN-10 – vybudovat dvě vodní nádrže na vodním toku IDVT 10215489; u VN 10 lze v případě potřeby uvažovat o variantě retenční nádrže – poldru • VN-11 vybudovat vodní nádrž na vodním toku IDVT 10213056 • VN-17, VN-18, VN-19, VN-20, VN-21, VN-22 – vybudovat soustavu vodních nádrží na vodním toku IDVT 10214293 včetně přítoku IDVT 10211286 • VN-23 – vybudovat vodní nádrž v nivě Moravice • REV-02a až REV-02e, REV-03a, REV-03b – revitalizovat PP přítoky Moravice v lokalitě Hájek (IDVT 10215008 a IDVT 10216235) • LOK-04, LOK-05, LOK-06 – prověřit možnosti zvýšení kapacity stávajících objektů na PP přítocích Moravice ve velké Štáhli
Rámcová doporučení pro zlepšení prostupnosti krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • ÚK1 – vybudování účelové komunikace – obnovení zaniklé staré cesty – propojení Břidličné (ul. K Lomu) se severozápadní částí Valšova • ÚK2 – vybudování účelové komunikace – obnovení zaniklé staré cesty – propojení ÚK1 s Velkou Štáhlí • ÚK5 – vybudování účelové komunikace – obnovení zaniklé staré cesty – propojení Jamartic s Velkou Štáhlí • C5 – vyznačit cykloturistickou trasu – propojení Břidličné (ul. K Lomu) s Valšovem v trase navržené ÚK1 • C6 – vyznačit cykloturistickou trasu – propojení cyklotrasy C3 s Velkou Štáhlí v trase navržené ÚK2 • C10 – vyznačit cykloturistickou trasu – propojení navržené cyklostezky CHC4 v Jamarticích s cyklostezkou Malá Morávka – Valšov ve Velké Štáhli v trase navržené ÚK5 • CHC1 – vybudovat stezku pro chodce a cyklisty v trase Malá Morávka – Dolní Moravice – Malá Štáhle – Velká Štáhle – Břidličná – (Valšov) • CHC5 – vybudovat stezku pro chodce a cyklisty v trase Jamartice – Velká Štáhle (dva úseky stezky podél silnice II/370 kombinované s návrhem dvou úseků cyklotrasy)

Krajinný okrsek venkovský zemědělský – VZ2 Údolí Podolského potoka		
Vymezení	Obec	Rýmařov
	Katastrální území	Edrovice, Jamartice, Janovice u Rýmařova, Janušov, Ondřejov u Rýmařova, Rýmařov
	Rozloha	2379 ha
Vazba na ZÚR MSK-A1	Převážná část krajinného okrsku je vymezena ve specifické krajině B-02 Rýmařov-Bruntál, severní okraj ve specifické krajině A-01 Hrubý Jeseník; do krajinného okrsku zasahují přechodová pásma 9 a 10	
Charakteristika	Zemědělská krajina nad zastavěnou údolní nivou Podolského potoka, se zástavbou sídel Jamartice a Ondřejov; zástavba Ondřejova je zčásti rekreační.	
Klasifikace	Krajina s převahou reliéfu rozřezaných plošin a vrchovin na drobách s těžištěm v 5. vegetačním stupni. Největší plochu zabírá zemědělská půda užívaná jako pole a trvalé travní porosty s hrubým (velkovýrobním) členěním zemědělských pozemků, v několika menších segmentech je dochováno zarostlými mezemi dřívější členění polí (sever k. ú. Ondřejov u Rýmařova, jih k.ú. Edrovice). Větší lesní porosty jsou jen na prudších svazích jižně od Jamartic. V zemědělské krajině je minimální	

	<p>počet lesních remízů. Hřbetnice, ploché svahy a nevýrazné vrcholy jsou většinou bez dřevinných porostů – jsou zemědělskou půdou. Krajina je přehledná a většího měřítka. Sídla jsou v údolnicích podél Podolského potoka (Janovice, Edrovice, Rýmařov, Jamartice).</p> <p>Typické rysy krajiny:</p> <ul style="list-style-type: none"> zemědělská půda členěná do velkých bloků lesní porosty ve větším celku jen v jednom segmentu okrsku; jinak nepočtené lesní remízy krajinná zeleň mimo lesní porosty v podobě břehových vegetačních doprovodů toků, na menších tocích je většinou v úzkých a nesouvislých porostech; výrazné aleje v krajině podél silnice I/11 v části Jamartic, silnice II/445 v úseku Rýmařov-Stránské, silnice II/440, silnice II/370, silnice III/37010 a podél místní komunikace do Harrachova; ostatní silnice a polní cesty téměř bez doprovodné zeleně sídla jsou umístěná v údolnicích <p>Biochory: 5BM, 5BQ, 5Do, 5VM, (5SM), (5SQ), (5VQ), (4UM)</p>		
Hodnocení struktury krajiny			
Struktura krajiny	Primární	Sekundární	Terciární
Potenciál	4	5	4
	Průměrný	Podprůměrný	Průměrný
Poznámka	Antropogenně transformovaná venkovská krajina v členitém území, s obytnou a částečně rekreační funkcí, zemědělské výrobní i mimoprodukční funkce (s potřebou výrazné podpory). V terciární struktuře dochází k tlaku na přeměnu obytné funkce na druhé (rekreační) bydlení.		
Hodnocení pilířů udržitelného rozvoje			
Pilíř udržitelného rozvoje	Životní prostředí	Hospodářský	Soudržnosti obyvatel
Hodnocení	3	4	4
	Nadprůměrný	Průměrný	Průměrný
Poznámka	Udržitelný rozvoj venkovského krajinného okrsku je mírně podmíněn posílením hospodářského pilíře a posílením mimoprodukčních funkcí krajiny.		
Rámcové podmínky využití a rámcová doporučení			
Rámcové podmínky ochrany přírodních hodnot a kompozice krajiny	<ul style="list-style-type: none"> zachovat liniovou zeleň historických krajinných struktur, zabránit zarůstání pastvin chránit pozitivně vnímané dominanty (stavby) před zarůstáním, z důvodů ochrany estetických a kompozičních hodnot založit krycí výsadby pro zakrytí negativně vnímaných krajinných dominant (výrobní areály) nepřipustit výstavbu nových dominant na významných vizuálních horizontech nepřipustit realizaci záměrů vybočujících z harmonického měřítka krajiny nepřipustit rozšiřování obytné a rekreační zástavby mimo kontakt s existující zástavbou chránit a podporovat pěstování vegetačních doprovodů toků a dopravních tras (hygienická, orientační, kompoziční, izolační) podporovat protierozní funkce – zakládání dřevinných porostů v horní 		

	<p>třetině délky svahů, na hřbetnicích a napříč velmi dlouhých svahů</p> <ul style="list-style-type: none"> • nepřipustit výstavbu větrných elektráren • chránit stávající kvalitní aleje podél silnice III/37010 a podél místní komunikace do Harrachova, provést dosadbu stávajících alejí podél silnice II/445 v úseku Rýmařov-Stránské, silnice II/440, silnice II/370 a v krátkém úseku podél silnice II/449; vysadit alej podél silnice I/11
Rámcové podmínky ochrany kulturních, historických a estetických hodnot	<ul style="list-style-type: none"> • novou výstavbu v Jamarticích a v Ondřejově přizpůsobit podmínkám ochrany zachované urbanistické struktury a charakteru zástavby • nepřipustit realizaci nových staveb, které by snižovaly vizuální projev a dominantní působení kostela Narození Panny Marie v Jamarticích • nepřipustit realizaci nových staveb vybočujících z harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ve vizuálně exponovaných polohách • nepřipustit realizaci nových staveb dimenzemi, měřítkem a barevností vytvářejících nové dominanty
Rámcová doporučení pro zlepšení vodního režimu v krajině	<ul style="list-style-type: none"> • VN-16, VN-17, VN-18, VN-19, VN-22 – vybudovat soustavu vodních nádrží na vodním toku IDVT 10214293 včetně přítoku IDVT 10211286 • VN-12, VN-13, VN-14, VN-15 – vybudovat soustavu vodních nádrží na toku Lučiny • VN-25 – vybudovat vodní nádrž na Novopolském potoce, s doplňkovou rekreační funkcí
Rámcová doporučení pro zlepšení prostupnosti krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • ÚK5 – vybudování účelové komunikace – obnovení zaniklé staré cesty – propojení Jamartic s Velkou Štáhlí • C9 – vyznačit cykloturistickou trasu v úseku Rýmařov – Jamartice (dva úseky cyklotrasy v trase silnice II/370 kombinované s návrhem dvou úseků cyklostezky ve směru na Velkou Štáhlí) • C10 – vyznačit cykloturistickou trasu – propojení navržené cyklostezky CHC4 v Jamarticích s cyklostezkou Malá Morávka – Valšov ve Velké Štáhlí v trase navržené ÚK5 • C13 – vyznačit cykloturistickou trasu Rýmařov, nám. Svobody – Ondřejov – Ondřejovský potok – U včelína – Strálecká myslivna – Ondřejov (stávající cyklostezka podél silnice II/445) • CHC2 – vybudovat stezku pro chodce a cyklisty v trase Albrechtice (podél silnice II/440) – Ondřejov (po stávající stezku pro chodce a cyklisty podél silnice II/445) • CHC4 – vybudovat stezku pro chodce a cyklisty v trase Rýmařov – Horní Město – Tvrdkov (podél silnice II/370) • CHC5 – vybudovat stezku pro chodce a cyklisty v trase Jamartice – Velká Štáhle (dva úseky stezky podél silnice II/370 kombinované s návrhem dvou úseků cyklotrasy)

Krajinný okrsek venkovský zemědělský – VZ3 Údolí Poličky		
Vymezení	Obec	Břidličná, Ryžoviště
	Katastrální území	Albrechtice u Rýmařova, Břidličná, Ryžoviště, Vajglov
	Rozloha	3051 ha
Vazba na ZÚR MSK-A1	Převážná část krajinného okrsku je vymezeny ve specifické krajině B-02 Rýmařov-Bruntál, jižní okraj ve specifické krajině B-01 Sovinecko; do krajinného okrsku zasahuje přechodové pásmo 18	

Charakteristika	Zemědělská krajina v údolí Poličky, se zástavbou sídel Albrechtice, Vajglov a Ryžoviště; část zástavby Albrechtic a Vajglva je rekreační. Ryžoviště – zachovaný charakter středověkého horního města.		
Klasifikace	Krajina s převahou reliéfu rozřezaných plošin a vrchovin na drobách s těžištěm v 5. vegetačním stupni. Největší plochu zabírá zemědělská půda užívaná jako pole a trvalé travní porosty s hrubým (velkovýrobním) členěním zemědělských pozemků, v území jižně od Ryžoviště je nevýrazně dochováno dřívější členění polí zarostlými mezemi. Větší lesní porosty jsou jen na prudších svazích pod Lipovou. V zemědělské krajině je minimální počet lesních remízů. Hřbetnice, ploché svahy a nevýrazné vrcholy jsou většinou bez dřevinných porostů – jsou zemědělskou půdou. Krajina je přehledná a většího měřítka. Sídla jsou v údolnicích podél toku Poličky a Albrechtického potoka. Typické rysy krajiny: <ul style="list-style-type: none"> zemědělská půda členěná do velkých bloků s převahou využití jako trvalých travních porostů lesní porosty ve větším celku jen v členitějším reliéfu kolem údolí Na Jezírkách; jinak nepočtené lesní remízy krajinná zeleň mimo lesní porosty v podobě břehových vegetačních doprovodů toků, na menších tocích je většinou v úzkých a nesouvislých porostech výrazné aleje v krajině podél silnice II/440, III/4401 a III/4458 sídla jsou umístěná v údolnicích Biochory: (4UM), (5Do), <u>5BM</u> , <u>5VM</u>		
Hodnocení struktury krajiny			
Struktura krajiny	Primární	Sekundární	Terciární
Potenciál	4	5	4
	Průměrný	Podprůměrný	Průměrný
Poznámka	Antropogenně transformovaná venkovská krajina v mírně členitém území, s obytnou a omezeně i rekreační funkcí, zemědělské výrobní i mimoprodukční funkce (s potřebou výrazné podpory).		
Hodnocení pilířů udržitelného rozvoje			
Pilíř udržitelného rozvoje	Životní prostředí	Hospodářský	Soudržnosti obyvatel
Hodnocení	3	5	6
	Nadprůměrný	Podprůměrný	Špatný
Poznámka	Udržitelný rozvoj venkovského krajinného okrsku je podmíněn posílením hospodářského pilíře a částečně i mimoprodukčních funkcí krajiny.		
Rámcové podmínky využití a rámcová doporučení			
Rámcové podmínky ochrany přírodních hodnot a kompozice krajiny	<ul style="list-style-type: none"> zachovat ojedinělou liniovou zeleň historických krajinných struktur, zabránit zarůstání pastvin chránit pozitivně vnímané dominanty (stavby) před zarůstáním, z důvodů ochrany estetických a kompozičních hodnot založit krycí výsadby pro zakrytí negativně vnímaných krajinných dominant (výrobní areály) nepřipustit výstavbu nových dominant na významných vizuálních horizontech nepřipustit realizaci záměrů vybočujících z harmonického měřítka krajiny 		

	<ul style="list-style-type: none"> • nepřipustit rozšiřování obytné a rekreační zástavby mimo kontakt s existující zástavbou • chránit a podporovat pěstování vegetačních doprovodů toků a dopravních tras (hygienická, orientační, kompoziční, izolační) • podporovat protierozní funkce – zakládání dřevinných porostů v horní třetině délky svahů, na hřbetnicích a napříč velmi dlouhých svahů • nepřipustit výstavbu větrných elektráren • provést dosadbu stávajících alejí podél silnice II/440, silnice III/4401 a silnice III/4458
Rámcové podmínky ochrany kulturních, historických a estetických hodnot	<ul style="list-style-type: none"> • zachovat urbanistickou strukturu historického jádra Ryžoviště • novou výstavbu v Albrechticích přizpůsobit podmínkám ochrany zachované urbanistické struktury a charakteru zástavby • nepřipustit realizaci nových staveb, které by snižovaly vizuální projev a dominantní působení kostela Nejsvětější Trojice v Albrechticích, kostela sv. Antonína ve Vajglově a kostela sv. Jana Křtitele v Ryžovišti • provést stavební úpravy zchátralého kostela Nejsvětější Trojice v Albrechticích a pietně upravit prostor bývalého hřbitova • nepřipustit realizaci nových staveb vybočujících z harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ve vizuálně exponovaných polohách • nepřipustit realizaci nových staveb dimenzemi, měřítkem a barevností vytvářejících nové dominanty
Rámcová doporučení pro zlepšení vodního režimu v krajině	<ul style="list-style-type: none"> • VN-30 – vybudovat vodní nádrž na toku Poličky ve východní části k.ú. Ryžoviště • VN-31 – vybudovat vodní nádrž na toku Poličky na severním okraji k.ú. Ryžoviště • REV-06 – revitalizovat úsek toku Poličky, v levobřežní nivě možnost realizovat boční nádrže a tůně • REV-07 – revitalizovat přítok Albrechtického potoka (odtrubnit HOZ (hlavní odvodňovací zařízení) a vytvořit mělký příkop s více průtočnými tůněmi • LOK-08 – rizikový úsek toku Poličky, doporučena revitalizace toku
Rámcová doporučení pro zlepšení prostupnosti krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • ÚK3 – vybudování účelové komunikace – obnovení zaniklé staré cesty – propojení Břidličné (ul. Šternberská, ul. Hřbitovní) s Albrechticemi • C1 – vyznačit cykloturistickou trasu – propojení Břidličné a Albrechtic v trase navržené účelové komunikace ÚK3 • C2 – vyznačit cykloturistickou trasu – propojení Albrechtic s Vajglovem v trase silnice II/440 • C3 – vyznačit cykloturistickou trasu – propojení Albrechtic se Stránským v trase silnice III/4458 • CHC2 – vybudovat stezku pro chodce a cyklisty v trase Albrechtice (podél silnice II/440) – Ondřejov (po stávající stezku pro chodce a cyklisty podél silnice II/445) • CHC3 – vybudovat stezku pro chodce a cyklisty v trase Břidličná (od silnice II/370) – Vajglov – Ryžoviště (podél silnice III/37021 a II/440)

Krajinný okrsek venkovský zemědělský – VZ4 Jiříkov			
Vymezení	Obec	Jiříkov, Rýmařov	
	Katastrální území	Jiříkov u Rýmařova, Kněžpole, Křížov u Sovince, Stránské	
	Rozloha	1666 ha	
Vazba na ZÚR MSK-A1	Převážná část krajinného okrsku je vymezena ve specifické krajině B-01 Sovinecko, severovýchodní okraj ve specifické krajině B-02 Rýmařov-Bruntál; do krajinného okrsku zasahuje přechodové pásmo 8		
Charakteristika	Zemědělská krajina se zástavbou sídel Stránské, Kněžpole a Jiříkov; ve Stránském převažuje rekreační zástavba, v Kněžpoli rovněž velký podíl rekreační zástavby.		
Klasifikace	<p>Krajina s převahou reliéfu rozřezaných plošin na drobách s těžištěm ve 4. vegetačním stupni. Největší plochu zabírá zemědělská půda užívaná jako pole a trvalé travní porosty s hrubým (velkovýrobním) členěním zemědělských pozemků. V zemědělské krajině je jen několik lesních remízů. Hřbetnice, ploché svahy a nevýrazné vrcholy jsou bez dřevinných porostů. Krajina je přehledná a většího měřítka. Sídla jsou v údolnici podél Jiříkovského potoka a Tepličky.</p> <p>Typické rysy krajiny:</p> <ul style="list-style-type: none"> zemědělská půda členěná do velkých bloků vymezený okrsek je prakticky bez lesních porostů a jen s několika remízky krajinná zeleň mimo lesní porosty v podobě břehových vegetačních doprovodů toků – Jiříkovský potok, Teplička, Sitka – většinou v úzkých a nesouvislých porostech výrazná stromořadí podél silnice II/445 v úseku Rýmařov-Stránské, Stránské-Kněžpole a Kněžpole-hranice ORP, silnice III/4456 v úseku Křížov – Stránské a silnice III/4458 v úseku Stránské-Albrechtice sídla jsou umístěna v údolnicích <p>Biochory: 4BM, (4SM), (4UM), (5Do), 5BM, (5VM)</p>		
Hodnocení struktury krajiny			
Struktura krajiny	Primární	Sekundární	Terciární
Potenciál	4	6	6
	Průměrný	Malý	Malý
Poznámka	Antropogenně transformovaná venkovská krajina v mírně členitém území, s obytnou a omezeně i rekreační funkcí, zemědělské výrobní i mimoprodukční funkce (s potřebou výrazné podpory).		
Hodnocení pilířů udržitelného rozvoje			
Pilíř udržitelného rozvoje	Životní prostředí	Hospodářský	Soudržnosti obyvatel
Hodnocení	3	6	6
	Nadprůměrný	Špatný	Špatný
Poznámka	Udržitelný rozvoj venkovského krajinného okrsku je silně podmíněn posílením hospodářského pilíře a mimoprodukčních funkcí krajiny.		
Rámcové podmínky využití a rámcová doporučení			
Rámcové podmínky ochrany přírodních hodnot a kompozice krajiny	<ul style="list-style-type: none"> zachovat ojedinělou liniíovou zeleň historických krajinných struktur, zabránit zarůstání pastvin chránit pozitivně vnímané dominanty (stavby) před zarůstáním, z důvodů ochrany estetických a kompozičních hodnot 		

	<ul style="list-style-type: none"> • založit krycí výsadby pro zakrytí negativně vnímaných krajinných dominant (výrobní areály) • nepřipustit výstavbu nových dominant na významných vizuálních horizontech • nepřipustit realizaci záměrů vybočujících z harmonického měřítka krajiny • nepřipustit rozšiřování obytné a rekreační zástavby mimo kontakt s existující zástavbou • chránit a podporovat pěstování vegetačních doprovodů toků a dopravních tras (hygienická, orientační, kompoziční, izolační) • podporovat protierozní funkce – zakládání dřevinných porostů v horní třetině délky svahů, na hřbetnicích a napříč velmi dlouhých svahů • nepřipustit výstavbu větrných elektráren • provést dosadbu stávajících alejí podél silnice II/445, silnice III/4456 a silnice III/4458; vysadit aleje podél silnice II/445 v úseku Stránské-Kněžpole a silnice III/4455 v úseku Jiříkov-Kněžpole
Rámcové podmínky ochrany kulturních, historických a estetických hodnot	<ul style="list-style-type: none"> • novou výstavbu přizpůsobit podmínkám ochrany zachované urbanistické struktury a charakteru zástavby • nepřipustit narušení zachované historické plužiny ve Stránském • nepřipustit realizaci nových staveb, které by snižovaly vizuální projev a dominantní působení kostela sv. Kateřiny ve Stránském, kostela sv. Jana Křtitele v Kněžpoli a kostela sv. Michaela Archanděla v Jiříkově • nepřipustit realizaci nových staveb vybočujících z harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ve vizuálně exponovaných polohách • nepřipustit realizaci nových staveb dimenzemi, měřítkem a barevností vytvářejících nové dominanty • zrušit plochu, vymezenou v platném územním plánu Rýmařova pro vybudování tzv. Pradědovy zahrádky ve Stránském (zastavitelná plocha Z121)
Rámcová doporučení pro zlepšení vodního režimu v krajině	<ul style="list-style-type: none"> • VN-36 – vybudovat vodní nádrž na Jiříkovském potoce
Rámcová doporučení pro zlepšení prostupnosti krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • ÚK4 – vybudování účelové komunikace – obnovení zaniklé staré cesty – propojení jižní části Jiříkova s jižní částí Kněžpole • C3 – vyznačit cykloturistickou trasu – propojení Albrechtic se Stránským v trase silnice III/4458 • C8 – vyznačit cykloturistickou trasu – propojení jižní části Kněžpole a Jiříkova s Křížovem v trase navržené ÚK4 a stávající účelové komunikace

Krajinný okrsek venkovský zemědělský – VZ5 Horní Město		
Vymezení	Obec	Horní Město
	Katastrální území	Dobřečov, Horní Město, Rešov, Skály u Rýmařova, Stříbrné Hory
	Rozloha	1315 ha
Vazba na ZÚR MSK-A1	Převážná část krajinného okrsku je vymezena ve specifické krajině B-01 Sovinecko, severní okraj ve specifické krajině A-01 Hrubý Jeseník, severovýchodní okraj ve specifické krajině B-02 Rýmařov-Bruntál;	

	do krajinného okrsku zasahuje přechodové pásmo 9, velmi okrajově přechodové pásmo 8		
Charakteristika	Zemědělská krajina se zástavbou sídel Horní Město, Skály a Stříbrné Hory; ve Stříbrných Horách velký podíl rekreační zástavby.		
Klasifikace	<p>Krajina s převahou reliéfu rozřezaných plošin, vrchovin a sníženin na slínech, drobách a metamorfitech v 5. vegetačním stupni. Největší plochu zabírá zemědělská půda užívaná jako pole a trvalé travní porosty s hrubým (velkovýrobním) členěním zemědělských pozemků. Lesní porosty jsou jen ve sníženinách – deprese kolem Stříbrných Hor. V zemědělské krajině je minimální počet lesních remízů. Hřbetnice, ploché svahy a nevýrazné vrcholy jsou většinou bez dřevinných porostů. Krajina je přehledná a většího měřítka. Sídla jsou v údolnicích (Stříbrné Hory) i na konvexním reliéfu (Horní Město).</p> <p>Typické rysy krajiny:</p> <ul style="list-style-type: none"> zemědělská půda členěná do velkých bloků lesní porosty ve větším celku jen v území sníženiny kolem Stříbrných Hor krajinná zeleň mimo lesní porosty v podobě břehových vegetačních doprovodů toků, na menších tocích je většinou v úzkých a nesouvislých porostech výraznější stromořadí podél silnice II/370, silnice III/37010, silnice III/37015 a silnice III/37016 <p>Biochory: (4BM), 5BQ, 5Do, (5Dr), (5UQ), 5VM, 5VQ</p>		
Hodnocení struktury krajiny			
Struktura krajiny	Primární	Sekundární	Terciární
Potenciál	3	5	5
	Nadprůměrný	Podprůměrný	Podprůměrný
Poznámka	Antropogenně transformovaná venkovská krajina v členitém území, s obytnou a omezeně i rekreační funkcí, zemědělské výrobní i mimoprodukční funkce (s potřebou výrazné podpory).		
Hodnocení pilířů udržitelného rozvoje			
Pilíř udržitelného rozvoje	Životní prostředí	Hospodářský	Soudržnosti obyvatel
Hodnocení	3	4	5
	Nadprůměrný	Průměrný	Podprůměrný
Poznámka	Udržitelný rozvoj venkovského krajinného okrsku je podmíněn posílením hospodářského pilíře a mimoprodukčních funkcí krajiny.		
Rámcové podmínky využití a rámcová doporučení			
Rámcové podmínky ochrany přírodních hodnot a kompozice krajiny	<ul style="list-style-type: none"> zachovat ojedinělou liniovou zeleň historických krajinných struktur, zabránit zarůstání pastvin chránit pozitivně vnímané dominanty (stavby) před zarůstáním, z důvodů ochrany estetických a kompozičních hodnot založit krycí výsadby pro zakrytí negativně vnímaných krajinných dominant (výrobní areály) nepřipustit výstavbu nových dominant na významných vizuálních horizontech nepřipustit realizaci záměrů vybočujících z harmonického měřítka krajiny nepřipustit rozšiřování obytné a rekreační zástavby mimo kontakt s existující zástavbou 		

	<ul style="list-style-type: none"> • chránit a podporovat pěstování vegetačních doprovodů toků a dopravních tras (hygienická, orientační, kompoziční, izolační) • podporovat protierozní funkce – zakládání dřevinných porostů v horní třetině délky svahů, na hřbetnicích a napříč velmi dlouhých svahů • nepřipustit výstavbu větrných elektráren • provést dosadbu stávajících alejí podél silnice II/370, silnice III/37010, silnice III/37015 a silnice III/37016; vysadit aleje v chybějícím úseku podél silnice II/370 mezi Stříbrnými Horami a Janovicemi a silnice III/37016
Rámcové podmínky ochrany kulturních, historických a estetických hodnot	<ul style="list-style-type: none"> • novou výstavbu přizpůsobit podmínkám ochrany zachované urbanistické struktury a charakteru zástavby • nepřipustit realizaci nových staveb, které by snižovaly vizuální projev a dominantní působení kostela sv. Máří Magdaleny v Horním Městě a kostela sv. Václava ve Skalách • pietně upravit prostor bývalého hřbitova ve Stříbrných Horách • nepřipustit realizaci nových staveb vybočujících z harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ve vizuálně exponovaných polohách • nepřipustit realizaci nových staveb dimenzemi, měřítkem a barevností vytvářejících nové dominanty • výrazně zredukovat rozsah zastavitelných ploch, vymezených v platném územním plánu pro novou obytnou výstavbu mezi Horním Městem a Skalami
Rámcová doporučení pro zlepšení vodního režimu v krajině	<ul style="list-style-type: none"> • VN-27, VN-28, VN-29 – vybudovat soustavu vodních nádrží na toku Huntavy na jižním okraji zástavby Stříbrných Hor
Rámcová doporučení pro zlepšení prostupnosti krajiny	<ul style="list-style-type: none"> • C7 – vyznačit cykloturistickou trasu – propojení Horního Města s Dobřečovem v trase silnice III/37015 • CHC4 – vybudovat stezku pro chodce a cyklisty v trase Rýmařov – Horní Město – Tvrdkov (podél silnice II/370)

G. ZÁVĚR

G.1. Souhrnné doporučení pro zohlednění návrhu v územně plánovací dokumentaci, včetně návrhů změn stávající územně plánovací dokumentace

Aktuální stav územně plánovací dokumentace v řešeném území – vydaných nebo rozpracovaných územních plánů – v zásadě reflektuje většinu problémů, uvedených v předchozím textu. Z návrhu Územní studie krajiny SO ORP Rýmařov vyplynuly některé další jevy, které by do územních plánů v rámci následných změn měly být zapracovány. Obecně jde o:

- nově navržená dopravní propojení – navržené účelové komunikace, nové pěší a cyklistické trasy a stezky, navržené na základě dotazníkového šetření
- návrh doplnění liniové zeleně (dosadby alejí)
- návrh protipovodňových opatření a opatření na zvýšení retenčních schopností krajiny
- opatření vyplývající z vymezení krajinných okrsků – rámcové podmínky využití a rámcová doporučení, zejména opatření, která se vztahují k omezení výstavby v krajině (nepřipustit narušení obrazu harmonické krajiny, zejména nepřipustit realizaci nových staveb bez návaznosti na zastavěné území, ve volné krajině připustit pouze omezený rozsah staveb v souladu s § 18 odst. 5 stavebního zákona; ze staveb pro zemědělství připustit pouze stavby přístřešků pro letní ustájení dobytka, případně stavby prostorově nevýrazných přístřešků pro uskladnění sena a slámy)
- při zpracování nových územních plánů, případně změn platných územních plánů prohloubit analýzu vymezení zastavitelných ploch, problematické nebo naddimenzované rozvojové záměry znovu prověřit a přehodnotit a případně při následných změnách územních plánů zredukovat nebo vypustit.

Konkrétní návrhy jsou uvedeny v příslušných kapitolách a v tabulkách pro krajinné okrsky.

Dále jsou navrženy úpravy vymezení některých zastavitelných ploch v územních plánech jednotlivých obcí:

- Město Rýmařov – platný Územní plán Rýmařov (nabyl účinnosti dne 17. 5. 2008), ve znění Změny č. 1 (nabyla účinnosti dne 24. 1. 2013); Změna č. 2 rozpracována; nad rámec rozpracované Změny č. 2 je doporučeno prověřit a pokud možno zredukovat rozsah zastavitelných ploch, vymezených nad Novopolským potokem a zastavitelných ploch, vymezených v Harrachově.
- Město Břidličná – platný Územní plán obce Břidličná (nabyl účinnosti dne 8. 7. 2002); rozpracován nový územní plán (po veřejném projednání); bez doporučených úprav
- Obec Dolní Moravice – platný Územní plán Dolní Moravice (nabyl účinnosti dne 23. 6. 2009), ve znění Změny č. 1 (nabyla účinnosti dne 9. 8. 2012) a Změny č. 2 (nabyla účinnosti dne 22. 12. 2017); doporučeno zredukovat rozsah zastavitelných ploch, vymezených v návaznosti na areál Avalanche.
- Obec Horní Město – platný Územní plán Horní Město (vydán dne 27. 2. 2008), ve znění Změny č. 1 (nabyla účinnosti dne 18. 11. 2016); rozpracována Změna č. 2, která (mimo jiné) zahrnuje redukci (vypuštění) části zastavitelných ploch smíšených obytných v prostoru mezi Horním Městem a Skalami – nežádoucí srůstání sídel; další úpravy nejsou doporučeny

- Obec Jiříkov – platný Územní plán Jiříkov (nabyl účinnosti dne 1. 1. 2010); záměry obsažené v tomto územním plánu již nejsou aktuální, rozpracován nový územní plán, který zahrnuje aktuální rozvojové záměry a je v souladu se Zásadami územního rozvoje Moravskoslezského kraje, ve znění Aktualizace č. 1; rozpracovaný územní plán bez doporučených úprav
- Obec Malá Morávka – platný Územní plán obce Malá Morávka, Karlov pod Pradědem (nabyl účinnosti dne 16. 9. 2005), ve znění Změny č. 1 (nabyla účinnosti dne 4. 1. 2013), Změny č. 1A (nabyla účinnosti dne 28. 10. 2009, Změny č. 3 (nabyla účinnosti dne 28. 2. 2012) a Změny č. 5 (nabyla účinnosti dne 27. 1. 2016; Změna č. 4 byla zrušena rozhodnutím Krajského soudu v Ostravě; rozpracován nový územní plán (po veřejném projednání), který zahrnuje aktuální rozvojové záměry a je v souladu se Zásadami územního rozvoje Moravskoslezského kraje, ve znění Aktualizace č. 1; rozpracovaný územní plán bez doporučených úprav
- Obec Malá Štáhle – platný Územní plán Malá Štáhle (nabyl účinnosti dne 1. 10. 2010), ve znění Změny č. 1 (nabyla účinnosti dne 24. 10. 2015); bez doporučených úprav
- Obec Ryžoviště – platný Územní plán Ryžoviště (nabyl účinnosti dne 16. 7. 2014); bez doporučených úprav
- Obec Tvrdkov – platný Územní plán Tvrdkov (nabyl účinnosti dne 30. 12. 2017); bez doporučených úprav
- Obec Stará Ves – platný územní plán neexistuje – obec bez územního plánu; územní plán je rozpracován (návrh pro společné jednání) v souladu se Zásadami územního rozvoje Moravskoslezského kraje, ve znění Aktualizace č. 1; rozpracovaný územní plán bez doporučených úprav
- Obec Velká Štáhle – platný Územní plán Velká Štáhle (nabyl účinnosti dne 1. 9. 2016); bez doporučených úprav.

G.2. Souhrnné doporučení pro zohlednění návrhu při činnosti orgánů veřejné správy a dalších subjektů

Z návrhu Územní studie krajiny SO ORP Rýmařov vyplynuly některé další jevy, které nelze řešit v územních plánech – jde o opatření, vztahující se k ochraně kulturních, historických a přírodních hodnot území, k hospodářskému využití krajiny (lesní hospodářství, zemědělská výroba), apod.:

- iniciovat prohlášení části řešeného území, zahrnujícího přibližně oblast mezi Sovincem a Křížovem po Dobřečov krajinnou památkovou zónou – jde o území s koncentrovanými přírodními a kulturně historickými hodnotami (NPR Rešovské vodopády, EVL Sovinec, tačka neporušená urbanistická struktura původní zástavby, historické krajinné struktury, hrad Sovinec, národní kulturní památka Křížová cesta se 14 zastaveními nad Rudou)
- navrhnout významné soliterní stromy a jejich skupiny k prohlášení za památné stromy, realizovat opatření k ochraně či zlepšení stavu cenných dřevin
- realizovat opatření k ochraně biotopu historických krajinných struktur – kamenic, provádět průběžné prořezávky náletových dřevin a prosvětlení porostů na kamenicích

- realizovat opatření na ochranu přírodně hodnotných lokalit, pramenišť a mokřadů před poškozením pasoucím se dobytkem
- provést dosadby stávajících nesouvislých alejí a stromořadí, zajistit postupnou obnovu přestárlých alejí a výsadbu chybějících úseků; iniciovat prohlášení bývalé kočárové aleje v Janovicích a skupiny hodnotných vzrostlých stromů u hřbitova v Břidličné za významné krajinné prvky
- realizovat protierozní opatření a opatření pro zvýšení retenčních schopností krajiny
- realizovat změny ve způsobu hospodaření na lesních pozemcích, zejména změny druhové skladby porostů; bránit vytváření jednoetážových porostů
- podporovat extenzivní způsoby hospodaření na zemědělské půdě s důrazem na mimo-produkční funkce zemědělství; v oblasti živočišné výroby rozšiřovat extenzivní chov masného skotu a ovcí
- podporovat rozčlenění velkých půdních bloků na menší celky drobnými prvky – remízky, liniovými výsadbami, mezemi
- v klimaticky vhodných polohách podporovat zakládání ovocných sadů s pěstováním starých krajových odrůd ovoce
- prosazovat udržitelné nebo extenzivní agroenvironmentální postupy, postupy v oblasti péče o půdní fond a ekologické produkce s cílem chránit biologickou rozmanitost a rozmanitost tradiční kulturní krajiny
- provést výsadby chybějících částí ÚSES a opatření k zajištění funkce chybějících nebo nefunkčních částí
- redukovat nebo odstranit vzrostlou zeleň kolem církevních dominant, která snižuje jejich působení v krajině
- při řešení sídelní zeleně preferovat výsadby tradičních dřevin, podporovat výsadbu keřového patra
- pietně upravit prostory bývalých (zaniklých) hřbitovů, usilovat o nové využití historicky významných opuštěných staveb, včetně staveb církevních (zaniklé kostely a kaple); zachovat povědomí o zaniklých sídlech např. formou informačních tabulí v krajině
- usilovat o nové využití brownfields; společně s obcí Dětřichov nad Bystřicí prověřit možnost nového využití areálu bývalých muničních skladů v k.ú. Ryžoviště
- iniciovat úpravy vymezení migračně významných území
- vyznačit nové cykloturistické trasy, obnovit staré zaniklé cesty v krajině
- řešit problémy, které vyplynuly z dotazníkového šetření a které nelze řešit v rámci územních plánů – nedostatečnou údržbu zeleně v sídlech, navazující problémy s chovem zvířat, zlepšení osvětlení cest, stezek, odstranění problémových míst, apod.

G.3. Přehled jevů doporučených k doplnění do územně analytických podkladů

Při zpracování Územní studie krajiny SO ORP Rýmařov – doplňujících průzkumů a rozborů i návrhové části – byly zjištěny některé jevy, které by bylo vhodné doplnit do územně analytických podkladů. Většina těchto jevů je obsažena ve výkrese č. 3. Výkres jevů navržených na doplnění do územně analytických podkladů; některé jevy jsou ale z důvodu zachování přehlednosti výkresu doloženy pouze na CD.

K doplnění do územně analytických podkladů jsou doporučeny následující jevy:

- z oblasti ochrany přírody a krajinné zeleně:
  - zakres zachovaných historických krajinných struktur
  - vyznačení významných alejí, návrh dosadby a výsadby nových alejí
  - úpravy vymezení migračně významných území
- z oblasti vodního hospodářství:
  - rámcové vymezení údolních niv
  - vymezení území ohrožených povodněmi z přívalových srážek (sběrné plochy a kritické body)
  - dráhy soustředěného odtoku (DSO)
- z oblasti zemědělské výroby a protierozních opatření:
  - vyznačení půdních bloků s nesouladem kultur dle evidence v katastru nemovitostí a v evidenci využití zemědělské půdy (LPIS)
  - návrh protierozních opatření
- z oblasti lesního hospodářství:
  - zakres lesních cest
  - vymezení přírodních lesních oblastí, lesních typů, lesních vegetačních stupňů, lesních hospodářských celků a lesních pozemků podle cílových hospodářských souborů (pouze na CD).

G.4. Souhrnné doporučení pro řešení územních problémů, které nelze vyřešit v rozsahu a podrobnosti ÚSK SO ORP Rýmařov

Vzhledem k rozsahu řešeného území a k měřítku grafické části jsou navržená řešení dílčích problémů v území pouze rámcová a je nutno je řešit následnou podrobnější dokumentací. Zejména jde o navržená protipovodňová opatření, protierozní opatření a opatření pro zvýšení retenčních schopností krajiny, kde je nutno zpracovat studie odtokových poměrů pro jednotlivá povodí pro podrobné posouzení nedostatků a problémů z pohledu vodního režimu v krajině. Erozní problematika a návrh komplexu protierozních opatření jsou také standardní součástí komplexních pozemkových úprav, které dosud v řešeném území nejsou provedeny.

Použité podklady

- Politika územního rozvoje ČR, ve znění Aktualizace č. 1, schválená usnesením vlády ČR č. 276 ze dne 15. 4. 2015;
- Zásady územního rozvoje Moravskoslezského kraje (Atelier T – plan Praha, s.r.o., 2010), vydané Zastupitelstvem Moravskoslezského kraje dne 22. 12. 2010 usnesením č. 16/1426, v platném znění – po rozsudcích Nejvyššího správního soudu č. 7 Ao 2/2011 – 202 ze dne 16. 6. 2011, č. 7 Ao 7/2011 – 52 ze dne 15. 3. 2012 a č. 79A 8/2013 – 82 ze dne 28. 2. 2014, ve znění Aktualizace č. 1, vydané Zastupitelstvem Moravskoslezského kraje dne 13. 9. 2018 usnesením č. 9/957;
- Zásady územního rozvoje Olomouckého kraje, ve znění Aktualizace č. 1, vydané formou opatření obecné povahy Zastupitelstvem Olomouckého kraje dne 22. 4. 2011 usnesením UZ/19/44/2011, s nabytím účinnosti dne 14. 7. 2011 a ve znění Aktualizace č. 2b, vydané Zastupitelstvem Olomouckého kraje dne 24. 4. 2017 usnesením č. UZ/4/41/2017 formou opatření obecné povahy pod čj.: KUOK 41993/2017, které nabylo účinnosti dne 19. 5. 2017;
- Územně analytické podklady Moravskoslezského kraje 2017 – 4. úplná aktualizace;
- Aktualizace územně analytických podkladů pro správní obvod obce s rozšířenou působností Rýmařov (Městský úřad Rýmařov, 2016);
- Cílové charakteristiky krajiny Moravskoslezského kraje (Atelier T-plan, s.r.o., květen 2013);
- Generel území chráněných pro akumulaci povrchových vod a základní zásady využití těchto území (Ministerstvo zemědělství ČR, Ministerstvo životního prostředí ČR, září 2011);
- Koncepce strategie ochrany přírody a krajiny Moravskoslezského kraje (Ekotoxa Opava, s.r.o., listopad 2004), schválená usnesením Zastupitelstva Moravskoslezského kraje č. 5/298/1 ze dne 23. 6. 2005;
- Plán oblasti povodí Odry (Pöyry Environment a.s., Brno), schválený Zastupitelstvem Moravskoslezského kraje dne 14. 10. 2009, závazná část vydána nařízením MSK č. 1/2010 ze dne 2. 6. 2010;
- Program zlepšování kvality ovzduší zóna Moravskoslezsko – CZ08Z, vydaný opatřením obecné povahy MŽP ČR ze dne 14. 4. 2016;
- Koncepce rozvoje dopravní infrastruktury Moravskoslezského kraje (UDI Morava, s.r.o., Ostrava, prosinec 2003), schválená usnesením Zastupitelstva Moravskoslezského kraje č. 24/2096 ze dne 10. 6. 2004;
- Bílá kniha – Seznam investičních staveb na silniční síti II. a III. tříd Moravskoslezského kraje (Správa silnic Moravskoslezského kraje a Moravskoslezský kraj, aktualizace prosinec 2012);
- Koncepce rozvoje cyklistické dopravy na území Moravskoslezského kraje (Dopravní projektování, spol. s r.o.), schválená usnesením Zastupitelstva Moravskoslezského kraje č. 17/1486 ze dne 26. 4. 2007;

- Plán rozvoje vodovodů a kanalizací území Moravskoslezského kraje (Sdružení firem KO-NEKO Ostrava, spol. s r.o. a VODING Hranice spol. s r.o., květen 2004), schválený Zastupitelstvem Moravskoslezského kraje dne 30. 9. 2004, včetně následných aktualizací;
- Koncepce rozvoje zemědělství a venkova Moravskoslezského kraje (Ekotoxa Opava, s.r.o.);
- Územní studie rekreačního potenciálu oblasti Nízkého a Hrubého Jeseníku na území Moravskoslezského kraje (PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, s.r.o., 2012);
- Preventivní hodnocení území CHKO Jeseníky z hlediska krajinného rázu (Atelier V – Ing. arch. Ivan Vorel, projektová a expertní kancelář, listopad 2011);
- Výpis z Ústředního seznamu nemovitých kulturních památek ČR – okres Bruntál;
- Výsledky sčítání dopravy na dálniční a silniční síti v r. 2010 (Ředitelství silnic a dálnic ČR, Praha);
- Územní plán Rýmařov (nabyl účinnosti dne 17. 5. 2008), ve znění Změny č. 1 (nabyla účinnosti dne 24. 1. 2013); rozpracovaná Změna č. 2;
- Územní plán obce Břidličná (nabyl účinnosti dne 8. 7. 2002); rozpracovaný nový územní plán (návrh pro veřejné projednání);
- Územní plán Dolní Moravice (nabyl účinnosti dne 23. 6. 2009), ve znění Změny č. 1 (nabyla účinnosti dne 9. 8. 2012) a Změny č. 2 (nabyla účinnosti dne 22. 12. 2017);
- Územní plán Horní Město (vydán dne 27. 2. 2008), ve znění Změny č. 1 (nabyla účinnosti dne 18. 11. 2016); rozpracovaná Změna č. 2;
- Územní plán Jiříkov (nabyl účinnosti dne 1. 1. 2010); rozpracovaný nový územní plán (návrh pro společné jednání);
- Územní plán obce Malá Morávka, Karlov pod Pradědem (nabyl účinnosti dne 16. 9. 2005), ve znění Změny č. 1 (nabyla účinnosti dne 4. 1. 2013), Změny č. 1A (nabyla účinnosti dne 28. 10. 2009, Změny č. 3 (nabyla účinnosti dne 28. 2. 2012) a Změny č. 5 (nabyla účinnosti dne 27. 1. 2016; Změna č. 4 byla zrušena rozhodnutím Krajského soudu v Ostravě; rozpracovaný nový územní plán (návrh pro veřejné projednání);
- Územní plán Malá Štáhle (nabyl účinnosti dne 1. 10. 2010), ve znění Změny č. 1 (nabyla účinnosti dne 24. 10. 2015);
- Územní plán Ryžoviště (nabyl účinnosti dne 16. 7. 2014);
- Územní plán Stará Ves – návrh pro společné jednání;
- Územní plán Tvrdkov (nabyl účinnosti dne 30. 12. 2017);
- Územní plán Velká Štáhle (nabyl účinnosti dne 1. 9. 2016);
- Webové stránky obcí;
- Terénní průzkumy provedené v období září – prosinec 2017.

Další podklady jsou uvedeny v jednotlivých kapitolách.

Seznam zkratk

AOPK ČR	- Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
BPEJ	- bonitní půdně ekologická jednotka
BTS	- základnová stanice mobilních sítí (base transceiver station)
CCH	- cílová charakteristika
CHS	- cílový hospodářský soubor
CIHO	- cílový hospodářský soubor
CR	- cestovní ruch
ČHMÚ	- Český hydrometeorologický ústav
ČOV	- čistírna odpadních vod
ČSÚ	- Český statistický úřad
DPB	- díl půdního bloku
DSO	- dráha soustředěného odtoku
EO	- ekvivalentní obyvatel
EU	- Evropská unie
EUC	- erozně uzavřené celky
EÚK	- Evropská úmluva o krajině
EVL	- evropsky významná lokalita
HOZ	- hlavní odvodňovací zařízení
HPJ	- hlavní půdní jednotka
CHKO	- chráněná krajinná oblast
KN	- katastr nemovitostí
KPÚ	- komplexní pozemkové úpravy
k. ú.	- katastrální území
LHC	- lesní hospodářský celek
LHO	- lesní hospodářská osnova
LHP	- lesní hospodářský plán
LP	- levobřežní přítok
LPIS	- evidence využití zemědělské půdy
LT	- lesní typ
LVS	- lesní vegetační stupeň
MK	- ministerstvo kultury
MSK	- Moravskoslezský kraj
MVÚ	- migračně významné území
MZCHÚ	- maloplošné zvláště chráněné území
MŽP	- ministerstvo životního prostředí
NPP	- národní přírodní památka
NPR	- národní přírodní rezervace
NRBC	- nadregionální biocentrum
NRBK	- nadregionální biokoridor
OPRL	- Oblastní plán rozvoje lesů
ORP	- obec s rozšířenou působností
PB	- půdní blok
PLO	- přírodní lesní oblast
PP	- přírodní památka
PP	- pravobřežní přítok
PPM	- přechodové pásmo

PR	- přírodní rezervace
PUPFL	- pozemky určené k plnění funkcí lesa
PÚR ČR	- Politika územního rozvoje České republiky
RBC	- regionální biocentrum
RBK	- regionální biokoridor
RD	- rodinný dům
RURÚ	- rozbor udržitelného rozvoje území
SLT	- soubory lesních typů
SO	- spádový obvod
SOB	- specifická oblast
SSMSK	- Správa silnic Moravskoslezského kraje
SV	- skupinový vodovod
TTP	- trvalé travní porosty
ÚAP	- územně analytické podklady
ÚHÚL	- Ústav pro hospodářskou úpravu lesů
ÚP	- územní plán
ÚPD	- územně plánovací dokumentace
ÚSK	- územní studie krajiny
ÚSES	- územní systém ekologické stability
VKP	- významný krajinný prvek
VN	- vysoké napětí
VPZ	- vesnická památková zóna
VTL	- vysokotlaký
VÚMOP	- Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy
VVN	- velmi vysoké napětí
ZÚR MSK	- Zásady územního rozvoje Moravskoslezského kraje
ZVN	- zvláště vysoké napětí